

Constantin Chiriță
Cireșarii I

Cavalerii florii de cireș

CAPITOLUL I

1

De aproape cincizeci de ani, orologiul cel mare din turnul școlii supraveghea cu cadranele sale cele patru puncte cardinale; de aproape cincizeci de ani, acele sale enorme indicau fără greșală ora exactă. Rareori, iarna, în timpul viscozelor, zăpada cotropitoare oprea mersul lor pe cadranul dinspre soare răsare, iar primăvara, hulubii sau ciorile sau alte zburătoare, în zbenguiala lor, grăbeau mersul vreunui minutar. Dar de fiecare dată, moș Timofte Păstrăvanu, paznicul școlii, care-și începuse meseria aceasta încă de pe vremea instalării marelui ornice, și care, așa cum spuneau elevii din clasele superioare, și-o va încheia doar o dată cu oprirea definitivă a ceasului, se urca în turn, scutura scripetii uriași și începea să învârtească o manivelă cât oiștea carului. După ce asculta câteva clipe tic-tacul tunător și clătina din cap a încuviințare, moș Timofte scotea de la brâu o cutie rotundă de metal, cândva strălucitoare, o cutie mare cât o farfurie, o proptea pe genunchi și o pocnea cu pumnul în creștet. Ca la comandă, cutia lepăda un capac pentru a dezveli un cadran de ceas cu aceleași disciplinate cifre romane care împodobeau fețele orologiului din turn. Paznicul scruta cu atenție ora exactă și potrivea întocmai acele "Gîngălăului", pentru că așa numea dânsul ceasul din turn. O dată treaba terminată, închidea cu câteva zdrene lovături de pumn capacul "Țîngălăului", pentru că așa numea dânsul ceasul de la brâu. E de prisos să amintim că lanțul care purta dihania aceea de metal ar fi putut struni un cogeamite dulău ciobănesc. Apoi, în mers agale, bătrânul cobora scările, ieșea în curte, se oprea în mijlocul ei, citea cu voce tare ora exactă de pe ceasul din turn și, dacă era în timpul lecțiilor, făcea iute o socoteală, tot cu voce tare, cam cât mai rămâne până la recreație. Și chiar dacă mai rămăneau patruzeci de minute până când trebuia să sune clopoțelul, moș Timofte nu mai cerceta nici Gîngălăul, nici Țîngălăul. Putea să fie împovărat de treburi, putea să fie asaltat de griji, la secunda exactă, clopoțelul suna, în mâna lui, sfârșitul orei.

N-am spune însă adevărul întreg, așa cum ne-am propus, dacă n-am adăuga că erau totuși câteva zile pe an în care moș Timofte nu mai respecta ora exactă. (O să ne ierte bătrânul această indiscreție, mai ales că ea rotunjește adevărul; și până acum n-am întâlnit un al doilea om care să fie în relații atât de cinstitute și de fidele cu adevărul ca moș Timofte.) Prin urmare, erau câteva zile pe an în care paznicul școlii se afla în conflict cu ora exactă. Erau zilele de dinaintea vacanței, ultimele zile de școală. În acele zile, de câte ori dădea semnalul de recreație, moș Timofte greșea cu regularitate. Suna clopoțelul cu câteva minute înainte de ora obișnuită. Vreo cinci-șase directori foarte meticuloși i-au făcut, la vremea lor, observații pentru această neregulă ciudată, dar moș Timofte s-a mulțumit să ridice din umeri și să spună, cu o voce foarte calmă și nepăsătoare, că în acele zile Gîngălăul și Țîngălăul nu se înțeleg și pace: "Gîngălăul se grăbește și Țîngălăul e cuprins de lenevie, mă străduiesc și eu să-i împac după priceperea mea sărmană. Dacă găsiți dumneavoastră alt chip de a-i împăca..." Aici, moș Timofte își isprăvea vorba. Directorii îl priveau nedumeriți, încercau să-și închipuie cam cine poate fi "Gîngălăul" și cine poate fi "Țîngălăul", și, mergând din presupunere în presupunere, ajungeau la cu totul alte idei, uitându-l, până una-alta, pe moș Timofte și meteahna lui. Așa se făcea, că de câte ori era numit un nou director, în clădirea cea mare, cu etaj, de pe colina din nordul orașului, se discutau două lucruri de seamă. În adunarea generală a școlii se vorbea mai ales despre vechimea liceului care străbătuse viteaz un veac întreg și înainta la fel de viteaz prin altul, atingându-i sfertul, iar în cancelarie, între profesori și noul director, se vorbea despre obiceiul neschimbat al lui moș Timofte de a dăruii elevilor, în ultimele zile de școală, câteva minute în plus în fiecare recreație. Profesorii își înclinau capul ca în fața unui decret vechi și inviolabil, dar de fapt se gândeau, sau chiar își aminteau agitația și nerăbdarea elevilor în acele zile... și îl lăsau pe moș Timofte în obiceiurile lui de demult.

Altminteri, moș Timofte era omul cel mai corect și mai cinstit care se pomenise pe acele meleaguri. În cei cincizeci de ani de când deretica prin școală nu lipsise și nu întârziase niciodată de la slujba lui. De aceea pramatiile și chiulangii nu-l aveau deloc la inimă. Pe cei care fugeau de la ore îi dibuia în orice ascunziș, oricât de iscusit ar fi fost ales, ceea ce nu era deloc ușor pentru că atât curtea, cât mai ales grădina școlii, nesfârșită, ca orice spațiu al amintirilor din copilărie, și plină de pomi, de copaci uriași cu scorburi infricșătoare, de tufișuri, de tot felul de clădiri și ziduri cărora nu li se prea ghicea rostul, ofereau ascunzișuri cu duiumul. Îi dibuia oriunde pe chiulangii și-i scotea de chică la lumină, îi zgâlțâia rău și-i ocăra năprasnic cu vorbele. În acele momente puteai să afli de la dânsul toți oamenii de seamă pe care îi dăduse școala de-a lungul generațiilor, dascăli, profesori, scriitori, artiști, savanți, "oameni care au înțeles că școala este un cuib în care înveți să te înalți în văzduh, nu o mocirlă în care învață să se târască jigăni urăcioase". Și amintea numele de tristă celebritate ale unor borfași "care au început tot așa ca voi, înșelând școala, ca apoi să-și înșele părinții, prietenii și țara". Burzuluiit, moș Timofte își freca

apoi barba ascuțită, scuipa chiștocul de multă vreme stins și-l apăsa furios cu călcâiul bocancului. Vocea parcă-i îngheța. Orele care urmau erau ore grele, de parcă s-ar fi abătut nu știu ce aspre necazuri asupra lui. Nu-și mai găsea locul, umbla fără rost și bombănea fără încetare, și nici chiar protejării lui nu puteau să-l îmbuneze. Numai dacă vreunul dintre chiulangiii scoși la lumină venea la el să-și ceară iertare, fără cea mai mică urmă de prefăcătorie, numai atunci se schimba moș Timofte. "Apoi de... bodogănea bătrânul, nu-i rău... dar numai vorbele nu ajung..." cam atât spunea el, și încă încruntat își găsea imediat ceva important de făcut. Inima însă îi bătea cu putere și nu rareori încruntătura privirilor lui ascundea lacrimi de bucurie. Se puneau pe socoteala lui moș Timofte nu puține întâmplări asemănătoare, care avuseseră un rol binefăcător în viața unor oameni cu care se mândrea școala.

Mare lucru era însă când ținea moș Timofte la cineva. Erau elevi, protejării lui, căroră le-ar fi deschis la orice oră din zi și din noapte sălile de clasă, de laborator, sala de gimnastică, chiar dacă ar fi trebuit să trudească apoi ore întregi pentru a rândui lucrurile ca mai înainte. Câteodată intervenea cu sfaturile sale foarte chibzuite chiar în conflictele tăcute dintre profesori și elevi, mai ales atunci când anumiți elevi timizi, speriați cădeau în dizgrația unui profesor. Grozav se pricepea bătrânul să culeagă asemenea "cazuri" și știa ca nimeni altul să deschidă inima puștilor înfricoșați, și la fel de bine știa să se facă ascultat de profesorii în pricină, îndreptând astfel, cu iscusința lui cinstită, situații care ar fi durat până la sfârșitul școlii. Mai circula printre elevi vorba că, în anumite cazuri, cererile de reexaminare la vreun obiect erau mai sigure aprobate dacă se adresau verbal lui moș Timofte decât în scris direcțiunii.

Dar, pentru a te bucura de prețuirea și ajutorul lui moș Timofte, trebuia să fii un elev de "prima mână", ce mai! un model între modele. Și dacă moșul te trecea printre protejării lui și se întâmpla să ai vreun conflict cu pedagogii, îți anticipa viitorul în fața lor cu o siguranță nemaipomenită. Era de ajuns să dea două, trei exemple de oameni mari care fuseseră cândva în situații asemănătoare, cu acel belșug de amănunte al sincerității și nădejdi, și profesorii începeau să privească altfel lucrurile și să-și cam schimbe părerile. Pentru că bătrânul vorbea deschis, adevărat, privea drept în ochi și se pare că nu greșise niciodată când luase apărarea cuiva.

În anul în care începe povestirea noastră, moș Timofte își avea, ca întotdeauna, protejări și nesuferiți. De bună seamă că numai întâmplarea hotărâse ca principalii săi favoriți să fie niște elevi dintr-a opta, care locuiau cu toții în cartierul Cireșului și pe care se obișnuise să-i numească "Cireșarii". Și tot întâmplarea făcuse ca printre "urâcioși", poate chiar în fruntea lor, să se afle doi șmecheri, tot dintr-a opta, pe care îi prinsese într-o dimineață ascunși într-un șanț acoperit de bălării, în timp ce colegii lor participau cu tot sufletul la ora de geologie. N-am putea spune însă adevărul întreg dacă n-am destăinui, de la bun început, că elevul pe care moș Timofte îl iubea cel mai mult, primul dintre favoriții lui, era un prichindel dintr-a cincea, un șmecher fără seamăn în toată școala, poate chiar în istoria școlii, dar căruia bătrânul nu-i arătase niciodată pe față dragostea. Mai degrabă îl muștruluia pentru năzbâțiile și șotiile sale; niciodată nu-l alintase, nici măcar în glumă, cum făcea cu ceilalți elevi la care ținea. Dacă în cei cincizeci de ani de slujbă moș Timofte n-ar mai fi întâlnit un caz asemănător, dacă nu i s-ar mai fi întâmplat, cu vreo treizeci și cinci de ani în urmă, să-i ticăie inima pentru un puști nebunatic, care la fiecare pas făcea o năzdrăvănie, care în fiecare frază rostită strecura un ghimpe și care acum era unul dintre oamenii de mare faimă ai țării, e mai mult ca sigur că prichindelul cel șmecher, blond și ciufulit, ar fi intrat în gloata nesuferiților. Dar cum moșneagul avea o memorie precisă a cazurilor și un simț al comparației și previziunii care nu dădea greș, s-a lăsat cu bună știință subjugat de apariția veselă și cuceritoare a lui Tic, trecându-l în rândul favoriților. Adică i-a acordat în sinea lui un mare viitor.

Tic n-avea însă de unde să știe aceasta și de câte ori trecea pe lângă moș Timofte, dacă nu-și ducea mâna la nas pentru a flutura din degete, atunci trăgea după sine un dulău imaginar, prins de un lanț gros, pe care-l întreba chiar în clipa când trecea prin fața gheretei bătrânului paznic:

— Cuțu, cuțu, Țingulică, ia spune-mi din coadă cât e ceasul?!... Elevii cei mici râdeau de se prăpădeau, moș Timofte se încrunta și amenința teribil cu degetul, dar Tic, nedumerit, făcea eforturi cumplite (hm!) pentru a afla cauza veseliei din jur. Într-atâta se obișnuise Tic cu această șotie nevinovată, încât înscenase o a doua ceremonie de botez, adăugând numele de Țingulică lui Țombi, cățelul lui credincios pe care voia să-l facă celebru. Se chinuia ca un drac să-l învețe diviziunea timpului și citirea orelor după mersul soarelui. Dar pentru ca noul nume să nu rămână o simplă adăugire, sortită unei uitări timpurii, și pentru că se credea persecutat de moș Timofte, prichindelul a hotărât să folosească numele de Țingulică atunci când cățelul trebuia certat, adică atunci când îl descoperea în roluri negative, și numele de Țombi când cățelul trebuia alintat sau când merita să fie încurajat, adică atunci când interpreta roluri pozitive. A făcut Tic multe repetiții până să ajungă să spună automat fraze de genul acesta:

— Jigodie scârboasă, mizerabile, Țingulică afurisit, unde mi-ai ascuns gheata? Marș în cușcă, Țingulică! Marș!

— Bravo, Țombi! Bravo! A doua oară să-i jupoi toată blana, numai coada să i-o lași, ca să am de ce să-l trag...

În ciuda acestor aparențe, Tic ținea la moș Timofte, ba în adâncul sufletului îl iubea chiar foarte mult. Îl strămba el, îi imita vocea și strănutul, îi flutura mereu din degete, dar cine altul îi strecura în gheretă, pe neobservate, într-o anumită zi a săptămânii, o portocală învelită frumos în hârtie roșie, mă-tăsoasă? Printr-o întâmplare foarte norocoasă, aflase puștiul că nimic nu-i place mai mult bătrânului paznic decât portocalele și se făcea luntre și punte pentru a avea întotdeauna un fruct portocaliu gata de

sacrificiu.

După cum se vede, nici bătrânul, nici puștiul nu aveau curajul să-și dea pe față dragostea pe care în adâncul sufletului și-o purtau. Ceea ce li se întâmpla amândurora cam pentru prima dată în viață.

2

Moș Timofte scutură îndelung clopoțelul. La drept vorbind, ceea ce se ascundea sub această denumire era o talangă cât toate zilele, care n-ar fi făcut cine știe ce notă discordantă în clopotnița atât de cutreierată de elevi, lilioci și cucuvele, a bisericii sfântul Dumitru, de peste drum de școală. Nu era un simplu obicei, ci o adevărată plăcere pentru moș Timofte întâlnirea repetată, regulată și sonoră cu obiectul care dădea semnalul de recreație, și n-ar fi folosit pentru nimic în lume soneriile de multă vreme instalate în școală. Țărâitul lor impersonal, mecanic, uniform n-avea nici un farmec pentru bătrân. Mai degrabă ar fi perindat coridoarele liceului sunând la ușa fiecărei clase decât să apese butoanele acelea mărunte de lângă cancelarie, care nu puteau transmite niciodată emoții sau cântece, cum făcea clopoțelul în mâna lui. Și mai era și un ceas electric instalat chiar deasupra butoanelor care l-ar fi enervat crunt pe bătrân dacă și-ar fi însușit acest stil modern de semnalizare a recreațiilor. Ar fi avut impresia că se află sub controlul ceasului, el care de cincizeci de ani meșterea fără greș huiduma metalică din turn. De aceea, nici după ce agită a doua oară clopoțelul nu-și aruncă privirile spre ceasul electric. Dacă ar fi făcut însă altcineva gestul acesta, ar fi descoperit cu uimire că mai erau aproape cinci minute până la pauză. Și fiindcă era primul semnal de recreație mărită din acel an, însemna, în graiul original al lui moș Timofte, că până la vacanța mare mai rămăseseră câteva zile. "Da!" își spuse bătrânul și scutură pentru a treia și ultima oară talanga, împrăștiind un sunet curios, parcă străbătut de note duioase. După ce așază clopoțelul la locul lui, cobori pe scara largă de piatră care lega clădirea de curtea mare a școlii. Ajuns pe ultima treaptă, se postă ca o santinelă lângă leul de bronz din dreapta și așteptă câteva clipe. Tresări la auzul ușii care se deschidea, își aținti ochii într-acolo, urmări cu privirea mogâldeța care se prăvălea pe trepte, și, cu un zâmbet de mulțumire, moșul făcu cale întoarsă, poposind undeva lângă cancelarie. Nu se înșelase nici de astă dată. Primul elev care ajunsese în curte, primul elev care atacase recreația era, bineînțeles, Tic.

Da, da! Tic fu primul care, cu un chiot ascuțit, străpunse tăcerea întinsă a curții și anunță cavalcada sonoră a pauzei. Câteva clipe mai târziu, curtea imensă, străjuită de plopi și castani, cu șirurile lungi de bănci simple, fără spetează: sute de metri de bănci așezate în soare — cu spații nesfârșite care puteau adăposti zece meciuri simultane de fotbal, cu alte bănci, mici, izolate, făcute din bârne groase prinse în cuie de lemn, răspândite ici-colo, la umbra deasă a castanilor: teritoriu ocupat numai de elevii mari, curtea imensă a școlii se lăsa cucerită, în numai câteva clipe, de avalanșa țipătoare și colorată a elevilor. Se formară grupuri, se reluară jocurile întrerupte cu o zi înainte sau începură altele noi, pe clase, pe grupe, pe șiruri de bănci, un talmeș-balmeș asurzitor, dar atât de sigur și de precis împărțit, în care fiecare elev își avea locul: curse de cai, lapte gros, cincizeci de metri plat, sărituri, oină, echilibristică, urmăriri, evadări, scâncete, rasete, țipete, aplauze, strâmbături, lecții repetate, taine, fotbal, laude, rugăminți, sandvișuri, fotbal, ochiade, provocări și iar fotbal. Dar erau și teritorii ocupate de cei mari, care repetau pentru examene sau se plimbau preocupați, cu mâinile la spate, comentând sezonul sportiv sau ultimele filme și manifestându-și din când în când disprețul față de cei mici, care le asurzeau urechile cu zgomotele și țopăiala lor. Puștii scoteau însă pe furie limba după ei, fără să le treacă prin cap că după câțiva ani vor face aceleași gesturi de uimire și dispreț; și neînchipuindu-și aceasta, și pentru a le face în ciudă celor mari, își împropătau mereu joaca și zbenguiala cu alte torente de țipete, pe care le dirijau ca pe niște canonade spre teritoriile liniștite de la umbra castanilor.

Undeva în curte, pe unul dintre terenurile de fotbal improvizate la repezeală și delimitate de trupurile spectatorilor, se trăgea la o poartă. Își încercau pe rând norocul fotbaliștii din clasele de mijloc. Șuturi plasate, sau bombe fulgerătoare, luau direcția porții făcută ca întotdeauna din haine, șepci, pietre și pulovere. Portarul, un elev dintr-a opta, nu lăsa nici o minge să treacă prin spațiul apărat de el. Chiar când Tic, singurul dintre cei mici care nu era privit ca un intrus acolo, din motive ce se vor descoperi mai târziu, se repezi ca un bolid spre minge, prefăcându-se că va trage cu toată puterea în stânga, dar de fapt împingând-o plasat spre colțul din dreapta, la gaura de șoarece, portarul nu-și pierdu cumpătul și opri mingea, cum s-ar spune în termeni sportivi banali, chiar pe linia porții. Înciudat, nefericitul concurent scoase o limbă uriașă pe care i-o arătă în toată splendoarea ei portarului, și, bineînțeles, dezamăgit de succes, își coti pașii îuți în altă direcție. După el se ținea, parcă urmărind o lecție vie, sau supunându-se unui obicei de mult statornicit, o droaie de puști.

— Bă, Tic, ce apără azi Sergiu! Pun pariu, să mor eu, că nu-l găurești!

Tic îl privi de sus, cu dispreț nedeghizat, pe piciful îndrăzneț, și se hotărî să-l pună imediat la punct:

— Eu? Pe Sergiu?!... Ha! Ha!... Te-aș lăsa gol, mă, auzi? Te-aș lăsa ca planșa de la anatomie, dacă mi-aș pune mîntea cu tine. Și pielea ți-aș lua-o... Dacă n-aș fi elev, aș juca astăzi în națională...

— Daaaa! Las' că știu eu... Te lauzi. Află de la mine că azi nu-l găurește nimeni pe Sergiu. Ții pariu!

— Ai tu noroc că mie nu-mi plac oamenii săraci, adică oamenii sărăciți... Altfel aș paria imediat.

Mâna lui Tic se îndrepta amenințătoare spre nasul bravului amator de pariuri, dar mișcarea se opri brusc în aer, derutându-l și mai rău pe admiratorul lui Sergiu. Privirile lui Tic descoperiseră ceva în zona aparatelor de gimnastică, mai bine zis descoperiseră pe cineva acolo: un vlăjgan care se întrecea în acrobații. Temerarul solitar n-avea mai mult de șaisprezece ani, dar statura lui, și mai ales brațele sale

goale care se prefăceau în zeci de mușchi impresionanți, ca niște coarde de oțel, la fiecare mișcare dovedeau o forță și o elasticitate puțin obișnuite. Droaia lui Tic își urmă cu fidelitate șeful, copiindu-i întocmai mersul și atitudinea. Mișcându-se lent, cu gâturile strâmbe și privirile fixate într-o singură direcție, prichindeii păreau că oficiază un ritual cu totul misterios și necunoscut. Mai era și cadența pașilor, și mai ales tăcerea uluitoare a celei mai guralive și mai nebunaticе cete din școală.

Tăcerea era deplină și în zona aparatelor de gimnastică. Spectatorii, mari și mici, urmăreau cu sufletul la gură ceea ce se petrecea deasupra capetelor lor. Vlăjganul se cățăraseră pe o frânghie fără noduri, și fără ajutorul picioarelor, cum înregistră foarte prompt Tic, sus, pe bârna de care erau prinse aparatele, și de acolo, printr-un salt ușor, o jumătate de salt mortal, în văzduh, cum notase Tic, se agățase de un cablu gros de sârmă, care traversa, inutil, la cinci metri înălțime, toată curtea școlii. Apoi, foarte liniștit și zâmbind cuiva din văzduh, își găsi în câteva secunde o poziție ideală de odihnă.

— Îl vedeți, mă! se răsti Tic la prichindeii înflorați din jur. Asta-i Ursu, colegul soră-mii și cel mai bun prieten al meu. Lucrăm amândoi la bară. Dacă ne-ați vedea cum facem amândoi gigantica și salturile mortale... Asta-i un fleac.

— Ia nu te mai lăuda, mă pițigoiu! îl apostrofă pe neașteptate un slăbănog lung și deșirat, cu nasul ca o pătlăgică. Până la urmă te pomenești că ajungi și acrobat la circ.

Insulta slăbănogului, rostită chiar în fața prichindeilor, îl amuți pe Tic și-l lăsă o clipă cu gura căscată. Din fericire, slăbănogul porni imediat după alte victime pe care le culegea numai din cetele celor mici, așa că nu-l auzi pe Tic cum își dăscălea însoțitorii:

— Bă, dacă vă întreabă la naturale cum se cheamă pasărea aceea tâmpită care dă tot timpul din coadă, să spuneți că se numește codobatură sau Pompilică...

Ciufuliciul nu reuși să-și ducă până la capăt răzbunarea verbală, cumplită în intenția ei, din simplul motiv că prietenul lui cel mai bun, acel vlăjgan căruia îi spunea Ursu, începu o nouă mișcare, acolo sus, deasupra capetelor lor. Se lansase într-o cursă rapidă, a cărei ciudățenie nu consta numai din faptul că se făcea pe un cablu, cu ajutorul mâinilor, ci mai ales pentru că fiecare mișcare de înaintare se făcea prin întoarceri, și la fiecare întoarcere trupul se sprijinea într-o singură mână, ceea ce, să recunoaștem, nu era chiar în puterea oricui. Când distanța dintre cablu și bârna aparatelor ajunse la vreo patru-cinci metri, vlăjganul făcu pe neașteptate o semigigantică, adică o pendulare lungă, și își dădu drumul în văzduh. Printre buzele deschise ale spectatorilor răzbătu un țipăt, un început de țipăt, pentru că fu retezat într-o clipită, atunci când brațele acrobatului se încolăciră sigure pe una din frânghiile de pe bârnă, transformându-i trupul într-o pendulă ordonată.

— Ei, bă! se repezi Tic la bravul amator de pariuri. Nu mai spui nimic? Acum să te vad!... Arată-mi tu altul, în afară de mine și de Ursu, care să facă figura asta. Nici nu știi cum se cheamă figura, mă găgăuță. Zborul Liliacului, auzi, tu?!

Piciul era însă atât de înspăimântat de ceea ce văzuse, că nu tâlmăci pe de-a-ntregul spusele lui Tic. Și cum spaima are de multe ori o mare putere de convingere, piciul crezu cel puțin jumătate din lauda colegului său.

— Uite, dacă vrei, continuă Tic, într-o clipă sunt lângă Ursu. Ce, crezi că mi-e frică?

Nu într-o clipă, dar în câteva clipe, Tic fu într-adevăr lângă Ursu. Nu pentru că să repete figura acestuia, ci pentru că un băiat brunet și rotofei se apucase să zgâlțâie frânghia de care se agățase Ursu și-i făcuse semn să coboare. Vlăjganul alunecă spre pământ cu atâta iuțeală, că aproape toți spectatorii își imagină un accident. Unul singur se lăsă condus de inspirație subită și se strecură ca o nevăstuică lângă Ursu. Nu putea fi altcineva decât Tic. Inspirația lui se dovedi norocoasă. Ciufuliciul blond și cărn mai avu timp să audă o parte din cuvintele pe care Dan, băiatul cel oacheș și rotofei, i le șopti tainic acrobatului victorios.

— ... Ne cheamă Victor. Sub castanul de lângă cișmea. Tu du-te repede și anunță fetele.

Îndemnul lui Dan îl transformă pe Ursu într-un fulger, iar pe Tic într-un fel de fulgeraș, dacă se poate spune așa. Pe potecile deschise la iuțeală, printre spectatorii zăpăciți de goana de bolid a vlăjganului, se strecura triumfător și Tic. Iar când trecură amândoi ca niște rachete prin mijlocul terenului de fotbal apărat de fenomenalul Sergiu, se întâmplă că mingea, scăpată de cine știe cine, venea chiar în întâmpinarea lui Tic. Prichindelul, în zodia celor mai bune inspirații, expedie, în plină goană, un șut năprasnic spre poartă, pe care Sergiu nici nu-l văzu. Doar îl auzi șuierându-i pe lângă ureche. Și dintr-odată, dându-și seama de marea lui faptă, Tic se opri într-un urlat de bucurie, uitând cu totul de Ursu. Aruncă mai întâi o privire disprețuitoare spre Sergiu, apoi trecu în revistă întreaga asistență, absolut uluită de întâmplare, în căutarea bravului amator de pariuri. Tic era hotărât, dacă nu să-l dezbrace de tot pe îndrăznețul prichindel, măcar ciorapii să i-i scoată din picioare. Ceea ce în limbajul său original însemna să-l descâlțeze și de pantofi, pentru că nu văd cine ar izbuti să-i scoată cuiva ciorapii fără să-i atingă și încălțăminte.

— Doamne, ce gol mare am băgat! se pomeni Tic laudându-se. Le-am cam rupt gura la toți. Ia zi-i, mă planșă de anatomie! Tot mai crezi că mă laud? Uită-te la Sergiu.

Înciudat și parcă amețit de o lovitură primită în ceafă, Sergiu părăsea poarta. Așa își închipuia Tic, dar era numai jumătate din adevăr. Cealaltă jumătate consta în chemarea misterioasă pe care i-o adresase băietanul acela lung și deșirat căruia Tic îi scornise o nouă poreclă: codobatură.

— Iar se-adună cireșarii. Ce facem, Sergiu!

Cel întrebat rămase doar o clipă în cumpănă. Îi răspunse imediat lui Pompilică:

— Eu mă învățesc pe aici, iar tu... Unde se-adună?

- La locul lor, sub castan, lângă cișmea.
– Formidabil!... Cum, tot n-ai înțeles? Ei sub castan... iar tu în castan, blegule. Arde-o!

3

Ursu își opri goana brusc, printr-o frânăre atât de hotărâtă, că era cât pe-aci să se dea de-a berbeleacul. În fața lui, pe o bancă retrasă la umbra castanilor, îl priveau cu ochi mari, uimiți, două fete. Una brunetă, aproape palidă, cu cozi lungi atârându-i pe piept, cu ochi visători și mișcări lente, desprinse parcă din vis; cealaltă blondă, cu părul scurt, tuns băiețește, cu ochi iscoditori, cu mișcări scurte, sigure, care se vor foarte convingătoare, cu ceva aspru în voce și-n atitudine, spre deosebire de duioșia pe care o emana prietena ei. Fiecare părea contrastul celeilalte, aceasta la prima vedere.

Fata blondă, care răspundea la numele de Lucia, îl cercetă sever pe mesagerul tăcut:

– Parcă te-ar fi revărsat un ciclon din mările Japoniei. Ce s-a întâmplat?

Ursu îi evită privirea. Puțintel stingherit, bolborosi câteva cuvinte:

– Dan mi-a spus că Victor are, în sfârșit, harta...

Amândouă fetele tresăriră în același timp. Maria, fata negricioasă, cu cozi lungi și lucioase, sări sprintenă de pe bancă, dar reverența care-i continua mișcarea și care n-avea nici o destinație părea lentă, obosită:

– Harta! și cuvântul o trezi din visul de o clipă. Lucia! Îți dai seama?

Lucia își schimbă dintr-o dată atitudinea. Deveni rigidă, pedantă, ca o profesoară nesigură:

– Ascultați-mă o clipă și nu vă pierdeți cumpătul. Eu mă voi ocupa de terțiar. Singură și foarte repede îl voi pune la punct. Cuaternarul... dacă n-aveți nimic împotriva... ar putea să fie copiat de Dan. Nedumerită, Maria încercă un protest:

– Lucia! Nu înțelegeți că...

– Ba înțeleg foarte limpede. Eu cred că tu nu înțelegeți. Îți pierzi prea repede firea. Uite, ca să scap de orice teamă, îți făgăduiesc c-o să-l ajut eu pe Ursu, dacă va mai fi nevoie, bineînțeles. Harta cuaternarului e destul de bine reprodusă în manual. Sergiule! N-ai manualul la tine?

Rostind ultimele cuvinte, Lucia își întoarse, cu o mișcare firească, aproape leneșă, capul într-o anumită direcție. Acolo, pe un colț de bancă, ascuns privirilor de trunchiul unui plop nesfârșit, Sergiu citea de zor dintr-o carte, sau, așa cum pricepură imediat cei trei cireșari, se prefăcea că e cufundat în lectură. Furios că fusese prea repede descoperit, spionul nenorocos se răsti la ei.

– N-am nici un manual și, chiar dacă aș avea, nu vi l-aș da, tocilarilor. Asta-i!

Când silueta lui Sergiu dispăru într-un grup de elevi, Lucia începu să-și dojenească prietenii:

– Ne-am înțeles de atâtea ori să fim mai atenți când discutăm despre expediție. Nu v-ați dat seama că Sergiu și ceilalți din grupul lui ne urmăresc pas cu pas? Dacă nu suntem în stare să ne ferim de nătângii ăștia, atunci mai bine să dăm planul pe față într-o adunare a clasei.

Ursu și Maria își plecară privirile ca doi vinovați. Mai mult pentru sine, Maria întrebă în șoaptă:

– Oare a auzit ceva? Eu nu cred...

Nemulțumirea n-o părăsise încă pe Lucia. Ea avea un principiu cu care se străduia să-i obișnuiască și pe ceilalți: a păstra secretul unui lucru nu înseamnă a învălui acel lucru în mister. Procedând astfel nu faci altceva decât să atragi atenția către ceva care are șanse să rămână neobservat. Cel mai bun sistem de a păstra o taină, susținea Lucia, e acela de a nu da nici o importanță obiectivului care constituie taina, de a-l trata asemeni tuturor lucrurilor banale și cotidiene. De câte ori discutau această problemă, și ocaziile de a o discuta nu erau foarte rare, ea amintea, fără să obosească sau să se plictisească, o povestire a lui Poe, care o impresionase atât de mult încât îi sugerase principiul. Era vorba în acea povestire de dispariția unui document important, pe care poliția îl căuta cu tenacitate cumplită, mai ales că știa și camera în care se afla ascuns documentul. Și cu toate acestea, deși cercetase cu lupa, cu acul și sunetul fiecare centimetru pătrat al în-căperii-ascunziș, nimeni nu reușea să descopere documentul. Pentru că se afla, în văzul tuturor, într-un plic, aruncat parcă la întâmplare, în cutia cu corespondență. Lucia dezvoltase ideea, susținând că documentul ar fi fost la fel de bine păzit, poate chiar mai bine, dacă ar fi fost aruncat în coșul de hârtii. Iată de unde și cum apăruse principiul, supranumit între cireșari "secretul Luciei", care, rezumat în câteva cuvinte, suna cam astfel: un secret are cele mai mari șanse să rămână secret dacă nu e considerat secret.

Iată de ce Lucia crezu că e cazul să mai adauge câteva cuvinte prietenilor ei:

– E de-ajuns să rostești câteva vorbe în șoaptă, și imediat cei din jur ciulesc urechile. Să discutăm planul nostru închipuindu-ne că am vorbi despre examene.

La îndemnul Luciei, Ursu luă o înfățișare atât de voit nepăsătoare, apoi căută un zâmbet atât de caraghios, încât amândouă fetele izbucniră în hohote de râs.

– Ne întâlnim sub castanul nostru, spuse Ursu, hlizindu-se mai departe. Lângă cișmea. Dispoziție de la Victor.

Contrastul dintre schimonoseala feții și vorbele rostite de Ursu era absolut inimitabil. Petrecut pe o scenă, momentul ar fi provocat, prin râs, zeci de fracturi ale maxilarelor, ale sternului și nenumărate încercături de intestine. Ceea ce o făcu pe Lucia să anunțe sentențios:

– Teodoru Teodor – Ursu! Nota doi!

Teodoru Teodor, vlăjganul poreclit pe bună dreptate Ursu, din cauza forței sale care-i depășea cu mult vârsta, privi buimac spre cele două fete care porniseră, într-o conversație evident banală, spre

locul de întâlnire a cireșarilor. În neputință de a afla pricina neașteptatei lor transformări, nu găsi ceva mai bun de făcut decât să le urmeze, cu mâinile în buzunare și cu privirile ațintite undeva pe cer, ceea ce îndemnă, într-o clipită, zeci de elevi să caute și ei taina nevăzută de pe bolta albastră.

– Unde-i, mă?

– Am pierdut-o...

– Ce-ai pierdut?

– Nu știu...

– Uite-l! Acolo, deasupra plopului. Iar s-a dus...

Zeci, sute de exclamații, de întrebări, sute de perechi de ochi iscodind cu înfocare și tenacitate cupola albastră, imaculată, fără o dâră de nor. Doar întâmplarea atrase undeva un uliu pribeag pe care privirile îl descoperiră și pe care vocile îl transformară în șoim, în vultur, în pajură. Ba se găsiră vreo câțiva care se jurau că văzuseră cum vulturul scăpase un berbec din gheare. Trezit de tăcere și exclamații, Ursu, după ce trase cu urechea în jur, începu și el să cerceteze bolta.

4

Sub castanul de lângă cișmea, un castan uriaș, un castan rege, cum era supranumit, care ar fi putut adăposti, singur, în ramurile lui, o școală întreagă, se afla un singur băiat, acel Victor care, după spusele lui Dan, făcuse rost de o hartă. Deși aplecat deasupra unei foi de bloc, i se putea ghici lesne statura, înaltă, bine legată, și, desigur, foarte suplă. Avea fața lunguiată, ochii negri, adânci, părul închis la culoare, era asemeni multor tineri de vârsta lui, la înfățișare. La o cercetare mai atentă poate că i s-ar fi descoperit o notă de maturitate în trăsături, în gesturi, în atitudine. Dar nu asta îl deosebea pe Victor de ceilalți. Tânărul aplecat asupra foii de bloc era un elev cu totul excepțional, și, în primul rând, un matematician care uimea prin logica și puterea sa de demonstrație. E de prisos să spunem că era cunoscut în întreaga școală, și că rareori profesorii își pusese speranțe mai mari într-un alt elev. În ciuda precocității sale, Victor era încă foarte copilăros, pasionat după visuri, expediții și aventuri.

Cufundat în cercetarea hărții, tânărul nu observă o siluetă ascunsă după trunchiul castanului și nici nu auzi, câteva secunde mai târziu, foșnetul slab al frunzelor care parcă sorbiseră între ele silueta elastică și tăcută ca o fantomă. Numai câteva clipe să fi întârziat, și intrusul, cocoțat acum în castan, ar fi fost descoperit de privirile iscoditoare ale lui Ursu, ale Luciei și Mariei, care se apropiiau, leneși, de copac. Dar cum nimeni nu observase nimic, discuția părea că începe sub semnul celei mai depline siguranțe.

– Zău, Victor, chiar ai făcut rost de hartă? întrebă Maria. Ar fi fantastic...

– După cum vedeți, răspunse Victor, descoperindu-le celor trei foaia mare de bloc.

Privirile se repeziră lacome asupra hărții. Numai Victor, calm, întrebă ca pentru el:

– Ionel și Dan de ce nu sunt aici?

Tocmai în acea clipă își făcu apariția, găfâind, Dan.

– Nu vrea să vină... Măgarul! L-am rugat, l-am amenințat, am făcut-o pe clovnul... Nu vrea! Spune că trebuie să repete la geologie, măgarul... Ia să văd și eu harta!

Victor se uită la ceas. Până la semnalul clopotului mai rămăseseră vreo șapte minute.

– Ce facem? întrebă el. Maria... Nu vrei să încerci tu să-l aduci pe Ionel?

Se vedea lesne că invitația lui Victor nu-i făcea nici o plăcere Mariei, dar, cum nu prea avea obiceiul să-și contrazică prietenul, o acceptă, fără să uite însă să strâmbe de câteva ori din nas. Dacă ar fi îmboldit-o altcineva s-ar fi iscat un tărăboi, sau măcar o ceartă pentru care n-ar fi ajuns o recreație întreagă. Dar fiindcă o invitase Victor... Își învinse repede senzația de neplăcere și porni chiar în goană spre clădirea școlii.

Ceilalți își găsiră iarăși de lucru cu harta. O țineau pe genunchi și o cercetau cu ochi de Argus.

– Dungile astea albastre ce sunt? întrebă Dan.

– Tocmai tu să nu știi, tu, marele campion rebusist!? se miră Lucia. Ce-ar putea să fie?

– Formidabil! descoperi Dan într-o clipă de genialitate. Răuri subterane! Mamă dragă, peste tot numai răuri... dar deodată se simți cuprins de neliniște: Mamă dragă, dar cum le trecem?

– Asta e, răspunse Victor. Asta-i problema numărul unu! Cum trecem râurile? Despre adâncimea lor harta nu spune nimic, nu suflă nici un cuvânt; să zicem că ar fi de ordinul centimetrilor... Dar uitați-vă la lacuri. S-ar putea ca lacurile să fie foarte adânci, și tare îmi vine să cred asta. Aici va fi cel mai greu. În orice caz, nu ne vom lăsa opriți de lacuri. Dar cum ne vom descurca?

Lucia lovi de câteva ori, încet, cu pumnul în speteaza băncii:

– Două minute de gândire pentru găsirea celei mai bune soluții, fiindcă sunt mai multe... Gata! începem!

Îndemnul Luciei, deși neașteptat și ciudat, fu totuși luat în seamă. Capul în mâini, ochii închiși, concentrare deplină. De acest răgaz nesperat profită Pompilică, slăbănogul, codobatura, cum îl poreclise nu cu mult timp înainte Tic. Ajunsesse cu bine în spatele castanului, dar abia acum urma greul. Cu chiu, cu vai izbuti totuși să se cațere, nu fără să-și julească mâinile și să fie atacat chiar pe ceafă de un întreg furnicar scos din treburile lui. Își găsi loc într-o crăcană și începu să se scuture de gănganii, suferind tăcut și cumplit. Urechile îi stăteau însă ciulite, chiar în această situație de neînviat, gata să înregistreze cel mai tainic cuvânt. Din nefericire pentru el, momentul de tăcere impus de Lucia se prelungea. Iar câteva furnici mai curioase izbutiseră să treacă de bariera cămășii și coborau

înțepătoare spre burtă.

5

Dar Pompilică nu era singurul care simțea furnicăture. Fără să fie atacați de furnici, mai erau doi tineri, undeva într-o clasă, care aveau cam aceleași senzații: Maria și Ionel, în mai puțin de două minute izbutiseră să se certe cât alții în trei zile, și asta pentru că Maria îl găsisse pe Ionel singur în clasă, rezemat tacticos de pervazul ferestrei și privind undeva în neștire, afară.

– Ni s-a spus că junele Edison se pregătește la geologie, tăbărâse Maria asupra lui. Sau poate încearcă să-și imagineze cum arată jurasicul în curtea școlii...

– La urma urmei ce vrei, Cosânzeana vopsită?

– Nesuferitule!

– Urâcioaso!

– Edison nevertebrat!

– Cum?

– Așa cum ai auzit! Nevertebratele! Noi te așteptăm cu toții și tu îți dai ifose de ființă evoluată. Stai și numeri frunzele salcânilor... Cel puțin dac-ai număra firele de iarbă...

– Ce am eu cu firele de iarbă? întrebă nedumerit. Pentru ce...?

– Ca să vezi dac-ți ajung pentru desert...

– Ascultă, obraznic! Dacă nu te cărbănești imediat, am impresia că o să-mi rățăcesc mâinile prin cozile tale...

– Nu mai spune! se oțări Maria. Cred că ții prea mult la obrăjorii matale ca să faci isprava asta. Ți-a mai spus cineva că ești lin caraghios?

Ionel părea mai degrabă dezgustat de insultele Mariei:

– Nici măcar nu ești în stare să faci un spirit mai acătării. Probabil că te-ai molipsit de la frate-tău...

Maria era cât pe-acți să se năpustească asupra lui:

– Crezi că de spirite îmi arde mie acum? Sunt înfuriată și tu ești un caraghios... foarte mare. Știi doar că Victor a copiat harta, știi că trebuie să luăm o sumedenie de hotărâri, știi că avem întâlnire la castan... Ce aștepți? Să venim toți și să te implorăm? Nu înțelegi că am făcut rost de hartă?

– Ia mai lăsați-mă dracului cu harta asta. Parcă ați fi făcut nu știu ce mare scofală. O hartă, și gata. Când o să am timp, o să mă uit pe ea... De altfel, peste câteva minute, trebuie să sune...

– Foarte bine! găsi Maria soluția salvatoare. Dacă nu vrei să vii, nu veni! Dar cred că ești îndeajuns de cavalier ca să mă conduci până acolo...

– Asta ce șmecherie mai e?

– Nu e nici o șmecherie, din păcate... Sergiu și Pompilică...

– Să se ducă dracului amândoi, și tu să mă lași în pace, auzi? Maria îi făcu o reverență.

– Să se ducă dracului, cum spui tu. N-am nimic împotriva. Chiar poți să-i ajuți să ajungă mai repede acolo... dacă mă conduci până la castan. Mă așteaptă amândoi în curte și mi-au spus și ei că vor să-și rățăcescă mâinile prin cozile mele. Nu poți să mă lași în primejdie...

Dar, spre surpriza Mariei, Ionel nici nu se gândise să se urnească. Dimpotrivă, simulând o tresărire, deschise repede cartea și își aținti ochii pe niște desene.

Maria lovi îndurerată cu călcâiul în podea.

– Lașule!

– Cară-te, scârboaso! Nu vezi că am treabă? Și, la drept vorbind, nu am nici un pic de simpatie pentru cozile tale. Hai, cară-te!

– Nu mă duc!

– N-ai decât... Va să zică, deosebirea dintre arhaic și paleozoic...

– Era următoarea: Arhaicul era populat cu vietăți primare, fără nici o însușire, care puteau foarte bine să se numească Ioneli, iar paleozoicul...

– Avea o singură ființă, diformă, mincinoasă și nesuferită... se rezezi băiatul.

– Un Ionel evoluat! puse punct discuției Maria și se avântă pe ușă, lăsându-și prietenul cu gura căscată.

6

Deși trecuseră minutele pentru gândire, tinerii de sub castan se fereau să-și destăinuie soluțiile. De câteva zile, de când găsisse harta într-o arhivă uitată, în care de multă vreme nu mai umblase nimeni, Victor se gândea zi și noapte la obiectul de care aveau nevoie. De bună seamă că și gânditorii de câteva clipe, Lucia, Ursu, Dan, descoperiseră obiectul visat de Victor, dar li se părea atât de înfricoșător de departe încât nu îndrăzneau să-i rostească numele. Dan își luă în cele din urmă inima în dinți și începu să vorbească, însă cu o voce atât de jalnică, de parcă nu dezlegase o problemă, ci sesizase un obstacol de neînvinș:

– O barcă, asta ne trebuie, mamă dragă...

Tonul lui Dan îi molipsi și pe ceilalți, care încuviințară încet din cap, prilej de a-și ascunde privirile triste și dezolate. Numai Ursu se împotrivi jalnicei uverturi:

– Ei și! Mare lucru o barcă... dacă...

Privirile uimite ale Luciei îi înghețară însă vorbele pe buze. Tocmai atunci apărură bosumflată și Maria.

– Nu vrea să vină cu nici un chip, anunță ea. Caraghiosul! Și sunt sigură că numai din orgoliu.

Cine se mai gândea însă la Ionel!? Toți uitaseră de el, altceva îi apăsa cu spaimă și răutate. Mirată că nu primește nici un răspuns, Maria se adresă indignată tuturor:

– Vă bateți joc de mine? Sau poate vi s-a întâmplat ceva? Spuneți! Parcă vi s-au înecat corăbiile...

Un moment de tăcere, apoi un hohot de râs, un râs salvator urmă cuvintelor ei, ceea ce o zăpăci și mai mult. Nu mai înțelegea nimic, dar Dan, înțelegându-i starea, încercă s-o liniștească, în felul lui:

– Ehe!... Ce bine-ar fi fost, zău, Maria, ce bine ar fi fost să ni se fi înecat câteva corăbii... Mamă dragă, tot am mai fi salvat noi una... Ce? Tot mai crezi că glumim? Numai la corăbii și la bărci ne gândim... Ia uită-te la hartă, uită-te: râuri, lacuri... Cum le vom trece?

În clipa aceea, capul ascuțit al lui Pompilică ieși dintre frunze și coborî încet, atât cât putea să coboare fără să-și frângă gâtul, și ochii spionului, mari cât cepele, încercau să se zgâiască pe hartă. Dar la câțiva metri deasupra lui, în același castan, o mână subțire și foarte dibace, după felul cum se mișca, străpunse crengile, se înălță încet și precaut, apoi coborî fulgerător, slobozind din pumn un fruct moale și țepos. Fructul urmă întocmai traiectoria hotărâtă de mână subțire și iscusită, adică lovi cu precizie milimetrică vârtejul de pe creștetul lui Pompilică. Catastrofa nu mai putea fi evitată. Cel lovit în creștet își pierdu pentru o fracțiune de secundă echilibrul, și așa destul de precar, dar nu era nevoie de mai mult pentru ca nimeni și nimic să nu-l mai poată salva de la prăbușire. Într-un acompaniament fantastic de urlete, trosnituri, foșnete și burdușeli, trupul lui Pompilică se prăvăli spre pământul pe care-l părăsise hoțeste. Un ciot bătrân și uitat se înduioșa însă de coastele și membrele sârmanului spion și-și strecură capătul în turul pantalonilor, oprindu-l astfel de la o cădere barbară, dar menținându-l suspendat, la vreo doi metri deasupra pământului. Dacă n-ar fi scos urletele acelea de spaimă, oricine l-ar fi văzut pe Pompilică, bătălbănindu-se în văzduh, ar fi crezut că asistă la exercițiile unuia care vrea să se familiarizeze cu imponderabilitatea.

Spectacolul neașteptat, de un caraghioslăc desăvârșit, stârni un râs cumplit în grupul cireșarilor. Numai Ursu, păstrându-și întru totul cumpătul, cum i se întâmpla întotdeauna în situații neobișnuite, desprinsе prizonierul din ciot și, așezându-l cu picioarele pe pământ, se încruntă la el teribil de sonor:

– Măăă!

Groaza celor întâmplare, încruntătura lui Ursu și mai ales silaba care pocnise ca o detunătură îl determinară pe Pompilică să-și încerce limita puterii de fugă. Cireșarii se jurau mai târziu că nici un cal pursânge, în alergarea derby a vieții sale, nu ar fi putut ține pasul cu Pompilică, în cursa lui nebunească spre clădirea școlii. În ciuda sprintului de arc, ei mai avură totuși puțința să vadă în spatele alergătorului, acolo unde se întâlnesc cracii pantalonului, o gaură respectabilă, prin care-i ieșea cămașa ca o coadă albă. Dacă ar fi avut inspirația să-și ridice pentru o clipă privirile spre vârful castanului, cireșarii ar fi zărit un prichindel blond și ciufulit, atacat de un râs atât de crâncen încât cu o mână își ținea gura și cu cealaltă pânțele. Puștiul nu era altul decât Tic. Ceea ce explică dintr-o dată și prăbușirea lui Pompilică și imposibilitatea ca puștiul să-și piardă echilibrul, fie chiar în toiul unor crampe sfâșietoare de veselie.

Cireșarii nu mai avură timp să mai descopere scena comică, din vârful castanului, pentru că la secunda precisă, moș Timofte apărură în capul scării de piatră și începu să-și agite talanga. Iureșul era supt înapoi în clădire cu aceeași forță cu care se revărsase. Moș Timofte nu se clinti însă de la locul său până ce nu văzu intrând în școală ultimii elevi. Ultimii erau Sergiu și Pompilică. Bătrânul privi îndelung după Pompilică și, când îi zări fundul găurit, dădu abătut din cap. În adâncul sufletului îi era milă de pușlamaua nefericită.

Sergiu, în schimb, își certa amarnic iscoada:

– Bine, mă dobitocule, nu ești în stare să te ții într-un copac?

– Să-mi sară ochii, să nu te mai văd în fața ochilor dacă nu mi-a făcut vânt Ursu.

– Păi ce, mă, Ursu era în copac?

– Nu era... Adică...

Abia atunci descoperi Pompilică misterul prăbușirii sale. Ursu fusese jos tot timpul. Dar cine dracu îl împinsese? Cine îl pocnise? Că doar îl pocnise cineva cu pumnul în creștet, destrămându-i echilibrul și provocându-i prăbușirea.

Pe ușa cea mare a școlii pătrunse în sfârșit și ultimul dintre ultimii. Moș Timofte se încruntă rău la el și chiar tuși de câteva ori înfundat, mai mult ca să-l provoace pe întârziat, pentru că arăta într-un hal fără de hal. Dar din câteva mișcări prichindelul scăpă de orice urmă a ascensiunii și coborării lui tainice și temerare. Cămașa în pantaloni, gulerul aranjat, ciorapii ridicați, hainele netezite, totul în câteva secunde. Ba mai avu vreme să-i facă un semn șmecheresc din ochi lui moș Timofte și apoi să-și bage mâinile în buzunar și să privească, o clipă, fluierând, fundul răvășit și prelungit al lui Pompilică.

Codobatura însă nu-l auzi și nu-l simți. Se întreba în continuare, fără să știe că porecla dată de Tic începea să i se potrivească:

– Oare cine dracu m-a îmbrâncit?

Un hohot de râs al unui drăcușor ciufulit care urca în goană scările spre etajul întâi fu singurul răspuns.

Moș Timofte agăță clopotul la locul lui, într-un ungher ferit al coridorului, dar nu părăsi imediat clădirea școlii pentru a-și începe inspecția prin curte și grădină, cum făcea de obicei. Rămase în ungherul lui, pe coridor, preocupat să-și curețe și să-și umple luleaua, dar de fapt cu ochii și cu atenția fixată spre ușa cancelariei. Voia să schimbe o vorbă cu profesorul de geografie și naturale, dirigințele clasei a opta. Îl cunoștea bine, de pe vremea când, tânăr și cu părul blond răzvrătit, cu mișcări de o rară agilitate și siguranță, cu priviri vesele și deschise, urcase pentru prima oară scările liceului pentru a-și începe apostolatul. Fusese prima călăuză a noului dascăl prin labirintul școlii. Era glumeț tânărul, nu pierdea nici un prilej de glumă, și se cățara pe toate movilele, și se strecura prin toate gropile și șanțurile, și se interesa de fiecare pom și de fiecare arbore: se simțea în el setea de a cunoaște, de a se familiariza cu noua sa țară, pentru că așa numise el școala și domeniile ei:

— O adevărată țară e școala asta, țară în care nu se poate să nu te simți bine...

— Cum s-ar spune, îi replicase paznicul, ați vrea să hălăduiți pe aici... Nu știu cine îmi spune mie că ar fi un lucru bun...

Profesorul tânăr și blond, cu mers sprinten și priviri vesele, nu-i răspunse imediat. Tăcuse o vreme, tăcere grea, care consfințea pesemne o hotărâre grea. Când se întoarse cu fața spre paznic, avea un luci străniu în priviri, care ascundea pesemne și durerea unei mari despărțiri:

— Da... spusese el. Îmi voi arunca o rădăcină aici, sau o ancoră, nu știu nici eu. Dar nu ca să hălăduiesc. Și fiindcă m-ai înduioșat cu *bun venitul* dumitale, îți voi spune și eu ce simt acum... Nu vreau altceva decât să am elevi cu priviri senine, care să învețe, înainte de orice, să iubească țara, lumea și viața... Asta e ceea ce trebuie și ceea ce vreau să predau aici...

Dar profesorul care ieșea pe ușa cancelariei trezindu-l din amintire pe moș Timofte era un omuleț slab, puțintel încovoiat, cu capul pleșuv, doar două smocuri de păr, ca două cornițe albe, îi acopereau tâmpurile și fața lui uscată, plină de cute, ca o mască de pergament, era aceea a unui om care nu se întorsese cu spatele la viață, ci o înfruntase pieptiș. Mișcările îi erau obosite, bătrânețea îi cam ametea gleznele, nici glumele nu-l mai atrăgeau ca altădată; ba se mai întâmpla uneori ca vreun elev fără minte și inimă să încerce să-l tulbure în timpul lecțiilor, dar în întreg orașul nu era un altul care să se bucure de mai multă stimă, și nici un alt profesor nu fusese mai iubit și mai ascultat ca dânsul, în aproape patru decenii de apostolat, și nici un altul nu primea mai multe semne de recunoștință din partea foștilor elevi și absolvenți ai școlii. Toate acestea pentru că vreme de patruzeci de ani rămăsese fidel unui legământ tineresc făcut într-o zi oarecare de toamnă.

Moș Timofte porni încet pe urmele profesorului. Nu-i era teamă că nu-l va ajunge. Știa că înainte de a intra în clasă se va opri în fața ușii și câteva clipe va sta nemișcat și gânditor. Toți îi cunoșteau obiceiul, dar nimeni nu cutezase să-l întrebe la ce se gândește în acele clipe. Nici chiar moș Timofte, care-l surprinsese de nenumărate ori în această atitudine; cu atât mai mult cu cât avea credința că profesorul era atât de preocupat de gândurile lui încât nici nu-l zărea.

"A treia... a cincea... calculă moș Timofte urmărind mersul profesorului. A șasea... Acum e-acum... A opta..."

Profesorul se opri chiar în fața ușii. Închise ochii și văzu dintr-o dată clasa, liniștită, cu fiecare elev la locul lui, îi trecu pe toți în revistă, îi mai privi o dată, zâmbi câtorva care-l umpleau mereu de bucurii, dar brusc toate chipurile se dizolvă în întuneric, rămânând unul singur: chipul unui elev speriat, nesigur, căutând mereu în jurul său, parcă după ajutor. Profesorul deschise ochii și clătină din cap nedecis. Oare ce se întâmpla cu acel elev? Ce adevăr purta? îl speriasă sau îl nedreptățise cândva cu o notă proastă sau era un elev slab, neajutorat, un derbedeu oarecare?

Tocmai când atinse clanța cu mâna, auzi vocea lui moș Timofte și din primele accente cam înțelese ce vrea bătrânul.

— Zi-i pe șleau, moș Timofte. Vrei să intervii în favoarea cuiva...

— Cum vă închipuiți așa ceva! se prefăcu bătrânul foarte amărât. Tocmai dumneavoastră! Tocmai la dumneavoastră!

— Lasă, nu te mai necăji, îl liniști profesorul. Și când intervii în sprijinul dreptății, tot se cheamă că intervii în favoarea cuiva..

— Așa da! acceptă bucuros moșneagul. E vorba de un băietan din clasa asta. Să nu vă închipuiți că mi s-a plâns pe față. L-am simțit eu, mai bine zis l-am prins eu. Nu prea îl aveți la inimă, sau hai să zic, nu îl vedeți cu ochi buni. Pesemne că ați avut, cine știe când, vreo neînțelegere cu el... Da' să știți de la mine că învață toată ziua, sârmanul... și eu, pre cât îl simt, sunt gata să pun mâna în foc că o să iasă om din el...

— Te gândești, probabil, la Teodoru Teodor, spuse profesorul cu mâna pe clanță.

Moș Timofte rămase câteva clipe nedumerit. Ar fi vrut să spună că nu-i vorba de Teodoru Teodor, dar nu mai avu timp, pentru că profesorul, după ce-și controlă ceasul, pătrunse în clasă. Așa că bătrânul, cam supărat, își răsuci de câteva ori luleaua, până când brusc se dezmetici:

— Apoi da, sigur că da! spuse el de parcă i-ar fi vorbit profesorului. Dumneavoastră vă gândiți la Teodoru Teodor, iar eu la Ursu. Dar știți, bată-l norocul...

Dându-și însă seama că profesorul intrase în clasă, moș Timofte deschise ușa și i se adresă vesel, din prag, chiar în clipa când se așeza la catedră:

— La el mă gândeam domnule profesor, numai că-i uitasem numele adevărat... și imediat închise

ușa, lăsând clasa uluită.

Profesorul zâmbi în urma lui moș Timofte, zâmbi în felul său, proptindu-și bărbia în pumni și clătînând din cap. Un fluierat sacadat, imperceptibil îi acompania gestul. Dar nu rămase multă vreme astfel. Cu o mișcare leneșă îndepărtă catalogul, apoi se sculă de la catedră și, plimbându-se prin fața băncilor, se adresă cu voce tare elevilor:

— M-am gândit să facem astăzi o călătorie printr-o lume pe care o cunoașteți încă foarte puțin, o lume ascunsă, obscură, misterioasă, care se pare că-i interesează foarte mult pe unii dintre voi... Da... Să încercăm să pătrundem pentru câțiva timp în lumea peșterilor...

Victor se uită în jur. Toți cireșarii își scosese caietele de note. Erau numai ochi și urechi. Apoi își aruncă privirile spre profesor și acesta i le întâlni și îi răspunse cu un zâmbet părintesc, cald, aproape duios.

Călătoria îi purtă pe ascultători într-o lume fantastică, ispititoare, plină de miracole. Saloane uriașe, adevărate palate de gală, încărcate cu podoabe de gheață și calcar, cu atoli de marmură sau cu ghirlande de cristal, suprapunându-se altor saloane asemănătoare unor peisaje lunare, apoi îngheboșându-se și prelungindu-se în nenumărate cotloane și coridoare asuprite de întuneric și mister, și mereu panglica albastră a râurilor subterane, și lacuri limpezi, adânci și reci, cu maluri dantelate, și uneori crăpături îndrăznețe spre lumină, și altelei prăbușiri rele, în cascade zgomotoase, și din nou saloane și labirinte în nelipsitul fir de apă al Ariadnei de gheață, toate, toate miracolele subterane își dezvăluiau înfricoșătoarele lor taine. Descrierile se sublimau uneori în noțiuni și legi și formule precise pe care elevii le primeau ca pe niște leacuri tămăduitoare. Creioanele încremeniseră de multă vreme în mâini. Ultimele cuvinte fuseseră rostite, dar imaginile, o dată închipuite, se repetau în mintea tuturor ca ecourile peșterilor.

În minutele de tăcere care urmau povestirii, începură să circule bilețele între cireșari, dar nici unul nu era scris în alfabetul obișnuit. Literele erau înlocuite prin linii și puncte.

Cu alte cuvinte, cireșarii corespondau între ei cu ajutorul alfabetului Morse. Victor tocmai înjgheba o asemenea misivă, când se pomeni cu un bilețel trimis de Lucia, care purta mențiunea: *"f. f. urgent"*. Îl descifra cu o repeziciune uluitoare în gând: *"Atențiune! În spatele tău, Sergiu copiază tot ce scrii. Să nu te sperii, că abia a început. Încă o dată: atențiune! Lucia."*

Victor nu întoarse capul pentru a nu trăda semnalul de atențiune primit de la Lucia. În schimb, scoase din buzunar o oglinjoară, pe care o potrivea într-un loc anume, cu ajutorul unor cărți, și astfel văzu ce se petrece în spatele lui. Într-adevăr, Sergiu era pradă unei agitații teribile. Curiosul se străduia din răzputeri să nu scape nici o mișcare de-a lui Victor și mai ales nici unul dintre semnele pe care acesta le trecea pe caiet sau pe vreun bilețel.

Cireșarul căzu câteva clipe pe gânduri, dar, parcă trezit brusc de ascuțișul unei idei, întoarse o filă din caiet și, pe pagina albă care i se ivi în față, începu să înșiruie, cu meticulozitate, linii și puncte. Dacă s-ar fi uitat în oglindă, l-ar fi văzut pe Sergiu preocupat să-i copieze întocmai semnele de pe caietul atât de neglijent aranjat. Lucia, căreia nu-i convenea rolul de martoră neputincioasă, îi trimise un nou bilet cu o mențiune și mai nervoasă: *"f.f.f.f. urgent!"* Dar Victor era prea adâncit în gândurile și-n scrisul lui ca să mai dea atenție biletului furios. Continuă să scrie, într-o poziție neobișnuită și incomodă, rezemat în cotul stâng și aplecat spre stânga, parcă visând sau amintindu-și ceva, iar caietul cu linii și puncte, rămas în dreapta, nu-i mai punea nici un obstacol lui Sergiu.

Înfuriată la culme de atitudinea și imprudența lui Victor, Lucia renunță să-i mai trimită un bilet, așa cum avea de gând, văzându-se nevoită, din cauză de forță majoră, să recurgă la alt mijloc, mai sigur și mai eficient. Se sculă încet din bancă, și, după ce-și plimbă doar o clipă privirile prin clasă, porni spre banca lui Victor și, cu cel mai firesc gest, luă caietul pe care cireșarul tocmai se pregătea să-l închidă. Probabil că faptul se petrecuse prea târziu, pentru că, în spatele lui Victor, Sergiu luase, pentru prima dată în viața lui, înfățișarea unui inger. Bucurie, mulțumire, nevinovăție, mai ales nevinovăție, se putea citi pe chipul lui. Tot ceea ce scrisese Victor era copiat aidoma pe carnetelul său și, pentru ca să înlăture orice surpriză posibilă, își strecurase carnetelul în sân, simțindu-l la fiecare răsuflare.

Vocea profesorului destrămă dintr-o dată indeletnicirile tainice ale elevilor:

— Înainte de a ne spune "la revedere", aș vrea să vă pun la un fel de încercare. O încercare particulară, la care nimeni nu este obligat să participe. Dacă rezultatul va fi pozitiv, foarte bine; dacă rezultatul va fi nesigur sau negativ, nimeni nu vă va face vreun reproș. Încercarea se adresează mai ales logicii voastre și nu jignesc pe nimeni dacă adaug că o propun celor mai buni dintre voi.

Emoția cuprinse aproape întreaga clasă. Era binecunoscut acest obicei al profesorului de a adresa, la fiecare sfârșit de an, elevilor, o întrebare mai complexă, un fel de examen suplimentar, care nu putea fi trecut printr-un simplu apel la memorie, ci prin organizarea riguroasă și oportună a multiplelor date oferite de memorie. Obiceiul era binecunoscut și așteptat cu emoție, cu teamă și nerăbdare, pentru că de fiecare dată exercițiul, problema, încercarea date spre rezolvare erau altele. În cele aproape patru decenii de apostolat, profesorul nu suferise nici un eșec cu încercările sale, și acest lucru nu putea fi pus pe seama întâmplării, mai ales că în fiecare an profesorul își alegea singur atât clasa, cât și elevul sau elevii care urmau să treacă prin neobișnuitul examen.

Era și emoție și nerăbdare și o undă de spaimă în clasă. Până și vocea profesorului părea puțințel tulburată:

— Bine... Pentru că unii au mai rămas cu imaginația, sau poate cu visele, în lumea de care abia ne-am despărțit, să ne mai întoarcem o dată în această lume și să încercăm s-o parcurgem pe alte căi,

pe căile rațiunii. Foarte pe scurt: cum se explică formarea peșterilor cu saloane largi, spațioase, și a celorlalte cu cotloane înguste, înalte și lungi? Să nu se uite un lucru esențial: de multe ori, de cele mai multe ori, găsim ambele fenomene în una și aceeași peșteră.

În clasă se așternu o tăcere deplină. Aproape că se auzeau bătăile inimilor. Profesorul se așeză încet la catedră și îmbrățișa cu privirile încăperea. Tăcerea se apropia de clipa care urma s-o preschimbe în erupție. De undeva țâșni nerăbdătoare, avidă mâna lui Ionel. Apoi încet, aproape indiferent, aproape convențional, se ridică mâna lui Victor. Apoi Lucia, Dan, Maria ridicară la rândul lor mâinile. În spatele lui Victor, Sergiu răsfoia de zor în manual, fără să se gândească, măcar o clipă, că nu în manual se afla răspunsul. În altă parte, Pompilică îl înghiontea pe Dan:

— Spune-mi, bă, și mie. Ce ești așa egoist?

Dan îi răspunse imediat, tot în șoaptă:

— Nu suntem la matematică sau la istorie, nătărăule. Dar poți să ridici mâna, că tot nu te întreabă.

— Aha...! Știam eu că nici tu nu știi...

Într-o bancă din fundul clasei, Ursu părea înconjurat de toate flăcările iadului. Fața i se încinsese, era roșie ca para focului, mâinile îi ardeau până sub unghii, ba și unghiile îl frigeau ca jarul. Pumnii se luptau aprig între ei, sub bancă, parcă voiau să-și încerce puterea. Și deși ar fi fost în stare să facă banca țândări, nu izbutea nici unul să se ridice la jumătate de metru deasupra și să-și desfacă ușor degetele în acel semn veșnic al elevului care știe.

Profesorul îl căută și4 zări. Îi simți prin antene nevăzute toată agitația. Și poate pentru prima dată de când era profesor îl năpădi un val de spaimă o dată cu hotărârea care creștea într-însul. Nu se mai uita la mâinile întinse din primele bănci, la elevii care, în mod sigur, i-ar fi dat răspunsul bun. Emoția băiatului din fundul clasei era prea mare; suferința lui, grea și tăcută, merita orice risc. Și în timp ce cuvintele îi ieșeau de pe buze, profesorul avu deodată senzația că el e cel care trece printr-un examen decisiv:

— Să ne răspundă Teodoru Teodor...

Ursu se ridică în picioare, parcă împins de altcineva, și acel altcineva îi cuprinsese și gâtul, cu gheare nevăzute, și-l sugruma până la lacrimi. Bălbâi câteva sunete, apoi tăcu.

— Așteptăm! îl îndemnă profesorul, cu ton sever, de catedră. Ursu recepta unda care i se aruncase și cu o mișcare energetică își scutură emoția care începea să-l învăluie ca un cearșaf. Răsufă adânc și vorbele lui începură să-și facă loc tot mai sigure printr-o tăcere încărcată de uimire:

— Cred că e vorba de acțiunea apei... Adică, știți, cum să vă spun... A fost vorba de acțiunea apei... Știți... dacă apa lărgeste crăpăturile pe direcția straturilor calcaroase, peștera ia o formă largă... știți, formează un fel de saloane lungi și nu prea înalte... Și dacă apa lărgeste crăpăturile... cele care cad... Cum să vă spun?... Știți, așa...

Și în timp ce Ursu tăie cu o mișcare violentă aerul, profesorul, din ce în ce mai tulburat, îl ajută:

— ... Perpendicular...

— Da, da... perpendicular, se liniști Ursu, perpendicular pe direcția de stratificare, atunci se formează, adică așa se formează cotloanele înalte și înguste...

Parcă eliberat din niște chingi, Ursu își încorda mușchii pieptului, inspirând cu nesaț un val de aer proaspăt pe care îl simțea năvălind pe fereastră. Un zâmbet cam nătâng îi răsări pe față, mai ales că ducând instinctiv mâna la frunte și-o descoperi udă și fierbinte, ceea i se părea de neînțeles.

Ca în fiecare an, profesorul se duse să strângă mâna elevului ales, care nu putea să dea decât un singur răspuns, cel bun; poate, de astă dată, strângând-o, sau strângându-i-se cu mai multă putere. Sau, pentru a nu lăsa să se piardă un adevăr plăcut, de astă dată făcând un tainic și necesar schimb de emoții cu elevul pe care-l alesese în ultima clipă și care-i transformase spaima dinaintea alegerii într-o bucurie mare, neașteptată.

Clopoțelul lui moș Timofte sunase de mult, dar nimeni nu-l auzise. Nici măcar pușlamalele clasei, care nu-și reveniseră încă din uimirea stărnită de succesul lui Ursu.

Profesorul se întoarse la catedră, luă catalogul și, în drum spre ieșire, mai zăbovi câteva clipe pentru a-și lua rămas bun de la elevi:

— Da... Și în acest an mă despart de voi mulțumit. Poate chiar mai mulțumit decât în alți ani. Nu mă gândesc numai la surpriza pe care mi-ați oferit-o acum, la sfârșit, mă gândesc la puterea întregii clase. Aș vrea să fiți primii, și chiar mi se pare că sunteți primii, cărora le spun, cu o foarte mică rezervă, care ține mai mult de viitor decât de trecut: iată cea mai frumoasă clasă cu care m-am întâlnit! Sunt convins că unii dintre voi au făcut de pe acum legături trainice cu viitorul, dar nu vreau să vă forțez să săriți dincolo de vârstă. Vreau să trăiți din plin, viu, agitat, nervos, liber acești ani neasemuiți, acești ani în care visul și fantezia nu țin seama de nici un obstacol, în care orice bătaie a inimii se dăruie întregii lumi. Știu că multe dintre lucrurile și ființele care vă înconjoară vi se par învăluite de taine, chiar dacă pentru restul lumii sunt de o simplitate liniară, elementară. Poate că vedeți totul astfel dintr-un instinct de exagerare care aparține numai acestei vârste, și care vrea să transforme în efort grav, aproape tragic, orice gest, oricât de simplu ar fi el; e ceva frumos aici, pentru că totul se subordonează intenției sau dorinței de a dărui foarte mult. O clipă sau un gest pot concentra tot oțelul și toată credința din voi, chiar dacă gestul sau clipa aparțin unui vis, unei fantezii. Dar mie îmi place să cred că un adevăr mare, un adevăr suprem lucrează în voi atunci când vă descoperiți înconjuțați de taine: *Orice lucru, orice vietate ascunde o minune...* Și vă doresc să deslușiți cât mai multe asemenea miracole în zilele libere care vă așteaptă...

Și, într-o tăcere frumoasă, profesorul slab, puțintel încovoiat, cu două smocuri de păr alb deasupra tâmpelor, părăsi cu pași oboșiți clasa. Elevii se ridicară în picioare. Și mult timp după aceea, nici o mișcare, nici un sunet.

CAPITOLUL II

1

Era o cameră simplă, cu divan, birou și bibliotecă, cu puține cărți, dar cu multe mape și dosare, cu câteva scaune aranjate la întâmplare, cu un dulap ascuns într-o nișă, cu pereții neregulați și aproape goi, doar câteva fotografii înfățișând scene sportive erau agățate deasupra bibliotecii, cu tavanul oblic zugrăvit într-un albastru ciudat, și, din cauza aceasta, cineva o botezase: camera albastră. De câteva zile însă căpătase o altă denumire, o denumire tainică, pe care n-o cunoșteau decât două ființe și despre care aflase ceva foarte vag o a treia. Noua ei denumire? *Observatorul!* Cele două ființe care o botezaseră? *Sergiu și Pompilică*. Cea de a treia ființă căreia îi trecuse cuvântul pe lângă ureche? Tic.

Camera îi aparținea lui Ștefan, fratele lui Pompilică, și se afla la mansarda unei vile cu două etaje, în partea de răsărit a orașului, la o răscruce de străzi. Una din străzile care se întretaiau acolo se numea Cireșului, și din camera albastră se zărea ca-n palmă tot cartierul Cireșului. Ceea ce explică dintr-o dată o mulțime de lucruri.

Musafirul, Sergiu, sosise înaintea "gazdei" la locul de întâlnire, în fața vilei, și aștepta de jumătate de oră. Aștepta e un fel de a spune. Pentru că se foia ca un vrâbioi, și dacă ar fi avut pene, i-ar fi stat tot timpul zbârlite și țepoase. Sărmanul! Parcă-și plimba picioarele numai pe jar, iar gâtul parcă-i fusese deșurubat din umeri de atâta întors. Mâna stângă i se încheșta furioasă la fiecare pas, iar cea dreaptă nu i se dezlipa de pe piept nici o clipă. Carnetul cu neprețuita comoară îi frigea degetele, iar nerodul și blestematul de Pompilică își pierdea timpul cine știe pe unde. Oare ce scrisese Victor?... Întrebarea îl îmbolnăvea, nu-i ieșea nici o clipă din minte... Din cauza ei nici nu mâncase, iar blestematul de Pompilică...

Codobatura apărură brusc de după un colț, abia trăgându-și sufletul:

— Stai... lasă-mă oleacă, se rugă el. Aoleu...! Credeam că s-a zis cu noi. N-a vrut Ștefan să-mi dea cheia... A spus că în loc să-i facem curățenie, îi murdărim camera. Am așteptat să plece ca să pot șterpeți cea de a doua cheie.

Sergiu simți deodată vată în glezne:

— Dacă ne prinde?

— Nu ne prinde, că m-am interesat eu. L-am și urmărit. S-a dus la antrenament, la terenul de volei. N-am plecat de acolo până nu l-am văzut în tricou, pe teren...

— Și dacă vine? tremură iarăși vocea lui Sergiu.

— Nu vine, mă! Am auzit cu urechile mele când le-a spus antrenorul că până la șapte nu le dă drumul. Au duminică meci greu... Abia e patru. Trei ore ne ajung cu vârf și îndesat...

Sergiu se mai liniști puțin, dar din entuziasmul cu care venise la întâlnire rămăseseră numai urme. Sus în observator se liniști însă de-a binelea. Pompilică era în mare formă, dar și el avea o surpriză...

— Bă, Pompilică, n-am vrut să-ți spun până acum; am făcut, bă, o captură grozavă...

— Lasă-mă cu aiurelile tale; să-ți arăt eu ce-am făcut în ultimele zile... la vino încoa'!

Din spatele unor dosare, Pompilică scoase o foaie de bloc și începu s-o agite, triumfător, în fața lui Sergiu. Era o îngrămădire de linii și corpuri geometrice, unele încercuite în roșu, altele în albastru, unele purtând cifre, altele litere.

— Ghici ce-i? întrebă Pompilică.

— Habar n-am... Poate o fițuică la geometrie...

— E o hartă, bă, o hartă originală...

— Asta hartă!!! se cruci Sergiu. Atunci pot să zic și eu că nasturele ăsta e un castron cu supă...

— Iar ești tâmpit! se enervă Pompilică. Ia vină-ncoace la fereastră. Vino și spune ce vezi în direcția asta!

Sergiu se supuse și privi în direcția indicată de mâna lui Pompilică:

— Acolo e strada Cireșului, mare scofală!

— Și aici ce e? întrebă Pompilică superior, lipind foaia de bloc de fața lui Sergiu.

— Adică vrei să spui...

— Sigur că da, bă alifie. Chiorăște-te! Uite casa Mariei, pătratul ăsta cu cifra 3. Uite-o și pe a lui Victor. Aici stă Ursu, dincoace idiotul de Dan, triumphiul ăsta cu litera D...

— Cercu' ăsta cu I, se repezi Sergiu, e casa lui Ionel...

— Vezi, bă! Vezi ce chestie mare am făcut? Acum îi avem pe toți cireșarii în mână...

Sergiu fu cât pe-acți să-i dea dreptate lui Pompilică, dar un gând neașteptat și răutăcios îl opri:

— Și la ce folosește harta asta a ta?

— Cum: *la ce folosește?* Vrei să-ți trag două labe? Trei zile m-am chinuit s-o fac și tu întrebi ca un tâmpit la ce folosește... Nu avem aici pe coală toate casele cireșarilor?

— Dacă zici tu, ridică Sergiu din umeri. Dai* să știi că mai ușor se recunosc de la fereastră. Vezi?

Casa aia albă cu cerdac astupat de iederă și cu chioșcul ăla rotund e casa Mariei. Și dincolo, în fund...

— Ce, crezi că eu nu știu? se oțărî Pompilică. În fund se vede maghernița lui Ursu, aia din spatele movilei. Și te rog să nu mai faci pe nebunul că te ating cât ai zice pește. Ți-e ciudă că eu am făcut harta și tu n-ai făcut nimic...

— Zău!! spuse Sergiu uitându-se plin de dispreț la prietenul și dușmanul lui. Poftim!

Carnetul scos din sân cu iuțeala unui scamator făcu o curbă prin aer și căzu exact la picioarele lui Pompilică.

— Aiurea! îl respinse Pompilică după ce auzi povestea lui Sergiu. Bagă-l din nou în sân. Trebuie să fie rezumatul vreunei lecții, și la ora asta n-am timp de lecții...

— Numai la ora asta... nu scâpă Sergiu prilejul.

— Bă! se oțărî iarăși Pompilică. Dacă mai scoți o singură literă urâtă te fac ficat de post. Vii în casa mea și în loc să zici săru-mâna...

— Da' tu când vii la mine, ce faci? Bunica își pune vată în urechi ca să nu mai audă tâmpeniile tale...

— Să fie sănătoasă, că nu eu am învățat-o să asculte la ușă...

— Bă idiotule! își ieși Sergiu din pepeni. Dacă-i pe așa, atunci spune dacă în tot orașul mai există vreun altul cu urechi atât de blegi ca ale lui frate-tău!

Numai o minune mai putea opri încăierarea cruntă care era pe cale să înceapă. Și minunea se ivi: trei bătăi în ușă, pauză, și din nou trei bătăi.

Cei doi cocoși deveniră niște mogâldețe de catifea din care se scurseseră tărâțele. Fiecare aștepta salvarea de la celălalt...

— Cine m-a pus să mă gândesc la urechile blegi ale lui frate-tău... se căină în șoaptă Sergiu. Ce ne facem?

— Nu-i el! se luminează dintr-odată Pompilică fără să scape însă cu totul de tremurul care-i atacase încheieturile. El are cheie...

— Bă, să nu fi pierdut cheia, se îngrozi Sergiu.

— Ssss! Cavou! comandă Pompilică.

Bătăile reîncepură și se auzi o voce care avea în ea atâta limpezime și atâtea ondulații că era imposibil să n-o recunoști:

— Deschideți! Eu sunt...

Trufașul care n-avea nevoie să-și rostească numele pentru a fi recunoscut nu era altul decât Tic.

— Fir-ar să fie de nasol! îl injură Pompilică tot în șoaptă. Ce i-aș mai dili una peste muie! Zău că-i dau drumul și-l articulez...

— E prieten cu Ursu! se sperie Sergiu.

— Hei! N-auziți...? răsună vocea de după ușă. V-am văzut pe amândoi la fereastră.

— Ce facem? întrebă Pompilică.

— Aoleu! se luminează la rândul lui Sergiu. Tu știi alfabetul Morse?

— Habar n-am... N-o să ai curajul să-mi spui că-l știi tu... Înghit cartea de fizică fără s-o mestec...

— Să-l folosim pe nasol! spuse Sergiu. El îl știe precis. Să-l punem să ne descifreze chestia aia a lui

Victor.

Pompilică acceptă imediat, apoi întrebă ca de undeva de departe:

— Cine bate la ușă, la ora asta?

— Aș fi venit mai devreme, răspunse Tic în timp ce intra pe ușă, dar nu mi-a dat voie... Țombi.

— Cine ți-a spus că suntem aici? îl luă la rost Pompilică.

— Nimeni... Dacă nu v-aș fi văzut la fereastră... Da' a cui e camera asta?

— N-ai să ghicești niciodată! decretă Sergiu.

— Zăăăău! zămbi cel mai mic dintre cireșari uitându-se în jur. Și dacă aici stă... dacă aici stă...

Tic se uită la cele câteva fotografii agățate deasupra bibliotecii, care înfățișau scene din meciuri de volei. Eroul fotografiilor era mereu același.

— Ai un frate grozav, îi făcu prichindelul un semn din ochi lui Pompilică. Eu n-aș lăsa pe mâna voastră o cameră ca asta...

— Venim și noi din când în când ca să facem curat, îi răspunse Pompilică întorcându-i semnul din ochi. Dar de ce n-ai lăsa o cameră ca asta pe mâna noastră?

Întrebarea era cam arțagoasă și lui Sergiu, care se gândea mereu la carnet, nu-i prea convenea. Nici lui Tic.

— Ia zi-i! repetă și mai insistent Pompilică. De ce n-ai lăsa-o?

— Pentru că n-o am... râse prichindelul.

— Ce vorbești, dom'le! interveni Sergiu foarte prompt. Dacă ești așa de isteț precum vrei să arăți, ia spune! Știi cine a inventat telegraful?

"Oare ce vrea ăsta de la mine?" se întrebă Tic în sinea lui. Apoi cu voce tare:

— Sigur că știu...

— Știi și alfabetul?

— Cu ochii închiși! răspunse prichindelul.

— Alfabetul Morse? Te lauzi, picuile...

— Pariem? îl provocă Tic.

— Pariem! acceptă Sergiu. Dar cu o condiție. Să-l scrii aici în fața noastră, uite! pe hârtia asta, în cel

mult cinci minute!

Deși simțea un iz ciudat în toată povestea, Tic primi totuși pariul: dacă va izbuti să scrie alfabetul Morse în cinci minute, își va putea alege din bibliotecă orice carte, cu condiția ca ea să nu depășească 200 de pagini; dacă nu va izbuti, se obliga să deseneze, în cel mult trei zile, toate hărțile din manualul de geografie al clasei a opta.

— Ahaaaa! înțelese Tic. Vreți să vă lăudați cu un caiet mișto la examen... Numai că n-o să vi-l fac eu... Gata?

— Pe cuvânt de onoare! întări Sergiu pariul.

— Pe cuvânt de onoare! răspuse solemn Tic.

Un singur lucru uitară toți: să-și potrivească și să-și verifice ceasurile. Dar cine se mai gândea la asta? în nici un caz Tic. Prichindelul se puse imediat pe treabă și în mai puțin de cinci minute reuși să scrie alfabetul. Ba socotind că-i rămâne încă timp, mai adăugă o coloană după terminarea literelor, așa că în clipa când îi inapoie lui Sergiu foaia de hârtie, ceasul lui arăta exact scurgerea celor cinci minute.

— Ai pierdut! strigă Sergiu după ce luă coala. Ai depășit termenul cu... cu zece secunde.

— Ba nu-i adevărat! se opuse Tic. Ți-am dat-o la secundă, exact la secundă, după ceasul meu. Întreabă-l și pe Pompilică!

— Nu! N-ai depășit termenul cu zece secunde, răspuse Pompilică uitându-se la ceas. Ci cu... treisprezece secunde.

— Pe cuvântul meu de onoare, se rugă Tic. Puteam să vă dau alfabetul mai repede, fiindcă l-am terminat în patru minute, dar m-am gândit să vă fac o surpriză să scriu și cifre. Zău, uitați-vă la coloana de cifre... În cât timp puteam s-o scriu? În cel puțin treizeci de secunde, nu? Chiar dacă v-ați lua după un ceas flămând, tot am terminat la timp alfabetul...

— Să nu umbli cu scamatorii, se rățoi Pompilică, să nu cauți să ne duci, că-ți dau un picior în fund de nu te vezi. Ai depășit termenul, gata!

Tic înțelese că partida era pierdută. Mai ales când îl auzi pe Sergiu întrebând:

— La urma urmei, pentru ce ai venit aici?

— V-am văzut la fereastră și m-am gândit că poate găsesc la voi o carte mai veche, cu basme. Am întrebat peste tot...

— Umbli cu basme, va să zică! îl amenință Pompilică.

— Zău că e-adevărat... Dacă voiam să vă mint găseam altceva mai deștept... Zău! Trebuie să pregătim un basm, la română, pentru sfârșitul anului, și eu...

— Și tu... îl întrerupse Sergiu, ar fi bine s-o ștergi imediat, până nu-ți sărim noi în ajutor...

Încolțit din două părți, cu drumul spre ușă tăiat, prichindelul căută altă cale de salvare:

— Mă duc singur... mă duc direct la Ștefan. Știu eu unde să-l găsesc...

Spaima lui Pompilică ținu doar o clipă:

— Faci drumul de pomană. Azi nu mai are antrenament.

Micul cireșar fugise, la întâmplare și aproape fără nădejde, după un prăpădit de iepuraș, și iată-l înhățând dintr-o dată doi, și-ncă ce șoldani. Mai întâi aflase că "șmecherilor" le era teamă de Ștefan, și apoi aflase și locul unde, în mod sigur, îl putea găsi. Își făcu repede un plan de răzbunare care începea cu o tentativă de liniștire:

— Dar duminică, la meci, trebuie să vină...

— Ha, ha! îi răsă Sergiu în nas. Duminică avem serbare de sfârșit de an...

— Atunci cealaltă duminică... Îl liniști Tic cu totul. Dar dacă-mi dați și mie o țigară nu vă mai spun...

— Țigară!? se miră Pompilică. Unde vezi tu țigări...

— Uită-le colo, în raft, după dosarul albastru.

Cireșarul porni cu mâna întinsă și scoase din raft un pachet de țigări "Carpați". Descoperirea lui Tic îi cam zăpăci pe cei doi șmecheri. Priveau pachetul de țigări așezat disciplinat pe masă, își aminteau rugămintea celui care-l găsisese, dar nici o inspirație nu încolțea în capul lor.

Cireșărelul profită de moment pentru a se lipi de ușă, mai ales că și raftul din care scosese pachetul era în apropierea ușii. Când cei doi se dezmeticiră nu mai văzură decât spatele lui Tic prin ușa deschisă, iar piciorul lui Sergiu, deși pornise ca o săgeată, lovi în gol.

— Ce păcat că nu l-am atins! se plânse Sergiu. Cred că l-aș fi scos prin tavan. Fir-ar să fie de vagabond! Ai văzut ce ochi de spion! Ține-mă, că-mi vine să sar pe geam după el...

— Stai, stai... Începu Pompilică să-l domolească. Adică de ce să ne pară rău, de ce să ne infuriem? De ce, mă neghiobule? Ar trebui să râdem cu hohote și să ne decorăm. Ha! Ha! A venit la noi cu aere de motan și l-am adus în stare de scrumbie. L-am pus să ne scrie alfabetul, l-am dus cu frate-meu, ne-am bătut joc de el, și după toate astea ne-a făcut rost și de țigări... Cum dracu de le-a observat, spionul! Noi am trecut de o sută de ori pe lângă ele fără să le vedem... Dar până la urmă tot i-am venit de hac. Bă, ce l-am stors!

— Ai dreptate! se învioră Sergiu. Ai văzut ce-nseamnă să fii deștept? Acum recunoaște și tu, Pompilică, ideea cu pariul și alfabetul a fost grozavă...

— Bă, da' și ideea mea cu harta. Putem să notăm pe hartă toate mișcărilor lor... Dar hai mai bine să descifrăm textul!

După aproape o oră de chin și certuri, de cazne și oftături, Sergiu reuși, în sfârșit, să adune următorul text:

«Cireșarii! Feriți-vă de Sergiu și Pompilică. Ei caută să afle locul expediției noastre și data plecării. Nimeni nu mai are voie să rostească vorbele: "Lacul Păstrăvilor" și data de 5 iulie. Victor».

– Formidabil! răcni Pompilică. Am dat lovitura. Bă! Ori îi avem în labă, ori nu! Tot secretul cireșarilor e în mâinile noastre. Formidabil!

– Acum recunoști că sunt destul de genial? îl pironi Sergiu. Fără hârtia asta n-am fi știut nimic despre planurile cireșarilor, și nici...

– ... Și nici fără hartă nu ne-ar fi stat bine, persevera Pompilică. Recunoaște și tu că nu se poate face nici o chestie mai interesantă fără hartă. Așa că aproape suntem unu la unu. Nu zic că nu ai un mic avantaj... dar ca să te egalez de tot, vin și eu cu o idee mare: ce-ar fi să fumăm câte o țigară, să vedem și noi cum e...?

Sergiu privi nehotărât pachetul lăsat de Tic pe birou:

– Eu știu?... Nu e prea nu știu cum...?

– Adu-ți, bă, aminte din filme cum stau ăia în fotolii și fumează când au de gând să facă o chestie mai a dracului. Țigara e semnul omului deștept... Ce zici de asta?

Sergiu încă se codea:

– N-o să vadă frate-tău că lipsesc țigări din pachet? Să nu iasă vreo crimă...

– N-o să vadă niciodată! descoperi Pompilică după o clipă de ezitare. Fiindcă o să cumpărăm alt pachet și o să-l înlocuim pe ăsta început. Este că-s deștept?

– Dar mi se pare că nu avem chibrituri... făcu Sergiu o ultimă încercare.

Într-adevăr, nu se vedea nici o cutie de chibrituri la suprafață, și nici după vreun sfert de oră de căutări furioase prin adâncuri, prin sertare, prin rafturi, pe sub divan, prin dulapuri, prin toate spațiile ascunse ale încăperii, nu găsiră urmă de chibrit. Prin cameră parcă trecuseră câteva hoarde de barbari, una mai crudă decât alta, dar tinerii șmecheri civilizați ai secolului 20 nu-și dădeau seama de nimic.

– Am găsit! țipă Sergiu, cu atâta triumf în voce că nu se poate să nu fi neliniștit un anumit mormânt din Siracuza. Fierul de călcat!

– Adică...? ceru lămuriri mai ample Pompilică.

– Încălzim fierul până la roșu!... Este?

– Este... recunosc Pompilică. Dar și harta mea...

Nu numai că încălziră fierul până la roșu, dar îl și uitară așa, în priză, în timp ce amândoi, neavând fotolii pe care să se tolănească, se lungiră pe divan, sprijinindu-și picioarele pe două scaune răsturnate. Nu mai fumaseră până atunci, dar văzuseră mii de țigări aprinzându-se și fumându-se, așa că nu le fu greu să imite, cu o adevărată artă, atitudinea și ticurile unui fumător inveterat. Tușea și lacrimile le mai atacau entuziasmul, dar erau prea dârzi ca să se dea bătuți, mai ales că printre sughițuri puteau să-și slăvească isprăvile grozave din ziua aceea, începând cu cele din recreație și terminând cu ultima: fumatul. Și mereu își aduceau aminte de Tic și râdeau cu atâta poftă de renghiul pe care i-l jucaseră că la un moment dat nu se mai puteau deosebi hohotele de râs de accesele de tuse.

Așa îi găsi Ștefan când deschise ca o furtună ușa:

– Va să zică, biletul pe care l-am primit la antrenament nu mințea! Aoleu! Ce-ați făcut aici, barbarilor, criminalilor, sinucigașilor!?

Din nefericire pentru cei doi, Ștefan nu rostise la întâmplare ultimul cuvânt. În timp ce palmele loveau sonor, autoritar, și mai ales cu iscusință, Pompilică, ghemuit ca un arici jumulit de țepi, încercă să se apere:

– Nu eu, pe cuvânt... să-mi sară ochii, el a găsit fierul de călcat...

– Cum!?!? urlă Ștefan, descoperind fierul de călcat într-un nor de fum. Aoleu!

Dar mai bine să întoarcem pagina.

CAPITOLUL III

1

Un altul în locul lui Tic ar fi urmărit felul cum se împlinește planul de răzbunare; poate că s-ar fi postat sub ferestrele *Observatorului* și ar fi auzit destule jurăminte și țipete, și iar țipete și jurăminte pentru a pleca apoi mulțumit și chiar bucuros la treburile lui. Prichindelul însă nu era crud, ci mai degrabă leal și stăpânit de spiritul dreptății: la infamia care i se făcuse nu putea rămâne nepăsător, de aceea declanșase răzbunarea, mai întâi sacrificând un pachet de țigări pe care i-l cumpăraseră unui vecin, și apoi ducându-se la arena de volei pentru a-i strecura un bilet alarmant lui Ștefan. E drept că, văzându-l cu câtă putere și dibăcie lovește mingea, i s-a făcut o asemenea milă de cei doi, încât, dacă ar mai fi avut puțința, ar fi oprit mesajul alarmant. Zarul fusese însă aruncat. Nu mai avea ce face. Biletul, cu conținutul său lapidar: "*Pompilică și Sergiu fumează în camera dumată. Un cetățean*", își făcu imediat efectul, asta din cauză că destinatarul se lăsase de fumat de vreo trei zile și suferea ca un martir când vedea pe un altul cu țigara în gură. Tic însă n-avea de unde să știe toate acestea. El folosise ca mijloc de răzbunare primul lucru care-i căzuse în mână, și pentru că avea mâinile în buzunare, dăduse peste pachetul de țigări cumpărat vecinului. Nici măcar nu se gândise că șmecherii din *Observator* vor deschide pachetul și vor fi prinși în flagrant delict, ci își închipuise că vor fi găsiți cu pachetul,

nedesfăcut, alături și că vor fi pedepsiți numai pentru intenție. Iar prichindelul știa, din proprie experiență, că intenția nu se pedepsește tot atât de dur ca fapta. Din fericire pentru el, așa gândea tăticul, care era responsabil cu judecata; mămica ar fi procedat invers: ar fi pedepsit mai tare intenția. Avea ea un principiu: copilul trebuie bătut înainte de a sparge ulciorul, pentru că după ce-l sparge...

Prin urmare, Tic nu urmări împlinirea planului de răzbunare, mai întâi pentru că nu era crud, și apoi pentru că avea câteva treburi foarte importante, mai ales două care-l apăsau ca niște greutateți zimțuite: cum să facă rost de un basm cu care să-și dea gata colegii și profesorul, mai ales profesorul, pentru că era în conflict cu el din cauza unor avioane neascultătoare care, în loc să iasă pe geam, cum li se hotărâse, aterizaseră pe catedră, chiar în clipa când profesorul urma să-i treacă un 10 uriaș, în catalog; și cum să afle locul și data expediției cireșarilor, asta nu numai din pricină că nu putea să sufere secrete și taine, bineînțeles: secretele și tainele altora, ci și pentru că voia să-și aranjeze și să-și împartă în timp plăcerile vacanței.

Grea dilemă... dar nu pentru Tic, care era înzestrat cu un simț practic nemaipomenit. Amintindu-și spontan zicala cu cei doi iepurași, cireșărelul uită, într-o clipă de basm, de conflict și de avioane, și hotărî să facă pe dracul în patru pentru a dezlega taina cireșarilor. Nu-i trebui prea multă filozofie pentru a-și da seama că dacă taina expediției era asemeni unei ape circulând printr-o conductă, existau, obligatoriu, și câteva robinete prin care apa putea să ajungă până la el. Primul, și cel mai apropiat robinet, era... Maria, soră-sa. Bun... Dar asta încă nu însemna nimic. Cum putea el să se apropie și să deschidă robinetul? Brrrrr! Trebuia să fie foarte prudent... Maria nu se lăsa prea ușor dusă, și întotdeauna era plină de toane, și de multe ori nici nu-l lua în seamă, orice-ar fi făcut. Cum s-o ia?...

Nici nu-și termină întrebarea mută, că sftnicul lui cel mai fidel, sftnicul de zile grele, își făcu apariția, gudurându-i-se docil la picioare.

— Ei, ce spui, Țombi, să începem atacul?

Cățelușul mișcă foarte afirmativ din coadă.

— Și dacă nu reușim?

Țombi mârâi sălbatic, arătându-și colții.

— Nu fi fraier, Țingulică. La Maria nu se prind amenințările. Altceva!

Cățelul se lungi pe burtă, își așază etichetele de dinaintea sub bot, își întoarse încetișor capul cu ochii pe jumătate închiși, transformându-se în cel mai autentic monument al lingușirii. Mai ales că și coada i se mișca molatec, parcă ar fi mângâiat pe cineva.

— Așa, hotomanule! Cred c-am nimerit-o cu metoda asta.

Nu se poate să nu se prindă la fete. Va să zică ne-am înțeles. Dar bagă de seamă. Să nu cumva să sufli vreun scâncet...

Cățelul sări brusc în picioare, își înțepeni urechile, și, cum stătea cu botul întors și cu ochii răvășiți, părea cea mai ofensată ființă de pe fața pământului.

— Ei, lasă, n-o mai pune și tu la inimă. Parcă nu știi c-am glumit?... Mi te cunosc eu, domnule sftnic... Gata cu glumele! La acțiune!

Tiptil, tiptil, fără să facă vreun zgomot, urmat de credinciosul lui sftnic, Tic se furișă pe cerdacul acoperit de iederă. La capătul celălalt al cerdacului, pe un șezlong întins la orizontală, sub bătaia mișcătoare a unor proiectile de lumină scăpate prin frunziș, se odihnea Maria. Își acoperise ochii cu cozile și visa. În mâna ei, un caiet cu versuri își deschidea paginile. Una dintre poezii o însoțea, sau îi prilejuise călătoria imaginară în care plecase:

*Iubesc cu-atâta patimă stejarii
Cu coapsele-mplântate în pământuri,
Când își încarcă brațele de soare
Sau când se-ncruntă seculari în vânturi,*

*Iubesc pădurea-naltă de mesteceni
Când zăbreleşte-n alb sfios azurul.
Ah, vânt albastru, vino să mă legeni
Și dăruiește-mi vesel împrejurul...*

Inspirația, sau poate sarcina de a ataca primul, o avu Țombi. Se așază foarte tăcut alături de Maria, își lipi botul de labe, iar ochii i se ațintiră asupra versurilor. Primul gest al Mariei fu acela de a-l alunga, dar când îi desluși expresia de inteligență și parcă de înțelegere, începu să-i mângâie, blând, căpșorul pătat de buline negre. Cu o voce caldă, visătoare, ea recită primele versuri ale poeziei.

Cocoțat pe cerdac, dar parcă înfipt într-o țepă, atât de nerăbdător era, Tic suportă cu greu poezia. Avu totuși puterea de a o asculta până la capăt.

Simțindu-și stăpânul în apropiere, pentru că tot scăpase Tic câteva icneli și oftaturi, cățelul întoarse capul, dar la semnele poruncitoare ale celui descoperit și-l așază iarăși pe lăbuțele-i subțiri. Un oftat prelungit, un oftat de admirație și parcă de învidie, ieși foarte gradat și nuanțat din pieptul lui Tic:

— Oooofff!... Știi ce frumos spui tu poeziile, Maria...

Surprinsă nu atât de apariția neașteptată a frățiorului ei, cât de tonul neobișnuit cu care-i vorbise, Maria îl privi îndelung și iscoditor.

– Zău, Maria... continuă Tic. Parcă m-ai umplut de furnici. Ai o voce atât de frumoasă!... Nu-i așa că o să te faci artistă?

– Ticușor! Ia spune, de fapt ce vrei!

– Aș vrea să mă iubești!

– Asta-i bună! Dar cine ți-a spus că nu te mai iubesc?

– Vreau să mă iubești mult, muuuult. Atât de mult, încât să nu te mai despartți niciodată de mine.

Maria îl privi plină de duioșie:

– Păi te iubesc, nesuferitule. Dar cine ți-a spus c-o să ne despărțim?

– Las' că știu eu, se bosumflă Tic. Parcă văd c-o să petreci vacanța fără mine.

Unda de duioșie dispăru din privirile Mariei făcând loc unor lucruri de neîncredere, de suspiciune și uimire. Tot ce spunea Tic nu se potrivea cu felul lui de a fi. Și în mințea ei se înfiripă o idee:

– Daaaaa!?... Tic! Dacă ești cuminte, mergem împreună... la țară, la bunica.

– La bunica?! spuse cu dispreț prichindelul. Mare scofală! La bunica pot să merg și singur...

– Atunci cum rămâne cu declarația ta de dragoste? Parcă spuneai că nu vrei să ne despărțim nici o clipă...

Dar și în mintea lui Tic se aprinse o idee care îl scoase din impas:

– Dacă mă duc singur la bunica, o să mi se facă și mai mare dor de tine... Tu ai crezut altceva?

Maria clătină gânditoare din cap:

– Tic, tu știai că ești un băiat deștept?

– Ehe! De muuuuult timp...

– Să-ți spun drept, acum nu te mai iubesc chiar atât de mult, îi mărturisi Maria. Dar voi aplica și eu metoda ta, și mă voi duce pentru câteva zile undeva. Și-o să mi se facă un dor de tine...!

– Ia-mă și pe mine, Maria... te rog...

– Păi atunci ar însemna că nu te iubesc foarte mult, și că nici nu vreau să te iubesc foarte mult... după principiul tău...

– Ei, și! se avântă Tic. Dacă mă iei e totuna.

– Stai, că nu te mai înțeleg, Ticușor. La început spuneai că vrei să te iubesc, nu?

– Vreau să mă iei cu tine!

– Chiar că nu te mai înțeleg deloc, îl zgândări Maria.

– Spune! Mă iei sau nu?

– Tic! Te rog foarte mult să mă crezi. Nu te iau cu mine pentru că te iubesc totuși foarte mult.

Maria era într-adevăr înduioșată. Fantezia ei descoperea tot felul de amenințări și primejdii în calea expediției, și nu putea să și-l închipuie pe frățiorul ei drag înfruntându-le.

– Tic! O să petrecem toată vacanța împreună, îți spun din tot sufletul. Numai câteva zile, la început...

– Vreau să știu sigur: Mă iei?

– Dar de ce vrei să fii atât de sigur?

– Spune! se involbură prichindelul. Mă iei sau nu?

– Nu!

– Sigur?

– Sigur!

Tic își strînse dinții într-o amenințare teribilă:

– Hai, Țingulică! Ne pierdem timpul degeaba cu răutăcioasa asta. Nu ești soră, ești o... ești o cloanță!

– Tic!

– Și dacă vrei să știi, habar n-ai să spui poezii.

2

Supunându-se spiritului practic care domnea în el, Tic nu se tângui prea multă vreme pentru înfrângerea suferită. Se răsti de câteva opri la Țingulică, transformându-l în jigodie, javră și cauză principală a eșecului, apoi se hotărî să-și încerce norocul cu celălalt iepure, adică să plece în lume, ca într-un basm, în căutarea unui basm. Ca într-un basm, pentru că-i rămăsese prea puțin timp până a doua zi, când voia să se înfățișeze cu basmul, și umblând aievea, ca tot omul, nu prea vedea el cum și unde va găsi cartea cu povești. Era deci nevoit să renunțe la dezlegarea tainei cireșarilor... până a doua zi, când trebuia neapărat să-i vină de hac.

Împovărat sau ușurat de aceste gânduri, se pomeni în fața porții. Spre surprinderea lui, poarta se deschise înainte ca s-o atingă el cu mâna... așa că abia avu vreme să se ascundă după un pom salvator. Cu foarte mare părere de rău se văzu nevoit să facă din nou schimb de iepuri, adică să revină asupra hotărârii luate, deoarece pe poartă intraseră, cu gesturi misterioase, trei dintre cireșari: Victor, Dan și Ursu. Să-și fi continuat acum fuga după iepurele cu basmul, ar fi însemnat să dea cu piciorul norocului, și Tic, renumit pentru iuțeala cu care primea orice provocare și orice ceartă, nu voia, în ruptul capului, să-și facă din noroc un dușman. Practic, ca întotdeauna, își găsi imediat ceva de lucru prin curte, spre bucuria nestăpânită a lui Țombi.

Maria ieși nerăbdătoare înaintea băieților:

– Ați găsit vreun șantier?

Dan, care părea cel mai abătut dintre toți, răspunse sec, monosilabic:

– Nu!

– Și nu prea văd unde am putea găsi, reflectă Victor. Cine să aibă barcă în oraș? Și pentru ce să aibă?

– Ghinionul nostru că ne-am născut aici, se înfurie Dan. Auzi, dom'le! Cine a avut oare ideea să întemeieze orașul ăsta pe marginea unui pârâiaș lat cât o curea de ham și adânc cât un degetar?... Eu, dac-aș avea putere, l-aș muta pe malul mării, să mă satur de apă, de bărci și de vapoare.

– Eu m-aș mulțumi cu o putere mai mică, îl temperă Maria. Să pot face rost de o barcă. O barcă ușoară cu pânze, sau una mică, zvealtă, cu motor, sau...

Privirile Mariei se ațintiră involuntar asupra cișmelei și vorbele i se topiră deodată pe buze. Acolo, la marginea unei băltoace, Tic, într-o vervă neobișnuită, arunca în apă corăbii după corăbii. Cel puțin zece bărci de hârtie pluteau în băltoacă.

– ... Sau o barcă de hârtie, completă Dan. După cum vedeți, e singurul lucru care stă în puterea noastră. Mamă dragă, suntem osândiți la drumuri grele... și mai ales la neputință.

– Nu-i chiar așa, interveni Victor. Problema nu-i insolubilă, cum ți se pare ție, Dan. Ar fi fost simplu, de pildă, să construim o plută. Nu știu dacă până la urmă nu vom rămâne la soluția asta...

– Păi de ce nu începem s-o construim? se repezi Ursu. Materiale, slavă Domnului, avem destule.

– Dacă te încumeți s-o duci tu în spate până acolo... râse Victor.

Ursu era cât pe-acți să răspundă că ar fi gata să care două plute în spate, numai să reușească expediția, dar nu-i prea plăceau figurile de stil.

– Dar tu, Victor, cum te gândești s-o transportăm? întrebă Maria.

– Cât se poate de simplu. În rucsacuri.

– Arată-mi-o și pe asta, mamă dragă, și zău că mă fac găscă, îl înfruntă Dan.

– Vrei să spui gânsac, îl corița Maria.

– Mă rog, găscă, gîn-sac, rață, tot ce vrei. Și coteț de păsări, dacă e nevoie. Ca să mă jumuliți de scânduri...

– Uite, dragă domnule palmiped, cum se poate transporta pluta, începu Victor să-l lămurească. Vom lua în rucsac: cuie, ciocane, cherpedine, funii, scoabe...

– Scânduri, leaturi, pari, bârne, adăugă Dan.

– Nu! îl opri Victor. N-avem nevoie să le luăm cu noi. Lemne vom găsi din belșug pe munte, ori poate ai uitat că munții... Cum se spunea în poezia aia, Maria?

Maria răspunse imediat:

– ... *Își potrivesc pe ceață cușme de păduri...*

– Da, zâmbi Victor. Cușme cu lemne...

Dan, Maria, Ursu și chiar Tic, care trăgea fidel cu urechea, înțeleseseră planul de compromis al lui Victor.

– Păi atunci problema e ca și rezolvată, spuse Maria.

– Nu-i chiar așa, chibzui Victor cu voce tare. Pluta are marile ei neajunsuri. Pe un lac, pe un râu mare, pentru o persoană, două, e de mare folos. Dar acolo...

– Stai! țipă Dan. Am găsit, mamă dragă!

Surprinși de energia și decizia cu care intervenise, băieții, mai ales, erau gata să tabere asupra lui Dan pentru a-i smulge cuvintele care se lăsau prea așteptate, dar el se chinuia prin tot felul de semne și schimonoseli să-i facă pe ceilalți să înțeleagă că nu descoperise nimic altceva decât urechile ciulite ale lui Tic, care tot jucându-se cu câțelul se apropiase la câțiva pași de ei, bineînțeles ascunzându-se cu artă după un butoi oarecare.

– Tic! îl strigă Dan. Tot mai ai nevoie de basme?

Prichindelul, preocupat să numere cele câteva fire care alcătuiau mustățile câțelului, nu auzi chemarea lui Dan, decât doar a treia oară.

– Pe mine mă strigai? întrebă el mirat.

– Dar ce, mai are cineva numele ăsta aici?

– Dar ce, tu când spui "mamă dragă" îți chemi neapărat mama? îi ripostă fără ezitare Tic.

Dan rămase cu gura căscată, ca și ceilalți dealfel, nu atât pentru spiritul prichindelului, cât pentru ceea ce se subînțelegea din acel spirit. Va să zică, Tic înregistrase absolut tot ce vorbiseră ei. Nu-i scăpase nimic, nici măcar expresiile fiecăruia. Prin urmare, trebuia salvat ceea ce mai putea fi salvat.

– Tic! se bucură Dan. Ți-am găsit basmul!

– Crezi că eu nu-mi dau seama, îi răspunse puștiul.

– Nu, mă, serios. Știi pe cineva de la care poți afla un basm pe cinste.

– Las' că pricep eu unde vrei să bați, spuse Tic.

– Pe cuvântul meu, Ticușor! se încăpățână Dan. Ai încercat la moș Timofte? E cel mai mare povestitor de basme din oraș, dacă nu din toată țara...

Ciufuliciul se pocni, fără voia lui, peste frunte. Gest pe jumătate sincer. E adevărat că nu se gândise la moș Timofte, și era limpede că Dan nu inventase totul. Dar tot atât de adevărat era faptul că nu-i mai putea spiona pe cireșari fără să fie simțit. Așa că trebuia iarăși să schimbe iepurii, dar pentru ultima oară... hotări el... până mâine dimineață. Cu această credință porni Tic spre poartă, dar nu înainte de a-i adresa câteva vorbulițe lui Dan:

– Să nu-ți închipui cumva că m-ai dus, mamă dragă. Ce răzi ca un prost? Află că moș Timofte e mai

interesant decât voi toți la un loc. Brrrrr!

Dar și de data asta poarta se deschise fără ca Tic s-o atingă. Chiar în clipa când ducea mâinile spre clanță, ca și prima oară, poarta se dădu în lături. Tic se retrase câțiva pași și începu să privească ostentativ cerul. Prin fața lui treceau Ionel și Lucia, sau mai bine zis pluteau niște pachete uriașe sub care se aflau Ionel și Lucia. Și cum Tic era un copil practic... de astă dată ieși într-adevăr pe poartă, fără măcar să apeleze la coada ochiului.

3

În sfârșit, cireșarii erau toți la un loc. Nu lipsea nimeni, și, ceea ce era mai important, nu se afla nici un spion prin apropiere, nici un nechemat care ar fi putut să le dibuie tainele. E adevărat că Țingulică le dădea mereu târcoale, dar se purta atât de cuminte, atât de lingușitor și inofensiv, că nici Lucia, cea mai bănuitoare și mai prudentă dintre toți, nu-i acordă decât o privire trecătoare. Singurul care se ferea de dânsul era Ionel, dar nu teama că i-ar putea înțelege vorbele era cauza, ci grija pentru securitatea gambelor proprii.

Povestea cu barca imaterială îi necăjise și încă necăjea pe cireșari, dar pe cerul întunecat al preocupărilor lor apăru o oază de lumină o dată cu sosirea ultimilor doi: Lucia și Ionel. Amândoi erau veseli, adevărați mesageri ai buneii dispoziții. Lucia își uitase undeva masca de seriozitate, și chipul ei blond era atât de senin, încât Dan o asemănă imediat cu un inger, jurând, tot în sinea lui, că niciodată n-o văzuse mai frumoasă. Era cât pe-acți să-și jure și altceva, un jurământ tainic care se rostește numai în gând, dar amintindu-și-o severă, distantă și rece, așa cum o suporta tot anul școlar, renunță vesel și ușurat la jurământ. Ionel se umflase în pene ca un curcan și ar fi imitat și mersul rotit al orătăniei cu măргеle, dacă nu l-ar fi simțit pe Țingulică prin apropiere. De aceea își alese o atitudine nemișcată și verticală, cu destinația nemărturisită: steaua polară. Își privea prietenii de la niște înălțimi la care nu cutezau nici cei mai viteji cosmonauți.

Veselia celor doi cireșari: seninătatea Luciei și saltul spre stele al lui Ionel nu erau nici prefăcătorie și nici poze fără motiv. La drept vorbind, Ionel era eroul zilei, deși Maria susținea morțiș, în felul ei, că Lucia "avea exact același drept la slavă". Amândoi tinerii izbutiseră, după aproape trei luni de îndrăzneli, încercări, eșecuri și reușite, după "atâta sudoare extrașcolară", cum glumea Dan, să construiască două aparate T.F.F., simple, portabile, pentru comunicări la mică distanță, absolut necesare expediției. Fără aceste aparate expediția cireșarilor era de neconceput. Dar ele ar fi rămas o simplă intenție, dacă tinerii nu ar fi găsit un susținător înfocat și foarte generos în persoana lui moș Timofte. Deși nu-l avea întru totul la inimă pe Ionel, bătrânul paznic nu scăpase nici un prilej de a-i ajuta pe cireșari; le descuiase de zeci de ori, ca un complice mut, ușa laboratorului de fizică, făcuse întotdeauna ordine după ei, dar mai ales le adusese celor doi constructori tot felul de unelte și de materiale uitate de-a lungul anilor prin magaziiile liceului.

Copleșiți de bunătatea lui, cireșarii își propuseseră în gând să-i facă un dar mare cu care să-l dea gata. Moșneagul mirosise ceva și prin câteva întrebări meșteșugite aflase, de la Ursu, intenția lor. E de prisos să amintim aici mahnirea și amărăciunea lui moș Timofte. Ba în adâncul sufletului se simțea jignit. Chipul lui nu-și recăpătase strălucirea aceea de zăpadă, care aduna atâta cinste și dragoste în preajmă-i, decât după ce-i strânsese pe toți cireșarii în grădina școlii, într-o seară, după amurg, și le vorbise pe îndelete:

— Eu n-am copii, începuse dânsul, iar nepoții mi s-au împărțit prin toată țara și le-am cam pierdut urma. Singura mea bucurie sunteți voi și ceilalți ca voi. Nici nu vă puteți închipui cum îmi crește inima când dau peste școlari care înțeleg de timpuriu ce hrană trebuincioasă e pentru om învățătura. Iacă, eu spun că de aici începe bogăția țării și bogăția lumii... Și mi s-a întâmplat mie să întâlnesc mereu asemenea școlari și să-i simt ca pe copiii mei. Cum m-or fi simțit ei?... apoi aici nu-și mai au rost vorbele mele, dar în dulapul ăsta sunt o groază de scrisori primite de la ei. Dacă aud că vreunul dintre ei a ajuns om mare, mă bucur cum se bucură, pesemne, un tată când aude isprăvi bune despre fiul lui. Poate că o să pară laudă ceea ce spun, dar nu e an în care să nu vină să mă vadă oameni de seamă, dintre cei cu care se sfătuiesc capii țării. Nu zic că vin pentru mine. Vin să-și vadă școala, dascălii, locurile copilăriei, dar nici unul, până acum, n-a uitat să treacă și pe la mine, să zăbovească puțin și în ghereta mea, sau să dea o raită cu mine prin curtea și grădina școlii... Iacă, asta e o parte din viața mea, partea cea mai sfântă... Oricât aur mi s-ar da, eu nu l-aș primi în schimbul unor asemenea bucurii. Să fiți voi sănătoși și să nu-l uitați pe moș Timofte. Altceva nu-mi trebuie. Poate... cine știe?... o da Dumnezeu și-oi apuca anii când o să fiți și voi oameni în toată firea, cu nume și fapte de seamă. Moș Timofte o să fie bătrân, dar o să țină minte numele fiecăruia, și dacă o să treceți pe la el și o să dați împreună o raită prin curtea școlii, o să vă amintească toate năzbâtiile pe care le-ați făcut în anii aceștia...

4

În fața cerdacului, pe o masă de lemn cu picioarele în formă de x împlântate în pământ, se aflau cele două aparate, și cu toate că șlefuiala dărză și zeloasă nu îndepărtase toate urmele de vechime și de rugină de pe piese, cireșarii le priveau înfiorați și mândri ca pe niște comori neprețuite. Numai Țombi părăsi cât se poate de discret locul său de pândă de pe cerdac, furișându-se ca o umbră neînsemnată și obosită, dar în clipa când ajunse în punctul unde, după socoteala lui, nu putea fi zărit de cei care-i

ignoraseră blana, preferând scândura putredă și fierul vechi, țâșni ca o nălucă. Își opri goana undeva lângă gard, în dreptul unei spărturi ascunse pe care, în afară de el, o mai cunoștea o singură ființă domestică. Când văzu acea ființă strecurându-se prin spărtură cu o agilitate care o întrecea pe a lui, Țombi își învinse invidia, aspiră o porție de îndrăzneală și făcu un salt mortal înapoi. Totul însă într-o tăcere desăvârșită. Deși foarte zorit de uimirea statuară a tinerilor de lângă cerdac, Tic nu uită totuși să strângă lăbuța pe care i-o întindea cățelul și apoi să-i frece cu blândețe sfârcurile urechilor. Abia după ce termină ritualul de multă vreme convenit, prichindelul porni cu pași înceți spre ținta pe care și-o alesese încă de după gard: butoiul din apropierea cerdacului. Cățelul îl urmă în culmea fericirii: stăpânul său fusese foarte generos, pentru că de obicei frecușul cu care culmina felicitarea îl primea o singură ureche; de bucurie ar fi fost în stare să facă opt salturi mortale, în suită, dar mirosise el că trebuie să fie foarte liniștit. De aceea nu scoase nici un scâncet trădător, nici chiar atunci când îl văzu pe Tic dispărând ca o umbră în butoi. Auzi el un clipocit răutăcios, dar se grăbi să-l acopere printr-un mârâit antimotănesc.

Cu apa până la glezne și încă sub senzația de răceală pricinuită de stropii care se abătuseră asupra lui în momentul când atinsese cam energic fundul butoiului, Tic se opunea din răspuțeri dărdăitului care-l amenința cu cotropirea. Altul în locul lui ar fi blestemat de mama focului și ar fi părăsit ascunzișul. Dar el avea un sistem original de a scăpa de necazuri: în loc să se creadă persecutat de soartă și urmărit de ghinion, își inchipuia, dimpotrivă, că este cel mai răsfățat copil al soartei și aproape mereu încălțat în papucii norocului. Pentru a preface un necaz în bucurie îi trebuiau doar câteva clipe și câteva întrebări. De pildă, în situația în care se afla: dacă ar fi plouat în ajun?... dacă nu s-ar fi scos, cu două zile înainte, aproape toată apa din butoi pentru spălatul rufelor?... dacă în loc de apă ar fi fost cenușă, sau var, sau păcură?... dacă în locul butoiului ar fi fost lada de gunoi?... Încetul cu încetul nu-și simți picioarele în apă, iar dărdăitul îl părăsi. Era și timpul, pentru că la masa din fața cerdacului reîncepea animația.

— După cum vedeți, eu mi-am făcut datoria, spuse Ionel plimbându-și cam stingherit privirile pe cerul gol. La data la care ne-am înțeles am adus aparatele... probabil că și voi ați rezolvat problema bărcii, care, în orice caz, n-a fost chiar atât de obositoare...

Mariei nu-i plăcură deloc spusese și mai ales tonul lui Ionel: *„Aha! joacă teatrul, scumpul nostru inventator... Îți arăt eu imediat!”*, dar Dan îi dibui intenția ascuțită și se transformă imediat în pavăză:

— Cum o s-o rezolvăm?... Victor a găsit soluția cea mai bună, exact înainte de termen. Nu-i așa?... Ei, acum să te văd, Ionel! Ia spune, cu ce este egală o barcă?... Nu-ți mai nenoroci creierii, mamă dragă. Îți spun eu: cu o plută!

Chipul lui Ionel se adumbri:

— Cu pluta?! Dar ar fi o imprudentă, o nesocotință, o... o... o prostie, pur și simplu. Ori mergem echipați cum trebuie, ori renunțăm la expediție. Dacă în loc de aparate tefefe aș fi adus și eu niște goarne?

Privirile tuturor se îndreptară către Victor și în ele se putea citi dorința unei replici tăioase. Dar Victor nu răspunse imediat. Până la un anumit punct era și el cam de aceeași părere cu Ionel. Înțelesese de la bun început că pluta era o soluție de ultim moment, poate nu chiar cea mai rea, dar care îi împingea pe calea unor riscuri, cel mai mare fiind acela de a împotmoli undeva expediția. Greoaie, greu de manevrat, greu de oprit, greu de transportat prin locurile fără apă, greu de strecurat prin albiile înguste, pluta putea să devină un chin pentru tineri, dar de aici până la a renunța la o expediție pregătită cu atâta mișală și dorită cu atâtea visuri era o cale imensă. Nu! Un asemenea gând nu trebuia să incolțească în mintea nimănui.

— Dacă nu găsim altă soluție mai bună, vom fi nevoiți s-o încercăm pe asta, se hotărî Victor. Cine știe?... Poate că acolo, la fața locului, pluta va fi mai necesară decât o barcă.

— Victor are dreptate! țâșni Maria. La expediție nici nu mă gândesc să renunț. Mă duc singură dacă voi nu vreți.

Și Dan, și Ursu, și Lucia răspunseră prin aceleași afirmații categorice. După o clipă de încruntare izbi și Ionel aerul cu pumnul:

— Să vă spun drept, și eu m-am gândit la fel. Bineînțeles, nu vom fi atât de nesăbuiți ca să ne băgăm în tot felul de capcane. De altminteri, nici cu o barcă n-am fi în cea mai deplină siguranță...

— Dacă ne-am lua după tine, nu pierdu prilejul Maria, nici cu un submarin n-am fi în siguranță... adică în cea mai deplină siguranță. Nici cu un cuirasat...

— Ce știi tu despre submarine și cuirasate? se enervă Ionel. Vezi-ți de hârtoagele tale cu inimi și săgeți... cu dor, și amor, și omor, și...

Cearta era gata. În ochi licăre ascuțite, ca niște fulgere prevestind niște trăsnete... dar Lucia deveni fără voia ei un miraculos paratrăsnet:

— Mi se pare că aveți nevoie de o barcă, nu?... O barcă ușoară, frumoasă, încăpătoare...

— Te-ai trezit și tu, o privi Dan compătimitor.

— Cred că ai dreptate. M-am trezit. Dar numai eu m-am trezit, pentru că voi toți dormiți... Și cum mai dormiți!... Totuși, nu înțeleg cum de nu visați în somn... barca lui Petrăchescu... barca vânătorului...

Cireșarii făcură niște ochi ca la iarmaroc. Dan își arse o palmă peste frunte de răsună toată curtea și-l făcu pe Tic să scoată, intrigat, capul afară din butoi. Noroc că nu-l zări nimeni.

— Petrăchescu! țipă Dan. Sfântul Petrăchescu! Sfânta barcă de cauciuc a lui Petrăchescu! Santa

Lucia!... Cum de nu ți-a trecut ție prin minte, nesfintele Dan!... Mamă dragă, ce barcă!... Ușoară ca un fulg și încăpătoare ca un autobuz.

Dar cine nu cunoștea barca lui Petrăchescu! Cine n-o admirase! Petrăchescu o găsisese cu ani în urmă într-una din peregrinările lui cinegetice. Fusese ascunsă într-o colibă pustie, în timpul războiului, nu se știe de cine, și uitată acolo. O barcă într-adevăr sfântă, cum spusese Dan, adică exact ceea ce le trebuia cireșarilor pentru misterioasa lor expediție.

— Oare-o să ne-o dea Petrăchescu? se auzi vocea timidă, dar foarte realistă a lui Ursu. Toată lumea zice că vânătorul e cam într-o ureche...

Într-adevăr, tot orașul îl bănuia pe Petrăchescu cam sucit la minte; nimeni nu știa când vorbește aiurea și când serios. Și pe deasupra mai era poreclit și "mațe negre", ceea ce în limbajul oamenilor de prin acele locuri însemna zgîrcit fără pereche. Păcatul acesta ca și sminteala lui erau puse pe seama războiului. Petrăchescu fusese ofițer activ, dar o schijă de brad i se strecurase în țeastă, întrerupându-i cariera militară, încercase mai multe meserii, cam în van, pînă la urmă alegîndu-și-o pe aceea de achiziționer la o cooperativă. Umbla haihui prin sate și peste coclauri, și toți știau că adevărata lui indevlețnicie e vînătoarea. Și nu erau puțini acei care susțineau că vânător ca el nu se mai pomenise pe acele meleaguri. Niciodată, ziceau ei, nu-l văzuseră trăgînd un singur cartuș în vînt, și mai ziceau că dacă-l apucau pandaliile începea să tragă în rîndunici și-n lăstuni, doborînd cîte o păsăruică la fiecare foc.

— Oare-o să ne dea barca? întrebă încă o dată Ursu ca pentru sine.

— Cum să nu ne-o dea? se infierbîntă Dan. Mergem cu toții la el... Mamă dragă, știți cum?... Ne îmbrăcăm în haine la fel: bluze și cămăși albe, fuste și pantaloni albaștri, ciorapi și pantofi negri. În uniformă și aliniați pe două rînduri. Îl dăm gata cît ați zice pește. Și dacă face nazuri și rezistență... Eu îmi pun la bătaie toate economiile, și dacă va fi nevoie voi cere și datoria de la Tic...

În butoi, datornicul scoase o limbă nesfîrșită, ba mai întinse și cotul în direcția lui Dan. Cireșarul însă habar n-avea de răspunsul dintre doage; numai atitudinea lui Țombi, care-l privea amenințător, cu o ureche ciulită și una atîrnîndu-i, cu un colț scăpat în afară și un altul ascuns, i se păru cam ciudată:

— Cu tine ce-i, mă potaie? Ia șterge-o după haimana... Adică, ia du-te dracului! Auzi?

Țombi își ciuli imediat și cealaltă ureche și-și scoase și celălalt colț, dar un hîrșuit pe care nici un alt auz nu l-ar fi putut recepta îi schimbă într-o clipită gîndul și mișcarea. Se retrase încet spre butoi, dar Dan nu descoperi în retragerea surprinzătoare a cățelului împlinirea propriei sale porunci. Poate că și cuvîntul rostit de Maria cu o voce amestecată de prea mult vis îl trezi din gîndurile lui noi, așa cum îi trezi și pe ceilalți:

— Baaaaarcaaaaa...

— Vă mulțumesc pentru idee, spuse, cu un zîmbet cam înghețat, Lucia. Cred că a sosit, în sfîrșit, timpul să ne ocupăm și de aparate...

Cireșarii se descoperiră deodată posesorii a două bucurii, sau poate posedăți de două bucurii: barca și aparatele. Și pentru că aparatele erau chiar lingă ei, și mai ales pentru că erau ale lor, se lăsară, docili, subjugăți de ele. Ionel, de astă dată în largul lui, făcu un plan strașnic, la repezeală, pentru verificarea aparatelor. De cîtă vreme, și cu cîtă emoție așteptau cireșarii marele moment! Se formară două grupuri, fiecare avînd în sarcina lui un aparat. Un grup trebuia să rămînă chiar acolo, la masa din fața cerdacului, celălalt urma să parcurgă un drum de vreo doi kilometri și jumătate, care trecea prin grădina casei, apoi printr-o livadă care-și cățăraseră prunii pe Dealul Cimitirului, apoi printr-o vie care se înfunda într-un crîngușor cu străluciri și filfiri de beteală, și abia, la marginea crîngușorului, la semnul de recunoaștere: movila în formă de căciulă, trebuia să se oprească. Timpul se socoti cu multă zgîrcenie: jumătate de oră — drumul pînă la movilă, zece minute — pregătirea aparatelor, zece minute - schimbul de mesaje, adică verificarea propriu-zisă, zece minute - pauză, jumătate de oră -întoarcerea. În total un ceas și jumătate. Grupul de pe cerdac era compus din Ionel, Maria și Dan. Celălalt, din Lucia, Victor și Ursu.

5

Dintre cei rămași în curte, în preajma cerdacului, cea mai nesuferită jumătate de oră o petrecu... Tic. Prichindelul izbutise, după niște efortări crîncene, să împingă cepul butoiului afară. Își zdrelise degetele tot împingînd și împingînd, dar cînd își potrivea ochiul în cerculețul de lumină zări o sumedenie de lucruri și ființe, numai masa din fața cerdacului și aparatul care, probabil, se desfăta pe ea nu intra în raza privirilor lui. Dacă butoiul nu ar fi avut fund, l-ar fi potrivit la iuțeală cu ochiul de lumină spre masă, dar în situația în care se afla un singur lucru îi mai rămînea de făcut pentru a se înfrupta și el din minunăția din fața cerdacului: să ridice din cînd în cînd capul afară din butoi. Și treaba asta era foarte riscantă din cauza neînțelegerii dintre Ionel și Țombi. Cățelul stătea nemișcat, cu botul pe labe, la jumătatea distanței dintre butoi și cerdac. Ionel, crezîndu-se amenințat, pîndea cu coada ochiului fiecare mișcare a cățelului. Și timpul se făcuse atît de leneș, că lui Tic îi venea să mănînce doagele.

Dar nici cireșarii de pe cerdac n-o duceau mai bine. Și asupra lor se abătuseră frigurile, deși nu stăteau cu picioarele în apă ca prichindelul ciufulit și curios. Așteptarea îi ucidea și pe ei, și poate că se simțeau chiar mai încarcerăți decît prizonierul din butoi.

În sfîrșit, Ionel își privi ceasul:

— Au trecut treizeci și cinci de minute... Ufff! Greu au mai trecut...

Maria uită într-o clipă toate certurile pe care le avusese cu Ionel. Mai că-i venea să-i sară de gît, dar, atinsă de nu știu ce fior al amintirilor, se mulțumi doar să se apropie de el și să-i urmărească febril, cu sufletul la gură, toate mișcărilor. Tînărul fizician își mai privi o dată ceasul, răsufală prelung, de parcă ar fi aruncat kilometri de văpaie din el, eliberă antena subțire și lungă, parcă fără de sfîrșit, apoi începu semnalizările. Emițătorul se supuse tocmai apăsării degetelor. Țăcănituri, mai puternice, sau mai slabe, se auzeau distinct, semnaluri repetate, repetate, repetate... cu pauze între ele, cu pauze pentru răspuns, dar pauzele rămăneau goale, tăcute. Nici un răspuns...

Cuprins de îngrijorare, Ionel se uită iarăși la ceas. Își strînse pumnii și se repezi din nou asupra emițătorului. Semnale, semnale, semnale, și pauze la fel de mute. O expresie de spaimă și durere se întipări pe fața fizicianului. Și ea deveni aproape groază cînd se uită la Maria. Aștepta cuvinte rele, priviri crude, aștepta cirlige reci în umeri și-n ceafă.

Alături de Dan, Maria trăia însă aceleași emoții și aceleași spaime ca Ionel:

— Nu se poate! se răzvrăți ea. Nu se poate! Mai încearcă o dată. Haide!

Ionel se supuse îndemnului, mai ales că-l văzu și pe Dan clătînd energic din cap. Reîncepu semnalizările, dar emițătorul rămase în continuare mut și nemișcat.

Gîndurile care încolțeau în mintea celor trei cireșari se asemăneau întocmai: sau erau prost făcute aparatele, sau se întîmplase ceva, sus, pe deal.

6

Într-adevăr se întîmplase ceva sus pe deal. Chiar în clipa cînd Victor și Lucia se pregăteau să instaleze antena aparatului în virful movelei, fuseseră oprîți de vocea foarte convingătoare a lui Ursu:

— Stați! porunci el. Ia uitați-vă colo pe muchia dealului... La o palmă de capătul crîngului, lîngă copacul acela îndoit... Vedeți?... Chiar în dreptul copacului... Să nu pun mîna pe nici o barcă, toată viața mea, dacă arătarea aceea cu pălărioară țuguiață nu e chiar Petrăchescu!

Lucia și Victor își făcură mîinile streășină și priviră spre locul indicat de Ursu. Zăreau ei ceva ce aducea a om, dar nici vorbă să-i distingă capul și pălărioara. Silueta care se contura încetul cu încetul era însă prea ciudată pentru a fi a altcuiva.

— El e! se convinse Victor. Ce facem?

— Mai întii ascundem aparatul în tufișul ăsta, spuse Lucia. Numai să nu ne înșelăm...

— Dacă vă spun eu! se simți Ursu oarecum jignit.

— E sigur Petrăchescu, întări Victor, și cel mai bun lucru pe care-l avem de făcut e să ne ducem noi spre el, ca să nu vină el spre noi. Aparatul nu-l mai putem ascunde decît cu riscul de a-i atrage și mai mult atenția...

— Grozav! Acceptă Lucia. Și poate că n-ar strica să ne prefacem că tocmai pe el îl căutăm...

Nu mai era nici o îndoială pentru nimeni. Individul care înainta cu pași neverosimil de lungi, înalt și deșirat și slab ca o prăjină, cu o pălărioară verde ca un coif de hîrtie, care purta o pană de cocoș chiar în virful țuguului, cu pușca pe umăr, cu cizme lucitoare strînse pe gambe, nu era altul decît Petrăchescu, posesorul bărcii de cauciuc.

Lăsînd aparatul în paza nesigură a unor păsărele, cei trei porniră în goană spre vînător. Petrăchescu venea întins spre ei, dar își încetini mersul cînd descoperi că tocmai el era ținta celor trei tineri.

— Ce vi s-a întîmplat, cetățenilor? îi întîmpină el cu o voce subțire, pițigăiată. Vă gonește din urmă vreo dihanie?

Cetățenii îl salutară cu respect, toți. Dar de vorbit, numai Ursu putea să vorbească, Lucia și Victor nu-și puteau reține gîfuitul sonor și neprefăcut. Și Ursu își învinse timiditatea, aproape țipînd la vînător:

— Plecăm pentru cîteva zile într-o excursie...

— Nu trebuie să țipi, domnule, îi tempera vînătorul zelul. Am urechi destul de bune. Amîndouă, nu cum zice lumea.

Ursu se fistici dintr-odată:

— Știți... Adică nu într-o excursie... Ne-am gîndit, noi... știți... o expediție științifică... Noi și alți prieteni... știți... Poate că ne ajutați și dumneavoastră...

— Aha! pricepu vînătorul. Vreți să vă ajut într-o excursie... Păi dacă-mi stă în putință, cu cea mai mare plăcere, pe cinstea mea... Arătați-mi un altul care cunoaște mai bine decît mine regiunea!... Nu s-a născut încă, pe cinstea mea. Ați nimerit exact unde trebuie, adică ați bătut exact la ușa cea bună, pe cinstea mea... Și cam ce vă doare?

După o scurtă luptă cu sine însuși, Ursu îndrăzni:

— V-am ruga din suflet să ne împrumutați cîteva zile... barca dumneavoastră de cauciuc!

Vînătorul își plimbă degetele pe sub pălăria țuguiață, coborînd-o pînă la sprîncene. Barba, parcă despărțită de maxilar, i se roti de cîteva ori, oferînd un spectacol de circ, care însă în loc să-i amuze îi sperie pe spectatori. Risul vînă-torului suna forțat:

— Hm... Hm... Barca! Lucru rar... Hm... Lucru foarte greu de găsit... Lucru imposibil de găsit, pe cinstea mea.

— Dacă... Nu știu cum să vă spunem... interveni Lucia. Ne-am gîndit la chirie... Adică ne-am gîndit că poate vreți s-o vindeți. Sîntem gata să renunțăm la toate economiile noastre...

Vînătorul se uită și mai atent la cei trei tineri. Oferta făcută de ei nu-i dispăcea de tot. Se gîndea

mai ales la chirie, și văzîndu-i îmbrăcați curat, Lucia chiar cu o anumită eleganță, își inchipui că economiile lor nu erau de lepădat. De aceea, după ce-și mai scarpină o dată ceafa, se hotărî să le răspundă cu o promisiune:

– Hm... Văz că vă gîndiți la chirie, că de vîndut, n-aș vinde barca, în mormînt de-aș fi, pe cinstea mea. N-aș vinde-o nici măcar pentru cinsprezece mii, nici dacă mi s-ar da în loc un vapor... Da-n ce parte faceți excursia? La Poarta Dracului?

Lucia îl atinse încet cu cotul pe Victor, și tinărul, ca și cum s-ar fi trezit atunci dintr-o lungă meditație, spuse:

– A, nu la Poarta Dracului. Poate mai tîrziu, dar pentru Poarta Dracului nu avem nevoie de barcă. Ne-am gîndit să mergem cîteva zile la Lacul Păstrăvilor...

Vînătorul se innegură la față. Era cit pe aci să spună ceva, chiar deschise gura, dar dintr-o dată se răzgîndi.

– E o regiune foarte frumoasă și foarte puțin umblată, spuse cu un ton rugător Lucia. Am putea descoperi multe lucruri acolo...

– Știu... știiiiiuu, îi răspunse vînătorul în zeflema. Dar, din păcate, numai spre sfîrșitul lui august v-aș putea împrumuta barca. Pînă atunci absolut imposibil, pe cinstea mea.

– Numai pentru cîteva zile, se rugă Ursu.

Vînătorul își desprinsese iarăși bărbia de maxilar rotîndu-și-o însă de astă dată în direcție contrară:

– Hm." Eu nu am obiceiul să vorbesc în vînt, pe cinstea mea. Vă convine în august?... Bine!... Nu vă convine?... Bună ziua! Clar sau nu?... Deși, eu v-aș da un sfat părintesc: Mai bine v-ați căuta altă regiune. Sînt prea multe primejdii acolo, pe cinstea mea.

După ce-și puse pentru ultima dată la bătaie cinstea, vînătorul își scoase în semn de salut pălărioara cu pană mindră de pe virful capului și se depărtă cu aceiași pași neverosimil de lungi.

Cireșarii se uitară unii la alții întristați, dar dezolarea nu-i paraliza pentru multă vreme. Își amintiră toți odată, ca la un semnal, de aparatul lăsat la poalele movilei și porniră într-acolo, hotărîți parcă să doboare toate recordurile tuturor curselor cu obstacole. Primul care ajunse la movilă, lăsîndu-și prietenii cam pe la jumătatea drumului, fu, bineînțeles, Ursu.

7

Pe cerdac lipseau numai acordurile unui marș funebru. Parcă fiecare își ducea la groapă prietenul, atîta jale era în priviri, atîta moleșală și amorțeală bolnavă în mișcări. Mai mult din inerție, pentru că nu mai aveau nici măcar puterea de a-și întrerupe mișcarea, degetele lui Ionel loveau din cînd în cînd în emițător. Dar tocmai în momentul cînd absolut orice speranță părea pierdută, exact așa cum se întîmplă în foarte multe cărți, în aparat se auziră cîteva pocnituri. Trezit ca dintr-un vis rău, Ionel bătă automat semnalul convențional de recepție și-i făcu semn cu mîna lui Dan să înregistreze mesajul movilei. Și Maria, și Dan, ba chiar și Ionel, cu mîna stîngă, notau în carnete sumedenie de linii și puncte, și descifrarea lor era o joacă pentru fiecare:

"Eșec. Eșec total. Vînătorul refuză să ne dea barca. Venim imediat".

– Eșec! țipă Ionel cuprins de o bucurie nebună. Să se ducă dracului barca, vînătorul și toate aiurelile! Nu mă mai interesează nimic! Merg aparatele? Merg! Ura!

– Bravo, Ionel! se bucură Maria. Pe cuvîntul meu că-mi pare foarte bine.

– Și mie, spuse Dan cu o intonație ciudată în voce. Dar tare mă necăjește chestia cu barca. Să știi că ăilalți s-au întîlnit pe deal cu vînătorul. De-aceea au întîrziat. Oare de ce nu vrea să ne dea barca?

– Dă-o-ncolo de barcă! îl pironi Ionel. Tu nu-ți dai seama, mă, ce victorie am realizat? Ar trebui să te dai peste cap de bucurie și să te lauzi la toți că-mi ești amic.

Maria se retrase repede dintr-o vrajă primejdioasă:

– Ce s-a întîmplat cu tine, Ionel? Cum poți să spui că nu te mai interesează nimic altceva?

Ionel i se proțăpi disprețuitor în față:

– Arată-mi tu pe altcineva care la vîrsta asta a construit un aparat tefefe!

Sclipiri de uimire și apoi de dușmănie fulgerară în ochii negricioasei cu cozi:

– Adică tu chiar nu știi? Ori numai te faci că nu știi?

Ionel era de-a dreptul surprins:

– Vrei să spui că E...

– Nu! îl opri Maria cu cruzime. Nu E, și nici M, și nici alții dintre cei la care te gîndești tu. Vreau să spun că e cineva mai tînăr decît tine care a făcut această ispravă.

– Cine!? se holbă Ionel. Chiar m-ai făcut curios...

– Lucia!

– Lucia!!! Apă de ploaia... Cu ea sau fără ea, același lucru, dacă vrei să fim drepți.

– Tocmai ca să fim drepți, mincinosule! Dacă nu v-am fi văzut pe amîndoi, și dacă n-am fi văzut-o pe Lucia singură, și dacă n-am ști ce este în capul și în mîinile ei...

Ionel o alungă cu mîna, într-un gest aproape dezgustător:

– Întotdeauna ai fost o scîrboasă...

– Și tu un îngîmfat fără pereche... În privința asta întotdeauna o să fii cel dintîi și cel mai tînăr dintre toți lăudăroșii care există...

– Mizerabilo!

– Nerușinatule!

Tocmai în clipa aceea, Țombi își aduse aminte că ar trebui într-un fel să-l felicite pe Ionel pentru succesul său. Și se repezi spre dînsul cu această intenție veselă. Ionel însă, neînțelegînd-o, ba mai mult, interpretînd-o tocmai pe dos, se feri de Țombi, de parcă s-ar fi trezit la o vînătoare de lei, fără pușcă în mînă, atacat de cel mai fioros exemplar. Prin urmare, o luă la goană prin curte, în loc să încerce să se izoleze undeva pe cerdac. Acesta fu începutul ghinionului. În curte se afla o piatră oarecare, poate singura piatră din curte, dar tocmai în ea nimeri piciorul lui Ionel. Zelul ghinionului nu se mulțumi însă cu atît. În loc să cadă lat la pămînt și să rămînă acolo lîngă piatră, Ionel fu aruncat în sus, în cădere se încovoie, astfel că atinse pămîntul ca un colac azvîrlit cu putere de cineva. Ghinionul își făcu și ultima poftă: lovi mișelește. Colacul în care se prefăcuse Ionel porni de-a dura prin curte și nu găsi în tot spațiul acela imens alt obiect de care să se lovească decît butoiul, cel mai liniștit dintre toate. Cionnirea dură și neașteptată răsturnă într-o clipă butoiul și opri rostogolirea sinucigașă a lui Ionel.

Cînd totul se liniște, apăru și minunea: nu un singur năpăstuit își ridică oasele din țărînă, ci doi. Ionel, prăfuit și zugrăvit de spaimă, și Tic, uluit și ud pînă la piele.

Parcă înțelegînd că singura cauză a nenorocirii era el, Țingulică se gudură cu un entuziasm nemaipomenit la picioarele stăpînului său, hotărît să primească pe blana lui uscată toată apa care se scurgea, șiroaie, din îmbrăcămintea lui Tic.

– Vezi, Ticușor...! îi spuse Dan cu duioșie. Nu era mai bine să te fi dus la moș Timofte?

Tic se scutură de apă ca un cățel plouat, imitînd fără să vrea jigodia de la picioarele lui:

– Mă duc, zău că da, răspunse el. Numai să-mi schimb hainele.

Nimeni nu se mai îndoia de astă dată de sinceritatea prichindelului plouat.

CAPITOLUL IV

1

Moș Timofte cotrobăi multă vreme în scrin pînă găsi obiectul pe care-l căuta. Era o lulea, cea mai veche din colecția lui răspîndită prin toată odaia. O primise în dar, cu vreo treizeci de ani în urmă, de la unul dintre directorii liceului, un vestit culegător de poezii populare. Era o pipă frumoasă, zveltă, îndoită cu eleganță, pe care profesorul o găsisese într-un vechi burg german, renumit pentru instituțiile și tradițiile sale folclorice; i-o adusese lui moș Timofte, pe atunci nu prea moș, ca un fel de mulțumire pentru zelul cu care paznicul cotrobăise podurile clădirii în căutare de cărți și hîrtoage vechi. Moșul păstra luleaua ca pe un odor neprețuit și o folosea foarte rar. Ce i-o fi venit s-o aprindă în seara aceea, e greu de spus... Dar numai ce-l auzise pe Tic rostindu-și rugămîntea și se simți cuprins de o bucurie cum rar mai trăise. Nu prea era bine ce se întîmpla. Prichindelul cel cîrn, cu părul veșnic ciufulit, mereu cu sacul doldora de pozne și năzbîtii îl cam frigea la inimă. Hm...

Cu mișcări leneșe, domoale, bătrînești, moș Timofte îndesă jumătate de pachet de tutun în lulea, o aprinse temeinic, pufai de cîteva ori, apoi își îndreptă privirile și vorbele către Tic:

– Și zi-i așa... Nu-i alt bătrîn în oraș care să știe basme mai frumoase ca mine... Asta oare nu aduce olecuță a laudă? Așa, cit negru sub unghie...

– Și mai puțin... mărturisi Tic.

– Ei, dacă-i mai puțin decît negru sub unghie, spuse moșul abia stăpînindu-și risul, atunci o să auzi o poveste veche de prin părțile astea...

Bătrînul mai pufăi de cîteva ori din lulea, își roti alene privirile prin încăperea strîmtă, mobilată modest, dar sclipind de curățenie, și după ce îndepărtă cu palma valurile de fum din fața ochilor își pironi iarăși privirile asupra musafirului care-i urmărise aproape cu teamă ritualul:

– Așaaaa... Mmmmda... Veche, veche poveste... Am auzit-o și eu cînd eram de-o șchioapă, de la un unchiaș foarte bătrîn, călător prin lume cu oile. Începe și se termină ca toate poveștile, dar tîlcul ei mustește de înțelepciune... Vezi mătăluță, oamenii n-au fost niciodată proști, au fost ei slabi sau lipsiți de putere, dar judecau cu multă glagorie rînduiala lumii... Și din gură în gură, prin vorbe și parabole, prin povești mai ales, își spuneau păsurile și zugrăveau chipul în care ar fi vrut ei să se orînduiască lumea... Nu eu am găsit adevărurile astea, mi le-a spus mai demult un bătrîn profesor, un om care e pomenit în cărțile voastre de școală, chiar acela care mi-a dăruit luleaua asta...

Tic privi o clipă luleaua, mai mult ca să-i facă plăcere bătrînului. Era nerăbdător prichindelul să audă basmul, așa că se îndesă și mai bine în scaun. Moș Timofte nici nu trebuia să-l privească pentru a ști ce se petrece cu el, și se hotărî să nu-i mai prelungească așteptarea:

– Așaaaa... Apoi, cică a fost odată un împărat mare și vrednic cum nu mai fusese altul pe lume, iar faima puterii și bogăției sale ajunsese pînă la capătul pămîntului, ba cică trecuse și mai departe. Și avea acel împărat trei fete. Dar ce fete!... Frumoase ca primăvara, strălucitoare ca stelele cele mai strălucitoare de pe cerul iernii, și harnice ca albinele. Și-și iubea împăratul fetele mai dihai ca lumina ochilor, și le ținea numai în bunătăți și-n podoabe scumpe. Iar cine vedea o dată fetele, nu le mai uita pînă la sfîrșitul zilelor lui... Și iată că într-o zi, cam spre asfințitul soarelui, împăratul își chemă fetele în fața tronului și le grăi cam așa:

"Eu, fetele mele, simt că îmbătrînesc, simt că mi se apropie sfîrșitul. Într-o bună zi falnica noastră

împărăție va rămâne fără cap și atunci va trebui ca una dintre voi să poarte coroana și să leguiască. Una singură, dragele mele fete, pentru că așa e legea și așa e bine; deși voi știți că vă iubesc pe toate deopotrivă; dar e mai bine pentru țara noastră să rămână mare și puternică și în mâna unui singur cîrmaci, decît s-o împărțim în trei țărișoare asupra cărora s-ar putea năpusti dușmanii... Și ca să vedem care dintre voi merită cîntea de a conduce țara, eu o să vă pun la încercare..."

Și la un semn al împăratului, ușile se dădură la o parte, și printre șirurile de sfințici care așteptau cu capul plecat, își făcu loc un omuleț tuciuriu și tăcut, care purta în mîini un taler acoperit cu catifea neagră. Omulețul așeză talerul în fața tronului, apoi plecă la fel de tăcut precum intrase. Iarăși se închiseră ușile și iarăși rămase împăratul singur cu fetele sale. Cînd dezveli el talerul, încăperea toată se luminează de parcă atunci răsărise soarele. Pasămite, pe taler se aflau trei pietre scumpe, fiecare mai mare decît un ou de porumbel, de o frumusețe fără seamăn. Fetele se minunară foarte de mărimea și strălucirea nestematelor, apoi își îndreptară ochii spre jilțul în care stătea mîndru tatăl lor, așteptîndu-i glăsuirea.

"Iată, fetele mele, zise împăratul, fiecare dintre voi va lua o piatră și fiecare va face cu ea ce va crede de cuviință. Iar poimîine, spre seară, veți da socoteală, aici în fața mea, de faptele voastre. E de prisos să vă spun că faptele vor fi judecate pe îndelete și cu dreptate, și măsura lor va arăta cui i se cuvine împărăția."

Și după ce spuse aceste vorbe, împăratul, sprijinindu-se în toiagul său de aur, bătut cu diamante, porni spre sfințicii ca-re-l așteptau după uși, lăsînd fetele să chibzuiască singure, singurele...

Moș Timofte se opri o clipă din povestit, ca să-și aprindă luleaua stinsă de multă vreme și să-și privească pe sub sprîncene musafirul vrăjit. După ce trase un fum în adîncul pieptului, înodă iarăși firul basmului:

— Așaaaa... Și iată că a doua zi, dis-de-diminează, fata cea mai mare a împăratului alergă la meșterul aurar, poruncindu-i să-i facă pînă la prînz o cutiuță de aur și un lăntișor tot de aur. Și la prînz, ea se înfățișă împăratului, arătîndu-i că piatra cea scumpă se află în cutiuța care nu se va dezlipi de la pieptul ei niciodată.

Cu fața plină de mulțumire, împăratul grăi astfel către fata lui cea mare:

"Iată o faptă înțeleaptă, fata mea! Ai făcut un lucru demn de toată lauda. Te-ai gîndit că împărăția e lucrul cel mai de preț, de care nu trebuie să te desparți niciodată, fiindcă soarta ei e și soarta noastră, și soarta noastră e și soarta ei. Ai arătat prin fapta ta că poți fi un bun cîrmaci al țării. Dar dreptatea ne cere să vedem ce-au făcut și surorile tale..."

Cea de a doua fată chemase de cu noapte cei mai buni meșteri zidari din împărăție, dîndu-le poruncă să înalțe numai într-o zi un turn uriaș, care să-și îmbrace capul în cușma norilor. Și numai ce-au terminat meșterii de zidit turnul cel semeț și fata a așezat în cămăruța cea mai de sus diamantul cel scump. Și împrăștiă diamantul, de acolo de sus, o lumină atît de puternică, de parcă răsărise peste lume un al doilea soare. Și fata mai rîndui în jurul turnului o ceată grozavă de voinici înarmați pînă în dinți, că numai ce-i vedeai din depărtări și te cutremura groaza.

Iar împăratul, vîzînd toate acestea, își învrednici iarăși cu un surîs de mulțumire și bucurie bătrîna-i față, și grăi astfel:

"Iată o faptă înțeleaptă, fata mea! Ai făcut un lucru demn de toată lauda. Te-ai gîndit că fala țării noastre trebuie să strălucească, precum soarele, peste tot pămîntul. Și te-ai mai gîndit că țara trebuie să fie bine apărată de dușmanii care ar cuteza să-și știrbească puterea și strălucirea. Ai arătat prin fapta ta că poți fi un bun cîrmaci al țării. Dar dreptatea ne cere să vedem ce-a făcut și surioara ta."

În vremea asta, fata cea mai mică a împăratului, care ca toate fetele cele mai mici din basm era și cea mai frumoasă, cutreiera cîmpiile și pădurile din jurul palatului, frămîntîndu-și mîntea amarnic: ce anume să facă ea cu piatra cea scumpă pe care i-o dăduse împăratul, pentru a da dovadă de înțelepciune și putere de cîrmuire. Noaptea coborise de mult peste pămînt, dar fata cea mică încă nu ajunsese la vreun capăt cu gîndurile ei. Și hotărî să se întoarcă la palat pentru a mai cere o zi de păsuire de la tatăl ei. Și cum făcea ea cale întoarsă, apăsată de gînduri cum era, greși drumul. Și merse, și merse ea, și ar fi mers încă multă vreme dacă nu i s-ar fi părut că aude undeva un plînset. Se opri și ascultă pînă răsună din nou plînsetul. Miloasă din fire și încredințîndu-se că plînsetul nu era o simplă părere, porni spre locul de unde i se părea că vine. Și iată că se pomeni în fața ochilor cu un bordei ascuns de niște copaci uriași, un bordei sărac și prăpădit, cum nu mai văzuse pînă atunci, și nici din citit sau din povestit nu aflase.

Uimită și neîncredătoare... de, ca în fața unui lucru pe care-l vede pentru întîia oară... fata se uită înăuntru printr-o scobitură care ținea loc de fereastră și văzu o încăpere sărmană, luminată de o singură luminare, și aceea pe sfîrșite. La o masă joasă, cu trei picioare, stăteau doi oameni necăjiți: un bărbat și o femeie, amîndoi îmbrăcați în zdrențe și amîndoi plîngînd cu hohote. Fata de împărat se miră foarte cînd văzu toate acestea, fiindcă niciodată pînă atunci nu întîlnise bordeie, și nici oameni în zdrențe, și nici nu văzuse oameni plîngînd decît la înmormîntări. În palatul împărătesc, toată lumea rîdea și era veselă. Și voind să afle numai decît de ce plîng oamenii aceia cu atîta amărăciune, fata intră în bordei, uitînd să mai bată la ușă, și cu voce blîndă le spuse celor două ființe speriate de neașteptatul oaspete:

"Ce vi s-a întîmplat, oameni buni, și cu ce ați fost nedreptățiți de plîngeți atît de amarnic?"

Bărbatul se întunecă la față și nu îndrăzni să spună nimic, fiindcă recunoscuse în oaspetele neașteptat chiar pe fata împăratului cel mare, dar femeia, ca orice femeie, își dezlegă pe dată sufletul

fetei care o asculta înmărmurită:

"Cum să nu plîngem, mărită prințesă, cînd se abat necazurile asupra bordeiului nostru ca muștele pe stîrv.. Șapte copii ne-a dat Dumnezeu și toți șapte sînt bolnavi și flămînzi de nu știm dacă mai apucă ziua de mîine. Banul fuge de casa noastră cum fuge căprioara de lup, piinea e tot așa de rară în casa noastră ca necazul în casa bogatului. Leacuri tămăduitoare nu s-au pomenit nicicînd aici în bordei, așa cum nu s-au pomenit pînă acum bucurii. Singura lumină și bucurie care a cutezat să pătrundă aici ești chiar dumneata, preamărită și frumoasă prințesă".

Fata împăratului se cutremură cumplit de cele auzite, dar și mai cumplit se cutremură cînd văzu cei șapte copii, galbeni ca șofranul și subțiri ca trestia, amuțiți de durere și foamete, pe niște paturi de lemn.

"Oameni buni, spuse ea cu o durere nestăpînită în glas, îi voi povesti împăratului despre tot ceea ce am văzut aici, și el o să vă ajute, că e nespun de puternic, de bogat și drept. Dar pînă ce o să vi se facă dreptate, luați această piatră scumpă, duceți-vă cu ea la tîrg și spuneți negustorilor că eu v-am dat-o, cu porunca de a vi se schimba întocmai pe prețul ei. Altminteri va fi vai și amar de capul lor."

Și înainte ca oamenii aceia sărmani să aibă timpul să i se arunce la genunchi, fata așeză nestemata pe măsuta joasă cu trei picioare și părăsi în mare grabă bordeiul, și nu-și opri goana decît numai cînd ajunse în încăperea de giudeț a tatălui ei, împăratul. După ce se închină adînc în fața lui, așa cum i se cuvenea, spuse cu glasul tremurînd de bucurie:

"Slăvite părinte, tu ne-ai învățat întotdeauna că țara cu bogățiile ei sînt pentru viața și fericirea oamenilor care o locuiesc. Eu am dat piatra cea scumpă unor oameni sărmani, uitați de lume și de dreptate, pe cuprinsul împărăției tale. Cu ajutorul ei șapte ființe vor scăpa de la moarte și vor trăi pînă la capătul vieții în bucurie și îndestulare."

Și fata istorisi împăratului și sfetnicilor care se adunaseră în grabă, întîmplarea din pădure.

Împăratul întii se îngălbeni, apoi se înverzi de mînie, apoi se înroși ca sfecla cînd tună cu o voce care cutremură pereții palatului și făcu inima sfetnicilor cît un purice:

"Piei din ochii mei, nemernico, fată neroadă, care ai fost în stare să-ți faci de rîs părintele și țara! Piei din ochii mei, nebuno, care nu știi să păstrezi lucrul cel mai de preț! Pleacă la cerșetorii tăi și să nu te mai arăți niciodată în preajmă! Acum să pleci, nesocotito!"

Și spuse apoi curții cuprinsă de spaimă:

"Toată împărăția să știe că de azi înainte eu nu mai am decît două fete; și cine va îndrăzni s-o găzduiască pe cea de-a treia în casa lui, sau numai numele de i l-ar rosti, va fi azvîrlit în cele mai adînci și mai întunecoase temnițe, va fi supus la cele mai grele cazne și în vecii vecilor nu va mai ieși la lumină. Și să se afle în toată lumea că, după moartea mea, împărăția va fi cîrmuită de cele două fete care au dat dovadă de judecată și înțelepciune!"

Fata cea mică fugi chiar în acea noapte din palat, fără ca nimeni să îndrăznească să-i arunce o privire binevoitoare sau să-i spună un singur cuvînt de duioșie. Pasămite, surorile ei îl învrăjbiseră pe împărat împotriva-i, șoptindu-i la ureche în timpul crunței judecăți, că e cam zănatică și împotriva rîndu-ielilor împărăției.

Și merse fata cea mică pe drumuri necunoscute, prin noaptea rece și dușmănoasă. Se opri din mers abia în zorii zilei, cînd pantofiorii ei de prințesă se făcuseră bucățele, rochia îi era numai zdrențe, o rochie frumoasă de mătase purpurie. Picioarele i se însingeraseră, iar foamea și oboseala o chinuiau cumplit, dar fiindcă fugise prin pădure, nu găsi nicăieri o așezare omenească, ori o poartă în care să bată. Dar cel mai mult o chinuia dorul după tatăl ei și după surorile ei. Și iată că în zori, ajunse fata într-un luminiș cu iarbă deasă și mătăsoasă, invinsă de oboseală, se prăbuși la rădăcina unui copac bătrîn și, scîncind ca un copil mic, adormi repede, repede...

Și cum moș Timofte începu să-și scuture luleaua, Tic profită de răgaz pentru a da glas unor gînduri care-l chinuiau:

— Cum a putut împăratul să-și alunge fata după ce făcuse o faptă atît de bună?... Eu în locul lui aș fi lăsat fetei celei mici împărăția.

— Apoi, nu toți oamenii judecau la fel de bine pe vremea aceea. Și dacă așa vrea basmul, gata...

— Dar cum o chema pe fata cea mică?

Moș Timofte ridică neputincios din umeri:

— Asta, să-ți spun drept, am uitat-o, sau poate că nu l-oi fi întregat pe unchiaș. Dar mi se pare mie că-i zicea Ileana sau Maria, nu mai țin bine minte... Da' unde rămăsesem, că m-am luat cu vorba?...întrebă bătrînul, mai mult ca să vadă dacă musafirul era atent la poveste, pentru că știa el foarte bine unde se oprise.

— Acolo, în luminiș, la poalele copacului...

— Așa, așa... Acolo... Daaaa... Și numai ce dormi fata o bucată de vreme, cînd deodată un zgomot o trezi din somn. Își încorda ea auzul și prinse direcția zgomotului: era foarte aproape, chiar la rădăcina copacului, lingă ea. Deschizînd bine ochii, văzu, acolo printre rădăcini, un omuleț de-o șchioapă, un pitic bătrîn, cu barbă lungă; pentru că nu există pe lume pitici de-adevăratalea, tineri sau fără barbă; văzu ea un pitic care se căznea să care cîteva pietre într-o scorbură a copacului. Fata sări iute în picioare și-l ajută pe micul Barbă-Cot să-și ducă pietrele în scorbură. Și o dată cu ultima piatră dispăru și el în întunecime, dar nu pentru multă vreme, fiindcă apăru la lumină și-i grăi astfel fetei de împărat:

"Preafrumoasă și preabună prințesă! Eu cunosc soarta ta și știi de ce tatăl tău, într-o clipă de strîmbă judecată, te-a gonit de acasă. Ai făcut o faptă bună acolo în bordei, care merita o cu totul altă

răsplată, și acum, prin ajutorul pe care mi l-ai dat, ai dovedit cu adevărat că ai un suflet bun, drept și cinstit. Fără să-ți fi făgăduit vreo răsplată și fără să te fi rugat măcar, mi-ai sărit în ajutor. Preabună și preafrumoasă prințesă! Toată averea mea se află în această cutie pe care o vezi acum..."

Și piticul îi arăta prințesei o cutie mică, cenușie, o cutie obișnuită, de metal, care abia strălucea.

"Cutia aceasta este tot ceea ce pot să-ți dăruiesc, spuse mai departe piticul, dar bagă de seamă că e o cutie fermecată, înzestrată cu puteri nemaipomenite. Când o să fii tristă, să deschizi cutia și să lași lacrimile tale să cadă înăuntru, iar când vei fi în primejdie, stringe cutia la piept și rostește de trei ori acest cuvânt vrăjit."

Și piticul se apropie de prințesă, șoptindu-i la ureche cuvântul vrăjit. Apoi grăi mai departe, cu voce tare:

"Cutia și cuvântul vrăjit te vor scăpa din orice primejdie, oricât de mare ar fi ea. Dar ferește-te, preascumpă prințesă, să împărtășești altcuiva cuvântul vrăjit! În aceeași clipă, cutia își va pierde toată puterea. Și acum du-te sănătoasă și încrezătoare în bunătatea inimii tale."

Și înainte ca fata să-și poată reveni din uimire, piticul dispăru, îl căută peste tot, măcar o vorbă de mulțumire să-i spună, dar nu-l găsi nicăieri. Atunci, fata luă cutia, o ascunse în sin, și porni la drum. Și fiindcă foamea, oboseala și tristețea îi creșteau cu fiecare pas, se așeză îndurerată pe o piatră și începu să plîngă, așa cum fac femeile ca să se liniștească. Sărmana prințesă, amarnic mai plîngea!... Dar aducîndu-și aminte de sfatul piticului, scoase cutia din sin, o deschise și lăsă lacrimile să cadă înăuntru. Mare, mare minune! Fiecare lacrimă se prefăcea, chiar în clipa când atinge cutia, într-o piatră scumpă. Repede, repede, cutia se umplu de nestemate și de strălucire. Auzind voci omenești apropiindu-se, fata închise cutia și se pregăti să se ascundă, dar stătu imediat locului, pentru că în fața ei trecea o ceată de tăietori de lemne, oameni oboșiți și flămînzi care se întorceau de la muncă.

Văzînd-o în starea aceea groaznică, însingerată, palidă și în zdrențe, tăietorilor li se umplu inima de milă. O luară cu ei și o adăpostiră în casele lor prăpădite, împărțind cu dînsa îmbucătura de pîine. Astfel avu fata putința să afle despre viața amară și necăjită a atîtor oameni de treabă. Dar înainte de a-i părăsi, înainte de a pleca la drum, fata nu uită să lase nevoiașilor care-o ajutaseră cu atîta grijă toate nestematele din cutia cenușie.

Și așa, fata de împărat, hulită de familie, alungată de la curte, cutreieră pe jos întreaga țară și de cîte ori priveștea mizeriei și sărăciei o îndurera, lăsa lacrimile să-i cadă în cutia cea fermecată. Mulți, mulți oameni sărmani și nevoiași fiindcă împărăția cea strălucitoare era plină de astfel de oameni, simțiră din plin ajutorul preafrumoasei prințese.

Dar iată că într-una din zile, cum mergea pe un drum larg care tăia împărăția în două, auzi în depărtare zgomot mare de surle și trîmbiți. Și grăbind pașii într-acolo, zări spre marea ei bucurie pe tatăl său, împreună cu cele două fiice ale lui, în fruntea unui convoi împărătesc. Fericită, fata uită toate nenorocirile care se abătuseră asupra ei, toate necazurile pe care le îndurase după cumplita poruncă a împăratului, și alergă în întîmpinarea celor pe care nici o clipă nu-i scoase din inima ei bună.

Dar împăratul, în loc s-o primească fericit și cu brațele deschise, numai ce o zări și se minie crunt. Trăgînd paloșul de la briu, ceru cu voce tare slujitorilor să lovească fără milă în ființa care i se arunca la picioare. Fata cea mică, aducîndu-și aminte de povața piticului, strînse cutia la piept, și rosti repede, de trei ori, cuvîntul vrăjit. Și spre marea ei mirare îl auzi pe împărat, care era numai la doi pași de ea, strigînd ca un sălbatec:

"Unde e nemernica? Unde a fugit nebuna care a îndrăznit să apară în fața mea? Căutați-o și loviți-o fără milă!"

Dar ostașii împăratului treceau cu săbiile scoase pe lîngă fata care se ghemuise chiar la picioarele cailor și n-o zăreau.

Pasămite, cutia avea darul de a face nevăzut pe cel care o purta și rostea cuvîntul vrăjit.

Tic tresări și-și ascuți auzul. Moș Timofte îi aruncă o privire blindă, apoi reluă povestirea:

— Asta era! Cutia avea darul de a face nevăzut pe cel care o purta și știa cuvîntul vrăjit. Așa că ostașii căutară în van. Fata se furișă la marginea drumului, iar convoiul trecu mai departe. Și după ce pieri ultimul ostaș din convoi, își urmă și dînsa calea fără țintă. Cutreieră mai departe toate drumurile împărăției, împărțind pîinea cu cei nevoiași, adăpostindu-se pe unde nimerea, și mereu răsplătînd bunătatea și cîntea cu nestematele din cutia cenușie. Și dacă e să vorbim drept, cine alții decît nevoiașii și truditarii meritau acele bogății? •

Cînd o apuca dorul de casă, cînd simțea că n-ar mai putea trăi fără să-și vadă părintele și surorile, fata cea mică șoptea în cutie cuvîntul fermecat și trecea, ziua sau noaptea, printre străji, deschidea, nevăzută, porțile și ușile palatului împărătesc și se oprea în odăile în care-și petrecuse viața cu ani înainte. Nimeni n-o vedea, nimeni n-o auzea, dar ea auzea și vedea totul, ba uneori, cînd surorile ei dormeau, le mîngîia în somn și le șoptea cuvinte de dragoste. Și apoi iarăși colinda țara, răscolind cele mai îndepărtate unghere și petrecîndu-și viața printre oamenii care prin bunătatea și cîntea lor îi deveniseră tot atît de apropiați ca părinții și surorile.

Dar iată că într-una din zile se iviră pe drumurile țării soli de la curte care spuneau oamenilor că împărăția se află în mare primejdie. Dușmanii de la miazănoapte strînseseră oștiri puternice și se pregăteau să atace împărăția din trei locuri deodată. Împăratul, cu toată truda sa, nu izbuti să-și facă oștire pe măsura dușmanului. Oamenii era nemulțumiți de asprimea lui, de rînduiala nedreaptă pe care el o susținea; nu se înghesuiau să apere o țară în care trăiau apăsați de necazuri și de suferințe.

Auzind toate acestea, fata cea mică porni la drum greu și anevoios, colindă în lung și-n lat

împărăția, bătu la ușile oamenilor pe care-i ajutase, le vorbi tuturor, cu patimă și durere, despre primejdia care se apropia, iar oamenii, auzind cuvintele ei înțelepte și simțindu-le adevărul, nu zăboviră prea mult. Își luară rămas bun de la casele lor și porniră după prințesa, înarmați cu de toate pentru cea mai cruntă bătălie.

Și iată că, spre uimirea împăratului, străjile vestiră într-o bună zi că se apropia de capitala țării, în nouri de colb care nu se mai termină, o oaste cumplită. Împăratul se cutremură la început de spaimă, dar iscoadele îi aduseră repede vestea cea bună, cum că oastea care se apropie de palat nu e oaste străină, ci însăși oastea împărăției. Când căpitanii oștirii se înfățișară împăratului, îmbrăcați în zale și cu paloșe scăpărătoare la șolduri, toată curtea își recăpătă liniștea, iar când împăratul îi întrebă din ce îndemn porniseră la luptă, ei au răspuns fără teamă și fără ocol:

"Din îndemnul preamilostivei și preaințeleptei tale fiice, pe care odinioară ai alungat-o de-acasă și care, înțelegându-ne suferințele și necazurile, a fost toată vremea alături de noi."

Și se apucară să-i istorisească împăratului isprăvile prințesei celei mici.

Abia atunci împăratul pricepu că fata lui cea mai mică fusese cea mai înțeleaptă dintre toate, fiindcă ea arătase în chipul cel mai limpede care trebuie să fie soarta bogățiilor împărăției. Și împăratul își mai aminti că pietrele scumpe ale celorlalte fiice ale lui de mult se pierduseră: fata cea mare o scăpase în valuri pe când se scălda, iar piatra celei mijlocii fusese furată din vârful turnului de o pasăre răpitoare...

Moș Timofte făcu o pauză pentru a-și zgîndări luleaua și a-și iscodi musafirul, apoi mulțumit își reluă povestirea:

— Așaaaa... Cei care povestesc basmul spun mai departe că în fața oștirii grozave, dușmanul nici n-a mai îndrăznit să atace împărăția, ci a trimis soli de pace; își dădea el seama că nu avea de luptat cu o oștire, ci cu un popor întreg. Și povestitorii spun mai departe că după moartea împăratului fata cea mică a cîrmuit cum nu se poate mai bine împărăția, niciodată nu s-a abătut de la dreptate, de la cinste și de la omenie. Și mai spun povestitorii, când se sfîrșește basmul, că bine ar fi dacă și alte țări ar lua pilda împărăției aceleia...

Tic înțelese că moș Timofte terminase povestea, dar încă nu se îndura să plece. Scăpase de emoțiile care-l înțepeniseră, tăcut, acolo pe scaun; îl urmărea un singur gând și tare mult voia să-l dezlege:

— Dar cutia aceea, cu care fata cea mică se făcea nevăzută, pe unde a rămas?

— Apoi, de, răspunse moș Timofte, unii povestitori spun că s-a pierdut o dată cu prințesa, că așa a lăsat ea cu limbă de moarte: să fie și cutia îngropată o dată cu ea, dar sînt alții care zic că ar fi ajuns pînă la Ștefan cel Mare, că el ar fi fost, cică, cel din urmă stăpîn al cutiei.

Prichindelul deveni din ce în ce mai treaz și mai interesat:

— Și pe urmă nu s-a mai aflat nimic despre ea?

Moș Timofte nu răspunse imediat. Părea că-și răscolește amintirile:

— Dacă nu mă înșel, se hotări el, unchiașul care mi-a povestit basmul, călătorul acela prin lume cu oile, zicea că nu s-ar fi pierdut chiar cu totul cutia, că s-ar afla ascunsă pe undeva. Zicea el, pe-atunci, că ar fi îngropată de sute de ani într-o peșteră, în fundul pămîntului. Ei, dar toate astea-s povești, basme...

De astă dată, Tic nu mai era de aceeași părere cu moș Timofte. El era convins pe de-a-ntregul că acea cutie fermecată existase, și o dată ce existase nu se putea pierde ca un lucru de nimic. Era prea prețioasă ca să fi fost lăsată uitării. Exista ea bine ascunsă undeva.

— Și n-a spus unchiașul acela, călător prin lume cu oile, în ce peșteră se află îngropată cutia? îl iscodi iarăși prichindelul pe moș Timofte.

— El spunea că ar putea să fie chiar pe aici prin munții noștri, poate chiar în Peștera Neagră... dar poți să teiei după spusele oamenilor când e vorba de basme, de povești?

Tic se hotări în sinea lui să nu-l mai contrazică pe moș Timofte ca să-l poată iscodi mai bine:

— Dar cuvîntul vrăjit care-o fi fost, moș Timofte?

— Ahaaaa! Cuvîntul vrăjit... se trezi moșneagul din alte gânduri. Mi-amintesc că și eu l-am întreat pe unchiaș după ce a terminat de istorisit basmul... Eram tocmai de vîrsta mătăluță... dar n-a știut nici el. Nimeni nu-l știe... L-a dus cu ea prințesa în mormînt...

— Nu se poate, moș Timofte! se opuse Tic. Știu eu de la Maria, de la soră-mea, că fetele-s guralive. Nu se poate să nu-l fi spus ea cuiva.

Moș Timofte rîdea amarnic pe sub mustață auzind vorbele lui Tic și mai ales tonul lui foarte serios și convingător. De aceea îl întărită cu bună-știință:

— L-o fi spus prințesa cuiva, da-n basm nu e dezvăluit.

— Daaaa...? Eu cred mai degrabă că n-a vrut unchiașul să-l spună. Dar tot îl aflu eu pînă la urmă!

— Poate c-o fi scris pe cutie, își dădu moș Timofte cu părerea.

— Asta-i greu! Cine știe cum se scria pe atunci!

Bătrînul își scoase Țingălăul și citi cu voce tare ora. Tic sări de pe scaun ca ars. De multă vreme nu mai întirziase atît. Îi mulțumi din toată inima lui moș Timofte: "îi fac praf pe toți!", apoi se pregăti de plecare. Dar moșul îl mai opri o clipă, atît cît îi trebuia pentru a scoate dintr-o firidă, acoperită cu grijă, o portocală învelită în hirtie subțire, roșietică.

— Ține, îi spuse el. Știu eu cît vă plac portocalele.

Prichindelul n-avu încotro. Luă portocala și o zbughi pe ușă afară, uitînd să mai spună "noapte bună". Îi era teamă să nu i se vadă lacrimile. Pe drum, se jură să nu-i mai facă nici o pozna lui moș

Timofte și să-i sfărîme pe toți cei care se vor purta urît cu el. Iar acasă, după ce adormi, visă că a ajuns în stăpînirea cutiei fermecate. Cum șoptea cuvîntul vrăjit, cum se făcea nevăzut. Îl trăgea de nas pe Ionel, îl înghiontea pe Pompilică, intra în cinematografe fără să plătească, auzea toate discuțiile tainice ale cireșarilor, citea notele din catalog. Nimeni nu-l vedea, nimeni. Șoptea cuvîntul magic și dintr-o dată devenea nevăzut... Și ce mai de pozne născocea!...

Dar dimineața cînd se sculă, Tic își aminti absolut totul, totul, numai cuvîntul vrăjit îl uitase cu desăvîrșire.

CAPITOLUL V

1

De aproape jumătate de veac, de cînd liceul se mutase în clădirea aspră cu turn și orologiu, care domina partea de nord a orașului, marele amfiteatru de la parter nu se deschidea decît de trei ori pe an: la începutul anului școlar, la mijlocul lunii martie cînd se sărbătorea aniversarea liceului, și la sfîrșitul anului școlar. Orice altă festivitate, oricît de importantă ar fi fost, se ținea în alte locuri, de obicei în sala de gimnastică sau în aula de la etaj. Nici un director nu se încumetase vreodată să se abată de la tradiție. Amfiteatrul rămînea astfel locul cel mai rîvnit din școală, dar nu numai pentru că se deschidea rar, la date fixe, și pentru că arhitectura lui severă, maiestuoasă, cu luciri de marmură, uimea privitorii și oprea răsufărările. Mirajul pe care amfiteatrul îl proiecta asupra elevilor avea și altă cauză.

Amfiteatrul devenise cu timpul un fel de tezaur; tot ceea ce primise școala de la foștii ei elevi se afla acolo, în șirul de vitrine de cristal care dubla întreg zidul semicircular. Obiectele adunate și expuse în vitrine nu constituiau podoabe prin ele însele, dar fiecare și toate la un loc vorbeau despre înrîurirea hotărîtoare pe care o avusese școala asupra destinului; speranțele sau amintirile privitorilor transformau toate obiectele în valori inestimabile. Ce nu se afla acolo?... Titluri de ziare și rafturi de cărți, colecții de roci și de obiecte de ceramică găsite în țară sau aiurea de geologi și arheologi renumiți, caiete de lucru ale unor scriitori și savanți cunoscuți peste hotare, machetele unor mari construcții, printre ele și macheta liceului, diplome și distincții de vază, miniaturi reprezentînd invenții sau aplicații tehnice de prestigiu ale unor ingineri cu care se mîndrea politehnica românească, planșe, mape cu scrisori și telegrame, portrete și fotografii, hărțile unor ținuturi românești aproape uitate, alături de harta unei regiuni exotice întocmită de un grup de exploratori din care făcuse parte și un savant român, și multe alte obiecte, aparținînd toate foștilor elevi ai liceului. Fiecare, ajuns la apogeul carierei sale, simțea nevoia și datoria de a recunoaște printr-un gest poate simplu, dar de o sinceritate definitivă, rolul covîrșitor al școlii în viața lui. O singură piesă din acel tezaur atît de divers fusese luată chiar de pe banca unui elev și dusă de-a dreptul în amfiteatru. Era o foaie de hîrtie plină de cifre și simboluri algebrice, un "Extemporal la matematică". Autorul lui, elev în clasa a VII-a, descoperise cu trei decenii în urmă, la o problemă complicată, de algebră superioară, patru soluții diferite, ultima dintre ele, profund originală, provocase, după comunicarea ei, o adevărată senzație în lumea matematicienilor. Dezvoltată de maestrul curbelor algebrice, ideea uluitoare a elevului de 17 ani devenise o teorie originală care întregea un capitol, pînă atunci infirm, al matematicii. Un accident stupid curmase viața tînărului chiar în primul an de facultate. Nu rămăsese în urma lui decît o sumedenie de foi albe, neîncepute și acel "Extemporal la matematică", păstrat cu sfințenie în amfiteatrul liceului.

În zilele cînd se deschidea amfiteatrul, intrarea elevilor și a părinților era permisă timp de douăsprezece ore: de la 8 dimineața la 8 seara, fără întreruperi. În acele zile, liceul primea, după-amiaza, vizita unor grupuri de elevi și profesori din comune și orașe învecinate, mai toate atrase de celebritatea amfiteatrului. Dimineața însă, amfiteatrul era deschis numai pentru elevii liceului.

Toate cele trei zile erau așteptate cu nerăbdare, cu emoție, cu teamă chiar, dar nici una nu era atît de dorită ca ziua în care se sărbătorea sfîrșitul anului școlar. În afară de premiile obișnuite pretutindeni, cite trei pentru fiecare clasă, tradiția liceului mai cerea ca în acea zi să se decerneze Premiul de Onoare celui mai bun elev din școală și Premiul Cancelariei unui elev desemnat de corpul pedagogic pe baza unor criterii care niciodată nu erau fixe sau limitate și pentru care nu se dădeau întotdeauna justificări. Tot cu această ocazie, respectîndu-se de asemenea tradiția școlii, se scoteau la iveală fapte care umbreau prestigiul liceului și batjocoreau strădaniile celorlalți elevi.

Dacă premianții claselor erau cunoscuți cu multe zile înainte de sfîrșitul anului școlar, dacă premiantul de onoare era cunoscut înainte de începerea festivității, pentru că numele lui era scris, încă din ajun, cu litere de aur pe tabla de marmură din dreapta scenei, elevul căruia i se decerna Premiul Cancelariei nu era cunoscut decît în ultima clipă, adică atunci cînd i se rostea numele și i se înmîna premiul. Era singurul premiant fără diplomă, dar premiul care i se oferea nu era simbolic; de cele mai multe ori era un premiu foarte valoros, de obicei în obiecte, și aproape de fiecare dată obiectul era altul.

E de la sine înțeles că acest Premiu al Cancelariei ațîța multe fantezii. Zilele dintre încheierea anului școlar și serbarea de sfîrșit de an erau zile în care nu se discuta altceva decît Premiul Mare, cum mai era numit. Se făceau pronosticuri, pariuri, se rosteau zeci de nume, se descopereau cele mai fanteziste cadouri, se căutau cele mai năstrușnice evenimente care puteau să ofere eroi-candidați pentru premiul special.

E drept că în anumite pilcuri mai retrase și mai puțin gălăgioase, în acele zile de liberă și nestăvilită gălăgie, se trăiau clipe de spaimă stîrnite de amintiri nu prea îndepărtate, dar care s-ar fi vrut foarte îndepărtate: oare care amintire chinuitoare va fi istorisită în fața întregii școli și va fi pedepsită cu tăcerea grea de gheață a tuturor?

Dar nimic nu se putea compara cu magnetul Premiului Mare... Oare cine îl va primi? Și pentru ce? Și ce anume i se va da?... Premiul Mare nu impunea nici o condiție prealabilă. Putea fi acordat oricui, uneori făcîndu-se chiar abstracție de situația școlară a elevului. Cu cîțiva ani în urmă fusese acordat unui elev foarte slab la învățătură, care salvase un copil de la înec. Cel premiat era fiul unor oameni bogați. I se făcuse cadou o pereche de porumbei foarte scumpi, pentru că porumbeii erau pasiunea ascunsă a tînărului înotător. În alt an, premiul fusese decernat unui băiat de treisprezece ani, elev mediocru, liniștit, bolnăvicios, care nu se remarcase prin nimic tot timpul anului. Poate doar prin tăcerea și sfiala lui. Abia după cîțiva ani se aflase că elevul premiat, orfan de mamă, fusese părăsit de tatăl lui și vreme de două luni de zile trăise și se întreținuse singur, tăind lemne sau cîrînd apă vecinilor, fără să se plîngă nimănui. Alți elevi fuseseră premiați pentru cîștigarea unor concursuri naționale de literatură sau de știință, sau pentru lucrări excepționale de laborator, sau pentru fapte de curaj, sau pentru gesturi și atitudini mișcătoare față de colegi, față de profesori și de părinți, sau față de necunoscuți. Premiul Cancelariei răsplătea mai ales aptitudinile deosebite și calitățile sufletești deosebite ale elevilor.

Uneori numele fericitului se ghicea, dar asta nu însemna nimic. În școală circula o vorbă: "Dacă vrei să ți se acorde Premiul Mare, să nu te gîndești niciodată la el..." Întrebarea rămînea: Oare cine va fi fericitul în acest an?

7

Amfiteatrul gemea de lume. Părinți și copii, poate mai mulți părinți decît copii, zgîriați de aceleași emoții, se ascundeau după vorbe convenționale și totul se transforma într-un cor ciudat, nesupus vreunui ritm, din care nu se putea înțelege nimic. Se întreba și se răspundea orice, discuțiile nu aveau nici o noimă; dacă cineva ar fi spus cu pasiune Tatăl nostru, iar vecinul i-ar fi răspuns cu o filipică la adresa echipei de volei a orașului, n-ar fi fost de mirare ca înflăcărarea celor doi să se termine cu o strîngere de mină, fiecare fiind convins că a primit incuviințarea celuilalt. Erau și insule de liniște în această mare agitată, erau și teribile înfruntări retorice, erau și ființe cărora emoția le bubuia în piept, sau pilcuri săgetate din cînd în cînd de fiorii spaimii.

Cîreșarii se întîlniseră lingă vitrina cu hărți, precum conveniseră. Erau avizi de noutăți, dar multă vreme se mulțumiră cu gesturi tăcute, cu întrebări și răspunsuri din priviri, sau cu șoapte îndrăznețe. Sergiu și Pompilică se lipiseră de ei ca două umbre. Nici nu mai încercau să se ascundă. Ba la un moment dat, Sergiu îi potrivi în ureche o pilnie de hîrtie, bineînțeles ca s-o necăjească pe Maria, care-i șoptea ceva lui Ursu. Noroc că Dan trecu printr-un moment de mare inspirație. Își apropie buzele de pilnie și șopti cu o convingere nestrămutată:

— Ai auzit bomba cea mică? Doi elevi din clasa noastră vor fi băgați la exemple negative!... mamă dragă! Am crezut că-i pilnia lui Victor... Stai, mă Sergiule! Stai, mă, că-i un banc...

Aș!... Putea să-i roage Dan în genunchi, putea să se jure pe toți sfinții... În cîteva clipe nu mai rămase urmă de Sergiu și Pompilică în amfiteatru. Nici Ursu, cu privirea lui care nu dădea greș, nu izbuti să-i dibuiască.

— Pariez o barcă de cauciuc pe una de hîrtie că la ora asta s-au pitit cu tot cu merinde în vreun coteț de găini, spuse cel care-i alungase. Trei zile n-au să se miște de-acolo.

Fuga celor doi spioni nu înveseli grupul. Dimpotrivă. Tăcerea coborî acolo ca un clopot, izolîndu-i pe cîreșarii de restul lumii. Se uitară toți la vitrina cu hărți, dar nu vedeau liniile, semnele și culorile convenționale care își dau întîlnire pe o hartă. Vedeau și auzeau ape iuți rostogolindu-se în cascade, vedeau creste și adîncimi, poiene liniștite și închisori de întuneric, poteci și păduri, și, mai ales, se vedeau pe ei străbătînd neobosiți toate reliefurile care mai tîrziu vor deveni semne și linii și culori cuminți pe o hartă.

— Dacă vom găsi ceva extraordinar, ceva ce nu s-a mai văzut! șopti Maria. Poate vom avea și noi harta noastră, aici...

Numai Victor îi auzi șoaptele și privirile îi fugiră fără voie spre o vitrină alăturată în care se găsea o foaie îngălbenită de vreme: "Extemporal la matematică".

— Poate că vom găsi un diamant gigantic... visă mai departe Maria. Sau o comoară fantastică... Va sta în vitrină alături de extemporal. Din partea cîreșarilor. Să nu trecem nici un nume. Atît: Cîreșarii...

— De ce să nu trecem nici un nume? întrebă tot în șoaptă Ionel. Extemporalul nu e iscălit?

Și deodată simțiră cu toții vacarmul. Parcă atunci intraseră în amfiteatru. Primul se dezmetici Dan:

— Dacă nu renunțăm la șoapte, strigă el, riscăm să atragem atenția asupra noastră. Eu îi dau dreptate lui Ionel. Să iscălim fiecare!

— Dacă am început de pe acum să vindem pielea ursului din pădure, îl amenință Lucia. Să nu găsim vreun Țingulică în loc de urs...

— De ce să ne gîndim la urs, se supără Ionel, cînd purtăm în lanț un ditamai leu? Eu sînt convins că vitrina cu Extemporalul se va îmbogăți chiar astăzi!

Era atîta siguranță în vorbele lui Ionel încît tăcerea coborî din nou pentru cîteva clipe pe insula

cireșarilor.

– Ahaaaa! înțelese Maria. Știu la ce te gîndești...

– Și n-am dreptate?

– Numai împreună cu Lucia! se aprinse Maria.

Dan îl atinse cu cotul pe Ursu:

– Am impresia că se pregătește un eveniment formidabil. Nu simți nimic în aer? Nu ți se pare că întârzie începerea festivității? Ce-ar fi să se deschidă vitrina!... Ba nu, mamă dragă! Ar fi o nenorocire. Rămînem cu un singur aparat... Zău, Ionel... Mulțumește-te numai cu Premiul Bombă... Tu ce zici, Victor? Rămînem fără aparat?

Victor ridică din umeri. Părea cam stîmjenit, dar parcă se simțea obligat să vorbească:

– Nu cred... Extemporalul e altceva, e o idee, teorie la care nu s-a gîndit nimeni pînă la el. Aparatele noastre sînt asemeni atîtor altora și mult mai rudimentare decît altele. Pentru noi sînt unice, bineînțeles, dar nu cred că asta ajunge.

Lucia îl aprobă imediat, dar Ionel se îngălbeni de ciudă. Și vocea îi tremura:

– Mi-am închipuit eu... Crăpați de invidie... Las' c-o să vedeți, o să vedeți voi. Eu o să-l aranjez în vitrină. Numai pe-al meu!

– Ahhhhaaa! îl prinse Maria. Acum recunoști că și Lucia a construit unul dintre aparate... ia spune! Cum poți să fii atît de îngîmfat și de egoist? Extraordinar!

– Hopa! se auzi vocea salvatoare a lui Dan. Bine că n-a ținut nimeni pariul, mamă dragă. Ia uitați-vă! Acolo, în fund, lîngă moș Timofte... Sergiu și Pompilică... Cine i-o fi adus din coteț? Singuri n-au venit ei în nici un caz...

Într-adevăr, cei doi anticireșari reapăruseră în sală. Iar Dan nu era departe de adevăr. Moș Timofte îi prinsese chiar în clipa cînd voiau să sară gardul școlii și-i muștruluiseră cumplit. Ca doi cățeluși pleoștiți, trași de un lanț nevăzut, îl urmaseră în amfiteatru. Încovoiați și muți așteptau amîndoi judecata de gheață.

Bătrînul uitase de ei. Atenția și interesul lui aveau altă direcție. Undeva îl descoperise pe Tic; și prichindelul cel neastîmpărat și cu argint viu în priviri era într-o stare jalnică. Doamne! Ce mai fețe-fețe făcea! Și cum căuta mereu să se ascundă în spatele vreunui elev mai mare!

Moș Timofte oftă. Era în grea cumpănă. Inima îl îmoldea să-i facă un semn prichindelului și să-l aducă lîngă el; într-o clipă numai l-ar fi umplut de argint-viu. Dar ceva nu-l lăsa, e meteahnă bătrînească, oooffff... Asta era! Trebuiau să sufere amîndoi... Altădată s-ar fi socotit înțelept pentru judecata lui dîrză... Acum îi zicea meteahnă bătrînească!

Bătrînul aflase din zece guri ce se întîmplase cu Tic în ultima zi de școală, la sfîrșitul ultimei ore, chiar înainte de a preda lucrarea la română, cu care, în sinea lui, rîvnea la Premiul Bombă: basmul cu fata cea mică de împărat. Părea o răzbunare pentru toate năzbîțiile pe care le făcuse în timpul anului. Numai că de astă dată era oarecum nevinovat. Tot ceea ce făcuse, făcuse în favoarea dreptății; foarte, foarte puțin în favoarea și pentru plăcerea lui: așa se scuzase Tic față de tatăl său. Da... mai avea de scris o frază de încheiere. Dar un diavol împielit, cu care nu se putea înțelege niciodată, îl îndemnase ca tocmai în clipa aceea să-și rotească, triumfător, privirile prin clasă. O singură clipă, dar îndeajuns pentru ca privirile lui neastîmpărate să descopere dubla fraudă. Tic stătea în rîndul din mijloc, în ultima bancă. La stînga și la dreapta lui, mai în față, două pușlamale copiau de zor după niște fițuici legate cu elastic și trecute prin mîneci. Era prea mult! Mai întîi îl îngrozise nedreptatea; apoi simțise și o oarecare spaimă: dacă una dintre pușlamale va face o lucrare mai bună decît a lui? Adio cu Premiul Bombă! Apoi simțise cum îl gîdilă ceva plăcut în palmă. Fără să mai stea pe gînduri, Tic își potrivise praștia mică, de clasă, pe degetele mîinii stîngi, apoi scosese dintr-un buzunar tainic două proiectile simple, de hîrtie, însă atît de bine răsucite că aveau o duritate de metal. Și într-o singură secundă realizase ne-
maipomenita performanță de a-i lovi în același loc în ceafă pe cei doi hoți. Atît de fulgerător fusese atacul lui, încît fiecare din cei atinși, întorcînd instantaneu capul, își închipuise că a fost lovit de celălalt. Ar fi urmat o bătaie crîncenă între cele două pușlamale, după sfîrșitul orei, dacă la performanța lui Tic n-ar fi asistat un singur martor, și dacă acel unic martor n-ar fi fost chiar profesorul de română. Aproape zece minute, prichindelul a fost făcut cu ou și cu oțet în fața clasei și amenințat, la sfîrșit, cu o pedeapsă strașnică. Înainte de a-l fi pofțit pe ușă afară, profesorul, într-un ultim acces de bunăvoință, l-a întrebat dacă a tras vreo învățătură din cele întîmplate. După cîteva clipe de tăcere, Tic a răspuns cu o voce tremurîndă, care parcă cerea iertare:

– Au dreptate cei mari: dacă vrei să cîștigi Premiul Bombă nu trebuie să te gîndești niciodată la el...!

Oricît de ciudat ar părea, aceste vorbe uluitoare îl salvară pe Tic... pentru că profesorul, interpretîndu-le în fel și chip, descoperise pînă la urmă izvorul și sensul lor adevărat. Dar prichindelul nu știa nimic din toate acestea și, din păcate, nu știa nici că moș Timofte știe ceva, așa că în loc să se apropie de moșneag pentru a primi leacul binecuvîntat al spaimii, se ferea de el ca dracul de tîmîie.

Afurișite clipe! se tînguia în tăcere cireșărelul. Și amenințarea se apropia vertiginos... pentru că sus pe scenă directorul își începuse cuvîntarea tradițională. Liniștea pusese stăpînire pe întreg amfiteatru. Din cînd în cînd aplauze, apoi iarăși liniște... Se citea numele premianților... Clasa a cincea...

Auzindu-și numele în grupa celor cu premiul doi, Tic nu se învîrți într-un picior și nici nu sări în sus de bucurie, așa cum se temea moș Timofte. Rîvnise oare la premiul întîi?... Nu! Pentru că erau în clasă doi točilari pe care nu i-ar fi putut întrece decît cu prețul renunțării la pauze și la incursiunile misterioase

de după-amiază. Ori pentru el un asemenea preț era mai scump decât sîngele și decât lumina. Nu! Nu se așteptase și nu se gîndise nici o clipă la premiul întii. Nu din cauza asta întîrzia bucuria prichindelului, pentru că era vorba de o simplă întîrziere, nu de o renunțare. Îi era teamă să nu se bucure prea devreme; sau mai bine zis pentru a-și trăi din plin bucuria mai întii un foarte scurt și necesar calcul: oare era cu putință să i se dea premiul doi și în același timp să fie făcut de ris în fața întregului oraș?... Imposibil!... Și ciufuliciul simți o bucurie plină, ca o răcoare plăcută după o arșiță îndelungată... Se trezi tîrziu cînd auzi numele cireșarilor: Victor, Ionel, Lucia, Maria, Dan... Unii premianți, alții citați pentru merite speciale... Nici unul nu fusese uitat... Dar deodată prichindelul simți cum îl săgetează un fior rău, și toată bucuria i se topi. Nu auzise numele lui Ursu.

Liniștea nu mai era atotstăpîitoare în amfiteatru. În primele rînduri mai ales, adică acolo unde nu se afla nici un elev, începuseră comentariile. Unele foarte însuflețite, altele mai potolite, mai în șoaptă, gravitau toate în jurul odraslelor care erau chemate pe scenă pentru a fi felicitate și admirate. Cînd se rosti numele lui Ionel, o doamnă foarte elegantă și foarte ușor de remarcat din cauza pălăriei uriașe, în formă de talger, care părea anume aranjată pe ceafă pentru a-i necăji pe cei din spate, tresări violent și privi în jur cu intenția vădită de a-și alege o victimă. Și pentru că în dreapta ei se afla un bărbat încă tînăr, care-o intrigase pînă atunci prin atitudinea lui aproape timidă, aproape indiferentă, nu mai șovăi în alegerea sa:

— Ați auzit și dumneavoastră? "Aptitudinile tehnice excepționale!" Credeți că se poate spune mai mult despre un elev?

Cel întrebător nu-și ascunse jena:

— Nu sînt pedagog... Nu cunosc criteriile...

— Pardon! spuse cu uimire sinceră mama lui Ionel. Poate fi ceva mai superior. decât "excepțional"? Sînt și eu intelectuală... Excepțional e excepțional!

Victima începu să-și șteargă sudoarea care-i invadase fruntea:

— Sigur... Aveți dreptate... Eu mă gîndeam la alt sens, adică la altă... la alt perimetru... Aptitudini tehnice... Aptitudini literare... Spirit științific... Toate pot fi excepționale... Sînt convins că fiul dumneavoastră...

— Poate că vă surprinde altceva, îl întrerupse mama lui Ionel. Faptul că a luat numai premiul doi...

— N-am fost atent...

—oricum n-ați fi înțeles nimic... fiindcă sînt niște dedesubturi. Dacă ar ști și el să se lingusească pe lingă profesori, dacă le-ar ține și el paltonul și isonul, ar lua un premiu mai mare decât premiul întii... Ghinionul lui că e coleg cu un asemenea specimen, vă spun asta cu toată discreția...

Văzîndu-și fiul pe scenă, doamna renunță la conversație, pentru a se dedica aplauzelor și gesturilor de felicitare, dar nu înainte de a se debarasa de pălărie. Momentul de liberă privire pentru cei din spate fu însă foarte scurt. O dată cu coborîrea lui Ionel de pe scenă începu și aranjarea pălăriei pe ceafă. Cînd doamna își întoarse privirile în dreapta, în locul bărbatului tînăr și timid descoperi o băbuță, îmbrăcată în negru ca o călugăriță și cu o broboadă vișinie pe cap. Noua vecină nu-i făcea prea mare plăcere, mai ales că o salută cu un zîmbet foarte familiar. Pentru a-i tăia orice poftă de conversație trecu imediat la atac:

— Parcă ai și dumneata un băiat, coleg cu al meu... De ce nu ia exemplu de la Ionel? N-o fi rămas cumva corijent?

Băbuța nu se fistici deloc:

— Apoi el, săracul, trebuie să țină și casa, că tată nu are... de vreo șapte ani... În de-ale casei îl învăț eu... școala e treaba lui. S-o descurca și el cum o putea...

— Să nu rămînă repetent, că-și pierde prietenii. Ionel nu are voie să se...

Un val subit de tăcere îi opri cuvintele pe buze. Directorul se pregătea să decerneze Premiul de Onoare al școlii, și pentru prima dată era nevoit să facă o precizare mai amplă:

— Anul acesta, începu el, ne-am trezit cu doi candidați la Premiul de Onoare, amîndoi avînd exact aceeași medie, distingîndu-se amîndoi printr-o comportare ireproșabilă și printr-un spirit științific cu totul excepțional: un elev din clasa a opta, și un altul din clasa a unsprezecea. Tradiția școlii nu acceptă însă decât un singur premiant. După o îndelungată chibzuință, alegerea noastră s-a fixat asupra celui candidat care, dincolo de calitățile enumerate, a dat dovadă, atît în relațiile de școală, cît și în cele extrașcolare, de un înalt spirit de camaraderie. De asemenea, putem să adăugăm cu mîndrie că alegerea noastră a fost primită cu sinceră înțelegere de celălalt candidat, premiantul de onoare de anul trecut, care în plus ne-a rugat să-i acordăm plăcerea de a oferi el premiul.

Premiul de Onoare îi fusese acordat lui Victor.

Cînd cireșarul se urcă pe scenă, băbuța din primul rînd, fulgerată de o veselie nemaipomenită, o atinse cu cotul pe doamna cu pălărie:

— Vai ce băiat cumsecade! Vine des pe la noi, de multe ori și doarme cu fiu-meu. Sînt cei mai buni prieteni.

— Te bucuri de parc-ai fi mama lui, spuse uimită doamna cu pălărie. Extraordinar!

— N-are mamă, săracul. Numai tată... Domnul acela înalt, care mi-a dat locul, domnul cu care ați vorbit adineaori...

Mama lui Ionel simți că i se învîrte pălăria pe cap, sau mai bine zis capul sub pălărie.

Premiul Bombă se acordă fără nici un comentariu: un costum de alpinist, de la baston pînă la bocanci, probabil cei mai frumoși bocanci care se văzuseră în orașel. Numele fericitului: Teodoru

Teodor, mai pe scurt Ursu, cum i se spunea în școală și în afară. Timid, încurcat, transpirat, roșu ca para focului, Ursu coborî de pe scenă cu brațele încărcate. Bocancii îi atîrnau în mînă ca niște ghiulele. Cînd trecu prin fața șirurilor de scaune se auzi vocea emoționată a unei băbuțe:

– Ai grijă, mamă, să nu-i pierzi...

CAPITOLUL VI

1

Pe prispa unei case mici, ca o jucărie, încolăcită toată de viță-de-vie și iederă, Ursu, cu trupul pe jumătate gol, scrijelea pe pămînt, cu un briceag, contururile unei plute, fără să se sinchisească de dogoarea soarelui de vară și amiază. Nu departe de el, într-un petec de umbră, se odihneau bocancii de munte, oboșiți de prea multe încercări și mingîieri. Desenul pe care-l zgîria briceagul își pierdea contururile, liniile i se încilceau și se îngropau tot mai adînc în pămînt. Ursu uitase de plută; amintiri vechi îi cutreierau și îi lăsau în gură un gust amar. Era în plină vară, era un soare de jar, dar amintirile îl purtau prin anotimpuri reci, cu ploii și zăpezi, pe drumuri slinoase, sumbre. Parcă-și vedea picioarele înotînd greu prin zăpezi și noroaie, împotmolindu-i-se, și parcă simțea umezeala și gerul și glodul mușcîndu-l și udîndu-l prin încălțăminte peticită, căpătată de la cine știe cine. De cîte ori nu-și jurase cu mintea și sufletul lui de copil, în timp ce-și usca încălțările la sobă, să-și cumpere, cînd va fi mare, nenumărate perechi de pantofi, de ghete și de bocanci, să le aranjeze într-o vitrină uriașă și să-și schimbe în fiecare zi încălțăminte! Își lipea degetele goale de sobă și le ținea crîncen așa, lipite, pînă începea să-i sfîrîie pielea. Ura iarna și ploile și zăpezile și întotdeauna apropierea ei îi producea spaimă și-i îmbolnăvea picioarele. Cît de mult rîvnise, cît de greu visase ziua în care va purta încălțăminte nouă!

Dar era cald, era vară, și picioarele se puteau tîri dinadins prin iarba mătăsoasă a cîmpiilor, sau se puteau înveseli prin colbul pufos al cărărilor.

Ursu își întoarse fața răvășită de amintiri spre soare. O față osoasă, cu trăsături regulate, poate cam aspră sau maturizată înainte de vreme, însă îmblinzită de ochi mari, limpezi, extraordinar de albaștri. Își feri privirile cu mîna, apoi și le coborî spre petecul de umbră unde se aflau bocancii. Parcă-i vedea atunci pentru prima oară. Înveselit ca un copil, își puse la iuțeală ciorapii de lînă în picioare, îi netezi cu palmele lui uriașe, apoi, cu mișcări domoale ca într-un film lent, începu să-și încalțe bocancii.

La o fereastră în spatele lui apărură chipul palid și plin de riduri al unei băbuțe. Femeia clătina alene din cap, oftă îndelung, dar privirile cu care-și urmărea feciorul erau înțelegătoare și materne. Și vocea îi deveni duioasă:

– Mai lasă și tu, Tudorele mamă, bocancii, că de alaltăieri nu mai faci altceva. Mai bine pune oleacă de ordine în magazie, că stau lucrurile vraise acolo, ca alături la "aprozar".

Cu mișcări fulgerătoare, Ursu își scoase bocancii din picioare și, fără să se întoarcă, îi azvîrli pe fereastra deschisă în casă. Dar nu la îndemnul maică-sii se petrecu metamorfoza lui Ursu, ci pentru că pe poartă apăruse fără veste Ionel.

– Ai mai adus ceva? îl întîmpină cam stînjenit Ursu.

Ionel nu-i răspunse imediat la întrebare, ci îl privi ca năuc clipind des din ochi. Îmbrăcăminte vlăjganului era prea ciudată: pantaloni scurți, altceva nimic, numai în picioare ciorapi de lînă, pînă sub genunchi.

– Spune-mi și mie ce s-a întîmplat cu tine, Ursule?

– Nu s-a întîmplat nimic. Am făcut și eu puțină gimnastică. Altceva, nu-mi aduc aminte...

– Gimnastică?!

– Da!... De ce te miri?... M-am antrenat la bară... O gimnastică specială cu întreruperi și răsuciri...

– La ce bară, în ciorapi de lînă?

Abia în clipa aceea Ursu înțelese de unde vine uimirea lui Ionel și dintr-o dată își simți obrajii de pară. Noroc că i se aprinse în minte o idee salvatoare:

– Oho!... Nici nu poți să-ți inchipui cît de bine se lucrează la bară în ciorapi de lînă, mai ales la antrenamente. Toți campionii fac așa, dar în secret...

Ionel fu nevoit să se mulțumească și cu această explicație, mai ales că în viața lui nu făcuse un singur exercițiu la bară. De unde să cunoască el obiceiurile secrete ale acrobaților?

– Ai mai adus ceva? repetă Ursu prima întrebare.

Drept răspuns, Ionel îi arătă o servieta plină ca un burduf pe care o ținuse pînă atunci ascunsă la spate. Bucuros de-a binelea, Ursu îl luă de braț și porniră amîndoi spre o magazie de scîndură, rezemată de peretele casei. Trecînd prin dreptul ferestrei deschise, îi întîmpină o voce îngrijorată:

– Ce ți-a venit să azvîrli bocancii, Tudorele mamă? Nu de alta, dar era să omori pisica, săraca...

Din fericire, Ionel nu dădu nici o atenție incidentului. Ardea de nerăbdare să-și uimească prietenul, mai ales că avea cu ce. Ținînd servieta la piept, ostentativ, cu amîndouă mîinile, ca un trofeu neasemuit, pătrunse pe urmele lui Ursu în magazie. Încăperea aceea strîmtă, de scînduri, cu pereții coșcoviți, cu acoperișul într-o rină, cu pinze de păianjen pe la colțuri, era un adevărat tezaur. Nici unul dintre obiectele necesare unui turist, adică unui grup de turiști, nu lipsea de acolo. Cît de temeinic își pregătiseră cireșarii expediția! Ce nu se afla în magazie?! Ranițe, bastoane, frînghii, securi, lopeți,

ciocane, cuie, scoabe, foi de cort, pături, saci de dormit, cuțite, cărți, caiete, săculețe, cutii. Și cite altele! Văzind toată adunătura aceea de lucruri nu se putea să nu-ți răsară în minte întrebarea: Oare uitaseră ceva tinerii cutezători? Și-ți trebuia multă perspicacitate pentru a descoperi lipsa unui obiect fără de care nu se poate concepe o expediție. Era chiar obiectul din servieta lui Ionel.

Musafirul, foarte încântat și măgulit de curiozitatea și nerăbdarea cu care îl privea Ursu, deschise, ca într-un ritual, servieta de piele și scoase din burduful ei... trei lanterne de toată frumusețea și vreo duzină de baterii cilindrice. Ursu își izbi necruțător pumnul drept în palma stângă: Era gestul lui de supremă bucurie. Numai palma sa era în stare să primească șocul unei asemenea lovituri. Orice alt obstacol ar fi fost zdrelit. Era bucuros, nevoie mare, vlăjganul. De cite ori nu se oprise în fața unei vitrine din centrul orașului pentru a admira asemenea lanterne, mari și groase ca brațul unui om! Le admira suferind. Nu-și închipuia în acele clipe că, în foarte scurt timp, lanternele vor ajunge în posesia cireșarilor, că voi; poposi chiar în magazia lui. Trei lanterne vânătoarești! De ce trei, când pentru o expediție oarecare ar fi ajuns și una singură, sau două, trei mai mici?... Oare cireșarii urmau să călătorească și noaptea? sau expediția lor avea o asemenea destinație, încît nu puteau s-o întreprindă fără ajutorul lanternelor?... Dar care era la urma urmei taina expediției cireșarilor?

2

Mulți se preocupau de taina cireșarilor, de enigma expediției lor, dar nimeni atît de aprig și de primejdios ca Tic. Maria nu-l mai putea suporta, îi venea să-și ia lumea-n cap. N-o lăsa nici o clipă în pace, o urmărea mereu cu amenințări sau cu lingușiri, pe față sau pe furiș, voind probabil s-o dea gata prin tenacitate. Își făcuse un plan diabolic prichindelul: mereu în preajma Mariei și mereu cu aceeași întrebare pe buze:

"Hai, spune-mi, unde plecați în expediție? Zău că nu scap nimănui vreo vorbă. Nici lui Țombi..."

Și mereu așa, în fiecare secundă dacă se poate... imposibil să reziste, nesuferita. Pînă la urmă tot va răcni la el ca o apucată, dezvoltându-i, cu o singură frază de răzbunare, totul:

"Da, idiotule, criminalule! Plecăm *acolo*, na!"

Acolo, în planul lui Tic, însemna locul expediției, data, mă rog, totul.

Dar iată că negricioasa cu cozi și cu privirile furate mereu de cerul zilei sau al nopții era nemaipomenit de rezistentă. Nici ea nu-și putea explica de unde avea atîta putere. Rîșnița cu păr blond îi toca fără încetare, același scîrțit rău trecea prin vată împungîndu-și timpanele, nervii i se învrăjbisera cumplit, dar ea își privea frățiorul cu un aer absent, de parcă nici nu-l vedea. Dacă l-ar fi avut puțintel mai aproape și-ar fi înfipt unghiile în urechile lui și i-ar fi țipat zece ceasuri încheiate ceea ce merita. Dar prichindelul nu făcea niciodată pasul primejdios. Rotea placa de la distanță, convins că victoria e cea mai bună prietenă a lui.

Cînd Maria îl văzu pe Victor la poartă, înțelese că va savura, în sfîrșit, cîteva momente de liniște. Tic simțea o teamă nelămurită în fața lui Victor, o teamă pe care nu izbutea niciodată să și-o înfrîngă sau să și-o ascundă. De aceea Maria alergă veselă în întîmpinarea musafirului, mai ales după ce-și văzuse frățiorul furișîndu-se aiurea, cu coada între picioare, urmat de un Țombi cu coada în aer ca un semn de întrebare. Din păcate, Maria nu văzuse decît coada invizibilă a lui Tic. Scăpată de pacostea cu păr ciufulit, mai că se aruncă, de bucurie, în brațele lui Victor.

— Doamne! Dac-am pleca odată! Cred că nici cei trași pe roată n-au suferit mai mult... Uffff! Bine c-ai venit!

Victor cam bănuia ce se petrece între Maria și frățiorul ei. Ca s-o scape de obsesie, se prefăcu că nu-i aude vorbele, și fără nici o introducere se apucă să-i povestească ultimele noutăți... adică proslăvi apariția celor trei lanterne vânătoarești. Abia apoi îi destăinuî și scopul neașteptatei vizite:

— Trebuie să copieez cifrul secret. S-ar putea să avem nevoie de mai multe exemplare.

— Pentru ce mai multe exemplare? se miră Maria.

— Din cauza unui gînd care nu-mi dă pace, spuse Victor oarecum stînjenit. E ceva nebulos, fir-ar să fie, mai degrabă un presentiment, dar odată și-odată tot se va limpezi. N-are nici un rost să vă chinuiți și voi, mai ales că ați putea s-o faceți pe degeaba, zău Maria, și lasă mutra asta de bocitoare. Tot ce pot să-ți spun e că trebuie să luăm niște măsuri de prevedere și una dintre ele e copierea cifrului.

Maria nu avu nevoie de mai multe explicații. Îl cunoștea prea bine pe Victor, poate mai bine decît ceilalți cireșari; știa mai ales că Victor nu pune niciodată întrebări, de dragul întrebărilor și că nu-i place să vorbească despre lucruri nesigure. Așa că se grăbi să-i îplinească dorința. Fugi spre casă, sprintenă, cu cozile în vînt, iar Victor, în așteptarea ei, urmări zbenguiala lui Țombi.

Undeva în mijlocul curții, cățelul părea cuprins de nebunie. Cînd își rotea botul, cînd își înălța coada, cînd făcea tumbe și salturi mortale, cînd se dădea de-a dura pe iarbă, sau alerga într-o viteză amețitoare în jurul unui centru invizibil. Și toate acestea pe un spațiu foarte mic, niciodată încălcat, de parcă l-ar fi dirijat cu neasemuită măiestrie un mare dresor.

Vocea iritată a Mariei întoarse privirile lui Victor de la extraordinarul spectacol din mijlocul curții:

— Fantastic! Nu găsesc caietul! Și doar l-am pus cu mîinile mele în raft, între două cărți.

— Poate că l-ai scos de acolo și l-ai pus în altă parte, fără să-ți dai seama. Se mai întîmplă și din astea...

— Îmi amintesc perfect! își strînsese Maria pumnii. Nu m-am mai atins de el. Dar dacă tu crezi...

Maria răscolise întreaga încăpere și se duse iarăși să mai cotovăiască. Căută încă o dată prin

sertare, scoase fiecare carte din raft, se uită prin ziarele de după sobă, scotoci chiar și prin dosarele și sertarele tatălui ei. Nimic. Încercă să deschidă biblioteca masivă de stejar în care inginerul Florescu își ținea cărțile și lucrările. Biblioteca era încuiată. Dar știa bine că nu putea fi acolo caietul ei. Taică-său își păstra lucrările într-o ordine desăvârșită; de câte ori apărea ceva străin printre lucrările sale, de-ar fi fost o simplă coală de hirtie, nu numai că o înapoia Mariei sau lui Tic, dar indiferent cui îi aparținea, îi muștra întotdeauna pe amândoi.

Nici un colțișor al încăperii nu rămase necercetat. Sub fotolii, sub birou, sub covoare, se uită peste tot, dar nicăieri nici urmă de caiet. Ațîțată la culme și neputincioasă, Maria apărui iarăși în fața lui Victor:

— Nu-l găsești! M-am uitat peste tot... Îmi vine să urlu!

— Când ai umblat ultima dată cu el?

— Alaltăieri, după serbare. Am trecut niște însemnări. L-am pus în raft, în locul în care-l țin de obicei, și de atunci n-am mai părăsit casa. Nici la Ionel n-am fost aseară. Mama e plecată din oraș și casa a rămas în seama mea. Dacă n-ar fi telegrafiat că sosește, nici nu m-ar fi lăsat tata să merg în excursie.

— Sosește sigur, sigur? întrebă Victor îngrijorat.

— Absolut sigur... Dar chiar dacă n-ar sosi astăzi, tot nu s-ar schimba nimic. Dacă tata mi-a dat voie să plec, e sfînt. El nu-și întoarce niciodată cuvîntul.

— Nu m-am gândit la asta... zîmbi Victor. Cine va rămîne cu Tic?

— N-ai nici o grijă! În primul rînd că mama va fi aici înainte de plecarea noastră... și în al doilea rînd știe foarte bine să se descurce singur, uriciosul... Poate că-i și place...

Discuția lor fu stridentă întreruptă de lătratul neobișnuit al lui Țombi. Scuturat de un acces de veselie soră cu sminteala, cățelul se dădea întruna peste cap și lătra nebunește la cer.

— Ce-o fi avînd oare jigodia? se întrebă Maria. Țingulică! Bezmeticule! Ia vino aici!

Dar cățelul ignoră cu desăvîrșire chemarea Mariei. El își continua și mai frenetic zbunguiala fără rost.

— L-or fi pocnit căldurile, rîse Victor. Păcat că nu sîntem și noi tot atît de veseli, deși de căldură nu ducem lipsă... Ce facem cu caietul?... Mi-e teamă că va trebui, pînă la urmă, să născocim un nou cifru.

— Nu se poate! se opuse Maria. Trebuie să-l găsești! N-o fi intrat în pămînt...

Maria nu greșea în presupunerile ei. Caietul nu intrase în pămînt. Adică nu coborîse. Ci se ridicase. Era undeva în înălțimi. Nu prea sus. Se afla deschis, fixat cu o piatră, pe acoperișul casei. Lîngă el se afla alt caiet, neînceput. Iar lîngă caietul neînceput se afla un prichindel blond, cîrn și ciufulit, în mîna prichindelului, un creion cu vîrfurile ascuțite. Dar după cîteva minute vîrfurile creionului se toci, iar caietul nu mai era neînceput. Pe prima pagină a caietului apăruseră niște fraze. Creionul își făcuse cu prisosință datoria; avea deci dreptul la odihnă, în buzunar. Ceea ce se întîmplă imediat. Apoi prichindelul își găuri cu degetele părul blond și ciufulit și privi o clipă, hai să spunem: de la înălțime, cerul. Povestea se încheiase. Adică se deschise. Sau mai bine zis, taina cireșarilor încetase, în sfîrșit, să mai fie o taină pentru micul cutezător de pe acoperiș.

Semnele multiple de pe caietul Mariei deveniseră, pe celălalt caiet, litere obișnuite. În fața lui Tic, se aflau toate particulele tainei, ba chiar și o copie după cifrul pe care urmau să-l folosească cireșarii în emisiunile T.F.F... Se afla, mai ales, o însemnare pe prima pagină, o însemnare scurtă, dar de o importanță covîrșitoare pentru detectivul fără stăpîn și fără obligații. Însemnarea era scrisă sub forma unui titlu:

EXPEDIȚIA ȘTIINȚIFICĂ DIN PEȘTERA NEAGRĂ

Și dedesubt, o altă însemnare, tot atît de importantă, dar și foarte crudă:

Plecarea joi, 5 iulie, ora 5 a.m.

Și mai erau și alte fraze copiate de Tic pe caietul cu cîteva minute înainte neînceput, dar toate i se păreau lipsite de orice interes. Cînd citi din nou titlul, ciufuliciul tresări prima oară. Peștera Neagră! Locul unde se afla ascunsă cutia fermecată, care l-ar face nevăzut!... Fiuuuu! Dacă ar fi posedat cutia! Dacă ar poseda-o! Ar putea să plece cu cireșarii, printre ei... Ce i-ar mai necăji, mai ales pe nesuferita de Maria! Și pe Dan... pe toți... Și nimeni nu l-ar vedea!... Dar oare i-ar da voie tăticul să plece?

Cînd reciti cealaltă însemnare, Tic tresări a doua oară. Abia atunci descoperi cruzimea ei:

"Plecarea joi, 5 iulie..." adică... da... da!... Chiar mîine! Și el n-avea nimic pregătit. Nici raniță, nici bocanci, nici frînghii, nici lanternă, nici... Nimic n-avea! Cînd o să poată aduna totul... O să facă pe dracu în patru... Sigur că da! N-o să doarmă. O să-i ajungă o noapte întregă. O să caute un ac și de cîte ori i se va face somn o să se înțepe... Dar o să-i dea voie tăticul?

Tic tresări a treia oară cînd își aruncă privirile în curte. Țingulică făcea un asemenea tărăboi și-și zgîia cu atîta indiscreție ochii, că prichindelul nu înțelegea cum de nu fusese încă descoperit. "Las' că-ți arăt eu, mizerabile! Îți innod eu coada și-ți pun o fundă roșie în nod ca să te faci de rîs în tot neamul ciinesc..." Cînd puștiul auzi vocea Mariei chemîndu-l pe Țingulică, tresări iarăși. Dar de astă dată atît de violent, încît mișcările membrelor evadară pentru o clipă din centrul de comandă care le ținea fixate și lipite pe acoperișul sinucigaș. Alunecînd undeva la întîmplare, brațul drept lovi caietul în care își

trecuse însemnările. Cu această mișcare dezechilibrul sinucigaș încetă, dar nu și urmările lui. Caietul lovit alunecă la rîndul lui pînă ce întîlni primul obstacol: caietul Mariei. O clipită rămase nemișcat... și Tic izbuti să-l atingă cu vîrfurile degetului, salvîndu-l de la cădere. Caietul Mariei însă nu mai avu în ce să se proptească și nici nu răsări degetul vreunui miracol pentru a-l opri. Aluneca încet, încet, la vale... Ce cruzime feroce! Privirea lui Tic parcă urmărea cursa unei bombe, a unei ghiulele. Niciodată nu fusese prichindelul atît de neputincios... Caietul atinse streășina și de-acolo... Tic închise ochii și-și strînse orb pumnii de parcă în capul lui urma să se prăbușească îngrozitorul caiet, și nu în capul Mariei, care discuta liniștită cu Victor pe cerdac.

3

Cireșarii aveau întîlnire la Ursu, într-un loc ferit, în spatele magaziei - tezaur. Băieții sosiseră exact la ora fixată, fetele însă întîrziiau. Maria avusese grijă să-și scuze prin Victor o eventuală întîrziere sau chiar absență. Cu Lucia era altă poveste. Ea nu trimisese nici un mesaj, nu spusese nimănui nimic. Dar nu asta îi intriga cel mai mult pe băieți. Lucia era întotdeauna foarte punctuală, la orice întîlnire sosea prima; Dan o poreclise în stilul lui alambicat "regina politeței", și toți se temeau de limba ei ascuțită și de rolul ei de ceasornic infailibil și implacabil. Iată de ce întîrzierea Luciei era ceva de neînțeles.

— Santa Lucia! se enervă Dan. În sfîrșit, s-a făcut și ea de ocară. Mamă dragă, ce de ardei pisat o să-i suflu în ochi, ha, ha!

— Să nu i se fi întîmplat ceva! se îngrijoră Ursu.

— La asta mă gîndesc și eu, spuse Ionel. Ba chiar bănuiesc ce i s-a întîmplat... Cred că nu-i dă voie tatăl ei! Nu uitați că e doctor și oamenii aștia nu vād, nu gîndesc și nu visează altceva decît microbi, fracturi și hemoragii. Pentru ei, o excursie e un accident probabil... Așa că...

— Așa că... ar fi bine să mai așteptăm puțintel propuse Victor. Să nu ne grăbim cu anticipările... Probabil că s-a întîmplat ceva, dar poate că nu e ceva foarte grav...

— Eu rămîn la părerea mea, se încapățîină Ionel. O să vă convingeți și voi imediat. N-o lasă doctorul, și n-ar fi de mirare să ne pună și nouă bețe în roate... V-am spus eu?!

Ionel arătă cu privirile poarta. Imediat se uitară și ceilalți într-acolo. Din locul în care se aflau, cireșarii puteau să vadă fără să fie văzuți. Lucia pătrunsese pe poartă, dar nu singură. O însoțea un bărbat scund, în floarea vîrstei, însă cu părul complet alb. Ochelarii cu rame de aur îi dădeau și mai multă distincție figurii. Numai zîmbetul pe care i-l cunoștea tot orașul parcă dispăruse de pe fața doctorului Istrate.

— Să vedeți acum tărăboi! se sperie Ionel.

— Ia mai aruncă, mă, cucuveaua aia la dracu! spuse Dan. De trei zile cobești întruna ca un cretin...

— Cretin ești tu, sau individul care se ascunde sub hainele pe care le porți, îi ripostă Ionel.

Insultele se schimbă în șoaptă și în mers, pentru că băieții se văzură nevoiți să iasă în întîmpinarea oaspeților.

Doctorul răspunse la salutul nu prea entuziast al băieților cu un zîmbet cam posac. Dădu mîna cu fiecare în parte, și, cînd Lucia i-l prezentă pe Ursu, fața i se încruntă de-a binelea:

— Ah! Dumneata ești Ursu, campionul de box. Am avut de furcă din cauza dumitale cu nasurile și arcadele unor tineri. Poți să lovești puțintel mai încet și caută mai ales plexul. E mai sigur și nu lasă urme... Cum s-ar spune, dumneata joci rolul de inger păzitor al grupului...

Intimidat, Ursu încercă să protesteze...

— Știți... eu... toți împreună, toți pentru unul...

— Știiiu... Cum să nu știu, răspunse doctorul foarte grav, dar cu un simplu gest își îndepărtă masca neobișnuit de severă, redevenind omul zîmbitor dintotdeauna. Dacă pleci și dumneata în expediție nu mai am nici o teamă...

Fără să vrea, Dan îl împinse cu cotul pe Ionel, dar vorbele lui erau adresate musafirului care zîmbea, în sfîrșit:

— Ne era teamă că n-o veți lăsa pe Lucia... și voiam să vă asigurăm, toți: eu, Ionel...

— De ce toți? rîse doctorul. N-ați fi fost în cîștig. Eu, de pildă, nu sînt în relații bune cu cei care nu fac sport. Sînt mai fricoși și mai slabi decît sportivii... Nu mi-aș încredința fata unuia care, în loc s-o împiedice să cadă în vreo groapă vicleană, s-ar prăbuși el mai înainte și agățîndu-se de piciorul ei și-ar mări șansele de a rămîne în fundul gropii... Va să zică dumneata ai luat Premiul Bombă!

Cu o singură întorsătură de frază, doctorul Istrate îi liniști pe băieți, dar nu și pe Ursu, care deveni și mai incurcat, și mai fisticit:

— Știți... nici nu mi-a venit să cred... Adică... Nu mi-a trecut nici o clipă prin cap...

— Foarte bine! îl felicita doctorul. Dacă te-ai fi gîndit o singură clipă la el, îl lua altcineva. Exact ca pe vremea mea...

Peste un an, doi vei afla și pentru ce ți s-a dat... Ați terminat toate pregătirile?...

O altă întorsătură de frază, care, de astă dată, îl învioră pe Ursu. Amintindu-și că e gazdă, îl invită pe doctor, și bineînțeles și pe fiica lui, în magazia cu comori. Îi urmă și Victor; în curte rămăseseră numai Dan și Ionel, așa cum hotărîse cel care conducea în iad departamentul certurilor.

— Zi-i, cetățene! se repezi Dan. Ți-au plăcut microbii, fracturile și hemoragiile doctorului?

— Poate că-i doctor în vreo disciplină sportivă, se apăra Ionel fără prea multă convingere.

— Mai bine recunoaște că-i doctor în drept... În dreptul de a te pune la punct...

– Bancurile tale seamănă cu mița aceea stoarsă.

– Și aici ai greșit, replică imediat Dan. Seamănă cu tine, adică sînt timpite...

– Atunci puteau să împrumute numele tău... Și mai du-te dracului! Și mai leapădă pupăza aia infamă care și-a făcut cuib în gura ta!

– Aoleu! încremeni Dan. Vrei să mă ucizi cu propriile-mi arme. Îmi furi stilul și-mi dai la cap. Mișelule! Cu ceea ce ai tu nici să mă zgîrii nu ești în stare...

Cearța primi un punct nedrept și neașteptat. Obiectul ei tocmai ieșea din magazie, urmat de Lucia, Victor și Ursu.

– Nu e rău... Își rosti doctorul nota. Chiar îmi place. M-am convins că și copiii... pardon, tinerii, pot să fie uneori serioși, îmi place, îmi place.

Ionel nu rezistă la felicitări:

– Dacă-am fi plecat într-o simplă excursie, ar fi fost altceva. Nu știu dacă v-a spus Lucia... noi ne-am pregătit pentru o expediție științifică, nu pentru o simplă excursie...

– Lucia mi-a fluturat niște clopoței pe la ureche, o amenință doctorul. Mi-a rămas numai amintirea unor sunete vagi. Dar, mă rog, dacă nu sînt indiscret, aș putea să aflu și eu scopul expediției voastre?

Ionel atîta aștepta:

– Vrem să facem o hartă precisă a regiunii, să retușăm erorile eventuale și s-o completăm pe cea veche. Harta pe care am găsit-o la muzeul orașului e plină de lacune... e cît se poate de sumară și de superficială...

– Nu e rău, acceptă doctorul. Îmi place, îmi place... În planurile voastre intră și harta peșterii?

Din nou o întorsătură de frază care-i puse în derută pe toți cireșarii. Tinerii se înțeleseseră să nu le vorbească părinților prea multe despre peșteră, s-o înfățișeze ca pe o grotă oarecare, lipsită de interes, pe care o vor vizita în trecere, întrebarea îi cam încolțise. Dan, profitînd de faptul că nu putea fi văzut de doctor, o îndemnă pe Lucia, din priviri, să dea un răspuns.

– Vom trece și prin peșteră, spuse ea. Dar te rog foarte mult, tăticele, să nu scapi vreun cuvînt. Avem noi niște gînduri grozave. Discreție totală!

– Te îndoiești de tatăl tău? se prefăcu mirat și ofensat doctorul Istrate.

– Fiecare are planul lui, interveni Ionel. Eu, de pildă, aș vrea să dovedesc un adevăr științific important...

– Nu e rău... Îmi place...

Era un fel de invitație de a continua, și Ionel se supuse imediat:

– Știți... Formațiile de munți din regiunea noastră sînt foarte vechi, din vremea paleozoicului. Eu cred, însă, că și aceste formații sînt suprapuse, că există unele și mai vechi.

– Adică... profesorul nostru de naturale crede acest lucru, preciza Dan. În penultima lecție...

– Mă rog... Îl opri Ionel. Atunci vreau să dovedesc că formațiile paleozoice nu sînt cele mai vechi...

– Aha! înțelese tatăl Luciei. Vreți să folosiți scobitura aceea naturală, sonda aceasta care e peștera, pentru a descoperi cele mai vechi straturi...

– Exact! se aprinse Ionel. Eu sînt absolut convins că vom da peste formații arhaice!

– În cel mai rău caz peste rămășițe de granit arhaic, spuse Victor.

– Să sperăm că veți avea noroc, zîmbi doctorul. Ei, și pentru că pînă la urmă ați fost sinceri, voi fi și eu. Pentru o simplă excursie n-aș fi lăsat-o pe Lucia. Dar cînd mi-am dat seama că vă gîndiți la o expediție științifică în toată regula, m-am liniștit. Am fost convins că vă veți pregăti cu toată seriozitatea și că veți legifera prudența... Acesta ar fi vrut, de fapt, să fie sfatul meu...

– N-o să-l uităm! îl asigură Dan.

– Dar mi-ați luat-o înainte... continuă doctorul. Îmi place seriozitatea cu care v-ați pregătit... Deși... ați omis ceva, și nu ceva neimportant. Dimpotrivă!... Nu vă vorbesc ca medic, ci ca turist inveterat. Să nu plecați niciodată la drum, fie chiar într-o simplă excursie, fără o trusă medicală la voi. Să fie sfînt, da?... Am întrebato pe Lucia, înainte de a porni spre voi, dacă aveți trusă și... În sfîrșit... mi-am permis să vă pregătesc eu o trusă completă. Din cauza aceasta am întîrziat, lucru pentru care vă cerem totuși scuze.

Doctorul le oferi trusa, le strînse bărbătește mîinile, urîndu-le succes deplin, și le mai făcu un semn de succes din pragul porții.

Seara începuse să-și lase voalurile negre asupra orașului. Umbrele erau încă subțiri, nesigure, tremurînde, dar purtau în ele sămînța misterelor care vor rodi în noapte. Felinarele se aprindeau leneș, apropiînd noaptea și sporindu-i taina.

Cireșarii erau în parcul din centrul orașului, umbre mute în jurul unui copac uriaș. Îi chemase acolo Ursu, printr-un mesaj special, folosit numai în cazuri de extremă urgență. Erau toți; și Maria se supuse chemării imperioase. Priveau toți într-o singură direcție, spre chioșcul fanfarei. Chiar în fața chioșcului, pe o bancă fără spetează, stătea drept și nemișcat, cu privirile fixate în zenit, Petrăchescu, vinătorul, posesorul bărcii de cauciuc.

– Oare e el? întrebă Maria. Să nu fie vreun stîlp, sau trunchiul unui copac. Cum poate rămîne atîta vreme încremenit?...

– O fi fantoma lui, încercă Dan să glumească.

– Eu zic să nu ne mai pierdem timpul, se hotărî Lucia. Să facem ceva! Cine se duce la el?

– Să mergem toți! Iși aminti Dan o propunere mai veche. Poate că-l impresionăm și-l jumulum de barcă...

Cireșarii porniră în grup, doi câte doi, tăcuți, abia atingînd pămîntul cu vîrfurile picioarelor. Mersul acesta de fantomă fusese hotărît inconștient de Maria și Dan care conduceau șirul. Cînd ajunse în apropierea chioșcului de lemn, grupul se desfăcu iute în evantai, înconjurînd banca pe care se afla Petrăchescu. Vinătorul sări în sus ca împins de un arc ascuțit, iar miinile i se înfipseră fulgerător în buzunare:

– Ce-i?... Ce-i?... biigui el.

– Bună seara! îl salutară în cor cireșarii.

– Ce doriți dumneavoastră? întrebă el încă nedumerit.

– Nu vă amintiți...? începu Ursu. V-am întilnit la Movilă, atunci cu barca...

Vinătorul îi privi cu atenție, la început cam neîncrezător, dar încetul cu încetul se dezmetici. Trei dintre cei care-l înconjurau nu-i erau necunoscuți. Ba chiar îi zîmbi unui al patrulea, lui Ionel. Răsuflă ușurat, apoi se așeză pe bancă:

– Ia uite, dom'le! Vas' că voi erați! Am crezut că vrea să mă atace cineva, și zău că nu i-ar fi. mers bine, pe cinstea mea... Ei! V-ați răzgîndit?... Vă duceți în altă parte? Stați, stați... că vreau să vă mai spun ceva: Nu-i frumos să vă țineți de coada omului. Nu-i frumos! Pe cinstea mea!

– Treceam întimplător prin parc, se scuză Victor. Și fiindcă v-am zărit...

– V-aș fi primit cu mai multă bucurie acasă... Aici, după cum vedeți, nu pot să fiu o gazdă prea bună, pe cinstea mea. Nu pot să vă ofer nimic... doar niște vorbe. Dar mai întii așezați-vă pe bancă... Nu! Nuuuu... Mai întii domnișoarele, că așa e obiceiul, și dacă rămîne loc, și cavalerii...

Vorbăria vinătorului nu prea îi plăcea lui Victor. Părea un preludiu amenințător, primejdios. Tocmai cînd luase hotărîrea de a-i spune pe șleau pentru ce îndrăznise să-i tulbure visarea, Petrăchescu începu cu vocea lui pițigăiată:

– Da, dom'le... Sînt exact șase! Extraordinar, pe cinstea mea!... Nemaipomenită coincidență...

Acum vreo... da, dom'le! exact cu patruzeci de ani în urmă... ca să vezi cum a trecut timpul, pe cinstea mea! Extraordinar!... Da, dom'le! Eram la Cerboaița, la Poiana Cerbilor... E un loc vestit acolo... lumea îi spune Cerboaița, pe cinstea mea! Loc vestit... Tot șase eram, șase băieți ca voi, șase ași dom'le, un care și jumătate, șase ași îndrăzneți, puși numai pe excursii, veseli, dom'le, pe cinstea mea!

Înfrișată că vinătorul e pus pe o poveste lungă, Lucia profită de prima pauză pentru a-l intrerupe:

– Nu vă supărați, dar n-am vrea să vă reținem. Poate că aveți treburi...

– Nu mă supăr, pe cinstea mea! Chiar îmi face plăcere să stau cîteodată de vorbă cu tinerii...

Înfrîntă, Lucia își căută o ultimă consolare: să numere în gînd de cîte ori va spune vinătorul "pe cinstea mea".

– Cum vă ziceam... Da, dom'le... Eram la Cerboaița, șase băieți ca voi, șase ași, puși numai pe excursii, veseli, dom'le, pe cinstea mea...

– Una! greși cu voce tare Lucia.

– Poftim?! întrebă vinătorul, dar neprimind nici un răspuns se grăbi să continue: Eram la Cerboaița...

– Șase băieți ca noi, îl îngînă Maria, șase ași...

– Un care și jumătate, adăugă imediat Dan.

– Exact, dom'le, pe cinstea mea! Stăteam acolo pe un butuc!. Acolo ne adunam, la trunchiul prăbușit, pe cinstea mea! Șase și eram, un care și jumătate și toți în jurul unui țintaș faimos... Asul așilor, ce mai, dom'le, chintă roială, nu alta... Îl chema Dobrescu, pe cinstea mea... Stăteam în jurul lui la butuc, exact cum stați voi acum în jurul meu... Extraordinar, dom'le! Dacă m-aș numi Dobrescu, mi s-ar părea că sînt la Cerboaița, pe cinstea mea!... Ba nu! Fiindcă noi ne întilneam mai pe întuneric, da, dom'le, spre miezul nopții... Dacă ar fi mai tîrziu, și dacă eu m-aș numi Dobrescu, și dacă am fi la Cerboaița, da dom'le, extraordinar, pe cinstea mea...

– Poate că o să ajungem și noi la miezul nopții, spuse cu voce jalnică Dan.

– Asta ar fi grozav, dom'le, pe cinstea mea... Ar fi exact ca atunci... Adică, stați... Ar trebui să fim și la Cerboaița, la butuc...

– Și ar trebui să vă numiți Dobrescu, își aminti Maria.

– Da dom'le... Uitasem, pe cinstea mea. Ar trebui mai întii să mă numesc Dobrescu...

– Nu v-ați gîndit să vă schimbați numele? întrebă Dan.

– M-am gîndit, dom'le, m-am gîndit acu' un minut, pe cinstea mea... dar e prea multă pierdere de timp, și mie nu-mi place să-mi pierd timpul, pe cinstea mea... da, dom'le... Era spre miezul nopții, sigur trecut de zece, poate chiar spre unsprezece... și era cald, dom'le, nemaipomenit! Ni se coceau creierii în cap, dom'le, pe cinstea mea... De unde dogoarea aceea?... Nu știam... Parcă se ascunsese soarele în butuc, dom'le, așa frigea aerul... Cum ni se mai coceau creierii în cap, dom'le! Dar eram ași mari, pe cinstea mea! Nu ne cînteam din jurul lui Dobrescu. Îl ascultam, dom'le, și el ne spunea isprăvi vînătorești, și noi îl ascultam, și era cald, dom'le, nemaipomenit, parcă ardea tot pămîntul, pe cinstea mea...

– Și cum de-ați rezistat? întrebă Victor, gîndindu-se bineînțeleas la cireșarii, nu la vînător.

– Cum să nu rezistăm, dom'le, dacă era Dobrescu în mijlocul nostru, pe cinstea mea? Țintaș, chintă roială, dom'le. Am fi rezistat oricît... Ehe! Pentru voi e-o plăcere: seară, răcoare, pe cinstea mea...

Și nici eu nu cred că-s mai prejos decât Dobrescu... Să-i dăm cezarului, nu?... Sînt, dom'le, țintaș ca Dobrescu... Dacă v-ar frige acum căldura, dacă ați simți șiroaie de sudoare, ca noi atunci, mare lucru, dom'le, pe cinstea mea!

— Povestea bine Dobrescu? întrebă Maria ca în vis.

— Ca la vinătoare, dom'le! Povestea nemaipomenit, pe cinstea mea... De la el am învățat și eu să istorisesc... Ehe! întîmplările nu se povestesc așa, la întîmplare, dom'le...

Cireșarii răbdau îngrozitor, își sacrificau maxilarele și pumnii încordați, își sacrificau singele și părul care-i înțepa adînc cu fiecare fir, în speranța nebună că pînă la urmă vînătorul le va împrumuta barca de cauciuc. Meritau nu o barcă, ci o flotă întreagă pentru supliciul pe care-l îndurau.

— Da, dom'le, oftă vînătorul. Stăteam în jurul lui Dobrescu, toți șase, și povestea, dom'le, povestea ca în cărți, pe cinstea mea...

5

În timp, ce cireșarii ascultau în parcul mohorit nemaipomenitele povestiri ale vînătorului, blestemîndu-și zilele și nopțile, și căpătînd o ură sălbatecă față de toate bărcile de cauciuc de pe pămînt, în altă parte a orașului, într-un cerdac acoperit de iederă, un prichindel cu nasul cîrn și cu părul numai vîrtejuri trăia clipe mai nesuferite. Îl alungase pe Țingulică undeva în curte și nici nu-i lua în seamă, sau poate nu-i auzea, scheunatul sfîșietor. Parcă era o pernă cu ace prichindelul. Se învîrtea fără nici un rost, se oprea, se clătina amețit, și iar se învîrtea, și mii de ace îl înțepau, sau îl amenințau cu înțepături. Uneori își lua inima în dinți, pornea neînfricat spre biroul luminat, dar în clipa cînd ajungea la ușă și-l vedea pe taică-său aplecat asupra planșelor, își simțea inima ca un purice și făcea cale întoarsă. Hotărît lucru! Tic nu era în apele lui. Orice acuzație i se putea aduce prichindelului, dar nimeni nu putea să-l învinuiască de lipsă de curaj... Și, cu toate acestea, nu era în stare să pună mîna pe clanță și să treacă pragul! El, care... Pentru a-și face curaj, începu să-și amintească niște isprăvi care-i duseseră faima în toate locurile stăpînite de puștii orașului.

Odată, în timpul unei ore de matematică, după ce răspunse atît de inspirat și de îndrăzneț încît profesorul, de obicei posac și zgîrcit la vorbe, făcuse din el un adevărat Gauss, profitînd de un moment de neatenție a dascălului, adică de momentul cînd îi trecea nota în catalog, deschise la repezeală geamul și, fără nici o ezitare, se aruncă în vid... adică se prinse cu mîinile de o creangă de arțar, pe care avusese grijă s-o studieze și s-o verifice la rezistență. Colegii nu știau însă de antrenamentul lui, dealtfel făcut în cea mai mare taină, știau doar că sala lor de clasă se află la etaj, la vreo nouă metri deasupra pămîntului. Se lăsase o asemenea tăcere disperată în clasă, încît rămase și profesorul înmărmurit. Un minut de moarte inexplicabilă, apoi se auziră ciocănituri în ușă, ciocănituri obișnuite, dar care în atmosfera aceea păreau explozii de bombe. Primul își reveni profesorul. În loc să-l invite pe cel care ciocănea, se duse el să deschidă ușa și în cadrul ei era... Tic! Profesorul se dădu doi pași înapoi, își scoase ochelarii, suflă în ei, apoi și-i șterse cu batista. După ce și-i potrivi din nou pe nas, se apropie de ușă și cercetă pe îndelete apariția cu nas cîrn, nu fără să se uite din cînd în cînd spre o bancă goală de lîngă fereastră. În ciuda calculelor fulgerătoare pe care le făcu, profesorul, dealtfel renumit pentru rapiditatea neverosimilă cu care rezolva orice probleme, tot nu înțelese ce se întîmplase. Elevul pe care-l ascultase cu cîteva minute înainte, micul Gauss, nu fusese de fapt în clasă! de ieșit nu avusese pe unde să iasă, pentru că sala avea o singură ușă și ea se afla la cîteva pași de catedră... Se văzu nevoit să încerce rezolvarea problemei apelînd la absurd... Frecușul noduros pe care l-a primit Tic pentru această ispravă, la cancelarie și acasă, e altă poveste...

Altă dată, în miezul zilei și în plină stradă, oprise o mașină nouă, pe care pusese de multă vreme ochii, și care i se părea din cale afară de arogantă. Mașina trecea cu o viteză nebună, dar el izbuti s-o oprească, înțepîndu-se pur și simplu ca o cruce în mijlocul străzii. Șoferul amator, un tînăr cu barba neagră, ascuțită, o adevărată huidumă, îl întrebă îngrijorat dacă s-a întîmplat ceva.

— Vă rog să nu vă supărați, îi răspunse prompt prichindelul. Am pariat cu puștii ăia de peste drum că o să opresc mașina și că o să vă spun c-am oprit-o din cauza pariului...

Cele două domnișoare, un cavaler și bineînțeleș șoferul, adică toți pasagerii mașinii, făcură mare haz auzînd șotia prichindelului cu argint viu în ochi.

— Și am mai pariat, continuă Tic, că dumneavoastră o să rideți ca proștii, că eu o să vă spun exact ce v-am spus, iar șoferul cu cioc o să fugă după mine...

Ca-n celebra baladă a duelului din "Cyrano", gesturile rivalilor erau cele comandate de Tic. Șoferul cu cioc sări din mașină, repezîndu-se ca un ogar după originalul spadasinel. Startul prichindelului fusese însă perfect, așa că avansul era destul de mare pentru a-i da răgazul să-și întoarcă, în fugă, capul și să termine fraza:

— ... fără să mă prindă!

Într-adevăr, șoferul nu-l prinse pentru simplul motiv că înaintea celor doi alergători se ivi un gard uriaș, probabil cel mai înalt din oraș. Gardul avea o singură crăpătură, îngustă cît palma, dar Tic se strecură prin ea ca fulgerul. Șoferul rămase în partea cealaltă, doar cîteva centimetri îl despărțeau de Tic, cei mai lungi centimetri pe care-i întîlnise în viața lui. Neputincios, se învîrți de cîteva ori în fața crăpăturii, mirînd înjurături grele, nu de șofer, ci de birjar, semăna cu un dulău furios că jevruța care-l jignise îi scăpase printre labe. Se întoarse spre mașină cu senzația că e îmbrăcat în urzici, dar pe drum îi zări pe puștii cu care pariașe Tic, orbiți de lacrimile unui rîs fără sfîrșit, așa că făcu o scurtă escală

printre ei: lacrimile deveniră și mai abundente, dar cauza lor, din păcate, se schimbă, lucru pe care Tic îl prevăzuse cu precizie și chiar îl dovedi câteva minute mai târziu, când pericolul se îndepărtă cu 120 de kilometri pe oră. Prichindelul scotoci buzunarul unui păgubaș și scoase de acolo o hîrtiuță pe care era scris negru pe alb: "Și dacă n-o să primiți o chelfăneală numărul unu, înseamnă că am pierdut pariul. Tic". Strecurase hîrtia în buzunarul străin în timp ce perfecta pariul... De fapt, ciufuliciul nu avea nimic cu mașina și cu pasagerii ei, ci cu puștii cu care pariase, niște derbedei care toată ziua nu făceau altceva decît să arunce cu pietre în mașini. Nu putea să-i lecuiască decît printr-o chelfăneală competentă. Cam așa se scuzase el acasă, în ora destăinuirilor. Chiar iertat pe jumătate, păcatul mărturisit îi atrase niște sancțiuni destul de sonore, pe care le primi însă fără să cricnească sau să clipească. Oare avea cineva dreptul să-l acuze de frică?

Și iată că-i era teamă să apese clanța și să treacă pragul biroului pentru a-l ruga pe omul cel mai drag să-i dea voie să plece cu expediția cireșarilor. Încuviințarea cireșarilor nu-l interesa... La urma urmei, puteau să se ducă dracului, pentru că nici unul nu-i vorbise despre expediție... Dacă i-ar da voie tătucul, ce mai surprize le-ar face!... Ideea acestor surprize-pedepse, pe care le meritau cireșarii, îl umplu de avînt pe prichindel. Se pomeni deodată că bate în ușa, sau poate că își auzea bătăile inimii, apoi fără să-și dea seama dacă i s-a răspuns, intră în birou.

— Ce s-a întîmplat, dom' șef? îl întrebă inginerul. Mi s-a părut mie, sau chiar te învîrtești de cîtva timp prin fața ușii?

— Chiar! răspunse Tic.

— Atunci ar fi cazul să răspunzi la prima întrebare...

— Ce înseamnă, tătucule, a me?

Inginerul îl privi fără să-l înțeleagă:

— Despre ce a me e vorba? O nouă boacănă?

— Nu, tătucule... Ce înseamnă ora cinci a me?

— Asta era! se dumiri inginerul. Ora 5 a.m.! Înseamnă ora cinci dimineața.

Primul succes îl repurtase ușor. Cu un curaj de zile mari, trecu la cucerirea celui de al doilea:

— Tătucule... Vreau să merg și eu în expediția Mariei.

— Nu! răspunse inginerul, aplecîndu-și privirile în hîrtii. Era un răspuns prea calm și Tic înțelese că totul e pierdut.

Măcar dacă ar descoperi cînd și unde a făcut greșeala. Altceva? Zadarnic! Știa că n-are nici un rost să mai insiste. Tatăl său nu-și întorcea niciodată cuvîntul. Fir-ar să fie! Oare cînd, oare unde greșise?...

Prichindelul însă nu greșise. Orice-ar fi făcut, oricum s-ar fi prezentat în fața lui taică-său, oricînd s-ar fi înfățișat, ar fi primit același răspuns. Avu totuși puterea să părăsească biroul cu o mină indiferentă:

— Bine, tătucule... Noapte bună...

Dar cînd ajunse pe cerdac îl podidiră lacrimile.

Noapte bună... Inginerul Florescu avea mare nevoie de o asemenea urare, pentru că presimțea o noapte rea. De cînd sosise acasă aștepta întrebarea lui Tic. Era mirat că n-o auzise mai demult. Știa că Tic va suferi cu lacrimi și cu convulsii, dar prefera să-l știe acasă, suferind astfel, decît să și-l închipuie prin locuri necunoscute, pline de primejdii. Oare fusese crud?... Nu mai avea importanță.

Tic era trist, foarte trist, abia își stăpînea plînsul. Dar nu-și judeca tatăl. Mîntea lui tot mai căuta spărturi prin zidul pe care îl ridicase răspunsul crud. Încă nu voia să se dea bătut. Căuta cu încăpăținare ingeri salvatori, își aminti și basmul cu fata cea mică de împărat, cutia fermecată... dacă ar fi știut moș Timofte unde e ascunsă Cutia fermecată... dar la ce i-ar mai putea folosi cutia? De ce să-l mai necăjească pe moș Timofte?... Vizibil sau invizibil, totuna era. Răspunsul exista... Subit, îl fulgeră o idee, o idee nemaipomenită... Fără să mai piardă o secundă, zbură prin casă, deschise ușa biroului și întrebă cu un aer oarecare:

— Tătucule, îmi dai voie în oraș pentru jumătate de oră? Cu același ton oarecare, inginerul îi răspunse:

— Poți să te duci pentru jumătate de oră...

Tic închise ușa cu grijă, făcu trei pași leneși, apoi se desprinse ca o săgeată.

Nici Țombi, uimit peste măsură, nu izbuti să țină pasul cu goana ultimei speranțe.

6

În parc, cireșarii simțeau pentru prima dată, și se rugau tuturor sfinților și diavolilor să fie și ultima, realitatea unui verb: a fi sleit. Erau sleiți, toți.

— Da, dom'le! spunea vînătorul. Dobrescu era o adevărată chintă roială. La as, pe cîntea mea! Ardea butucul lîngă noi, parcă era umplut cu jar, acolo la Cerboaica, și noi eram șase, veseli, dom'le, și-l ascultam ca pe un sfînt, și ni se coceau creierii în cap, dar nu ne mișcăm de lîngă butuc, pe cîntea mea. Dacă ne-ar prinde și pe noi miezul nopții, și dacă am fi la Cerboaica...

— Și dacă v-ați numi Dobrescu... spuse Dan cu ultimele puteri.

— Da, dom'le! Ar fi și mai exact, pe cîntea mea!

— O sută patruzeci și nouă, oftă Lucia cu o voce de muribund.

— Poftim?! Nu în patruzeci și nouă... V-am spus, pe cîntea mea! Exact cu patruzeci de ani în urmă, dom'le!... Cum ne mai povestea Dobrescu! Ehe! Toți vînătorii mari trebuie să știe să povestească,

dom'le, pe cinstea mea!

– Pe cinstea mea! aproape că urlă Ursu. Nu vrei să ne împrumutați barca dumneavoastră pentru câteva zile?

Vînătorul îi trecu în revistă de parcă atunci ar fi apărut în fața lui:

– Barca mea? Care barcă?

– Barca dumneavoastră de cauciuc! explodează și Lucia. V-o aducem înapoi intactă. Și ne-am gândit și la chirie... Sau dacă vreți v-o cumpărăm...

– Vas'că tot plecați!... Dom'le, zău!... Și tot la Lacul Păstrăvilor, pe cinstea mea? Da?...

Înțelegînd că tăcerea tinerilor însemna de fapt un răspuns, vînătorul se strădui să-și adune în vorbe toată puterea de convingere:

– Dom'le, eu v-am avertizat! Să nu-mi spuneți pe urmă că nu v-am zis, pe cinstea mea! Dom'le, acolo-i iad, dom'le, acolo-s primejdii, nu glumă. Pîndesc primejdiile ca lupii. Ba și lupii sînt acolo, pe cinstea mea. Iar lacul n-are fund. M-am chinuit de vreo zece ori să-i ating fundul, dom'le, pe cinstea mea, și nici dracul n-a putut...

– Poate că n-ați nimerit dumneavoastră dracul cel mai isteț, spuse Dan cu jumătate de glas.

– Dom'le, v-am spus! Și dacă nu v-am spus, vă repet, pe cinstea mea... Să vă ferească Dumnezeu de vîrtejurile de pe Lacul Păstrăvilor. Și Dobrescu ne-a spus asta, pe patul de moarte, pe cinstea mea! Sînt adevărate uragane, cataclisme...

– Dumneavoastră ați fost pe-acolo?

– Am fost, dom'le! Am fost de vreo două ori. Odată m-a prins un vîrtej și m-a izbit cu tot cu barcă de fund, că era să-mi crape țeasta, pe cinstea mea...

Cireșarii nu mai luau în seamă aiurelile din spusele vînătorului. Erau și ei cuprinși de un amoc special. Voiau cu orice preț să-i smulgă barca.

– Nu se poate să nu reziste barca dumneavoastră! încercă Maria să-l lingusească.

– Singura barcă, dom'le, singura care poate să reziste, pe cinstea mea. Altminteri sînt vîrtejuri. Și mai sînt și altele, mai rele și mai cumplite ca vîrtejurile, pe cinstea mea. Dom'le, vă spun eu! Pe lac umblă duhuri necurate. Toate grotlele sînt pline de strigoi și stafii... Duhuri adevărate, dom'le, nu vorbe și născociri, pe cinstea mea...

– Le-ați văzut și dumneavoastră? îl întrebă Ionel.

– Așa cum vă vad aici, în jurul meu. Niște stafii de doi metri. Și urlau dom'le, de-ți sfărîmau creierii. Cine le-a văzut o dată, n-a mai rămas om întreg, pe cinstea mea!

– Precis! îl aprobă Victor.

– Da, da, dom'le! Eu nu mă înșel. Eu am ochi buni. Și Dobrescu la Cerboaica mi-a spus: "Băietule! Ai ochi buni!" Lucru mare, dom'le, pe cinstea mea!

Dan nu mai putea răbda. Se strădui doar să întrebe cu un ton cu care se întreabă de obicei cît e ceasul, sau unde se află prima cutie poștală:

– Vă bateți joc de noi sau și-a bătut cineva joc de dumneavoastră?

Vînătorul se ridică demn de pe bancă:

– Dom'le, nu-ți permit! Și te rog să fii cuviincios! Știi dumneata cu cine vorbești? Pe cinstea mea! Chiar atunci, la Cerboaica, Dobrescu mi-a spus...

– Atunci te rugăm să ne spui și dumneata nouă! îl întrerupse Dan. Ne dai sau nu barca?

Ultimatumul îl infurie rău pe vînător:

– Dom'le, să vă fie rușine! dacă n-ar fi aici băiatul lui dom' director, aș putea spune că sînteți niște măgari serioși, pe cinstea mea!

Băiatul lui dom' director înțelese că e momentul să intervină:

– Vă rugăm foarte frumos să ne spuneți măcar dacă puteți sau nu puteți să ne împrumutați barca. Petrăchescu își plecă neputincios umerii în fața lui Ionel:

– Dragă dom'le, asta nu se poate. Odată s-ar fi putut, dar acum nu se mai poate... Barca am vîndut-o de mult, pe cinstea mea!

Cireșarii simțiră cum crapă fierea în ei. Oare cine și de ce îi pedepsise cu o asemenea tortură?

Dan se repezi spre vînător ca un smintit. Noroc că-l opri Ursu în ultima clipă.

– Bine, dom'le, țipă Dan. Nu puteai să ne spui asta înainte de a ne amesteca singele și creierii cu tot felul de butuci și Dobrești și Cerboaice și atîția alți cretini?

Vînătorul spumegă de furie. Cuvintele îi ieșiră din gură ca niște proiectile:

– Dom'le! Pe cinstea mea!

După care plecă scurt, militărește.

Ursu închise ochii și se prăvăli ca un butuc pe bancă:

– Dom'le! Dacă mai stătea un minut, smulgeam copacul ăsta și i-l puneam în locul pălăriei, cu tot cu rădăcini. Pe cinstea mea!

Copacul cu pricina era cel mai mare din tot parcul.

Noaptea era în plină putere. Cu beznă groasă, cu zgomote neașteptate, cu nenumărate taine. Și cu o lună care-i încălcea desigurile.

La un colț de stradă, doi băieți care se aliașeră cu duhurile rele ale nopții se sfădeau pe șoptite:

– Du-te tu, bă caracatiță anchilozată!
– De ce nu te duci tu?
– Ți-e frică, blegule! Ți-au rămas oasele în palton...
– Mie?! Nu vezi că tremuri ca o buleandă nespălată?
– Dacă nu-ți pui belciug în falei, îți dau limba la șmirghel, idiotule. Caută-te în pantaloni...
Ei erau: Sergiu și Pompilică. Se îndemneau unul pe altul, în limbajul lor obișnuit. Puneau la cale o fărâdelege, dar încă le lipsea curajul.

– Va să zică nu te duci? Vreau să știu sigur!
– Ia n-o mai fă, bă, pe șeful. Cine ești la urma urmei? Un bou... Eu mă întorc...
– Stai, bă! Mi-a venit o idee grozavă! Ce-ar fi să mergem amîndoi?
– Eu zic că ține. Mergem amîndoi...

Le trebuise jumătate de oră ca să descopere soluția cea mai simplă. În sfîrșit, porniră, dar numai după ce se zgîiră în toate direcțiile. Mergeau în vîrfurile picioarelor, lipiți de garduri și de umbre, ca doi oameni cu gînduri necurate... O stradă... altă stradă... O casă mare, cu lumini multe, în preajma căreia înțepeniră cîteva clipe.

– Casa lui Ionel, șopti Pompilică. Vezi ce bine mi-a prins harta? Idiotule...
– Cine nu știe că asta e casa lui Ionel, găgăuță?

Își continuară drumul, tot în umbra gardurilor, ferindu-se să facă vreun zgomot. Se opriră la un colț, nu prea departe, în fața unei porți solide. Se uitară în curte. Nici o mișcare. Nici un zgomot nu tulbura liniștea nopții. O casuță ca o jucărie, încolăcită toată în verdeață, se zărea vag în razele lunii. Una dintre ferestre era luminată.

– Dacă e acasă, îi cerem cu împrumut manualul de fizică, șopti Sergiu. Îi spunem că ne preparăm pentru corijentă.

– Tu crezi că-i chiar atît de fraier? Să nu miroasă ceva și să iasă jale...
– Nu, mă! îl ducem ușor. Îi spunem că plecăm amîndoi, miine dimineață, la țară pentru toată vacanța. Zicem și o chestie cu pierderea cărților... Scăpăm...
– Scăpăm, acceptă Pompilică, dar adio cu planul...
– Poate că nu-i acasă... Dă doamne!

Pușlamalele își făcură curaj și intrară în curte. Pînă în fața casei rezistară ușor. Acolo însă iar îi cuprinse dîrdiitul și disprețul reciproc.

– Hai, mă! Ce-ai înghețat?... N-o să ne omoare pentru că am venit să-i împrumutăm cartea de fizică...

Sergiu își luă inima în dinți și bătu la ușă. Dinăuntru se auzi vocea unei bătrîne:

– Intră, mamă, intră, că-i descuiată ușa...

Se îmboldiră unul pe altul, dar intrară amîndoi odată. Abia încăpură pe ușa strîmtă.

– Bună seara! Ursu nu-i acasă?

– Nu-i și nici nu mi-a spus unde se duce, dar stați jos, mamă... Trebuie să vină, că miine pleacă și mai are nevoie de somn...

– Am venit să împrumutăm o carte de la el, spuse Sergiu. Plecăm și noi miine...

– Dac-ați venit numai pentru asta și dacă plecați și dumneavoastră, atunci căutați cartea în odaia lui... E păcat să pierdeți timp așteptîndu-l...

Musafirii se grăbiră să-i mulțumească băbuței, apoi intrară în camera lui Ursu. O încăpere mică, strălucind de curățenie, în care fiecare lucru își avea locul său. Cărțile de școală se găseau pe masă. Pompilică începu să caute prin ele. Sergiu, în schimb, umbla după altceva. În sfîrșit, găsi obiectul dorit: o haină subțire, ușoară, de excursie, făcută parcă numai din buzunare și buzunarele. Cu o iuțeală de scamator, deschise un buzunar și strecură înăuntru un obiect lucios, de lemn, un fel de cutiuță mai mică decît o tabacheră. Atît! Apoi închise rapid buzunarul și din doi pași fu alături de Pompilică, tocmai cînd acesta găsi manualul de fizică printre celelalte cărți.

– S-a făcut! îl înghionti Sergiu. Să ne grăbim!

Ieșiră din camera lui Ursu cu atîta bucurie în priviri și în gesturi de parcă se plimbau prin încăperile raiului. Pompilică ținea manualul ca un permis de liberă trecere. Mulțumiră foarte politicoasă băbuței, care împletea cu andrelele o flanelă pentru băiatul ei, apoi își făcură vînt pe ușă. Cînd ajunseră în mijlocul curții, auziră poarta deschizîndu-se. Amîndoi simțiră în aceeași clipă cum li se moaie genunchii. Asta spre norocul lor. Pentru că se pomeniră lungiți în iarbă, fără să-și dea seama dacă s-au trîntit singuri sau dacă au căzut. Spre surprinderea și fericirea lor, silueta care alunecă pe lîngă ei și vocea pe care o auziră nu aparțineau lui Ursu.

– Madam Teodoru! Madam Ursu! se auzi vocea alarmată a unei femei.

În momentul cînd femeia cu voce de sfredel trecu pragul casei lui Ursu, două pete negre țîșniră din iarbă.

– Bă! E mama lui Ionel! S-o ușchim!

Dacă a se ușchi înseamnă a goni mai repede decît trenul, atunci Pompilică găsisse într-adevăr cuvîntul cel mai nimerit.

fusesse strigată niciodată pînă atunci: madam Ursu, se simți la început foarte onorată de vizita cucoanei de peste drum. Dar văzînd-o cum e îmbrăcată, în rochie de casă și în papuci multicolori, și mai ales observîndu-i paloarea și agitația, înțelese că numai un lucru foarte grav o îndemnase să traverseze strada...

— Aoleu! făcu bunica. Nu cumva și băiatul dumitale se ține de pacostea aia care se cheamă *bosc*?... Doaaaamne, Doamne, numai necazuri am din cauza asta... Mereu vine cite-o mamă și se jeluiește că Ursu i-a stîlцит fecioru'... Și să mă trăznească Dumnezeu, cucoană, dacă nu se țin după el ca după urs, rugîndu-se cu ceasurile ca să-i bată... Așa ceva n-am văzut: să te rogi de om și să-l plătești ca să te bată. Poate n-o să mă crezi, cucoană, dar cu cît îi bate mai virtos, cu-atîta sînt mai mulțumiți... Zău, că s-a întors lumea pe dos... Mama lui Ionel își revenise după efortul făcut:

— Nu, madam Ursu, Ionel nu face box... și accentua ultimul cuvînt cu intenția generoasă de a-și învăța vecina să vorbească mai corect. Alta-i pacostea, madam Ursu...

Băbuța făcu ochii mari și ridică neștiutoare din umeri. Cucoana se lăsă pe un scaun, după ce se înveli bine, ca scuturată de friguri, în capotul de catifea roșie care atîngea cu poalele podeaua.

— Alta-i pacostea, madam Ursu, repetă ea. Bărbatu-meu e plecat la București, la o ședință cu ministrul. Cred că știi și mata că fără el nu se poate face nimic... Și eu am rămas singură, madam Ursu, și dumneata ești singurul om de pe-aici cu care pot să mă sfătuiesc... Chiar adineauri a trecut pe la mine un funcționar, adică un fel de angajat de-al lui bărbatu-meu... trebuie să-l cunoști și dumneata... E vorba de Petrăchescu, vînătorul, maiorul Petrăchescu care-a avut înainte vreme casa aia cu lei la poartă, lîngă podul Pescăriei...

— Cum să nu-l știu! Ți-l dau de parcă-i un par șubred cu pălăria în vîrf, ca un cuib. Lumea zice că-i un vînător fără pereche...

— Da, da, madam Ursu, și-i chiar cum zice lumea. Știi și mata că ne aduce în fiecare săptămînă vînat... Ei bine, madam Ursu, i-a părut foarte rău maiorului că nu l-a găsit pe bărbatu-meu acasă ca să-i spună ce primejdie îl paște pe Ionel... Mi se pare că și feciorul dumitale pleacă miine...

— Păi, da, se duce și Tudorel... Pleacă mai mulți în zori... Săracii! De luni de zile numai la drumul ăsta se gîndesc...

— Vai, madam Ursu! Cum poți să vorbești așa?! Cică-s niște primejdii nemaipomenite pe-acolo... Mi-a spus vînătorul. Cică-s numai prăpăstii, ape fără fund, tot felul de dihănii... și cică mai sînt și duhuri, madam Ursu... Auzi matale? Cică ies noaptea strigoi și stafii. Maiorul s-a jurat pe cinstea lui că a văzut tot felul de arătări acolo... Cică le-ar mai fi văzut și unul Dobrescu, un om de vază... și una Cerboaică, vreo boieroaică de pe timpuri, pesemne... Mi-a spus că el nu crede să se mai întoarcă cineva viu de tot de acolo... Zău, madam Ursu! M-a rugat să nu-l las pe Ionel, și m-a rugat să le spun și celorlalți părinți... Iar mata, fiindcă ești vecină...

Băbuța ascultase totul, clătînînd mereu din cap, de parcă ar fi acceptat fiecare vorbă a cucoanei în capot roșu.

— Apoi nu zic că n-or fi primejdii și fiare, spuse ea. Numai că primejdii întîlnești oriunde, la tot pasul. Treci pe stradă, îți cade o cărămidă în cap, sau te împiedici și-ți rupi un picior... Ba și-n casă, poți s-aluneci pe-o scară și te duci de-a dura pînă-n mormînt, cum s-a întîmplat mai an cu madama aceea de-i zicea "tărăboanța", madam Vasiliu. Dar și fiare întîlnești la tot pasul, unele de-adevăratalea, altele cu chip de om... Și-aici la noi, pe coasta dealului sînt lupi, iarna. Și-or fi și vara. D-apoi în codri!... Dar duhuri și strigoi și arătări, astea-s basme, cucoană, astea-s scorneli bune pentru speriat copii de țîță.

Mama lui Ionel strîmbă pușintel din nas auzînd cuvîntul vulgar folosit de madam Ursu. Dar asta îi trecu repede. Altceva o enerva la culme: bătrîna nu voia să dea crezare spuselor vînătorului.

— Adică mata nu crezi în duhuri, madam Ursu? Doamne ferește!

— Ce să fac, cucoană, dacă în cincizeci de ani n-am întîlnit nici un duh, nici bun, nici rău? M-am obișnuit să-mi spun: Ferește-mă, Doamne, de oameni, că de duhuri mă păzesc singură!

— Adică mata crezi că n-o să se năpustească nici un duh asupra băiatului?

— Să dea Domnul să fie asta singura primejdie, cucoană. În privința asta nu-ți face griji... Alte primejdii nu zic că n-or fi... Dar ca să-ți rupi o mîină, sau să te julești la un picior, astea și acasă se pot întîmpla. S-or feri ei și-or scăpa. Și nu-i rău să se deprîndă omul de mic cu de-ale vieții. Astfel ajunge la vîrsta de înșurătoare fricos ca un iepure și neștiutor ca un pui de coțofană...

— De... știu eu, simți că se liniștește mama lui Ionel.

— Lasă-l, cucoană! Lasă-l! dacă pleacă și fete la drum! Ce, ele-s mai ferite de primejdii decît feciorul dumitale? Să-l fi văzut pe doctorul Istrate cum își îmboldea fata...

Mama lui Ionel nu mai avea ce să spună. Uitase spaima care o făcuse să traverseze strada, în capot și-n papuci. Plecă spre casă cu alt suflet. În drum spre poartă chiar îi mulțumi băbuței pentru curajul pe care i-l dăduse.

— Așa-i sade bine omului, îi răspunse băbuța. Să se gîndească frumos la ziua de miine, că dacă are numai gînduri negre în cap, viața nu se mai cheamă viață.

— E cam așa, madam Ursu...

— Și-apoi să nu te temi... se gîndi băbuța s-o încurajeze deplin. Dacă feciorul dumitale și-o sparge capul sau și-o rupe vreun picior, scapă repede, că le-a dat doctorul Istrate o geantă plină cu scule și leacuri...

Mama lui Ionel simți că alunecă din capot.

La frizeria "Higiена", frizeria cea mai vestită din tot orașul, cei doi lucrători așteptau ora de închidere. Unul dintre ei, un bărbat înalt, atât de înalt că parcă natura își pierduse simțul lungimii la nașterea lui, dădea în fața celui alt un spectacol gratuit de muzică din opere. Așa făcea el întotdeauna când n-avea clienți. Și cum acest lucru se întâmpla destul de des, din cauza unor legi vechi, nescrise, care-i obliga pe cetățenii orașului să folosească numai briciul propriu și să se tundă numai în ajunul marilor sărbători, înălțimea sa devenise cu vremea un artist destul de reputat. E adevărat că auditoriul lui nu era prea numeros: un singur meloman, în persoana colegului său; și nici repertoriul lui nu era prea bogat: o singură arie, care nu putea fi alta decât nemuritoarea cavatină a strămoșului său de breaslă din Sevilla. Poate că nici aria nu era interpretată cu o fidelitate muzicală exagerată, uneori se mai confundau becarii și bemolii între ei, se mai prelungeau niște note, se mai uitau altele... În schimb, artistul punea un asemenea entuziasm și folosea o asemenea gestică, încît nici Tito Gobbi sau Ricardo Stracciari nu s-ar fi putut măsura cu el. Își pregătea aria încovoindu-și spatele ca un arc. Apoi își așeza un prosop foarte curat pe brațul stîng. Cu mîna dreaptă lua briciul, apoi de acolo din mijlocul camerei își prelungea piciorul stîng pînă în pragul ușii. Mîna care ținea briciul descria un semicerc uriaș care întotdeauna înspăimînta păianjenii refugiați în colțurile încăperii. Dar încă nu începea. Mai întii zîmbea. Apoi ridea. Apoi ajungea la hohote. Hohotele deveneau triluri. Începea aria: Hoo, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho, ho!-Hool!... Iar în timpul trilurilor care expulzau orice intenție de cuvînt din arie, capul i se mișca multiplu, cu o rapiditate uluitoare: la dreapta, la stînga, în sus, în jos, în față, în spate, oblic, cruciș, curb, frînt, rotat, paralel, și cu o forță care te băga în sperieți. Dar nu numai capul participa la această gestică unică. Mîna cu prosopul, animată de forța octavelor, alunga ultimul pui de muscă din prăvălie, iar cea cu briciul... nu rămînea milimetru cub din spațiul încăperii care să nu fie ras simplu și cu perdaf, de zeci de ori, în timpul unei singure reprezentății. Cînd artistul ajungea la fragmentul care tradus ar suna cam așa: "Eu sînt bărbierul cel iscusit", demonstra un asemenea instinct al ariei bărbieritului, bineînțeles dacă există un asemenea instinct, încît în acele clipe oricine putea să învețe, acolo, sublimul. Gesturi frenetice, unice, născute din mișcare și dimensiune, iar cînd începeau piruetele îți venea să alergi afară ca să vezi dacă nu cumva capul transfigurat al artistului iese prin acoperiș ca un horn. Un picior se înfîngea în mijlocul camerei, ca un vîrf de compas, iar celălalt croia cercuri, pe tavan, pieptul îi devenea o gigantică semilună, iar vocea... ei bine! în acele momente, vocea căpăta puteri de canonadă. O cazarmă întreagă transformată în cor- ar fi sunat alături de vocea lui precum căderea unui strop de apă lîngă o cascadă. Finalul găsea interpretul în aceeași atitudine de la începutul ariei, doar figura lui mărturisea oboseala drumului spre măreție. Tot păcatul era că spectacolul avea loc înăuntru și nu în fața prăvăliei. N-ar mai fi dus frizeria "Higiена" lipsă de clienți.

În afară de această meteahnă, uriașul era un om: piinea lui Dumnezeu. Meseriaș de mîna-ntii, inimos, cinstit pînă la naivitate, de o bunătate care uimea lumea, politicoș, prieten al tuturor: bogați și săraci, veseli sau necăjiți, și în afară de toate acestea era și cel mai harnic și mai vestit cititor al bibliotecii orașului. Aproape în fiecare zi se citea în frizerie un roman, aceasta și datorită sprijinului generos al cetățenilor care nu făceau niciodată coadă la tuns sau la ras. De aceea, dacă era în anumite toane, uriașul artist oprea pe stradă cite un individ nebărbierit și-i dădea suprema rețetă:

— Vreți să scăpați pentru veșnicie de chinul rasului?... Lăsați-vă barbă!

Artistul entuziast și necunoscut tocmai terminase de cîntat celebra arie și se hotărî să incheie concertul de noapte pentru că auditoriul, adică tovarășul lui, în ciuda acutelor și mediilor care zguduiseră încăperea, adormise în scaun. Ceasul arăta exact ora închiderii magazinului. Începu să facă ordine mișcîndu-și brațele kilometrice cu o îndemînare de necrezut. Chiar atunci intră pe ușă Dan... fiul lui. Cireșarul era obosit nevoie mare, abia își trăgea picioarele. Venise la frizerie pentru a pleca împreună cu tatăl lui acasă... dar și pentru a face o scurtă escală. Se lăsă ostenit pe un scaun și îi povesti lui taică-său, adică începu să-i povestească, ultimele pățanii. Frizerul îi făcu semn să tacă. Zărise, peste drum, o siluetă care venea glonț spre prăvălie.

— Domnul Wilhelm Teii! tresări dînsul. Te pomenești că vrea să se radă!

Contrariat, cireșarul se uită spre ușă... și abia avu timp să se ascundă după un dulap. Domnul Wilhelm Teii nu era altcineva decât Petrăchescu, vîntorul! Fără să rostească un singur cuvînt, clientul întirziat își ocupă locul în fața oglinzii și făcu un semn cu mîna spre barbă. Artistul, cel mai înverșunat adversar al oamenilor tăcuți, îl îmboldi la vorbă:

— Cînd mai plecați la vînătoare, maestre?

După citeva clipe de meditare gravă, Petrăchescu se hotărî să răspundă:

— Dom'le, de astăzi am intrat în concediu. Trei săptămîni nici nu mai dau prin oraș... Pușca și vînatul și coclaurile, pe cinstea mea!

— Vă abateți și pe la Cerboaica, maestre?

— Dom'le... nu sînt foarte sigur, pe cinstea mea...

— Ce-o fi fost acolo, acum patruzeci de ani! îl zgîndări frizerul... Dobrescu, butucul și creierii, creierii, maestre!

— Auzi, dom'le! explodă vîntorul. Niște derbedei niște măgari... Le-am vorbit despre Dobrescu, dom'le, și despre Cerboaica, auzi dom'le... Măgarii, pe cinstea mea...

— Ce tot spuneți?! se miră Figaro. Cum? Nu v-au ascultat în genunchi?... Dar cine erau, maestre?

— Niște elevi, dom'le, niște derbedei, prieteni cu băiatul lui dom' director, pe cinstea mea... Mi se

pare că și băiatul dumitale e coleg cu băiatul lui dom' director?

— Mi se pare că da, răspunse Figaro diplomatic. Chiar astă-seară o să-l întreb, maestre.

Răspunsul frizerului fusese dirijat prin semne mute de cireșarul ascuns după dulap.

— Nu cumva pleacă și fiul dumitale undeva aiurea?

— Am cam auzit eu ceva despre o excursie, spuse Figaro după ce trase cu coada ochiului înspre fiu-său.

— Dom'le! N-ai voie să-l lași! Acolo-i moarte, dom'le, e nenorocire, pe cinstea mea. Și Dobrescu spunea...

— Dacă ziceți dumneavoastră că-i foarte primejdios, nu-l las! Gata!

— Da, dom'le! Și ar fi bine să le spui și celorlalți părinți. Poate că par eu cam sucit, dom'le, pe cinstea mea, dar nu vreau altceva decât binele lor. Nu-i lăsați, dom'le...

Dan părăsise ascunzișul, dar nu ca să tragă mai bine cu urechea la ceea ce spunea Petrăchescu. Nu. Se îndeletnici câteva clipe cu sculele și pomezile frizeriei. Figaro îl săpuni virtos pe vînător, apoi cu un gest automat luă de pe masă un brici, exact cel pe care i-l împinsese Dan. Cu o rară delicatețe începu să-și radă clientul, dar la fiecare alunecare a briciului vînătorul se zguduia și scrișnea din dinți. Bravul frizer nu reușea să înțeleagă ce se petrece cu clientul. Niciodată nu-l văzuse atît de nervos. Pînă ce vînătorul nu mai putu răbda:

— Schimbă, dom'le briciul! Vrei să mă distrugi? Pe cinstea mea...

Cînd Figaro își privi mai atent unealta, constată cu uimire că are în mînă briciul de făcut așchii pentru ațîțatul focului. Nici măcar nu avu putere să se scuze. Luă briciul, verificat, și mișcările lui deveniră și mai elegante. Chipul vînătorului exprima o adevărată voluptate. După ce spălă fața clientului, Figaro îl pudră cu generozitate pe obraji, pe gît, pe ceafă. Vînătorul plăti și avu grijă, înainte de a pleca, să-i repete frizerului:

— Nu-l lăsa, dom'le, pe cinstea mea. Și Dobrescu spu...

Dar nu-și mai termină cuvîntul. Își coborî gîtul între umeri și începu să și-l frece, își zgîlții ceafa, își pipăi coastele, șira spinării, subsuorile, abdomenul, și mereu își mișca umerii și-și cufunda capul, și-și zgîria ceafa, și-și freca gîtul. Parcă-l apucase o boală necunoscută, dacă nu ținea cu orice chip să dea un spectacol nocturn de mimică.

Figaro privi îndelung și uimit silueta deșirată care sărea și se oprea din loc în loc, și iar sărea și iar se oprea.

În prăvălie, Dan, profitînd de singurătate, răsturnă repede conținutul cutiei de pudră într-o pungă de hirtie. În pungă se afla cel mai neastîmpărat praf de scărpinat din cîte se făcuseră vreodată.

10

Lumina încă ardea în biroul inginerului Florescu. Nu era ceva neobișnuit în cartier. Altceva era neobișnuit: vizita pe care o primise inginerul la acea oră tîrzie din noapte. Surprinderea sa nu ținu mult: o clipă, două, pentru că bucuria de a avea un asemenea oaspete birui repede. Moș Timofte era îmbrăcat în costumul lui de zile mari și ținea în mînă, ca un talisman, vestita lui pipă.

— Stai, moș Timofte! Îl invită inginerul. Stai ca la dumneata acasă. Uite, aici, pe fotoliu...

Bătrînul se așeză, își îndesă pipa, apoi pufăi leneș.

— Așaaaa... spuse el. Am căzut cam tîrziu, dar știam eu că-n odaia asta lumina nu se stinge prea devreme...

— Oricînd ești binevenit, moș Timofte, asta o știi matale bine...

Biroul inginerului era plin de dosare și hîrtoage și moșneagul, vîzîndu-le, clătină admirativ din cap:

— Grea treabă ingineria asta... Da' și frumoasă, zic oamenii... Și cînd mă gîndesc că prin clasa a cincea voiai să te faci artist de circ...

De cîte ori își amintea întîmplarea, inginerul rîdea. Într-adevăr, la cînsprezece ani, după un mare eșec școlar, își pusese în gînd să fugă cu un circ și nimeni nu-i dibuise planul, nici cei mai buni prieteni. Se antrena toată ziua, făcea tot felul de acrobații și jonglerii, imagina numere extraordinare. Pe cei de la circ îi cucerise. Și-n ultima clipă a apărut moș Timofte, înainte de a le spune părinților... Ridea cînd își amintea întîmplarea, dar cît de groaznice fuseseră atunci clipele! Oare cum îi dibuise gîndul! Niciodată nu l-a întrebat pe moș Timofte.

— Cum de-ai simțit că vreau să fug cu circul, moș Timofte...

— Abia acum mă întreb, zîmbi moșneagul. A trecut atîta amar de vreme că nici eu nu mai știu bine... Pesemne că te-am văzut prea des făcînd tumbș și dînd tîrcoale circului. M-am cam mirat și m-am dus la ei...

— Ai vorbit cu cei de la circ? întrebă inginerul uluit. La asta nu m-am gîndit...

— Păi altfel de unde-aș fi știut că vrei să pleci?... I-am luat din scurt și mi-au spus totul... Ei, și fiindcă nu mai e nici un pericol, acum pot să-ți spun că tare puseseră ochii pe dumneata...

Rîse și inginerul. Cam în doi peri. Îl încolțeau sentimente și senzații nelămurite.

— Știi ce n-am înțeles eu, moș Timofte?... Cum de nu i-ai spus nimic tatei...

Bătrînul se emoționase:

— Parcă mai știu... Dar mi se pare că mi-a fost teamă. Mi-a fost teamă că dacă se află ceva acasă o să fugi cu alt circ.

Și inginerul se emoționase:

– Cred că așa s-ar fi întimplat... Dacă mi s-ar fi spus un singur cuvânt, dacă aș fi simțit un singur gest, aș fi luat-o razna în lume... Țasta-i marele dumitale har, moș Timofte. Știi întotdeauna când și cum trebuie să îndrepti ceva.

– O fi cum spui dumneata, acceptă bătrînul cu modestie. Eu mă iau după inimă...

Luat cu vorba, inginerul uitase că este gazdă. Puse repede înaintea musafirului o fructieră plină cu portocale.

– Servește-te, moș Timofte... Ca la dumneata acasă...

Bătrînul privi cu luare-aminte portocalele învelite frumos în hîrtie roșie, mătăsoasă. Un gînd neașteptat i se înfiripa în minte.

– Da' unde găsiți dumneavoastră portocale învelite cu atîta grijă? iscodi bătrînul.

– În casa inginerului Florescu! răspunse rîzînd cel întrebant. Asta-i una din plăcerile lui Tic: să învelească portocalele, așa zice maică-sa... Eu mai degrabă cred că plăcerea lui reală e să descopere ascunzișul foitelor mele roșii. De fiecare dată îl schimb, și de fiecare dată îl găsește...

– Eu aș zice că mai degrabă îi place să le învelească, protestă cu blîndețe moș Timofte.

– Dacă spui matala așa, atunci așa e... Și chiar e așa, moș Timofte. Adineauri am glumit...

– Atunci nici eu n-aș vrea s-o mai lungim. Ai spus dumneata mai înainte că aș avea un har. Poate c-o fi adevărat.

– Da, moș Timofte: Știi întotdeauna când și cum trebuie să îndrepti ceva...

– Apoi... te-aș ruga tare mult să-ți lași feciorul să plece mîine cu ceilalți la peșteră.

Inginerul răspunse fără să-și ridice privirile spre bătrînul care-i aștepta palid răspunsul:

– Îl las, moș Timofte...

Cînd ajunsese în curte, moș Timofte se auzi strigat în șoaptă de la o fereastră:

– Plec, moș Timofte?

– Pleci...

Prichindelul cîrn și ciufulit își lăsă, amețit, capul pe umărul lui moș Timofte. Și-l apăsă pînă la lacrimi.

Era o noapte groasă, așa că nimeni n-a putut susține vreodată că l-a văzut pe moș Timofte plîngînd.

CAPITOLUL VII

1

(în care autorul își ia, pentru o clipă, permisiunea de a se adresa direct cititorului)

Noapți dinaintea marilor plecări... Pinze albe, nesfîrșite, înălțate pe corabia unică a copilăriei... Te văd înfiorat, la țărnul unui ocean de neliniști și depărtări; oricine ai fi, tu pentru mine porți drapelul pur al copilăriei; și-ți simt toate spaimele, și mai ales spaima depărtării, și spaima țărnelui de dincolo, care vine numai la tine pe toate valurile... Noapți dinaintea marilor plecări... Le-ai trăit și le-ai visat de atîtea ori, și dacă nu ți le amintești, mi s-au dăruit mie, și de aceea le aduc în clipa asta aici, ca să ți le dau înapoi... mai întii le-ai visat, multe zile, săptămîni, poate luni, zile multe în care ai învățat prețul timpului mic, al orei și al minutului. Zile multe în care te-ai dăruit tuturor mișcărilor, în care te-ai împrietenit cu toate gîndurile, în care ai fi vrut să închizi ochii și să-i spui timpului mare: du-te! du-te mai repede! Vreau să vină noaptea cea mare... dar nu vine decît o noapte obișnuită, o noapte asemeni celorlalte, și atunci rogi somnul să-ți apropie pleoapele. Și pleoapele se închid, dar mintea e încă plină de fulgere și toate luminează clipite și spații ciudate din marea călătorie. Ai vrea să dormi, să te cufunzi în moartea efemeră a somnului, să părăsești timpul tău, să aluneci în timpul celălalt care înaintează fără tine, fără gîndurile tale, fără dorințele tale, fără nerăbdarea ta groaznică. Dar somnul nu vine, fulgerele nu s-au stins de tot, fiorii n-au părăsit toate clopotele trupului tău.

Încetul cu încetul, gîndurile tale trimise în cutreier îndepărtat se întîlnesc cu alte gînduri venite dintr-o lume pe care n-o vei cunoaște și n-o vei stăpîni niciodată. Imaginile create de gîndurile tale sînt supte de imaginile grotești care năvălesc din neant și care se dilată și încep să stăpînească. Un dans halucinant, fără sens, îți sparge contururile. De unde vin atîția oaspeți negri, elastici, cu atîtea dimensiuni? Cît de repede îți anulează vibrațiile! Ești robul lor și ei există doar în acele clipe unice. Mai tîrziu nu va rămîine din ei nici măcar amintirea. Nimic, nimic, decît senzația că au sosit. Au fost... au fost... Cine?... Nu vei ști niciodată... Și cînd oaspeții se îngroașă, și te apasă, moi și cotropitori, și te învăluie, și te înfășoară în giulgiuri negre, în spirale negre, care urcă, urcă, atunci simți că pleoapele s-au îmbrățișat de mult, și știi, în sfîrșit, într-o clipă subțire de lumină, că a venit somnul... Somnul... somnul... Ai adormit. Lumea care te înconjoară și te privește poate că învață atunci, prin tine, fericirea. Brațele somnului sînt calde și blînde, parcă ar fi brațele mamei din vremurile pe care nu poți să ți le amintești. Dormi... Numai fulgii de zăpadă, în zborul lor tăcut, îți seamănă. Fulgii aceia mari... liniștea lor... mersul lor despre care nu știi nimic... numele lor... silabele blînde, care-i alcătuiesc... ful-gii... șoptește-le!... ful-gii...

Și mai târziu încep visurile, această lume ciudată, stranie, închisă totuși în tine, și care totuși singură se alege și se proclamă și care invadează spațiul și timpul somnului tău. Oaspeții noi sînt mai familiari, relieful lor e relieful posibil al lumii tale de toate zilele, ei pot fi întrecuți, pot fi re-creați de imaginea ta. Unii te mîngîie, alții te înțepă sau te rănesc, alții, mai rău, vor să te ucidă... Dar înaintea marilor plecări vin alți oaspeți, mai îndepărtați, mai singuratici. Te iau de mîna și te duc în spații necunoscute, pe care poate că le-ai cutreierat odată, dar le-ai uitat ca pe o răsufare. Sau poate n-ai fost niciodată în acele lumi, poate că le-ai găsit odată în cărți, sau într-o hartă îndepărtată și incilcitate a fanteziei, sau tot într-un vis. Fantastice lumi! Coastele zvelte pe care chiar imaginația ta le-a înzestrat cîndva cu înfățișarea falnică din visul pe care-l trăiești, stînci ascuțite pe care ai poposit în basmele copilăriei și pe care zbori, asemeni calului năzdrăvan din aceleași basme, ah! atotputernice și generoase basme ale copilăriei!... dar sînt și mlaștini care bolborosesc și-ți caută picioarele, sînt și păduri populate de ființe — lucruri, hidoase, care se furișează prin haine, în piele, și răzvrătirile tale sînt groaznice și neputincioase; o neputință crudă, de plumb, îți condamnă toate mișcărilor și răzvrătirile. Și atunci somnul se înpăimîntă, și singura speranță rămîne speranța visului, dar cînd îți înfigi degetele în carne simți dureri și începi să plîngi că visul tău nu e vis... Dar întotdeauna, în ultima clipă, o mină bună îți mîngîie pleoapele, și o adiere înceată îți neliniștește respirația îngrozită... Vizitatorii din somn dispar, așa cum au apărut, într-o clipită. Dispar pentru totdeauna, niciodată nu se vor mai întoarce. Visurile nu se repetă niciodată... Și somnul va aluneca liniștit spre ziuă, va trece ca o culoare blîndă prin culorile amețitoare ale zorilor, va înfrunta molatec răsăritul și va dispărea încet și neștiut așa cum se dizolvă un nor albicios pe cerneala albastră a cerului. Zorii te mîngîie cu degete ușoare, prima răsufare a soarelui care se trezește e o adiere pură, răcoroasă, naivă... Dacă ți-ar putea zugrăvi cineva chipul și tresăririle... O, nopți, sublime și istovitoare nopți dinaintea marilor plecări...

Miezul nopții sosise tăcut, aprinzînd alte smocuri de stele pe cerul inundat. Parcă întreaga lume se înfășurase în giulgiul somnului. Orașul dormea liniștit sub bolta înțesată de paznici de jar. Poate că mai șopteau uneori frunzele, împotrivindu-se adierilor uitate, poate că se mai speriau puii în cuiburi calde, poate că se mai auzea filfiitul unor aripi nevăzute, dar toate erau ale nopții, toate sporeau atotputernicia liniștei. Era noapte și liniște: noapte — liniște... Era noaptea dinaintea mării plecări...

Nici un cireșar nu adormise. Degete calde și degete reci, străine, infiorau coardele subțiri ascunse în sufletul lor. Emoția îi asemăna pe toți, ca pe niște picături de apă, dar cît de felurit o trăiau! Nu era numai emoție, erau și gînduri, și tresăriri, și mai ales culori care treceau prin toate și care învăluiau totul și pe care nimeni nu le deosebea. Nimeni...?

Dar undeva, în lume, există și cel care trebuie să cunoască întotdeauna și întocmai gîndurile și simțămintele unor eroi...

2

Dan alese cel mai sigur leac împotriva propriei emoții: să trăiască emoția altora. Adică să citească pînă îi va cădea cartea din mîna, pînă cînd îi va cădea capul pe pernă, pînă cînd îi vor cădea, grele, pleoapele. Cartea îl duse în evul mediu, printre dueluri și cavalcade; era o carte pe care o mai citise de cîteva ori, era una dintre marile cărți ale copilăriei, și recitea cu disperare paginile cele mai frumoase, dar fără să-și dea seama, și fără să știe cum și cînd, se pomenea în grote înfricoșătoare, amenințat de beznă și gheață, și trebuia să-și strîngă pleoapele pînă la durere pentru a regăsi castelul cu oglinzi și lumini amețitoare.

Maică-sa, rînită de lumina care inunda odaia, îi ceru să se culce, taică-su îi luă apărarea:

— Crezi că îl poți obliga pe un om să se culce, așa cum l-ai obliga să-și radă barba?

— Eu știu că dacă-i întuneric, copilul doarme. Asta-i!

— Aici greșești. Dan nu mai este un copil...

— Treaba voastră... Dacă v-ați înțeles amîndoi să-mi stricați noaptea...

Dan stinse lumina și chiar în prima clipă de întuneric descoperi ideea jurnalului: un jurnal de călătorie, ținut în cel mai strict secret, un jurnal cu întîmplări nostime, da...! cu avînturile, cu certurile, cu neînțelegerile care se vor ivi, un jurnal original, fără altitudini și longitudini, fără calcule și măsurați, fără denumiri latine... Iar la sfîrșitul expediției, sau poate mai târziu, sau poate chiar mult mai târziu, își va aduna prietenii și le va citi... Ochii lui Dan se închideau, și în fața lui se afla jurnalul, și creionul din mîna lui începea să alerge pe pagini; rînduri, rînduri despre spaime și bucurii, despre surprize și eșecuri, rînduri multe pe care întunericul grotei voia să le șteargă, rînduri incilcitate, pătate de întuneric, șuvoaie de cerneală neagră curgînd peste pagini... Nu cititul, cum crezuse el, ci scrisul acela îi închise pleoapele.

3

Și Lucia descoperi, târziu, în prima ceață a somnului, ideea jurnalului. Parcă ar fi înțepat-o cineva, atît de iute se înălță în capul oaselor. Mîntea îi se limpezi într-o clipă: cum de uitaseră lucrul cel mai important?... Expediția avea nevoie de un secretar, de cineva care să noteze toate datele culese cu voie sau fără voie... Cine știe? Poate că vor descoperi lucruri mult mai importante, alături de care harta peșterii va părea o copilărie... Și cît de ușor se pot pierde, sau cît de simplu pot fi ignorate dacă nu sînt judecate ca niște părți posibile ale unui întreg posibil!

Lucia aprinse lumina. Tot chipul ei era un semn de întrebare zugrăvit din temeri și naivități, din dorințe și tresăriri. Poate că niciodată lucrurile care o înconjurau și care-i cunoșteau fiecare zvicnet nu întâlniseră atîta puritate și frumusețe. Dar totul ținu o clipă. Hotărîrea fermă îi înăspri trăsăturile, îi umbri strălucirile de aur. Sări din pat și începu să caute prin sertare. Mișcări sigure, fără zgomot, fără ezitări, în sfîrșit, găsi tot ceea ce căuta: un caiet gros, cu scoarțe de piele și un buchet de creioane colorate, culese cu chibzuință. Imediat împărți caietul. Descoperise patru capitole mai importante: geologie... faună... floră... impresii personale. Fiecărui capitol îi atribui un număr egal de pagini. Și pentru ca delimitarea să fie și mai precisă și orice eroare exclusă, repartiză și creioanele: creionul roșu — geologie; creionul albastru - fauna; creionul verde — flora; creionul negru — impresiile personale... da! Mai rămîneau mesajele T.F.F... Vor avea loc la ultimul capitol.

După ce puse totul într-un buzunar al rucsacului, Lucia stinse lumina și se lungi pe pat. Somnul era undeva departe, și poate pentru a-l atrage mai repede, pentru a-i arăta supunere, închise ochii. Dar gîndurile nu voiau să se liniștească. Caietul cu scoarțe de piele le ațîța mereu. Creionul roșu se ridica în aer ca un semn de exclamare! Apoi ca un stilp de hotar. Straturile triasice și jurasice, în dispută aprigă, voiau să-și dovedească și întîietatea. Se întâlniseră la vîrfurile creionului roșu, și creionul alunecă încet la orizontală, și straturile se innodară la mijlocul lui, și totul se transformă într-o balanță. Care era mai greu? Care era mai important? Balansau, balansau și Lucia fu absorbită de mișcarea lor și proiectată undeva în legănarea aceea lină, tocmai în clipa cînd simți că mai uitase ceva. Uitase ceva... Dar nu-și mai aminti ce uitase... Legănarea straturilor era lină, amețitoare.

4

Valea e plină de ferigi și palmieri, de cedri și eucalipti. Colibri și papagali, pinguini și vulturi pleșuvi și-au dat întîlnire pe marginea unei cascade albastre. Jeturi înalte, ca niște curcubeie verticale, fișnesc din aisberguri crenelate. O frunză uriașă, sau o floare, sau o aripă pierdută, plutește peste ape, peste aburi și nori. Din înălțimile ei privește Maria fantastica vale. Doarme? Visează?... Nu știe... Aripa o înalță, o înalță mereu, și valea e o insulă, insula e un punct, și punctul e o floare, o floare cu multe pleoape, un trandafir... O răsufare întîrziată și ecranul gîndurilor s-a făcut alb, iar fata cu visuri și cozi speriate își apăsă, fără să știe, pieptul înfiorat. Buzele se deschid, subțire, parcă ar vrea să cînte un cuvînt uitat... dar ecranul se tulbură, la început valuri și pete, apoi reliefuri, și culori, și contururi.

Întunericul e greu, e numai întuneric... Și totuși sint cotloane, și grote, și caverne, și răcnete... Iată-i! Pătrați, păroși, fără frunte, cu brațe lungi, pină la glezne, apărîndu-se de monștri cenușii, cu colți cît brațele. Împing bolovani spre intrări, și poartă sub brațe prăjini cu vîrf ascuțit, de cremene, și unii duc bețe aprinse și cranii umplute cu jar. Stau față în față. Unii au puterea, cruzimea, numărul... Ceilalți au cranii umplute cu jar și bețe aprinse... Și fiarele sar... Și ea fuge, fuge prin scorburi întunecoase, prin cotloane, prin întuneric. Dar întunericul se face vîscos și o împotmolește. E într-o mlaștină care vrea s-o înghită... Dacă ar putea să deschidă ochii, numai pentru o clipă, totul s-ar dizolva. Țipă și nu poate și nici țipătul nu i se aude, și mlaștina o absoarbe, fierbinte, vîscoasă, umedă... Nu poate...

Maria deschise ochii și se trezi sufocată, transpirată sub pătura care-o acoperise de tot. Azvîrli pătura și căută cu privirile un obiect, un colț familiar, orice lucru cunoscut care ar putea s-o scape de amintirea coșmarului. Chiar lîngă ea, pe noptieră, ticăia ceasul deșteptător. Fosforul cifrelor și acelor adunau o oră atît de tîrzie încît își dădu seama că începe să fie devreme. Cu mîinile sub cap, cu cozile desfăcute și torturate, se lăsă furată de somnul limpede dinspre dimineață.

5

Ursu dormea afară, pe prispă. Acolo își instala patul de vară: o saltea tare, de paie, cel mai sănătos pat pentru un sportiv, cum îl învățase un antrenor. Dar nu dormea. Își rezemase capul de o raniță uriașă, în care îndesase aproape tot depozitul expediției, și privea undeva în noapte. În tindă, lumina încă nu se stinsese. Se uitase de cîteva ori pe geam și o văzuse pe maică-sa tot cu andrelele în mînă, împletind, împletind mereu. Nu îndrăznise s-o tulbure. Dacă i-ar fi spus că n-are nevoie de puloverul la care se chinuia de atîta timp, ar fi mîhnit-o greu. De unde găsisese bani ca să cumpere lînă? Era un mister pentru Ursu. Cu zece zile în urmă, era îngrozit că va trebui să plece în expediție cu un pulover vechi, ros și decolorat, care ar fi plesnit pe el. Și iată c-o surprinde într-o seară pe maică-sa împletind de zor, cu vechiul pulover în fața ei. Împletea numai seara, pe furiș, ca să n-o vadă el. Pregătea cea mai frumoasă surpriză din viața ei. Cît de greu se stăpînise Ursu! îi venea să treacă prin ușa și să ingenucheze în fața ei. Și iată-l, două zile mai tîrziu, cum i se încarcă brațele cu tot ceea ce poate dori un tînăr care vrea să-și petreacă vacanța prin munți. Absolut totul... și un pulover cum nu mai era altul în oraș... Oare cînd va afla de ce i s-a dat premiul cel mare?

Lumina se stinse în tindă. Ursu oftă. Alte gînduri îl sîcîiau. Expediția era primejdioasă, sau putea să devină primejdioasă. Nimeni nu cunoștea regiunea, nimeni nu știa de ce să se ferească și cum să se ferească. Unii erau prudenți, ca Ionel. Alții antrenanți, ca Victor. Dar ceilalți?... Mai ales fetele? Oare vor rezista greutăților și neprevăzutelor?... Maria, da... Dar Lucia? Nu era prea fragilă?... Ba nu!... mai multe pericole o pîneau pe Maria. Era prea nepăsătoare și îndrăzneala ei putea să se transforme în imprudență... Și mai era Dan, mai ales Dan! Moale, fără vlagă, la prima excursie din viața lui, incapabil

să se descurce într-o situație grea... Da! Maria și Dan... Să nu-i scape nici o clipă din ochi, mai ales în locurile sălbatece și ispititoare... dar Lucia?.. Ursu ar fi vrut să-și încordeze brațele, să-și încerce puterea pe care presimțea că i-o va cere muntele, dar brațele îi alunecară și somnul îl cotropi și pe el.

6

De cind se băgase în pat, Ionel se gîndea la un singur lucru: cine va fi conducătorul expediției? Și își făcea reproșuri amare că nu ceruse mai de mult răspuns la această întrebare. Nici măcar n-o căutase, ba chiar se ferise de ea... Pentru că așteptase să se decerneze mai întii Premiul Bombă! Acesta era adevărul! Dacă ar fi primit el premiul, poate că nici n-ar mai fi fost necesară întrebarea... Fusesse prea sigur... Și iată că acum se ridică amenințătoare! Cine putea fi conducătorul expediției?... Ursu? Nu! Pentru prea multe motive, dar mai ales pentru că nu se gîndea la așa ceva... Dan? Nici atât... Fetele? Nu aveau asemenea veleități și, mai ales, nu voiau să apară ridicole... Victor! Singurul rival... Știa asta de multă vreme, și mai ales știa că Victor va fi greu de înfrînt. De aceea se aliase cu speranța Premiului Bombă...

Ionel simți cum îl trec nădușelile. Clocotea. Nu putea să suporte pe altcineva deasupra lui. Și nu era numai atât. Ce făcuse Victor pentru expediție? Căutase o hartă oarecare la un muzeu? El se chinuise luni de zile, și duminica, și noaptea, ca să construiască aparatele T.F.F. Muncise ca un nebun, ca un bezmetic. Și toată puterea și frumusețea expediției... și mai ales toată *siguranța* expediției o constituiau aparatele T.F.F. Orice-ar spune Maria... Ar fi o nedreptate să conducă Victor expediția.

Ionel se dădu jos din pat și începu să se plimbe prin cameră. De cîteva ori se opri în fața diplomelor obținute la diferite concursuri: fizică, naturale, chimie... dacă ar fi fost la altă școală, ar fi luat întotdeauna Premiul de Onoare. Totul era nedrept! Cumplita neșansă!... Poate din cauza aceasta devenise mai retras, și mai invidios, și mai închis, și mai... Mereu al doilea... Nu! De astă dată nu va mai accepta. El îmbogățise expediția cu aparatele, el trebuia s-o conducă...

Cind se trînti din nou pe pat, Ionel scăpase de chinurile îndoielii. Știa ce trebuie să facă. Mai întii s-o convingă pe Lucia, și pe urmă să discute cu Victor... Da! Poate că Victor nici nu se gîndea la conducerea expediției. Poate că tocmai Victor îl va propune conducătorul expediției...

Ionel adormi imediat. Pe chipul lui se citeau visuri frumoase.

7

Victor încremenise la fereastră. Își trăsesese acolo scaunul lui de veghe, și, sprijinit în coate, privea de ore întregi stelele, fără să le vadă. Încremenirea lui ascundea o violentă frămîntare. Totul plecase de la hartă. După ce o cercetase, poate a mia oară, inutil, că o avea mereu în fața ochilor, cu toate liniile ei, se simți deodată năpădit de o sumedenie de întrebări. Oare nu era prea mare cutezanța cireșarilor de a explora o peșteră de multă vreme neumblată și foarte puțin cunoscută în regiune? Oare nu era o imprudență?... Dar Victor ura această întrebare. O respingea mereu: Deocamdată totul era un gînd, o dorință, nu se putea vorbi de imprudență. Oare peștera rămăsese aceeași pe care o înfățișa harta, după atîta amar de vreme?... aceasta era întrebarea cea mai chinuitoare. Căutase răspunsul în cărți, în părerile profesorului și aflase că în nici o peșteră procesul de eroziune nu se termină. El continuă în timp, de cele mai multe ori lent, uneori însă violent, se produc schimbări de straturi, prăbușiri, transformarea unor simple piraie în lacuri și cascade subterane. Cine știe ce schimbări se petrecuseră în Peștera Neagră, după atîta timp? Poate că harta nu mai corespundea noilor formații din peșteră. Dar acest lucru, tocmai acest lucru îi atrăgea pe cireșari în peșteră: să facă o hartă nouă, care să înfățișeze întocmai relieful peșterii. Relieful nou, schimbat, poate cu totul altul, pentru ca harta peșterii să fie Harta Cireșarilor.

Dar era o întrebare și mai chinuitoare: dacă procesul de transformare era în toi și peștera ar fi suferit o prăbușire în straturi chiar cînd cireșarii se aflau înăuntru?... Dacă prăbușirea s-ar petrece în fața lor, n-ar fi nici o primejdie... Dar dacă se va petrece în spatele lor... Ar însemna să rămînă îngropați de vii în adîncul muntelui...

Acest gînd îl neliniștea pe Victor și acestui gînd îi găsise, în sfîrșit, un răspuns. Era unul singur, în puterea lor. Să se formeze două grupuri: unul să străbată peștera, iar celălalt, paralel, coasta muntelui. Unul înăuntru, altul afară, cu obligația unor comunicări telegrafice periodice, iar în caz de pericol: S.O.S. Grupul de pe coastă ar da alarma și astfel salvarea celor dinăuntru ar deveni certă.

Victor mulțumi, în gînd, lui Ionel și Luciei pentru marea lor realizare: aparatele T.F.F. Cu ele, cireșarii vor fi tot timpul împreună. Da! Era foarte limpede: toată siguranța expediției stătea în formarea celor două grupuri. Și înainte de a adormi, Victor se gîndi că primul cu care trebuia să discute despărțirea era Ionel.

8

De pe birou dispăre un creion. Creionul se ridică în aer, plutește, face cîteva rotații, apoi se așază la locul lui. În clasă se deschide ușa, nu intră nimeni, dar pe catedră catalogul se deschide și o voce îngroșată, pentru a nu fi recunoscută, rostește notele: "Apostolescu! Româna patru... istoria doi!... Doi! Nu ți-e rușine, măgarule!"... Pompilică e înșfăcat zdravăn de păr. Se întoarce: nimeni... Bombeul unui

pantof îl izbește în spate: tot nimeni. Un cîrlig îi prinde urît nasul: dar nu e nimeni în fața lui, în spatele lui, în apropierea lui. Însăpămintat, o ia la goană, se ușchește... Moș Timofte doarme. Pe geamul deschis nu pătrund decît razele lunii. Și totuși, pe masă, se mișcă o pipă. Din nevăzut curgea în ea tutun. Cel mai fin tutun de pipă care există în lume. Pe o farfurioară goală poposesc, una după alta: patru, cinci, șase portocale învelite în hîrtie roșie, de mătase. În somn, bătrînul parcă ar simți cum i se încălzesc sprîncenele... Deschide ochii: nimeni. Adoarme iarăși...

Ciudate, nemaipomenite întîmplări!... Toate se petrec în capul unui prichindel care rîde, *rîde* tot timpul, mai ales cu ochii. Cutia fermecată a și ajuns în buzunarul lui. Nu trebuie să spună decît trei cuvinte, să le sufle încet în cutie, și gata! Poate să facă orice vrea. Ce bine e să fii nevăzut! Fiuuuuu! Un singur cuvînt... Dar care-o fi cuvîntul vrăjit?

Tic își chinuiește mintea, și caută, și caută, dar în zadar. Cuvîntul... Care-o fi cuvîntul?... Pleoapele i se apropie, ochii i se subțiază, i se închid... Dar cît de iute tresare! Deschide ochii, își pișcă obrazul... poate c-ar trebui să caute un ac... N-are voie să doarmă! în afară de tăticu, nimeni nu știe că pleacă și el în expediție, nimeni. Și nici nu trebuie să știe... O să-i urmărească pe cireșari pînă la ieșirea din oraș, și încă puțin, o să ocolească pe un drum lăturalnic, îl cunoaște el bine, o să iasă deodată în fața lor! Ce mai mutre vor face! Mai ales uricioasa, nesuferita, scîrboasa... Și la început n-o să-i spuie că i-a dat voie tăticu... O să creadă c-a fugit de-acasă!... Cum de i-a dat voie tăticu?...

Ce bun e moș Timofte! Credea că nu mai vine... vine... vine... Nu! Nu trebuie să adoarmă. Poate că era mai bine să caute un ac... N-are voie să adoarmă... Să nu piardă plecarea... Care-o fi cuvîntul vrăjit?... Ce fel de cuvînt o fi?... Întuneric?... Somn?... Moale?... Clopoței?... Clopoței?... Da! Clopoței!... acesta e cuvîntul: clopoței...

Ceasul deșteptător o trezi cu răutate pe Maria, o trezi din somnul cel mai dulce. Dar sări imediat din pat, stinse sunetul ceasului și privi afară: zorile...

În camera de alături, Tic, prichindelul care se războise atît de cumplit cu somnul, era *cel* mai fericit om de pe pămînt. Descoperise cuvîntul vrăjit. Somnul și visul îi zugrăviseră pe chip fericirea neasemuită a descoperirii. Clopoței ceasului tăcuseră însă, și nimeni, nimeni nu-i șopti la ureche că adormise... Doar o zîină frumoasă se aplecă și-i sărută ochii. Dar zgomotul pașilor care fugeau spre zori nu-l mai auzi...

CAPITOLUL VIII

1

Toate străzile din oraș, oricît de întortocheate și de incilcite ar fi fost, de oriunde ar fi pornit, se strecurau toate spre șoseaua principală și se revărsau toate în ea, transformînd-o astfel în singura cale de ieșire din tîrg spre munții care se profilau în depărtări. Mai era și o gîrlă prăpăstioasă care împiedica celelalte străzi să părăsească orașul de capul lor, o gîrlă care înconjură tîrgul ca un șanț de cetate și peste care nu se aruncase decît un singur pod, un pod mare, de piatră, la capătul dinspre nord. Locului unde se afla podul i se spunea: "la barieră". În preajma podului se înghebase, de-a lungul anilor; citeva căsuțe pipernicite și niște gherete de birne, toate roase de oftica vremurilor. Dacă în timpul nopții bariera dormea somn greu, rareori tulburat de vreun scîrțit de care sau de claxonul vreunui camion, de cum se iveau zorii începea o forfotă care nu se mai termina pînă la asfințit. Drumetii, care cu boi, docare, biciclete, mai rar camioane sau mașini de șosea, căruțe, mai ales căruțe cu coviltirul deasupra, se scurgeau, se scurgeau întruna spre oraș. Străini sau cunoscuți, oamenii își dădeau binete într-un fel ciudat, care se împămîntenise în toată regiunea: întotdeauna își destăinuiau și scopul colindei lor la oraș. Cam în felul acesta se salutau oamenii la barieră:

— Bună să-ți fie ziua, cumetrel! Ia, m-a trimis nevasta cu niște verdețuri...

Celălalt, poate chiar cumătru, poate un străin, îi întorcea cuviincios vorba:

— Să te-audă Domnul! Că azi o să cam fie belșug de păsări la tîrg...

Vreun altul poate că se cam grăbea cu răspunsul:

— Bună să fie! Bună inima mătăluță. Deseară nu mă mai întorc în sat pe jos. Îmi iau bicicletă.

— Ei na! Parcă nu tot picioarele, sâracele, se chinuie la ea. Oamenii se cunoșteau, mai schimbau noutăți, mai trăgeau o lulea, își mai făceau curaj, de... ca înainte de a intra într-un oraș. Iar dacă erau unii cărora li se potriveau mărfurile, nu uitau să statornicească prețurile cu care urmau să le vîndă, mai tîrziu, la piață. Fără acel bob de taifas de la barieră, oamenii n-ar fi intrat cu inima plină în oraș. Așa se obișnuiseră ei. Și dacă se pomenea vreun necunoscut, isteții se grăbeau să-l ghicească după mărfuri și după port.

— Țta-i de sub pădure, de la Țurlui... Ia caută-l la jambiere!

Și ca să se convingă sau să-i convingă pe ceilalți, trebuia să scornească o singură întrebare:

— Din care ai? Zarzăre sau caise?

— Eu aș zice că din amîndouă...

— V-am spus eu că-i de sub pădure, de la Țurlui.

În dimineața plecăm, isteții de la barieră fură puși în grea încurcătură.

— Cine-o fi, bre, bătrînul?... Ia uită-te-l!

— Eu aș zice: drumet, că-i ras de cu seară...

— Fugi, bre, încolo! Nu vezi că poartă ghete?

– O fi vreun controlor că prea se uită înapoi...
 – Ei na, controlor! Aia-s mai diplomați. Se fac că n-au nici o treabă...
 – Bre! Eu aş zice că-i un preşedinte, sau cam așa ceva... Ia uite cum zgîieşte ochii la cireşel!
 – Te pricepi și tu la oameni cum cum se pricepe fiică-mea la prășit...
 – Ei na! Și asta-i de laudă la tine!
 – Nici de laudă, nici de rușine, că fiică-mii abia i-au ieșit dințișorii...
 Oamenii făcură haz. Cel cu fiica nu se dădu bătut:
 – După port... pare orășan... Păcat că nu fumează. Că omul se cunoaște și după cum ține țigara...
 – Bre! Asta-i și mai și! Uite-te-! Trage din lulea!
 – Orășean e! că-i prea nervos pentru bătrînețea lui. Aș zice că-i pensionar sau vreun învățător...
 Luleaua...
 – Ei na! Sînt gata să pun mîna-n foc! Din lulea trag numai dascălii. La noi în sat sînt doi: unuia-i zice Petecă... celuilalt Prohab. Și-amîndoi trag din lulea.
 – Bre! Aici prea o potrivîși... dac-o luăm așa, atunci toți cei cu baston sînt pompieri...
 – Ei na! Și asta ce-ar vrea să mai spună?
 – Păi e unul la noi în sat care poartă baston, unu Scurtu. Un pompier... Și-a zdreelit piciorul la un foc, pe deal, și pînă și-l lecuiește...
 Oamenii făcură iarăși haz, dar tot nu izbutiră să afle meseria drumețului neobișnuit de la barieră. Ba o bună bucată de vreme îl uitară rezemat de o baracă. Și asta nu pentru că și-ar fi aranjat marfa în căruțe sau și-ar fi adăpat animalele însetate. Altceva le atrase interesul. Pe șosea apăruse o ceată de tineri cum nu prea văzuseră ei de multe ori, deși erau aproape toți oameni de sub munte.
 – Bre! ia uite, bre, ce dihăni! Parc-ar avea o sută de capete și o sută de picioare... Numai pe creștet să mai ducă un ceaur și de picioare să le atîrne niște putini și n-ai mai găsi alt loc de povară...
 – Eu aş zice că-s niște studenți... Parc-ar avea și lopeți și securi. Ia uite, minune! Alea trebuie să fie aparate de filmat sau poate ceva de găurit munții...
 – Ei na! Studenți!... Nu vezi că nici nu li s-a dus cașul de la gură și nici n-are de gînd să le mijească tuleiele? Niște tinerei...
 – Taci, bre, că nici tu nu te-ai pus cu zdrahonul ăla, care... uite-te-!... duce-n spate o casă întregă și n-a uitat nici hambaru-n ogradă...
 – Eu aş zice că-s puși pe fapte mari... Prea se contrează la drum...
 – Las' că mi-i cunosc eu. Am mai văzut din ăștia. După juma' de kilometru încep să scoată limba și se iau la bătaie că nu s-au dus cu trenu...
 – Nu-i necaz... O să-i ajungem diseară la ăl'lalt pod și-o să-i cam luăm cu căruța. Cinci, șase kilometri or face ei...
 – Bre... Numa să nu te rogi tu de ei să-ți ia mîrtoaga-n spate...
 – Eu aş zice că șeful nu pare a fi cel zdravăn...
 – Ei na! Atunci care e?
 – Ți-a de merge cu lanterna la șale...
 – Păi dacă toți cei cu lanterna ar fi șefi, atunci fînaragiul nostru cel bilbiit...
 – Stai, bre! Vezi-l cum merge cu mîinile-n buzunare... și n-are decît un săculeț în spate...
 – Ei, na-ți-o bună! Sînt și două fete-n ceată!
 – Fuși de-aici!
 – Să mă bată Dumnezeu! Ei, nici acu' nu le vezi pletele? Uite-te-le!
 – Ce plete, bre omule!? Că aia bălană e tunsă curat ca băieții. Și-ai văzut, cumetre? Amîndouă cu pantalonii!
 – Eu aş zice că nu-i lucru de șagă. Nu se poate să nu aibă ei vreo treabă! Li încercăm?
 – Îi!... Dimineața bună, domnișorilor! Da-ncotro?
 – Bună! Bună! Spre Peștera Neagră...
 – D-apoi să vă țină norocul! Că-i drum lung pîn-acolo și-năuntru nu prea se-ncumetă omul... Da' ce faceți acolo? Poze sau niscai esperențe?
 – Facem! Facem! Și rămîneți cu bine!
 – Și 'mnevoastră să vă-ntoarceți sănătoși... O luați tot înainte pînă la pod, la cel de-al doilea pod, tot de piatră ca ăsta... și de-acolo o luați la stînga, pe-un drum pietruit, vreo paiș'ce kilometri pînă la Zănoaga, iar de la Zănoaga sînt două drumuri spre Negroaia, că noi așa îi zicem peșterii... Cel din dreapta ocolește mult al dracului, dar e mai domol... Cel din stînga, mai pieptiș, duce în șapte, opt kilometri acolo...
 – Dar cui îi vorbești tu, bre, ca să-l înspăimînti, că oamenii au trecut de pod?...
 – Ei na, cui?... Ce, n-am dreptul? Cam ciți erau cu toții?
 – Cinci aş zice eu...
 – Taci, bre, că erau șase...
 – Cinci, că doar n-am chiorît dintr-odată...
 – Bre! degeaba vrei să te betegești, da' erau șase. Unu! Cel zdravăn cu hambaru-n spate, este?
 – Este! Pe urmă, ăla, șeful cu mîinile-n buzunare... pe urmă aia bălană, care se uita la tine ca la un urs... pe urmă oacheșă cu cozile pe spate...
 – Ei na! Că parcă mai era una cu cozile pe piept...
 – Stai, bre, că m-ai incurcat!... Vas' că patru pîn-acu, da? Zdrahonul, șeful, fetele...

— Și cu ăla care gifia, ăla grăsuliu, care-o să-și dea sufletul pîn' la pod, sint cinci?
— Sint!
— Și mai era unul!
— Care?... Da, bre! Băiatul ăla care ținea sprîncenele în sus de parcă mereu întreba ceva... Da!
Șase...
— Ia uite-te-! Luleaua a luat-o înapoi spre oraș! Ce i s-o fi întîmplat de-și forțează așa de crunt bătrînețile?
— Bre! Dar voi știți că ne-am cam întrecut cu vorba? Ca babele de la Putinei care, cînd n-au ce face, cheamă coțofenele la taifas...
— Așa-i la drum de cînd e lumea... Bunicul, fie-i țărina ușoară, îmi povestea el o istorie adevărată cu drumul și călătorul... Dar v-oi spune-o seara, la întoarcere, pe șosea...
Ceilalți răsufară ușurați.
— Atunci, spre amurg, tot aici la barieră, oameni buni.
Apoi își îndemnară animalele, care cu bice, care cu strigăte, care cu o smucitură de hăț, și porniră spre oraș, parcă pe urmele moșului cu luleaua, pentru a-i afla îndeletnicirea.
Moșul era însă departe. Se grăbea amarnic pentru că văzuse numai șase tineri luînd calea muntelui. Ce se întîmplase cu al șaptelea, cel pe care-l aștepta el? ... Moșul se opri nehotărît în fața unei case cu cerdacul acoperit de iederă.

2

Ursu era mereu în frunte, obligîndu-i pe ceilalți să țină pasul cu el. Ajunsesese primul la pod. Toți oamenii care-l întîlniseră pe drum îl priviseră cruciți și-i lăudară puterea: "Un flăcău ca ăsta n-ar strica deloc la casa omului", gîndea cîte unul. Încărcat cum era, părea de trei ori mai voinic.

Vlăjganul își rezemă ranița înfricoșătoare de balustrada podului, și astfel, ușurat de povară, așteptă prietenii.

— Po... pas! gemu Dan cu ultimele-i puteri.
Și fără să aștepte încuviințarea celorlalți, se descătușă de poveri și se întinse pe iarbă.
— Scoală, imprudentule! îi ordonă Lucia. Iarba-i udă și rece, iar corpul tău e cald și transpirat...
Cea mai bună combinație pentru o dublă pneumonie perfectă...

— Triplă, cvadruplă, sextuplă, infinituplă să fie și tot nu mă scoll!
Lucia nu se mulțumi, din fericire, numai cu îndemnul verbal, îl însoți imediat de o strașnică zgîlțitură.

— Hai, nerodule! Hai, că n-avem sanatorii în peșteră.
— Poate că s-au gîndit strămoșii... Încercă Dan o glumă. Dar Lucia n-avea chef de glume. Îl mai zgîlții o dată, apoi

Îl trase în sus... cu ajutorul Mariei, care-l apucase de cealaltă ureche.

Se apropiau de pod și ultimii doi: Victor și Ionel. Își încetiniseră dinadins mersul cînd îi văzură pe ceilalți că se opresc. Victor era mulțumit că Ionel acceptase de la bun început ideea despărțirii grupului, considerînd-o și el absolut necesară pentru securitatea expediției. Ionel, în schimb, părea cam necăjit, sau poate preocupat de uri gînd căruia nu-i găsea capătul.

Popasul se făcu sub supravegherea foarte severă a Luciei: jumătate de oră, fără nici o prelungire; nimeni să nu se lungească pe iarbă; ceai fierbinte și biscuiți; două mere de cap; interzicerea discuțiilor triste. Punct!

Maria, fără să-și dea seama, încălcă primul punct:

— Săracul Ticușor! Mai bine-l luam și pe el...

— Atunci ar fi trebuit să așteptăm ora deschiderii magazinelor, o întrerupse Ionel.

Maria nu înțelese unde bate Ionel.

— Ca să facem o provizie bună de biberoane...

— Zău! schimbă Maria tonul. Eu cred că ție ți-ar fi ajutat foarte mult...

De data asta, Ionel nu știa unde țintește Maria:

— Biberoane?... întrebă el ofensat.

— Nuuuu... Tic! El ți-ar fi ajutat. După ce i-ai fi dat ranița, poate că te-ar mai fi luat din cînd în cînd în spate.

— Ha, ha, ha! făcu Ionel strîmbindu-și fața. Ce spirit! Păcat că n-a adus Dan cu el praful de scărpinat...

— Cine ți-a spus că-i un spirit?

Lucia, incredințată pe deplin că ultimul punct va trebui scos din orice program de popas, opri cearta tradițională printr-o veste, la urma urmei nu prea veselă:

— Mai aveți cinci minute!

— Numai cinci minute?! se prefăcu Dan foarte mirat. Ăstora nu le-ar ajunge nici cinci secole ca să-și termine sfada...

Pină și Lucia schiță un zîmbet, dar nu uită să rectifice cu un aer sever:

— Cinci minute pînă la plecare! Leneșilor!

— Poate că n-ar strica să le folosim mai bine, spuse Dan. De pildă... să mai îmbucăm ceva. Atîta drum în față...

– Trei bucățele de zahăr fiecare și...

Făcu o pauză forțată ca să-l ațîțe pe Dan.

– Și? se interesă cam bănuitor cel flămînd...

– Și... calorii din sursă directă, îl potoli Lucia.

– Dragă Lucia, te-aș ruga să hrănești cu mai multă lumină un biet netot. Stau prost cu inteligența...

– Probabil... oftă ea. Lumină ai vrut, lumină vei avea. Poți să te tot saturi de razele soarelui. Și dac-ai fi asemeni Lycossei de Narbona, nu te-ai hrăni decît cu soare...

– Dacă ar avea inima neagră... Îndrăzni Dan.

– Nu! îl opri Lucia. E o arahnidă celebră. Are pîntecele negru: tarantula cu pîntecele negru! Nu inima...

– Mă gîndeam că ar fi putut semăna cu tine...

Lucia îl privea aproape admirativ, dar Dan n-o vedea; își plimba privirile temătoare pe cîmpia largă. Complet echipați, Ursu și Victor se apropiară de grupul certăreților.

– Ne-am interesat la un călător, îi înștiința Victor. O luăm pe drumul din stînga. Pină la Zănoaga, calea e dreaptă. Acolo iar vom întreba.

– Cale dreaptă?! spuse Dan îngheboșat de greutatea raniței. Mamă dragă! dacă ar trece un tunel prin dealurile astea idioate, aș zice și eu că-i cale dreaptă. Și cam cît e pină la Zănoaga?

– Vreo cinsprezece kilometri, îl liniști Ursu, înainte de a păși în fruntea grupului.

– Cîiit!?! se înspăimîntă Dan, și căzu jos, frînt, de parcă străbătuse cei cincisprezece kilometri. Asta-i răsplată la lipsa mea de curaj! Dacă aș fi avut curajul să-i dau eu primul, lui Ursu, poverile... așa cum mi-a trecut prin cap de la început... Acum m-am convins, Ionel... Ești foarte curajos!

– Haide, nu te mai tîngu! îl imboldi Maria. Pot să te mai ajut și eu. Ce vrei să-ți duc?

– Asta mă apasă cel mai greu... răspunse Dan arătîndu-i un obiect. L-am uitat aseară în buzunar. E cel mai bun brici de frizerie. Mamă dragă, o singură scăpare mai am...

– Știu eu ce vrei să spui, îl imită Maria: "Să-l folosesc la gîtlejul meu"...

– Mamă dragă, ce perspicacitate! N-ai nimerit-o! Nu. Dacă pleacă Petrăchescu la vînătoare, rămîn viu...

– Adică vrei să înapoiezi briciul lui Petrăchescu? îl luă Maria în serios.

– Tot n-ai nimerit-o... El e singurul client al frizerului. Dă, Doamne, să plece!

Dan și Maria încheiau șirul. Primul căuta din răsputeri să-și potrivească pasul după ritmul energic al fetei cu păr de cărbune. Și tocmai cînd reuși isprava, Maria se opri pentru a rîde în voie.

– Merită! se infurie Dan. La bancurile mele se rîde cu întîrziere... Nu vrei să mai faci ceva provizii?

– Iartă-mă, Dan. Nu mă gîndeam la bancul tău. Mă gîndeam la Higiena. Mi-a povestit tata, într-o seară, despre Figaro. Îl simpatizează teribil...

– D-aia se rade acasă... Nu, Maria, nu rîde... De cîte ori nu i-am reproșat tatii că și-a ales meseria asta tîmpită. Și mereu mi-a răspuns că și-ar alege-o și a doua oară. Și-a făcut el un fel de filozofie. Zice că un om cînd se rade își leapădă o parte din tristețe sau de supărare, că măcar cîteva minute după ce-și rade barba se uită la lume mai senin și i se pare viața mai proaspătă. Așa spune el... Și își inchipuie că e un fel de apostol al veseliei și-al buneii dispoziții... Dar eu cred că toată filozofia lui e o scuză în care a început să creadă...

Dan își potrivise temeinic pasul după Maria. Criza, care la un moment dat îl sufoca, dispăruse ca prin farmec. Amîndoi mergeau voinicește. Urcau niște dîmburi domoale. Calea trecea prin crînguri de alun cotropite de tot felul de păsăruici. Încetul cu încetul, uitară amîndoi gîndurile de-acasă. Îi subjugase melodia aceea a dimineții pe care o cînta tot crîngul. Maria închidea din cînd în cînd ochii pentru a-și imagina o orchestră ciudată, compusă din mii de instrumente: păsări și frunze, care se supuneau unui dirijor nevăzut. Se vedea cum își mișcă, vioi, căpșoarele, toate odată: la stînga, la dreapta, sus, jos, mii de păsăruici în fracuri și rochii de seară, ca rîndunelele și graurii, și milioane, milioane de frunze, vibrînd toate în același ritm. Dar de ce ținută de seară?... Era cristal și dimineață...

Dan o ocoli pe Maria, tăcut, respectîndu-i visarea. Se simțea în formă. Chiar grăbi pasul și-i ajunse din urmă pe Lucia și pe Ionel.

– Ei, inventatorul! Aha!... V-ați pus capul la priză solară...? Să nu nimeriți în vreo pată... și cu inferioarele în vreo groapă...

Și trecu mai departe, tot cu capul ascuns între umeri, pentru a nu tulbura contactele inteligenței.

Ionel și Lucia îl priviră în treacăt. Îi preocupă prea mult o anumită problemă pentru a mai fi atenți la ce se întîmplă în jurul lor.

– Zău, Lucia... reluă Ionel. M-au trecut nădușelile tot gîndindu-mă la eventualitatea asta, și altă soluție nu există! E inutil să-ți mai bați și tu capul. Absolut totul e pentru această soluție!

– Cu Victor ai discutat? întrebă Lucia îngrijorată.

– Am discutat, răspunse Ionel fără ezitare. Am vrut să vorbesc mai întîi cu tine, dar nu știu cum s-a făcut...

– Nu trebuie să te scuzi. Spune mai bine ce crede Victor. Sau vrei să-l întreb eu...?

– Nu-i nevoie, Lucia. Victor are exact aceeași părere. Mi-a dat imediat dreptate...

– Și eu cred că e singura soluție, Ionel. Cu cît mă gîndesc, cu atît mă conving mai tare. Ai dreptate! Numai despărțindu-ne în două grupuri putem asigura succesul expediției, sau, în cel mai rău caz, întoarcerea tuturor acasă. Zău, Ionel! Meriți toate felicitările...

– Lasă, Lucia... se apără Ionel. Nu e cazul să faci caz de ideea asta. Oricine putea s-o descopere. În clipa de față, ideea nu mai este a mea. E a noastră, a tuturor:

– Totuși...

– Nu. Lucia! spuse Ionel sentențios. E ideea tuturor, așa cum aparatele au devenit ale noastre, ale tuturor. Gata! Mai bine să ne gândim la alte probleme, încă nerezolvate. Cum să facem cu alegerea conducătorului expediției?

– Ca să fiu sinceră, îi mărturisi Lucia, m-am gândit foarte mult la Victor.

– Eu mă gândeam că șeful expediției trebuie să fie... cineva cu preocupări științifice, cu...

– Exact! întări Lucia. Și în plus, Victor are darul de a convinge și de a te face să te simți așa cum ești... Dar acum mă gândesc că ai putea să fii și tu. Ideea asta a ta e extraordinară... Zău, Ionel! Acum mi se pare simplă: în loc de un grup, două: unul în peșteră, altul în afară; legătură permanentă prin telegraf... Oul lui Columb! Dar eu cred că face mai mult decât o mie de aparate tefefe...

– Iar începi să exagerezi? Te rog să faci abstracție de mine, ba chiar îți ordon!

– Stai, că încă nu ești șef, rîse Lucia. Și mai e ceva care îmi dă ghes să te propun. Zău, Ionel... Îmi place că nu-ți mai dai ifose. Uite, chiar acum mă duc să vorbesc cu Victor.

Protestele lui Ionel nu mai avură puterea s-o oprească pe Lucia. Ba chiar îi iuțiră pașii. În câteva minute îl ajunse pe Victor. Deși obosită de alergătură, cu respirația cam neregulată, izbuti să țină pasul cu el. Își încetini și Ursu mersul, și deodată se pomeniră toți trei alături.

– Am o idee! spuse brusc Lucia.

– Numai una? se prefăcu Ursu posomorît.

– Una și bună! accentua Lucia. Ce-ați zice dacă l-aș propune pe Ionel șeful expediției?

Ursu se pomeni că fluieră a uimire, și poate pentru prima dată în viața lui căută privirile Luciei:

– E o chestie de-a lui Dan... fără praful ăla?

– N-am vreme de glume! îl repezi Lucia. Am fost cît se poate de serioasă...

– Atunci mai bine l-am fi luat pe Tic cu noi! se înfurie Ursu. Ca să fac o contrapropunere în același stil...

– Ți-am spus că nu glumesc!

– Adică aș putea să te propun și pe tine... își revărsă Ursu tot năduful.

– În orice caz nu un... urs, se enervă Lucia. Tare-mi stătea pe limbă alt cuvînt... Și de ce crezi dumneata că un om nu se poate schimba?

– N-am spus așa ceva, se apără Ursu. Un om sigur că se poate schimba, dar Ionel e încă un copil. Copilul mamei...

Ca să-l potolească, sau pentru că nu mai putea răbda atîta împotrivire, Lucia explodează. Dar explozia ei, tunătoare și neîntreruptă, era totuși foarte logică: vorbe despre aparatele lui Ionel, despre ideea explorării peșterii în două grupuri, găsită de Ionel, despre modestia lui... "M-a obligat să nu spun nimănui că el a venit cu ideea despărțirii"... Și în concluzie:

– Eu cred că am putea să-l alegem șef... ca o răsplată, ca o încercare, ca o recunoaștere, termină ea într-o suflare.

Victor nu spuse nimic, nu-i scăpă nici măcar un gest, care ar fi putut să-i trădeze gândurile. Numai cînd îl văzu pe Ursu încruntîndu-se și gata să urle, interveni categoric:

– Stai! N-ai nici un drept să te amesteci!

– Ba am! Am o mie de drepturi, nu unul! Și nici nu e vorba de drept!

– Se poate, spuse Victor. De aceea: *te rog!*

Ursu nu mai zise nimic. Dar țîșni de lîngă ei și se lăsă purtat pînă în depărtare de pași furioși.

Lucia îi ceru lui Victor lămuriri, dar Victor îi răspunse ridicînd neputincios din umeri.

– Nu-l mai înțeleg pe Ursu, se plînsese fata. De cînd s-a făcut atît de ranchiunos?... Și de ce?... Și nici pe tine nu prea te înțeleg, Victor. Altădată te-ar fi bucurat asemenea vești, mai ales atitudinea lui Ionel...

– N-aș fi sincer dacă ți-aș spune că sînt bucuros... dar sînt de acord să facem o încercare...

Lucia era și intrigată și nedumerită:

– Dumnezeu să vă înțeleagă... Totuși... Îmi pare bine că ești sincer cu mine, Victor. Și mă obligi să fiu și eu la fel. Nu mi-aș fi închipuit că o problemă de șefie poate tulbura un om în asemenea hal...

– Nici eu nu mi-aș fi închipuit! răspunse sec Victor.

Lucia încetini anume pasul pentru a-i da a înțelege lui Victor că i-a spus tot ceea ce avea să-i spună. Și cît de bucurătoare fusese cu cîtva timp înainte! O durea inima, fizic. Tocmai Victor și Ursu! Oamenii cei mai... Uuuuh!

Victor îl ajunse pe Ursu, sau poate Ursu se lăsase ajuns. Multă vreme merseră cot la cot, muți, fără să se privească. Nu vedeau nimic, nici în dreapta, nici în stînga. Mergeau cu capul plecat, nu se uitau decît la drumul pe care călcau pașii lor. Tristețea și amărăciunea îi asemăna pe amîndoi. Și deodată înțeleseră că se îndepărtaseră prea mult de ceilalți. Nu se mai zărea nimeni în urma lor. Se opriră amîndoi și abia atunci Ursu dădu friu liber miniei care clocotea în el:

– Cum poți să tolerezi asta? E o mișelie!

– Nu știu, Ursule, dar nu vreau să greșesc. Poate că Ionel crede sincer că e ideea lui...

– Ionel!! își reluă Ursu atacul. O mie de frunze dac-ai amesteca, și printre ele șase de-ale noastre, Ionel ți le-ar alege în trei secunde. Știi tu bine ce crede... Știi tu ce vrea...

– Ursule! Ce se poate întîmpla cu cineva care ajunge conducător, fără să merite? Eu cred că sînt două posibilități...

– Una singură! se opuse Ursu. Să fie aruncat jos!

– Ce rău îmi pare că nu te-ai liniștit! spuse Victor cu toată sinceritatea. Mi-ai fost de mare folos.

– Nu pot, Victor, dar... uite! Îți jur că o să încerc.

– Ți-am spus că sînt două posibilități, Ursule. Poate chiar trei: ori va ajunge să merite cu adevărat conducerea... ori își va da seama că n-o merită... ori vor înțelege alții că n-o merită... Așa cred eu...

– Adică tu accepți?! se înspăimintă Ursu.

– Da!

– Fă-mă să înțeleg mai bine, te rog. Mi s-a înnegrit capul... Nu știu ce am...

– Uite ce cred eu!... Ionel ține morțiș să fie ales conducătorul expediției. Poate că asta îi va prinde bine, poate că-l va schimba, cum crede Lucia. De unde știm noi că șefia asta, pe care o dorește atîta, nu-l va deschide, nu-l va încălzi, nu-l va apropia de noi?... S-ar putea să fie și pe dos... dar eu cred că orice s-ar întîmpla, va fi spre binele tuturor, nu numai al lui Ionel. Acum înțelegeți?

– Nu!

– Eu aș da dracului toată povestea asta, Ursule. Zău că luînd-o așa ca problemă n-are absolut nici o importanță. Oricum, vom veghea toți la bunul mers al expediției. Șef, neșef, nu contează. Nimeni nu poate impune idioțeniei... Mă gîndesc numai la Ionel... Poate că-i va prinde foarte bine experiența...

– Adică tu nu-l urăști deloc? Nici măcar nu-l dis...

– Nu! Îți jur, Ursule... Doar simt că mă doare ceva. Atît. Aș vrea să fie un băiat bun, ca tine, sau ca Dan...

Ursu se înduioșă într-o clipă:

– Iartă-mă, Victor... Îți mulțumesc.

În fund se zărea Zănoaga.

CAPITOLUL IX

1

La podul de piatră, la cel de al doilea pod, stăteau abătute două ființe. Fiecare la un capăt al podului. Doamne! cum li se mai aseamăna soarta! Amîndouă erau triste, nenorocite, izgonite... Țingulică fusese gonit de nenumărate ori, cu răutate, de stăpînul lui. Și nu o dată îi șuieraseră pe la ureche pietre veritabile. Bineînțeles, cățelul știa că dacă stăpînul lui ar fi vrut cu orice preț să-l ochească, nu i-ar fi scăpat nici virful cozii, nici cea de a treia bulină cafenie de pe urechea dreaptă. Cine cunoștea mai bine decît el tirul infailibil al marelui maestru!... Dar, oricum, să azvîrle după el! Asemenea insultă nu mai primise, ehehehe! de cînd!

Iar Tic... Povestea lui e bine cunoscută. De fapt, cînd moș Timofte ajunsese la casa cu cerdac și iederă, prichindelul era sculat, îmbrăcat, infuriat, distrus și nenorocit. Altruist din fire, căută imediat un țap ispășitor, și părăindu-i-se lui că Țingulică seamănă întrucîtva cu animalul căutat, își revărsă năduful asupra lui: De ce n-a dat alarma? De ce n-a fugărit cocoșul pe sub geamuri ca să-i audă cucurigu! De ce n-a provocat motanul la bătaie, ca să iasă tărăboi chiar la ivirea zorilor? De ce n-a avut curajul să sară pe geam și să-i latre la ureche, că doar geamul fusese deschis toată noaptea? De ce a tănuțit plecarea Mariei?... De ce? De ce?... Cățelul, săracul, nu mai știa ce să creadă. De cîte ori făcea asemenea fapte era pedepsit, fără milă, chiar de cel care-l jignea acum. Ce vină avea el dacă stăpînu-său răsturnase toate obiceiurile fără să-l înștiințeze?

Prichindelul foarte ciufulit simțea protestele grave ale cățelului, dar nu voia deloc să le accepte. De-aceia trecu la pedepse și nu uită să-și laude indulgența, pentru că în loc de zece pedepse, cît ar fi meritat, cățelul primi una singură: să rămînă acasă!... Mai bine moartea! gîndi javra nenorocită, și folosi un întreg cortegiu de sisteme, învățate tot de la stăpînul lui, pentru a-l îndupleca: se tîngui, se linguși, se gudură, se prefăcu nepăsător, vesel, temerar, se oțări, se repezi la el. În zadar. Ba se alese și cu cîteva insulte dureros de vulgare. Nu-i rămînea să facă altceva decît ceea ce făcuse și stăpînul: se gudură pe lingă moș Timofte, care apăruse în fața casei. Și primi drept răspuns un semn din ochi, un semn de complicitate care-l liniști într-o secundă. Se duse imediat în cușcă și se așeză grav, cu botul pe labe. Iar cînd Tic se despărți de moș Timofte și porni în goană pe urmele cireșarilor, ieși frumos din cușcă, ieși frumos pe poartă, adică își scoase numai capul, frumos, și privi după stăpînul lui. Cînd crezu că a ajuns destul de departe: după el! Presto!

Prima greșeală a lui Țingulică fu aceea că, în loc să se strecoare pe lingă garduri, mergea chiar pe mijlocul drumului. Tic îl zări imediat, îl batjocori bine și-l alungă. A doua greșeală o făcu pe șosea. Deși mergea prin șanț, pentru că se învățase minte, în momentul cînd auzi un zgomot neobișnuit, își înalță curios capul și-și văzu stăpînul întins cît era de lung în praful drumului. Crezînd că s-a întîmplat ceva grav, alergă repede acolo spre ajutor. Tic se împiedicase de o piatră și căzuse, el care putea să alerge prin cea mai deasă pădure fără să atingă creanga unui copac. Și mai era și un martor! Chiar cu piatra care-l trîntise aruncă în Țingulică. A treia greșeală o făcu la barieră. Niște jigodii scîrboase încercară să se grozăvească față de el, adică îl incolțiră cu gîndul de a-i găuri și smulge blana, și el n-avea altă apărare decît să bage zizanie între ele. Și începu o bătălie între javrele de la barieră cum nu se mai pomenise. Tic azvîrli cu pietre a doua oară, dar aici mai exista o scuză: poate că ochise în luptători, nu în arbitru. Insulte îi erau însă adresate lui și mai ales acel: "Huuuuuuoooo! javră mizerabilă! Acasă, în cușcă, măgarule!" nu era pentru bătăuși, pentru că bătăușii, în mod sigur, nu aveau casă, sau dacă aveau casă

nu aveau cușcă... Și i s-au mai întâmplat câteva mizerii grele, dar tot a ajuns pînă la urmă la al doilea pod.

Aici tristetea, jalea și mila se năpustiseră toate asupra prichindelului. Nu mai era nevoie de nici o vorbă, de nici un gest. Cățelul îl simți imediat. Într-o clipită fu lîngă el. De astă dată, stăpînul său se lăsă cotropit de altruismul cel bun:

– Ce facem acum, răule, încăpăținatule? Pe unde-o apucăm? La dreapta, la stînga? Unde?

Se uită și Țombi cu priviri nesigure spre un stîlp cam nesigur, care încremenise cu brațele întinse. Mișcă și el capul, a nedumerire, ca stăpînu-său. Țingulică nu era chiar întruchiparea perfecțiunii pentru întreg neamul canin. Avea multe calități, mai ales inteligența lui, într-adevăr fără egal, în schimb îi lipsea aproape cu desăvîrșire mirosul; nu și-l antrenase niciodată, considerîndu-l prea comun și prea specific ciînesc. Prichindelul îl acceptase însă așa, de la început, și nici nu-i reproșase defectul... aiurea! defect!

– Ce ne facem, Țombi? Nu vezi că nu-i nimeni să ne ajute?

Țombi se deghiza totuși pentru câteva clipe în ciîne polițist, dar numai de formă, ca să nu se creadă că n-ar fi interesat în găsirea drumului bun, pentru că mirosul lui avea doar trei direcții: motanul, mîncarea și Tic.

– Eil! Ai găsit ceva? îl întrebă nerăbdător Tic.

Mutra cățelului era atît de dezolată, încît ciufuliciul nu mai insista. Și cum stăteau amîndoi la capătul podului, abătuți și nenorociți ca niște cerșetori de multă vreme nemiluiți, deodată li se păru că se aude un zgomot în depărtare. Într-adevăr, în zare, se vedea ceva: un nor de praf. După vreo cinci minute de groaznică așteptare se zări și căruța, iar după alte cinci minute căruța se opri lîngă ei.

– Bună ziua! spuse Tic, însoțindu-și vorbele cu un gest foarte politicoș. Nu știți dumneavoastră ce drum duce la Peștera Neagră?

– Nu cumva vrei să mergi acolo? îl întrebă la rîndul său moșneagul din căruță. Păi acolo-i departe, bre. Hai, suie-te, suie aici, să te duc la oraș, că te-o fi căutînd mumă-ta cu toți vecinii. Hai, hai!

Puștiul o sfecli, timp de o clipă, pentru că imediat îi veni ideea salvatoare:

– Cum o să mă duc la peșteră?... Nuuuuu! Am pus rămășag cu fonfăitul de văru-meu, pe trei kile de caise și pe doi pumni. Eu am zis că-i drumul din dreapta, el zice că-i ăl din stînga...

– Ai cam ciștigat, spuse moșul destul de mirat de amănuntele pe care i le dădea prichindelul. Mă găinărelule! Nu cumva....

– Nu, moșule! se grăbi Tic. Da' de unde!... Vas' că o iau prin dreapta... Mulțumesc...

– Suie-te, bre, în căruță, și hai acasă, n-auzi?

– Aud foarte bine! îi răspunse Tic îndepărtîndu-se. Dar n-am să mă întorc de dragul matală în oraș. Ce, crezi că tata e atît de răutăcios ca matală?

– Du-te sănătos, pezevenchiule! îl afurisi moșul în felul lui, și un zîmbet îi miji sub mustață.

– Dar o iau pe drumul din stînga! îi mai spuse prichindelul și apoi îi arătă limba.

Nu limba îl supără pe moșneag, ci faptul că puștiul îi mirosise minciuna.

– Da' cin' te-a făcut, bre, așa de isteț? Ia uite, domnule!

– Apoi abia acum am aflat drumul adevărat, se crezu dator Tic să-i răspundă moșului și-o luă pe drumul din stînga.

2

Zănoaga era o scobitură adîncă și prăpăstioasă, ca o coajă de ou, înconjurată de stînci pleșuve și cristaline, precum constatase Ionel. Iar după calculele Luciei, altitudinea buzelor stîncioase și a platourilor din jur se apropia de 1200 de metri. Era altitudinea la care se întîlneau frățeste fagii și brazilii. Ca și brazilii, fagii din părțile Zănoagei erau înalți și drepti și cu crengile dispuse simetric. Numai culoarea albă a scoarței, culoarea norilor de dimineață, și frunzișul lat îi deosebeau de brazi.

Cireșarii poposiră într-un luminiș cu iarbă mătăsoasă. Acolo își lăsară poverile, acolo prînziseră, un prînz îmbelșugat, gătit la repezeală din alimente reci, dar pe care foamea și iușeala celor două gospodine îl ridicaseră la rangul de rafinament gastronomic. În apropiere se auzea susurul unui pîrîiaș; termosurile se umplură repede și se goliră și mai repede, și iar se umplură, dar de astă dată pentru a se filtra și a se gusta cu picătura de către Lucia și Ionel, care trăgeau îndărătnici elasticul unei savante dispute științifice. Fiecare trăgea, cît putea, de capătul său, așa că pînă la urmă apa deveni "feruginoasă-gazoasă", pentru a-i mulțumi pe amîndoi.

Încințați de marea lor descoperire științifică, dar mai încințați de atitudinea pe care-o avuseseră față de descoperire, o băuseră cu plăcere ne bună, îndestulați, foarte obosiți, cireșarii se întinseră pe iarbă, după ce, bineînțeles, desfăcuseră și așezaseră paturile sub privirile de Argus ale Luciei. Odihna era absolut obligatorie, ca orice lucru foarte plăcut. Un ceas și jumătate nimeni n-avea voie să se miște de pe pătură, dar nici n-avea voie să mai rămînă p secundă după semnalul ceasului deșteptător... căruia Dan îi și pusese gînd rău. Nimeni nu crîcni împotriva regulamentului... numai Ursu părea puțintel neliniștit. Aceasta era impresia Luciei, care hotări în sine a să-l supravegheze foarte strict. Îi era teamă să nu părăsească pe furiș poiana. Din fericire, Ursu își așeză pătura chiar pe marginea Zănoagei, și astfel Lucia răsufli ușurată. Ca să părăsească poiana ar fi trebuit să sară peste ceilalți, ceea ce, fără îndoială, ar fi atras atenția cuiva. Altă cale de evadare nu avea, pentru că în partea cealaltă zăcea, neîndurătoare prăpastia.

Mai târziu, Lucia se blestemă amarnic că nu urmărise niciodată acrobațiile lui Ursu, celebre în tot orașul. De unde să știe ea că două cluburi sportive trimiseseră emisari în orașel pentru a-l "culege" pe campionul școlar de gimnastică? Trecuseră doar câteva minute de la semnalul de odihnă generală și obligatorie, și Lucia, hotărîndu-se să-i ceară un sfat lui Ursu, de fapt vrînd să se convingă că e la locul lui, nu mai văzu decît pătura pe buza prăpastiei. Spaima o paraliza câteva clipe... Nu cumva?... Această ezitare îi fu fatală. Cînd se duse apoi cu Victor la locul cu pricina pentru a privi împrejurimile și străfundurile, nu mai zări nimic, nici urmă de Ursu.

— Păcat... Îi șopti Victor. Am fi asistat la un spectacol extraordinar...

— Ce vrei să spui?

— Nu l-ai văzut niciodată pe Ursu făcînd exerciții la bară sau trapez?

— Nu! Și-mi pare foarte rău... dacă e așa cum vrei să se subînțeleagă...

— Eu cred că Zănoaga asta n-a văzut de cînd e ea, nici pe vremea maimuțelor, dacă au existat vreodată pe aici, o mai grozavă demonstrație de acrobație.

Lucia era cit pe aci că caute dovezi sau argumente pro sau contra existenței antropoidelor, dar își aminti că abia a început programul de odihnă obligatorie, și mai ales că e responsabilă cu îndeplinirea programului.

Victor nu exagerase deloc cînd imaginase spectacolul acrobatic al lui Ursu. Vlăjganul își făcuse planul de evadare în timp ce-și potrivea pătura și nu căuta decît un moment de răgaz, pe care îl provocase el, aruncînd o pietricică undeva lingă Lucia și obligînd-o să caute mirată prin iarbă. Nu-i trebuia mai mult. Se împinsese, încet, fără zgomot spre buza prăpastiei, își încîrligase vîrfurile piciorului drept într-un ciot de pe margine și... dispăruse în prăpastie. Exact în clipita cînd toată greutatea corpului se lăsase în vîrfurile agățate de ciot, prinsese cu brațul stîng trunchiul unui brad, iar cînd piciorul drept se eliberase din ciot și corpul începuse să coboare încet, atîrnat în puterea de câteva clipe a brațului stîng, piciorul odihnit întîlnise sub talpă creanga pe care o căuta. Ursu răsufleseră ușurat. Tot greu fusese trecut. Și încă fără să se fi dat alarma! Restul era un joc de copil. Își făcuse vînt și se prinsese de creanga altui brad, sărise apoi în altul, apoi în altul, și iarăși, pînă ajunsese în partea cealaltă a Zănoagei, chiar în clipa cînd Lucia și Victor se opriseră pe pătura lui. Nici unul nu văzuse semnalul de despărțire făcut de Ursu de pe marginea cealaltă a Zănoagei, pentru că numai acolo nu se uitau. Îl căutau pe muchia cea mare, printre brazii de pe coasta abruptă, printre ierburile și bolovanii din vale, dar în fața lor, peste prăpastie, la vreo treizeci de metri depărtare, nu-și închipuiau că poate să fie.

După ce mai filfii o dată din mină spre locul de popas, Ursu porni în recunoaștere. Își luă mai întîi câteva puncte de reper, ca să evite orice întîrziere la întoarcere, apoi dibui o cărăruie de multă vreme neumblată, precum dovedeau iarba și florile care se lăfăiau în mijlocul ei. Foarte capricioasă și nestatornică, potecuța îl ameți cu ocolurile ei. Cum întîlnea un fir de apă pe care și un copil l-ar fi sărit, cum făcea un ocol de vreo douăzeci, treizeci de metri; la orice colț de stîncă ieșit afară printre copaci, alt ocol lăbărtat; se întîlnea cu un dîmb care putea fi urcat din două, trei salturi, iar cotea speriată pe la poalele lui. Și Dan ar fi disprețuit o asemenea potecă. Argumentul părindu-i-se hotărîtor, părăsi poteca mofturoasă luînd-o de-a dreptul la vale.

Drumul ales de Ursu, la început ușor, ca o suprapunere de mici platouri, un fel de trepte late și blinde, deveni, pe măsură ce cobora, un adevărat chin. Arborii, bolovanii, suișurile și coborișurile neașteptate, pîrîiașele, crăpăturile nenumărate, toate deveneau obstacole sîciitoare, care nu-l lăsau nici o clipă să răsufle în voie. Mai că începea să regrete abandonarea cărării... Oare de cînd nu mai călcase picior de om prin acele locuri?... Întrebarea îl trezi pe Ursu. Pînă atunci nu-l preocupase nimic altceva decît înaintarea lui, nu căutase nimic altceva decît locuri sigure în care să poată pune piciorul și puncte de sprijin pentru brațe. Cînd își lăsă privirile să alerge în voie se minună de frumusețea și bogăția peisajului. Parcă era o întrecere între culorile și miremele florilor, și sub scoarța de frunze uscate roiau tot felul de gîngăni multicolore. Fără să stea pe gînduri, culese cele mai frumoase și mai neobișnuite flori, și despărți de frunzișul uscat câteva gîngăni ciudate, cum nu mai văzuse pînă atunci. Mai ales o rădașcă uriașă, cu colți cit degetul și cu un corn în mijlocul lor. Tot culegînd "podoabele" cu care voia s-o îmbuneze pe Lucia, la întoarcere, Ursu se pomeni deodată în fața unei cărării. Abia se deosebea printre ierburi și bolovani. Era cărăriua pe care-o părăsise. Întîlnirea neașteptată îl încălzi, îi strecură în suflet o undă de duioșie. Parcă ar fi regăsit un vechi prieten. Își continuă drumul pe cărăriua la vale, și fusese inspirat apucînd noul drum, pentru că întîlni la un cot o aglomerare de stînci care-i furniză în câteva minute o adevărată colecție de roci. Gata! Nu-i mai era teamă de Lucia! Cu bogățiile pe care le avea în buzunar și-n mîini putea să-și cumpere toate libertățile... sau evadările. Mai rămînea să facă o ultimă recunoaștere de jur împrejurul regiunii și pe urmă putea să se întoarcă la Zănoaga.

De multă vreme căuta Ursu copacul care să-i înlesnească recunoașterea. Îl găsi într-un luminiș, cam departe de locul de popas. Era un fag uriaș care-și întrecu toți frățiii dimprejur. Nici nu-și dădu seama cînd ajunsese în vîrfurile lui. Își roti încet ochii: nu afla în toată regiunea un loc mai bun pentru recunoaștere. Apoi începu, meticolos, atent, încordat, fără grabă, să cerceteze punctele cardinale.

Spre nord se ridica bariera munților: stînci pleșuve sau împădurite, colți ca niște crenele, gheburi încordate ale unor giganti plumburii. Undeva, la poalele unui con uriaș, trebuia să fie intrarea în peșteră. "Cel mult zece kilometri", gîndi Ursu. Retrăgîndu-și privirile din munți, descoperi, la vreo doi kilometri de locul unde se afla, o scobitură ca o corabie. Era Zănoaga. Locul de popas nu se deslușea bine din cauza arborilor care-l acopereau ca o pavază. La dreapta și la stînga, pădurea era atît de deasă,

încît nu se putea deosebi nimic. Numai copaci, copaci, copaci. Doar undeva în zare, spre dreapta, cercetașul ghici, urmărind nesiguranța reliefului, o vale adîncă și deci existența unei ape. Își întipări bine direcția, apoi îndreptă privirile spre vale, spre regiunea pe care o străbătuseră cireșarii. Valea se vedea ca-n palmă, pînă la al doilea pod de piatră, pe care mai degrabă îl ghici decît îl zări. Se vedea și panglica șerpuitoare a drumului, alături de panglica argintie a apei și cărarea care urca la Zănoaga...

Cercetașul își încorda subit privirile. Parcă zărise un punct pe drumul care urca la Zănoaga. Era un punct mișcător, parcă înainta o gînganie. "Un călător", gîndi el, dar nici nu-și termină gîndul că tresări din nou. În urma punctului mișcător parcă se mai zărea un punctuleț, tot mișcător. Simți cum se strecoară în el o neliniște stranie. Își încorda aprig privirile, fixîndu-le asupra celor două puncte. Mai bine de un minut nu-și dezlipi ochii de pe ele.

Poate că a sosit timpul să se afle că, în privința vederii, Ursu era un adevărat fenomen. Profesorul de astronomie i-o încercase într-o noapte, punîndu-l să descopere, așa cum fac arabii, vestita stea Alcoor, lîngă Mizar, la îndoitura oiștei Carului Mare. Numai respectul față de pedagog îl oprise pe Ursu să ridă: steaua se vedea foarte limpede. Cea de a doua

Încercare se făcuse după un adevărat ritual. Trebuia să descopere, în Crucea Nordului, la capătul unui cadrilater care o cuprindea și pe Deneb, cea mai frumoasă stea din Lebăda, o stea foarte mică, numită 61 — Lebăda, una dintre cele mai apropiate de sistemul solar. O deosebise și pe aceasta, fără nici o greutate. Încercarea se sfîrșise prin descoperirea unei alte celebrități a firmamentului, supermobila Mira Cetti, aflată atunci între poziția a șasea și a șaptea. Profesorul rămăsese de-a dreptul uluit: într-adevăr, vederea lui Ursu era cu totul ieșită din comun. Puțini muritori se puteau lăuda cu o astfel de vedere.

Cercetașul își obosi ochii pînă la lacrimi și ceea ce zări i se păru de o mie de ori mai grav și mai important decît faptul că descoperise într-o singură noapte cele mai celebre podoabe ale lumii stelare.

Gonit de descoperirea de ultimă clipă, Ursu ajunsese într-o suflare la Zănoaga. Părăsiții se sculară doar de cîteva minute și se constituiseră imediat într-un tribunal imparțial și sever. O clipă să mai fi întîrziat și pedeapsa ar fi fost hotărîtă în contumacie. I se dădu dreptul la apărare... și Ursu începu să scoată din buzunare, din cutii și cutiuțe, tot ceea ce adunase în cutreierul său. Nu rosti nici un cuvînt. Numai energia și îndărătnicia Luciei opri o aprigă încăierare în apropierea tezaurului adus de evadat. Spiritele se liniștiră repede, fuga lui Ursu fu uitată, sau poate trecută sub tăcere, ba se pomeni și cu cîteva elogii, hai să zicem: laude, și parcă recunoscuse și vocea Luciei... Atmosfera fiindu-i prielnică, Ursu îndrăzni să ceară o porție suplimentară de hrană.

— Nu mai poți răbda? îl întrebă Lucia cu destulă bunăvoință în glas.

— Nici o secundă! supralicita el. Dacă ai ști cît m-am chinuit pînă am găsit rocile! Am scobit tunele, zău... Și floarea aia albastră ca un clopoțel... Era să-mi rup gîtul...

Lucia se văzu nevoită să cedeze stăruințelor și-i scoase, din ranița pe care tot el o purta, un pachetel cu hrană rece. I-l dădu cu inima îndoită, dar i-l dădu...

— Poate mai găsești unul...

— Gata! se încapățînă Lucia.

Era un "gata!" definitiv și Ursu se retrase. Dar mai era Maria! Tocmai se oprise în fața lui.

— Mie ce mi-ai adus? îl judecă ea.

Era jale! Nu oprise nimic pentru Maria. Tot ceea ce culesese se afla pe pătura din fața Luciei. Căută în buzunare, dar nu găsi nimic. Nici o pietricică, nici o frunzuliță...

— Nu mi-ai adus nimic... se întristă Maria.

Ursu reveni ca prin farmec. Chiar se învioră:

— Ți-am adus ceva!

— Ce? Unde e? Arată! Dă-mi!

— Acum nu pot... Îi făcu el cu ochiul. Așteaptă pînă deseară... Cam pe la asfințit...

— Ahaaaa! Te-am priceput... Nu vrei să recunoști că m-ai uitat... și-ți închipui că pînă deseară o să găsești ceva în drum... Nu m-am așteptat la asta, nesuferitul!

— Zău, Maria... Dacă-ți spun... Crede-mă...

— Nu te cred! Nu te mai cred!

— Atunci... Te rog să-mi dai ceva de mîncare... Poate ți-a mai rămas...

Maria rămase cu gura căscată. Era ultimul lucru la care s-ar fi așteptat:

— Ești nebun?!... Sau poate n-ai mîncat? Sau cine știe?...

— Ai ghicit!... Sau: *cine știe...?* Spune-mi! Ai?

— Am o coajă de piine, dacă-ți ajunge... Și mi se pare că mai am o roșie... și niște brînză... Și un "adio"...

— Grozav! dar bucata de "adio" n-o vreau. O primesc deseară dacă ții cu orice chip...

Maria scotoci în rucsac și-i întinse lui Ursu rămășițele prînzului, refuzînd, ostentativ, să se mai uite la cel flămînd:

— Tot Luciei să-i mulțumești... Dacă nu ne obliga ea să păstrăm resturile...

— Vă mulțumesc la amîndouă... Sînteți fete cumsecade, gospodine, bune, ce mai...

— Ei! Acuma-mi spui? atacă brusc Maria.

— Ce să-ți spun?! se holbă Ursu.

— Aaaaa! Ai și uitat?... În cazul ăsta... O să vezi!

— Zău, Maria... se rugă Ursu. Numai... deseară... sau puțintel mai tîrziu... Poate chiar înainte de

asfințit... Acum însă nu pot, pe cinstea mea...

– Mi-e teamă că ai împrumutat și altele de la Petrăchescu... Foarte bine că nu vrei!

Ursu însă nu-i mai răspuns. Se încruntă, gonind-o pe Maria. Dar nu la ea se gădea. Fața i se luminează repede și un licăr cald îi trecu prin priviri. O întrebare chinuitoare pierise. Rămăsese numai răspunsul, un răspuns duios.

Cind cireșarii părăsiseră Zănoaga, Ursu mai zăbovi câteva clipe: ca să fixeze în altă parte centrul de greutate al uriașei ranițe. Dar când prietenii dispărură după un cot și ieșiră din raza vederii lui, sări ca un popîndău. Cotrobăi undeva într-o raniță, scoase ceva, și porni în goană, la vale, pe potecă. Se făcu repede nevăzut printre copaci. După numai două minute se întoarse cu un aer foarte mulțumit, își potrive bagajele cu îndemînarea unui maestru și păși vesel, grăbit, pe urmele prietenilor săi.

Îi ajunsese, gîfînd, chiar la locul unde poteca se despărțea în două brațe. Dar nu erau singuri. Două ființe neașteptate le tăiaseră calea: un cioban voinic, sprijinit într-o ghioagă groasă și noduroasă, și un ciobănel de vreo zece ani, probabil fecioru-său, sprijinit și el într-un ciomag. Păreau amîndoi, acolo pe costișă, înțepenți, cine știe de cînd, în poziții oblice, în vale, o turmă își suna tîlîngile.

– Și care ar fi cel mai bun drum? îl întrebă Dan pe ciobanul cu ghioagă.

Fără să se clintească și să facă cel mai mic gest, fără să clipească măcar, cel întrebat răspunsese domol:

– De... Asta-i după om... Poate că mătăluță ți-ar conveni cel din dreapta... Poate că 'mnealui, și arată spre Victor, i-ar conveni celălalt.

Omul era greoi la vorbă, nu se destăinua cu una, cu două. Lucia voia precizie:

– Drumul din dreapta-i mai lung?

– De... Mai lung!... E un fel de-a spune... Vezi 'mneata?... De aici și pînă la fagul ăla prăbușit de lîngă turmă e tot atîta cale ca de la fag și pîn-aici... Ori ziceți că nu-i așa?

– Asta-i limpede ca lumina zilei... Încercă Ionel să imite graiul ciobanului.

Tot fără să se clintească, nici măcar buzele nu i se vedeau mișcîndu-se, ciobanul răspunsese:

– De... Ia du-te dumneata pînă-n vale la fag și uită-te 'mnea-ta la ceas și vezi cît ai făcut... Și-apoi vino 'napoi, și uită-te iar la ceas și vezi cît ai făcut... Nu mai e aceeași poveste... Ori ziceți că nu-i așa?

Ionel, și o dată cu el și ceilalți cireșari, se simțeau cam înghesuți. Era firoscos ciobanul, nu un rupe-vorbe cum crezuseră la început.

– Cam așa e, cum spui dumneata, îi dădu Dan dreptate.

– Eil... Acu' o să știți și 'mneavoastră de ce noi, aici la munte, nu socotim drumurile după lungime, ci după ceasuri...

– Și cam cît facem pînă acolo pe drumul din dreapta? reluă Dan sub o formă nouă vechea întrebare?

– De.. Dacă amu soarele-i spre prăvală, eu aș zice că pînă în amurg ajungeți la Pietroaia... Dacă țineți pasul vîrstei 'mneavoastră, se înțelege...

– Și pe drumul din stînga? întrebă Maria.

– Pe istălalt?... De... Dacă vă-ncumetați la drum... pînă-n amurg ajungeți la Pietroaia...

– Atunci am putea s-o luăm pe oricare drum, descoperi Lucia. Totuna e...

– De... Cum să nu se poată! Numa' că ăst din dreapta ocolește binișor...

– Și ăst din stînga? întrebă Ursu.

– De... istălalt e mai anevoios, că urcă mai de-a dreptul.

Cireșarii erau, în sfîrșit, lămuriți pe deplin asupra caracteristicilor celor două drumuri care duceau la Pietroaia, la Peștera Neagră.

– Dumneata ce ne-ai sfătui? căută Victor să-l intereseze pe cioban.

Abia atunci ciobanul făcu prima mișcare: își mută ghioaga la cealaltă subsuoară:

– De... Asta-i altă poveste... Cine vrea povețe, să le ceară... Și-aș zice s-o luați pe drumul cel pașnic...

– Nici vorbă că vom apuca pe el! sări imediat Dan. Și vă mulțumim foarte mult...

Dar ciobanul nu mai avu vreme să răspundă la mulțumiri. Se desprinsese fulgerător din pămînt, cu tot cu ghioagă, și alunecă la vale, pentru că oile, simțîndu-se neobservate, o apucaseră razna și ajunseseră la buza unei ripi prăpăstioase. Exact cu aceleași gesturi se desprinsese din pămînt și puiul de cioban.

– Pe care drum apucăm? întrebă Lucia.

– Parc-am hotărît o dată! se burzului Dan. Pe drumul cel pașnic, pe drumul din dreapta.

– La vot! propuse Lucia. Cine merge pe drumul din dreapta, mîna sus!

Dan se grăbi să ridice mîna, dar constată cu uimire că nu mai avea nici un tovarăș.

Cireșarii își continuară drumul spre peșteră, cotînd pe poteca din stînga. În frunte, Ursu, fluierînd vesel... La urmă, Dan, gîfînd și bolborosînd cuvinte neînțelese... care aduceau a blesteme.

Lîngă trunchiul unui copac prăbușit, la Zănoaga, poposiseră două ființe obosite. Nu trecuse prea multă vreme de cînd încetaseră să fie și foarte flămînde. Dar, așa cum numai în basme se întîmplă, Tic descoperise, aproape de intrarea corabiei de piatră, un pachet foarte insinuant. L-ar fi ocolit el cu grijă și cu respect, chiar cu ochii închiși, dacă nu l-ar fi intrigat poziția ciudată în care se afla și dacă n-ar fi

presimțit o anumită înrudire între cățel și pachet. Țombi se prefăcuse într-o săgeată, nemișcată și verticală, cu botul și mai ales cu nările transformate în virf necruțător, chiar sub pachet... pentru că pachetul era agățat de creanga unui brad, și potrivit în așa fel ca să nu-i scape nici chiar unui orb care ar fi urcat poteca: tot s-ar fi ciocnit cu nasul de el. După acest raționament lăaturalnic, prichindelul se apropie de pachet și văzu cu uimire că-i era adresat chiar lui! Adresa scrisă cu litere mari de tipar era vizibilă de la o poștă: PENTRU TICUȘOR. Îi mai trebuia un băț cu crăcană la capăt. Îl găsi repede și astfel pachetul ajunsese la destinație. Cine i-l trimisese?... Anvelopa de hirtie groasă nu spunea nimic, dar ciufuliciul bănuia pe cineva, știa el că prin codri sălășluiesc și zîne bune, nu numai mumele pădurii... Oare anticipa el ceea ce se afla în pachet? De ce se gîndea la o zîna bună și nu la muma pădurii?... Trăsese cu coada ochiului la Țombi și, după felul cum își mișca virful nasului, cerșetorul!, se convinse, fără urmă de îndoială, că în mîna lui norocoasă se afla un pachet cu mîncare! Îl desfăcu grijuliu, sub supravegherea neîndurătoare a cățelului, și pe hîrtia groasă în care era învelit, stăteau gata să se predea: trei bucăți de pîine, cîteva felii de salam, două roșii, o fărîmă de brînză, trei biscuiți și un măr. Gusturile culinare moderne ale zînei bune nu-l preocupară nici o clipă. Tăbări asupra bogățiilor noi, fără să uite să înjumătățească tot ceea ce se preta la înjumătățit cu bravul lui sfetnic, adică: pîinea, salamul, din păcate, și mai ales biscuiții...

Înfulecînd de zor, și imitat cu fidelitate de Țombi, Tic mulțumi din suflet zînei bune. Fără darul ei, cine știe ce s-ar fi întimplat! Doamne, cît îl mai chinuise foamea! Cum îi mai mușcase stomacul și intestinele! Și cită sîrșeală îi scursese în trup, în picioare mai ales! Ba la un moment dat începuse să aibă vedenii. De cîteva ori, în urcușul spre Zănoaga, i se păruse că vede în frunzișul pădurii, legănîndu-se în bătaia vîntului, cîrnați și crenvurști, pulpe și găluște, și struguri negri, psssst! ce mai bunătați!... dar nu erau decît cioturi, sau crengi rupte, sau conuri de brad, sau frunze bolnave. Ce foame crîncenă îndurase! Își aminti prichindelul sorbind cu buze înfiorate roșiile. Ba la un moment dat se gîndise că ar putea să invoce zînele bune: să se preschimbe tot codrul într-o pădure tropicală cu palmieri și cocotieri... dar nu-și mai rostise rugăciunea de teamă că pădurea necunoscută ar putea să mișune de jivine scîrboase și rele.

Cele două ființe de lîngă trunchiul prăbușit ajunseră la ultima înghițitură. Amîndouă în aceeași clipă. Privirile li se întîlniră... dar prichindelul se împotrivi valului de duioșie care-l amenința. Soarele se cam rostogolea spre munți.

— Eil se adresă stăpînul sfetnicului cu urechi supuse. Acum e acum! ajungem noi la Peștera Neagră?

Coadă lui Țombi răspunse foarte afirmativ, și ca să nu rămînă nici un dubiu și botul participă la răspuns.

— Păi dacă-i așa, îl luă la rost prichindelul, de ce mai zăbovești, leneșule? La drum!

Și o întinseră amîndoi la drum, pe cărarea îngustă care țîntea munții. Și merseră ei cît merseră, cum se spune în basme, dar nu prea mult, pentru că se văzură nevoiți să se oprească într-o poieniță dușmănoasă unde poteca devenea asemeni limbii șarpelui, adică se bifurca. Tic parcă simți o țeapă în inimă.

Soarele se lăsa spre asfințit și de jur împrejur era numai pădure și nici urmă de așezare omenească. Numai pădure, și copaci, și desișuri amenințătoare. Deodată, Țombi ciuli urechile. O secundă mai tîrziu își încorda și prichindelul auzul. Undeva, nu prea departe, parcă se auzeau voci. Fără zăbavă, dar cu precauții teribile, prichindelul se strecură în direcția din care veneau zgomotele. Se opri la buza văii. Jos se zăreau două siluete lăptoase, una mai mică, alta mai mare, rezemate oblic în niște pari. Erau cei doi ciobani pe lîngă care vremea părea că trece fără să-i atingă. Tic își continuă totuși coborîrea, dar amintirea pățaniei de dimineață: întîlnirea cu moșneagul răutăcios, îl obligă la o prudentă întreită. Pe la jumătatea costîșei se opri. Mai jos era primejdios. De acolo dădu binețe celor doi mocani și primind răspuns, dar mai ales pîrîndu-i-se amîndoi zidiți în pămînt, îndrăzni să întrebe:

— Nu știți care drum duce la Peștera Neagră?

Fără să se cîntească, fără să facă un gest, și parcă fără să miște buzele, ciobănelul îi răspunse cu voce domoală:

— Apăi de.. Vrei să spui la Pietroaia?... De... Amîndouă ar cam duce acolo...

— Și care-ar fi cel mai bun? stăruî prichindelul.

— De... Asta-i după om, își aminti puiul de cioban. Mătăluță poate că ți-ar conveni ăl din dreapta... iar... iar... 'mnealui i-ar conveni poate istălalt.

Tic era prea grăbit ca să se mai întrebe cine era "mnealui". Altceva îl interesa:

— Care-i mai lung?

— De... Mai lung!... E un fel de a spune... Vezi 'mneata... de-aici și pînă la fagul din vale...

Dar fagul era atît de aproape de el încît ciobănelul făcu prima mișcare: întoarse capul spre tătîne-său rugîndu-se pesemne, din priviri, să-l scoată din încurcătură.

Ideea salvatoare poposi însă în mîntea lui Tic:

— N-ați văzut pe unde-au apucat-o băieții care-au trecut înaintea... *noastră?*

Tic folosise ultimul cuvînt din spirit de prevedere: să-l creadă ciobanii trimisul unui grup, care rămăsese sus. Și la drept vorbind nici nu mintise: nu erau doi cei care căutau drumul spre peșteră? Ciobănelul își mutase ciomagul la cealaltă subsuoară:

— Apăi de... Au apucat-o pe drumul cel pașnic...

— Drumul cel pașnic!? se miră Tic a întrebare.

– Drumul din dreapta...

După un "mulțumesc" rostit în fugă și după un îndemn energic adresat unui Țingulică prostit de nemîșcarea celor doi ciobani, prichindelul porni iarăși la drum. Și nu-i trebui multă vreme pentru a tălmăci expresia ciobănelului: drum pașnic. Într-adevăr, poteca era domoală, liniștită, parcă voia să se strecoare neobservată printre obstacole și zăgazuri, ocolindu-le întotdeauna. De voie, de nevoie, prichindelul suportă o bună bucată de timp cuminenția cărării, dar cînd întilni în cale o ripă lată de numai zece metri și adîncă numai de vreo doi, în fața căreia poteca se speria, nu mai reuși să se stăpînească și se hotărî să scurteze drumul. Și după ce trecu de ripă și ajunse iarăși în cărăriuie făcu o socoteală care-l bucură grozav: cîștigase aproape jumătate de kilometru! Adică o mulțime de minute. Încurajat de succes, mai scurtă drumul de cîteva ori și de fiecare dată regăsi prietenoasa potecă. Pînă ce îi apărui la un cot, într-un desiș, o ridicătură ca o cocoasă de cămilă. Aproape vesel, părăsi cărăriuia cu gîndul că o va putea regăsi în scobitura dintre cele două cocoase. Urcă și cobori și iar urcă, dar nu dădu imediat peste poteca părăsită. Puțintel înfricoșat de discul soarelui, care nu mai dogorea și nici nu mai lumina cu puterea lui de zi, prichindelul făcu marea greșală de a începe să caute poteca numai înainte, în loc să se întoarcă foarte simplu înapoi, la poalele cocoasei. Înaintel... Dar erau copaci, și stînci, și gropi, și desișuri, și toate trebuiau ocolite și numai înainte nu mergea prichindelul. Cînd i se aprinse în minte gîndul cel bun, era prea tîrziu. Nici urmă de cocoase, nicăieri, nici măcar vreo ridicătură nu se mai vedea. Ba nici soarele nu-și mai arăta decît o felie roșietică și foarte grăbită. Prichindelul se întoarse iute cu fața spre asfințit ca să mai aibă timp să fixeze punctele cardinale. Dar la ce i-ar folosi oare punctele cardinale, dacă nu știe precis unde se află peștera? Și de unde să aleagă puncte de reper pentru nord sau pentru sud cînd n-aveau în jur decît copaci care se asemănau ca niște dușmani unii cu alții? Și cum va mai stabili punctele cardinale după ce soarele își va retrage ultimele culori?... Întrebările îl îboldeau rele și ascuțite ca niște lănci.

– Țombi dragă...începu el să se tînguie. Mi se pare că ne-am rătăcit prin pădure...

Și în clipa aceea prichindelul înțelese cît de rău și-ar fi făcut dacă ar fi gonit cățelul acasă cu tot dinadinsul.

Țombi simți neliniștea stăpînului și i se gudură viu la picioare și începu să-și frece botișorul umed și cald de niște gambe reci. Înaintau încet printre copaci spre nord, și ciufuliciul izbuti să-și mențină curajul pînă cînd umbrele copacilor prinseră a se lungi, iar desișul pădurii deveni mai întunecos. Primul val de teamă îi încreți carnea, dar nu se lăsă doborît. Se înverșuna la drum spre nordul lui halucinant și iluzoriu. Ceva îi spunea că peștera se află în direcția nordului, dar nimeni nu-i mai spunea în ce direcție se afla nordul. Nimeni, pentru că soarele nu se mai vedea, și nici culorile asfințitului nu mai ajungeau pe cerul îngustat al pădurii. Cînd primii lilieci își luară zborul din scorburile lor ațîțate de întuneric, prichindelul simți cum i se strecoară frica în oase. Gambele i se muiau, și dacă se oprea undeva, oriunde, în vreo oază întîrziată de lumină, începeau să-l incolțească ghearele ascuțite ale groazei.

Oare de ce nu putea să închidă ochii?... Nu putea! Și privirile lui descopereau pretutindeni injur figuri și forme ciudate, pe care un vînt, venit iute la chemarea groazei, le agita amenințător. Și mai erau și țipetele stranii ale păsărilor de noapte, țipetele cu care se trezeau. Pădurea întreagă, pădurea cea bună și plină de culori, își scotea din vîgăuni ascunse ființe de groază. Uriași cu zeci de brațe, babe deșirate, gheboase, cu părul plin de lighioane și cu unghii care zgîriau pînă-n inimă, dihâni cu colți încovoiați și cu coame zburlete care-i înțepau pulpele, balauri cu zeci de capete, cu limbi șuierătoare care-i atingeau ochii și ceafa, se mișcau, și dansau, și hîrșiau, și rînjeau mereu, din toate părțile.

Îngrozit, prichindelul luă cățelul în brațe și încercă să se apere de asediatorii incilciți, diformi și mușcători, fugind, fără să știe unde, fără să se întrebe unde. Și dihâniile pădurii îi tăiau drumul, îi loveau fața cu cozi, cu gheare și cu limbi scîrboase, îi incolăceau picioarele, îi zgîriau brațele. Cele două ființe bezmetice, ascunse parcă una în alta, trăiau din plin teroarea pădurilor întunecate. Un filfiit greu și cald se apropia de ei și țipete sinistre ca niște bocete răsunară undeva a-proape. O aripă moale lovi pieptul prichindelului și cîinele, schelălăind, îi scăpă din brațe și o luă la goană aiurea.

Singur, fără nici un suflet bun alături, ciufuliciul, atît de vesel și de neastîmpărat altădată, închise ochii așteptînd ceva rău, și parcă devenea de piatră, și parcă începea să înghețe... Se răzvrăti cu ultimele puteri, cu ultimele dorințe, cu ceea ce mai rămăsese cald și lumină într-însul. Protejîn-du-și mersul speriat cu mîinile, făcu pas după pas, pas după pas... și deodată auzi, aproape, un scheunat prietenos și simți la glezne o răsufare bună. Era o geană de lumină în aer, oare de unde? și Țombi își lipise botul de un loc bătătorit, cu iarbă scurtă, răvășită. Regăsise poteca!... Dar încotro să apuce? Unde era nordul?... În dreapta!... În stînga?... Lumina încă mai tremura pe potecă. Dar oare cît timp? Dacă dihâniile pădurii vor sări din nou asupra lui?... Iar simțea piatră și gheață în membre... Se uită în jur, se uită spre cerul care se zărea ca niște pete albastre, apoi porni încet, pe potecă, tîrîndu-și picioarele, tremurînd și așteptînd să i se înfigă în umeri gheare și ciocuri reci.

Cireșarii își aleseseră locul pentru popasul de noapte într-o poiană largă, aflată la vreo cinci sute de metri de intrarea în peșteră. Își instalaseră în grabă două corturi: unul mare pentru băieți, altul mai mic pentru fete. Masa de seară se servi repede, transformîndu-se printr-o hotărîre unanimă în cea mai îmbelșugată masă a zilei. Îndeletnicirea lor de moment, foarte domestică și comună, se petrecea într-un decor unic, de o rară sălbăticie și măreție. Parcă erau în fundul unei căldări, înconjurați de stînci uriașe,

de dantele și zorzoane de piatră, și mai erau arborii cu răcori înmiresmate, și mai ales culorile amurgului ca niște falduri blinde, binecuvîntîndu-i și veghind deasupra capetelor lor.

Cutezătorii fuseseră harnici și inimoși: ajunseseră la peșteră o dată cu asfințitul, își pregătiseră locul pentru popasul de noapte, erau toți sănătoși, nu mai erau flămînzi și parcă și oboseala pleca încet din ei... Da!... Ziua încă nu se terminase și nici lumina nu se subțiasse de tot, și mai erau cîteva treburi de făcut, unele plăcute, poate chiar distractive, altele ceva mai grele, la care nu oricine putea să se încumete. Dar rolurile erau împărțite de multă vreme.

Astfel, în timp ce Ursu și Victor, cu toporiștele în mîini, se rezeziră spre marginea pădurii pentru a alege lemne de plută, Lucia și Dan, manevrînd cam la întimplare două lopoți scurte, de excursie, rădeau iarba și frunzișul dintr-un cerc trasat cu grijă între cele două corturi și săpau chiar în mijlocul cercului o groapă ovală. Ionel și Maria aduceau vreascuri, cu brațele, parcă ferindu-se unul de altul, fiecare făcîndu-și depozitul propriu.

— Gata! îi trezi Lucia din preocuparea lor oarbă și îndărătnică. Cu ce ați adus pînă acum, putem petrece aici o noapte polară...

Și se pregăti să aprindă focul, dar Maria se înțepeni în fața ei:

— Stai! încă n-ai voie să faci focul!

— De ce? se miră Lucia.

— Oooofff! Suflet rece de savant! Nu înțelegi, nu simți că focul n-are nici un farmec dacă nu-l aprinzi atunci cînd începe să te ia cu fiori întunericul, cînd încep să licărească stelele și să arunce scînteii pentru ațîțat, cînd îl așteaptă toți cu ochii dornici de fum...!

— Ssssttt! opri Dan poezia Mariei. Lasă coțofana aia în pace și mai bine ascultă mierla.

Dacă fata cu cozi negre și vise albastre n-ar fi dorit de atîta vreme să asculte cîntecul mierlei, cite săgeți, și poate chiar cîteva unghii nu s-ar fi năpustit asupra lui Dan!

De la marginea pădurii străbătea însă pînă la corturi cîntecul duios, cîntecul trist al mierlei. Maria uită orice altceva și se pomeni că șoptește:

— Pasăre galbenă-n cioc... Rău mi-ai cîntat de noroc... Și deodată se răzvrăți: Nu vreau să cînte rău! Și nici nu cîntă rău! Spune tu, Lucia!

— Suflet cald de artist! îi răspunse Lucia. Nu înțelegi, nu simți că nu cîntă mierla... ci mierloiul. Ea clocește ouăle în cuib și el ține tovărășie cu cîntecul. Acolo, la marginea pădurii, se află un cuib...

— Stai! Staaaai! rugă Dan. Zău, Lucia. Sau dacă ții cu orice chip să ne omori, fă-ne descrierea ei. Dar te rog să nu uiți să ne spui cam cîte grame de puf are pe burtă în prima săp-tămînă a lui iulie...

— Mie mi s-ar părea foarte interesantă descrierea mieriei... sări Ionel în apărarea Luciei.

— Aoleu, mamă dragă! Zău, Ionele! Am impresia că ai confundat buzunarele. În loc să scoți o glumă, ai scos o piatră, un granit din ăla, arhaic. Nu mai da omului la cap!

— N-am făcut nici o glumă! se enervă Ionel. Și tu, dacă ți-ai confundat gura cu o rîșniță, du-te și macină în altă parte. Poate găsești o babă care trăiește numai cu cafea.

— Mai bine o babă știrbă care trăiește cu cafea, decît unul ca tine care trăiește cu ifose și cumpără laude... Să nu crezi că m-ai prins pe picior greșit. Cu tine nu mai fac glume!

Noroc că se întorceau din pădure, tîrînd după ei o groază de pari, Victor și Ursu. Cine mai avea vreme de ceartă? Parii trebuiau aranjați, și făcură din ei un fel de metereze în fața corturilor, focul trebuia făcut, și aduseră cîteva brațe de vreascuri la marginea gropii, și mai era și Lucia:

— Ședință în mers! anunță ea. Fără vorbărie și digresiuni. Exemplul îl voi da eu: Trei puncte la ordinea de zi! Unu: Alegerea șefului... Doi: Hotărîri cu privire la siguranța expediției... Trei: Urmările hotărîrii... Și la sfîrșit, știți ce ne așteaptă: ceva care se numește somn.

— Dar focul!? protestă Maria.

— Focul?! Rămîne la decizia șefului. Gata?... Atunci să ne pregătim pentru vot.

Ionel împărți bilețelele, Lucia, creioanele... colorate; Dan, urna, adică un pahar de campanie.

— Și acum propuneri de șef! ceru Lucia. Încep eu: îl propun pe Ionel! Mai vrea cineva...

— Eu! se rezezi Maria. Îl propun pe Victor...

— Cine mai are propuneri? întrebă Lucia cu un ton iritat. Ursu!... Vrei să spui ceva?... Ce tot te-nvîrți? Vino la scrutin! Și dacă îți închipui că ne jucăm de-a formalitățile stupide...

Ursu era însă prea tulburat ca să mai aibă gînd de hartă. Nici nu înțelesese ce vrea Lucia; simțise parcă o provocare în vorbele ei, dar n-o acceptă. Se uită încă o dată spre creste: nu se mai vedea soarele, nici voalurile lui de lumină, și asta îl neliniștea cumplit. Se apropie de corturi împotriva inimii.

— Ai altă propunere? îl întîmpină Lucia cu o voce care prevestea altă explozie.

— Tic! șopti Ursu fără voia lui.

Lucia își aminti discuția pe care-o avusese, în cursul dimineții, cu Ursu și Victor:

— Foarte bine! Dacă îți închipui că ne jucăm și vrei să strici un joc, ar fi mai bine să te retragi din el. Dar eu cred că e altceva la mijloc. Și mai cred c-ar fi cazul să te punem la punct! Imediat!

Nedreptatea, numai asta putea să-l înfurie pe Ursu și să-l facă să-și piardă capul:

— Și dumneata cu ce drept îți dai aere de șef? Nici măcar n-ai fost propusă.

— Dacă-i vorba de asta, o propun eu! sări Maria.

— Ssssst! porunci Dan în prima secundă de tăcere. Am și eu o propunere: să ascultăm numai un minut mierla...

"Toate pornirile de ceartă înghețară subit. Nu se auzea nici un cîntec, nici un zgomot, liniștea era groasă, grea, năucitoare. Se întîmpla exact ceea ce urmărise Dan: stingerea incendiilor printr-un minut

de liniște.

— Cred c-am putea începe, spuse el. Poate că totul e un joc, dar mie mi se pare un joc frumos. Vorbesc în numele meu, bineînțeles. Dar de fapt...

— De fapt... Îi luă Lucia vorba din gură, e un lucru cât se poate de serios. Cred că putem începe votarea.

— Dacă e un lucru serios, și este, spuse Dan, atunci resping acest creion. Cine mai are creion cafeniu? Mi se pare că numai eu...

— Al meu e roșu! descoperi Maria. Cine mai are creion roșu? Va să zică nimeni!

— Al meu e albastru! se miră Ionel.

— Aoleu! se îngrozi Lucia. Creioanele mele! Colecția mea! Dați-mi-le înapoi imediat! Fiecare să scrie cu creionul lui... Doamne! Ce era să pățesc!

— Tu!? o cîntări Dan. Ce era să pățim noi...! Am citit nu știu ce carte despre niște alegeri cu culori și cretă și răzbunări...

— Poate că ar fi mai bine să votăm cu mîna, la primul scrutin... spuse Maria.

— Nu-s de acord! răsună vocea fermă a lui Ionel. Începe să pară totul o joacă... gata!

Gata! în cinci secunde bilețelele celor șase alegători poposiră în urnă. Lucia se văzu nevoită să aprindă lanterna pentru a le citi. Întunericul coborîse brusc.

— Victor trei... Ionel trei... anunță Lucia.

Și rezultatul o miră foarte tare. Nu putea să-și închipuie cine-i acordase lui Ionel cel de al treilea vot. Mai că-i venea să regrete că alegătorii nu folosiseră colecția ei de creioane colorate. Cine-i dăduse al treilea vot lui Ionel?... Dan? Maria? Ursu? Imposibil. Singurul la care nu se gîndea era Victor. Dar timpul se grăbea:

— Trebuie un al doilea scrutin... se grăbi și ea.

De data asta răsună foarte dură și categorică vocea lui Ursu:

— Nu! Votul poate să mai aștepte. E ceva mult mai grav!

Toți presimțiră apropierea unei amenințări. Dar vocea lui Ursu deveni imediat calmă și liniștitoare:

— Poate că nu-i chiar atât de grav... Mi se pare că s-a rătăcit cineva în pădure...

— Cine? întrebă un cor uluit.

— Tic! răspunse Ursu. L-am văzut de la Zănoaga și i-am lăsat semne foarte sigure. Dacă n-a ajuns aici pînă acum... Și din păcate s-a întunecat...

În câteva clipe toți cireșarii cunoșteau povestea lui Ursu.

Zguduită, Maria rosti întrebarea tuturor:

— Ce putem face?

Umbrele serii se transformaseră în piclă groasă.

— Mai întâi focul! spuse Victor. Trebuie să facem un foc mare ca să se vadă de departe.

— Și noi să rămînem de mămăligă lingă foc? spuse cu un ton de protest Ionel.

— Eu zic să facem două grupuri, îl liniști Ursii, și să intrăm în pădure pe două căi. Fiecare grup cu o lanternă. Cîte doi...

— Atunci să facem trei grupuri, socoti Lucia.

— Ursu are dreptate, interveni Ionel. Trebuie să facă cineva focul și să-l păzească.

— Ba putem face trei grupuri, pentru că avem trei lanterne, spuse Victor. Ursu, un grup, și alte două grupuri de cîte doi. Eu cu Maria...

De'odată se auziră vreascurile pîrîind și o limbă galbenă, uriașă țîșni spre cer. Ionel aprinsese focul.

— Și eu cu Dan! spuse Lucia. Ionel să rămîna la foc. Gata! Luați lanternele!

— O secundă! ceru Victor. Să ne înțelegem asupra semnalelor. Fiecare își va striga numele ca să ne recunoaștem direcțiile. Din minut în minut, sau la jumătate de minut. Prin "A" se dă alarma, prin "IU" se anunță găsirea lui Tic.

— Plecarea! strigă Ursu uitîndu-se în urmă.

Totul se petrecuse în cîteva minute. Fdcul de lingă corturi devenise o vilvătaie. Ionel arunca mereu vreascuri, și nici o primejdie nu amenința împrejurimile. Groapa fusese săpată după ce încercaseră roza vînturilor. Cercetașii nocturni pătrunseseră în pădure pe trei căi: Lucia și Dan pe potecă, Ursu în dreapta lor, Victor și Maria în stînga. Strigîndu-și la intervale regulate numele, înaintau spre inima pădurii. Copleșiți de spaimă și de speranță.

5

Prichidelul avusese o licărire de luciditate în groaza lui. Amintindu-și că mușchiul copacilor arată cam întotdeauna nordul, își învinsese spaima și pipăi cu miinile scoarța cîtorva arbori. După ce simți pe alocuri, în virful degetelor, porțiuni mătăsoase, reveni apoi pe cărarea în care păzea ca o santinelă Țombi cel iarăși curajos, și astfel ghici direcția peșterii.

Rolurile celor doi nenorociți se inversară. Țombi trecu în frunte cu misiunea foarte strictă de a nu se abate cu un centimetru de la potecă. Poate că pentru prima dată, cățelul cu sînge albastru regretă că nu seamănă la miros cu javrele obișnuite, dar își scormoni cu atîta tenacitate amintirile ancestrale că parcă simți în nări niște odoruri cunoscute, sau poate numai unul cunoscut care-i deveni imediat chiar familiar. Tic nu putea să-l urmeze în întunericul tot mai gros decît slujindu-se de coada lui ca de o antecîrmă. Înaintarea amîn-durora era însă extrem de prudentă. Un pas dura o veșnicie. Mai ales după

ce Țombi ezită îndelung la o bifurcare neașteptată a potecii. Mirosuri cunoscute găsi pe ambele potecute... dar mirosul familiar parcă trecuse pe cea din dreapta.

Mergeau încet nenorociții, Țombi în frunte, prichindelul în urma lui ținându-i coada într-un gest prelung, nesfârșit, de mîngiere și recunoștință, amenințați de toate spaimele nopții, de toate dușmăniile pădurii, dar cu un mic bob de speranță în suflet... Un bobuleț care începu să se agite cînd ciufuliciul, multă vreme neciufulit de pieptenul fricii, zări, în depărtare, o tresărire luminoasă, și care explodă de-a binelea cînd auzi strigăte și nume cunoscute. Erau cireșarii! Fiecare își rostea numele. Oare cînd și unde dispăruse spaima și groaza și gheața? Oare existaseră vreodată? Atras de jocul cireșarilor începu și el să strige, cît îl țineau puterile:

– Tic! Tic!

– Ursu! Ursu! se auzea de undeva de departe.

– Lucia! Dan! răsuna undeva în fața lui.

– Victor! Maria! Maria! Maria!

Era singura care-și repeta numele. Și într-o clipă uită toată mișelia ei. Dar din păcate uitarea ținu tot o clipă:

"Las' că-i arăt eu! Din cauza ei..."

Dar strigătele și chemările răsunau prea frenetic și prea aproape. Acum mai ales, ar trebui să se păzească. Să nu-i intre vreo creangă în ochi, sau să nu-l împungă vreun ciot. Dar hărmălaia îl ameți atît de rău că nu mai reuși să se stăpînească. Un singur lucru știa: lumina pe care-o văzuse tresărind și care creștea mereu era un foc. Parcă-i simțea și fumul în ochi. Acolo trebuia să ajungă. Strigîndu-și din cînd în cînd numele, porni în goană, cu Țombi după el, spre lumină. Și deodată se trezi în fața focului! Vesel, curajos, ce mai: Tic! Bine i-ar fi prins curajul și veselia care-l cotropiseră definitiv, cu un ceas înainte în pădure! Uitase totul prichindelul cîrn și iarăși ciufulit. Sosirea lui nu fusese simțită. Dar el vedea spatele cuiva și vedea cum se reped vreascurile în vîlvătaie.

– Scuzați, vă rog... Începu bravul ciufuliri. Aici a poposit expediția cireșarilor?

Ionel se întoarse uimit și speriat și năucit spre vocea nevăzută:

– Tic!

– În carne și oase! Ba chiar și cu Țombi lîngă el!

– Cum ai ajuns aici, prăpăditule?...îîî... Răule!

– M-am luat după semnalul tău, după foc. Bravo!

– Mare isteț mai ești, îl alintă Ionel. Ai găsit pachetul cu mîncare?... Te pomenești că ți-o fi foame?

Prichindelul era supraîncărcat de primirea lui Ionel. Se așteptase la niște muștruluieli și la niște ghionturi!

– Am găsit pachetul, cum să nu-l găsesc! Și eu care am crezut că mi l-a pus acolo zîna cea bună! Va să zică tu mi l-ai pus!

– E un secret! rise Ionel. Cine l-a pus... nu mai contează. Bine că l-ai găsit. Ei! Cum stai cu foamea?

– Aoleu, ce foame mi-e! Aș mîncă și foc!... Dar ceilalți unde-s? N-au terminat joaca?

– Aoleu! șe vaită Ionel la rîndul lui. Am uitat să dau semnalul. Și ei te caută. Am organizat o expediție în regulă ca să te găsim. Stai puțin...

Își făcu mîinile pîlnie și începu să strige din toate puterile către toate direcțiile:

– Iuuuuu! Ionel... Iuuuuu! Ionel!... Iuuuuu! Ionel! Iuuuuu! Ionel!

Din pădure i se răspunse cu chiote. Toți știau că prichindelul se afla la foc, lîngă Ionel. Dar chioatele nu încetară imediat, și nici semnăturile orale ale cercetașilor. Jocul se apropia însă de foc.

Ionel îi oferî cîrnului cu ochii numai neastîmpăr tot felul de bunătăți și-i povesti pe scurt, în timp ce ascultătorul înfuleca de zor, cum decursese prima zi a expediției. Tic dădea mereu din cap, dar nu uita să rupă în două tot ce ducea la gură și să-l blagoslovească astfel pe Țombi cu cel mai îmbelșugat ospaț din viața lui... meritat cu prisosință.

– Grozavă friptură, Țombișorule, nu?... Lasă, nu te mai preface modest! O merităm amîndoi.

– Poate vrei un ceai cald? îl întrebă Ionel.

– Mai întrebî? răspunse puștiul uitîndu-se însă cu ochi de pisică spre niște pete albe. Astea ce-s?

– Am uitat să-ți spun! tresări Ionel. Avem alegeri... Astea-s biletele de vot. Alegem șeful expediției...

Ia stai puțin! Tu te pricepi la Morse?

Tic, în loc de răspuns, bătu de cîteva ori cu degetul în ceașca de ceai.

– S.O.S.! descifră Ionel. Bravo, Ticușor! Înseamnă că poți să mă înlocuiești din cînd la aparate.

De emoție și bucurie, Tic scăpă îmbucătura din gură:

– Zău, Ionel? Pe cuvîntul tău? Nu glumești?

– Serios, Ticușor... Tot îmi trebuia un ajutor. Mai ales dacă voi fi ales șeful expediției. Lucia se va ocupa de aparatul ei.

Chioatele cireșarilor răsunau foarte aproape.

– Zău, Ionel!? Chiar mă lași la aparat?

– Dă mîna'ncoa! Dar cu o condiție: să ai grijă de el ca de ochii din cap! Sfînt, Ticușor, auzi? Și mai e ceva: să nu fii rău cu Maria și cu Victor dacă te vor certa, auzi? O să aranjăm noi să nu te pedepsească prea rău... Asta-i o înțelegere tainică, Ticușor. Numai noi o știm. Dă mîna!

Întîlnirea mîinilor fu foarte scurtă, abia se atinseră, pentru că în poiana luminată pătrunseseră cireșarii. Tic îi privi de departe cu un aer mirat și naiv.

– Nesuferitul! îl pironi Maria oprindu-se brusc la mijlocul drumului.

Și într-o singură clipă prichindelul uită toate blestemele, toate suferințele îndurate din cauza ei, că îi va arăta el, și sări pe lângă foc ca dintr-o explozie oprindu-se exact în brațele care-l așteptau deschise.

– Nesuferitule!

Spuseră și ceilalți câte ceva, cuvinte pe jumătate dojenitoare, pe jumătate bune, unii își plimbară degetele prin părul lui, alții îi atinseră urechile, simțea că ajusese erou.

– Cum ați crezut voi că o să plecați fără mine?! îi luă imediat la rost prichindelul. Și pe sub pămînt să fi mers și tot așa fi ajuns aici. Tocmai cu mine v-ați pus?

– Nici chiar așa, Ticușor! încercă Victor să-l potolească. Dacă n-ar fi noapte, te-aș trimite imediat acasă... ca să-ți ceri voie...

– Gata! interveni Ionel. Zarurile s-au aruncat. Va trebui să-l luăm cu noi în expediție.

– Și cu biberoanele ce facem? întrebă Dan.

Victor era nemulțumit de panta pe care alunecase discuția:

– Tic! spuse el. Mai întâi trebuie să lămurim ceva. Nici u-nul dintre cei pe care i-ai găsit aici n-a fugit de acasă...

– De unde știți voi c-am fugit?

– Nu vrei să spui că ți-a dat voie tăticul? îl încolți Maria. L-am întrebat înainte de a mă culca...

– Eu am spus că n-am fugit! se încăpățină Tic.

– Aha! îl dibui Dan. Vrei să spui că ai ieșit pe poartă, domol, ca orice om... Nu?

– Da... Am plecat ca orice om... M-am grăbit eu, dar n-am fugit.

– Tic! interveni iarăși Victor. Mi se pare că ne jucăm cu vorbele. Ai plecat cu voie sau fără voie?

– Și ce dac-am plecat fără voie?

– E rău și urît și vai de noi! izbucni Maria. Un copil care-și înșală părinții...

– Și o soră care-și înșală frățiorul... o întrerupse Tic. Care a vrut să-l înșele... repară el imediat.

– Ticușor, de ce nu înțelegeți? îl dojeni Ursu. Maria te știa acasă... Gîndește-te la părinții tăi, ce e în sufletul lor acum? Ce-și închipuie?

– Îmi închipui foarte bine ce-și închipuie...

– Adică... Îl imboldi Maria. Ce-ți închipui, uriciosule?

– Adică nu-mi închipui... Știu sigur! Tăticu e foarte bucuros. Și-a dat seama ce greșeală era să facă dacă nu venea moș Timofte...

– Cîrnule! sări Dan ca o fantomă. Ți-a dat voie!

– Da! răspunse cîrnul pronunțînd un *da* nepăsător; parcă ar fi răspuns la cea mai banală întrebare, de pildă: ai pantofi?

Maria îi și cuprinse capul:

– Răule! Uriciosule! Nesuferitule! Mișelule!

– Dac-ai vorbi la feminin... mai izbuti el să îngîne, dar fu repede sufocat de îmbrățișarea caldă.

De undeva de lângă foc, Ursu îi făcu, prietenește, din ochi, iar ștrengarul îi răspunse cu un zîmbet ascuns.

– Acum fii sincer, Ticușor, și spune! îl îndemnă Victor. Nu era mai bine să ne anunți de-aseară?

– Am vrut să vă fac o surpriză, pe cuvînt...

– Dacă ai ști prin ce emoții am trecut, mamă dragă...

– Voi!?

– Te pomenești că și ție ți-a venit surpriza de hac... Îl zgîndări Lucia. Ia recunoaște!

– Aș! respinse prichindelul provocarea. Dac-ați ști ce frumos și interesant e în pădure, seara!... Am văzut atîtea dihăanii. Adică nu-i frumos, dar e interesant. Mai ales dacă nu-ți pierzi firea și te uiți la grozăviile din jur...

– Și cam ce-ai văzut? îl iscodi Lucia.

– Psssst! o groază de dihăanii... Păcat că n-ați fost și voi. Și mai ales tu, Lucia. Am văzut un balaur cu vreo cincizeci de capete... și niște babe cu gheburi de cămilă, să mor eu... și niște jivine cu colți și gheare de un metru... Știți cum am trecut pe lângă ele?

– Chiar le-ai văzut? persevera Lucia.

– Așa cum vă văd pe voi. Și cînd închideam ochii.

– Și nu ți-ai fost frică? întrebă Dan.

– Frică?!... Mie!?!?

– Tic!... îl potoli Lucia pe marele curajos. Știi tu cine dă drumul tuturor acestor dihăanii? Știi cine le face și le aduce în fața ochilor?

– Cine, mă rog?

– Frica, prostuțule! Te-ai dat singur de goll!

– Ba nu! Voi sînteți niște răutăcioși și niște invidioși. Vă pare rău c-am venit singur, noaptea, prin pădure. Las' că știu eu! Și la urma urmei, mai mare spaimă ați tras voi!

– Asta e adevărat... Îl muștră Ursu de lângă foc.

Era un moment de pauză, și Ionel le aminti celorlalți că prima zi a expediției nu s-a încheiat:

– Ar fi bine să trecem la al doilea scrutin...

– Exact, la asta m-am gîndit și eu, spuse Lucia. Dar, ce facem cu Tic? Face sau nu parte din expediție?

– Sigur că face, de vreme ce a plecat cu voie, răspunse Ionel. Eu sînt de părere să-i dăm și lui drept la vot. Se pricepe destul de bine la Morse, are ochi buni, poate să ne ajute cu adevărat. Nu-i așa, Tic?

Tic se grăbi să incuviințeze, iar Lucia, văzînd că spusele lui Ionel capătă aprobarea celorlalți, îi lămuri prichindelului situația. Dar Tic își dăduse de multă vreme votul.

Alte bilețele se împărțiră, iarăși se umplu urna, iarăși se răsturnară, iarăși se auzi vocea Luciei, mai mirată de astă dată, dar rezultatul nu mai era același, nici nu mai putea fi același:

– Victor, trei... Ionel, patru!

Ionel devenise conducătorul expediției! Cînd celălalt candidat îi ură succes, Lucia înțelese, abia atunci, că nu Tic, ci Victor hotărîse rezultatul.

Ionel, molipsit de energia și dinamismul Luciei își luă imediat în primire atribuțiile. O imita pe Lucia întocmai, fără să-și dea seama, bineînțeles: în felul cum vorbea, în rapiditatea pe care o impunea, chiar și în unele gesturi.

Strinși în jurul focului, fără neliniști rele, zgîndăriți din cînd în cînd de emoții plăcute, cireșarii își ascultau conducătorul, ales prin vot secret, unii cu uimire chiar, și toți aprobîndu-i spusele. Ionel argumenta necesitatea despărțirii expediției în două grupuri. Devenise foarte clar pentru toți: siguranța și reușita expediției depindeau de această măsură. Dar o dată cu această convingere creștea și altceva în sufletele cutezătorilor: o neliniște, o emoție, o durere. Tocmai pentru a atenua acest sentiment, interveni Victor:

– Despărțirea va dura foarte puțin: o zi, poate două zile, poate chiar mai puțin de o zi, pînă vom face prima explorare. Cînd ne vom hotărî să începem harta, numai unul dintre noi va rămîne cu schimbul la aparat, afară, ceilalți vor putea să colinde în voie peștera. Lanterne avem, baterii avem, timp avem destul... Pînă la urmă ne vom plictisi de peșteră și vom sta mai mult afară...

– Totuși... prima întîlnire, primii fiori... se auzi o voce cu tristeți și nostalgii.

Dal Prima explorare, primele emoții, primele descoperiri! Cui îi erau hărăzite?... De aici izvora neliniștea dureroasă a citorva cireșari. Cine va intra în peșteră?... Cine va rămîne afară?

Ionel propuse ca grupurile să se alcătuiască în urma unor discuții deschise, și Victor îl susținu din primul moment, dar toți ceilalți se opuseră ca niște draci. Nici nu voiau să audă de discuții și aranjamente: "Las' că știm noi", insinuase Dan făcîndu-i cu ochiul lui Tic. "Să tragă la sorți!" Măcar să aibă fiecare aceeași șansă. Nici o concesie! Ori vor hotărî sorții, ori... la revedere!

Ionel mai încercă o dată să-i convingă, dezvăluindu-le o teamă, care era și a lui Victor, că sorții ar putea, de pildă, să hotărască o asemenea componentă: Maria, Lucia, Dan și Tic în peșteră, pentru că peșterii îi erau repartizate patru locuri, ceilalți afară. Exemplul lui Ionel dezlănțui un uragan acolo între corturi. Numai Ursu rămase tăcut. Ceilalți, și mai ales prichindelul fioros, făcură un tărăboi cumplit. Și ca să nu se mai piardă timpul, și ca să arate că sînt democrați, mai ales că erau foarte siguri de rezultat, scandalagiii cerură să se pună la vot modalitatea alcătuirii grupurilor: prin vot sau prin discuții? Victor și Ionel votară pentru discuții, Lucia și Ursu se abținură, Maria, Dan și Tic indicară sorții și cîști-gară partida. Și totuși discuțiile, adică adeptii "discuțiilor" se aleseseră cu ceva: conducătorul expediției va face parte, de drept, din grupul peșterii. Și mai obținuseră ceva: dacă grupurile vor fi foarte neechilibrate, plenul va putea hotărî prin majoritate de voturi transferuri dintr-un grup în altul.

– Și calificativul de neechilibrat cine-l va da? întrebă Dan. Va trebui să-l punem la vot... Și dreptul de a pune calificativul la vot, tot prin vot trebuie să-l obținem... ca să vedeți ce limpede și sigură e democrația...

Lucia îi făcu semn să tacă și Dan se supuse, dar nu și Tic care încercă, ingratur, să-l oblige și pe conducătorul expediției să se înfrunte cu sorții. Probabil pentru prima dată, prichindelul nu avea încredere în anturajul cu care se înțelesese atît de bine pînă atunci, chiar în situații foarte grele, aproape fără scăpare, anturajul Fortunei. Din păcate, argumentația lui fu respinsă fără cruțare, și trebuia deci să se mulțumească doar cu trei șanse din șapte, nu cu patru, cum ar fi fost drept. "Cea de a patra șansă mă va nenoroci", își spuse foarte speriat prichindelul. Și cu voce tare:

– Dacă ar fi patru locuri în peșteră, unul ar fi absolut sigur al meu...

Numai Dan îi dădu dreptate, mizînd însă și el tot pe al patrulea bilet.

Lucia agită urna cu cele șase bilețele. Pe trei din ele scria: *peșteră*, pe celelalte trei: *afară*. Cîteva clipe, nimeni nu îndrăzni să-și încerce, primul, șansa. Se uitau unii la alții îndemnîndu-se, adică sperîndu-se, cu privirile. Și totuși, zburîndu-se și împungîndu-i pe ceilalți, prichindelul cu păr de aur și cu argint viu în priviri provocă sorții. Scoase biletul, îl despătură... și deodată sări ca un apucat azvîrlindu-și vocea pînă la capătul pădurii:

– Peștera! Merg în peșteră! Uitați-vă și voi!

Și plimbă, cu un gest de triumf, bilețelul aducător de fericire, oare numai fericire? pe la nasul celorlalți. De la primul bilețel, șansele se împutînaseră, dar sporiseră în schimb emoțiile. Alte ezitări, pînă ce Victor băgă degetele în urnă și spuse cu un ușor tremur în glas:

– În peșteră...

Apoi indiferența Luciei care nu era deloc simulată:

– Afară, pe munte...

Apoi, Dan, consolîndu-se cu un oftat și cu:

– Soarele și Lucia... Sau Lucia și soarele...

Mai erau două bilețele în urnă. Unul dispăru în pumnul Mariei. Îl strînse aproape cu disperare, dar încă nu-l deschise. Ultimul se desfăcea în mîna lui Ursu. Dar nici el nu spuse vreun cuvînt. Se uită mai întîi la Maria și-o văzu aruncînd hîrtia în flăcări, și apoi privind, pînă la durere, pînă la lacrimi, jarul galben și rău: Adio... primii fiori, prima întîlnire...

— Afară... spuse Ursu cu un glas incolor.

Maria tresări și se uită nedumerită la vlăjganul care mototolea bilețelul. Ar fi vrut să i-l ceară, să citească și ea cuvântul care era scris pe el. Dar bilețelul zbură în flăcări și ea înțelesese tot ce se întâmplase și nu mai avu nici o urmă de îndoială când îl văzu pe Ursu ocolindu-i privirile care voiau să-i mulțumească.

Tăcerea era prea grea. Noroc că o spulberă prichindelul prin niște aplauze pe care le adresa tuturor:

— Grozav! spuse el. Fiuuuuu! Ce grozav!

Dar oare ce s-ar fi întâmplat dacă mina lui îndrăzneată ar fi nimerit alt bilețel? Era întrebarea care-l speriasse pe Ursu. Și cât de mult voise să-l împiedice pe prichindel să tragă primul! Și prichindelul înțelesese tocmai pe dos!

Ionel reconstitui grupurile:

— Eu, Victor, Maria și Tic vom intra în peșteră. Lucia, Dan și Ursu vor explora, paralel cu noi, coasta muntelui. Precum am convenit trebuie să întreb dacă vrea cineva să facă vreo observație cu privire la grupuri... dacă își inchipuie că e necesar un transfer oarecare...

Toți erau de părere că grupurile erau perfect echilibrate. Alte observații nu se auziră. Numai Tic se apropie de Ursu și-l privi cu tristețe sinceră. Ar fi vrut atât de mult să meargă împreună... dar numai în peșteră.

— Îmi pare foarte rău că ne despărțim, șopti el. Ce sorți răutăcioși! Las' că...

Ursu îi acoperi blind, cu palma, chica aurie și răzvrătită, apoi îl trase încet spre pieptul său:

— Las' că ne înțelegem noi... prin aparat... Și sînt sigur, Ticușor, c-o să ne-ntîlnim repede...

Ionel anunță programul zilei care urma:

— Scularea în zori... Despărțirea... La gura peșterii confecționăm pluta... Așa! Peste cinci minute: stingerea. Somnul obligatoriu. Și vă urez: Noapte bună!

Ursu se uită spre Lucia: Lucia se uită la Victor.

Somnul fiind obligatoriu, dar mai ales pentru că oboseala suia iarăși prin membre, iar fantezia însăși o zi plină și grea: ziua a doua, tinerii intrară repede în corturi. Somnul nu se mai furișă ca altă dată, amețind mai înainte gândurile, ci veni iute și autoritar. În cortul băieților, doi cireș ari îi mai rezistară câteva clipe, clipele în care ar fi vrut să-și spună, simultan, unul altuia: "Ai grijă de ceilalți". Dar gândurile lor se întîlniră înaintea șoaptelor, pecetluind același mesaj nerostit. Noaptea molatică pătrunse pe nesimțite și în gândurile lor.

Cerul era împroșcat cu jar. Stelele parcă se înțeleseseră să vegheze neostenite și duioase pînă în zori visele acelor care peste câteva ore își vor începe marele vis.

Cine le-a șoptit oare atât de blind tinerilor cutezători: Noapte bună! Poate chiar tu...

CAPITOLUL X

1

Unul dintre grupuri, cel pe care sortii, și duioșia lui Ursu, îl hărăziseră primei întîlniri, primilor fiori, ajunsese la intrarea peșterii. Celălalt abia se mai zărea undeva, departe, pe coasta muntelui. Cireșarii începeau să bată la poarta marelui vis...

Toți se sculară o dată cu zorii, fără să-i trezească cineva, își împărțiră merindele cu cîntarul infailibil al camaraderiei, apoi uneltele, și abia apoi se strînseseră în jurul feței de masă așternută pe iarbă de gospodinele amuțite. În timpul mesei se stabilise programul emisiunilor T.F.F., absolut obligatoriu, cea mai severă lege a expediției. Despărțirea se oficiase chiar acolo, pe platou, cu glume și încurajări, dar și cu o umbră de tristețe. Grupul Luciei luase imediat drumul muntelui, grupul lui Ionel se abătuse, pentru scurtă vreme, la o colibă de birne asuprită de uitare și ruină, de unde se aprovizionase cu câteva scînduri, cam șubrede, dar care ar fi putut folosi la confecționarea plutei. Alte poveri, grele și sicîitoare, apăsau umerii încărcăți ai visătorilor. Noroc că Ursu tira după el o cireada întregă de birne și pari, legată ingenios cu funiile de rezervă. O altă cireadă, asemănătoare, însă mai săracă, se hurduca și gema în urma lui Victor. Abia cînd se opriseră în fața găurii întunecoase, ascunsă de arbori și bolovani, răsunară primele cuvinte, adică primele exclamații. Dar înainte de a sfredeli întunericul, se mai uitară odată în depărtări și brațele lor fluturaseră un semn de dragoste și durere unor mîgildețe care n-aveau dreptul la primii fiori al visului.

Grota îi întîmpină binevoitoare și primele exclamații ale cutezătorilor fură exclamații de surpriză și plăcere. Pătrunseseră înăuntru, printr-o crăpătură ca un triunghi de cărbune, încălziți și transpirați, și se pomeniseră deodată învăluți în răcoare și liniște, iar lumina era discretă și odihnitoare. Dar senzația de plăcere nu dură multă vreme. După prima recunoaștere, un amestec de dezamăgire și deziluzie încerca să pună stăpînire pe ei. Antreul peșterii, camera de primire, era foarte sărac: o scobitură fără asperități, fără cotloane, fără podoabele de calcar pe care și le imaginaseră, fără urme și semne care să-i poarte cu fantezia în noaptea timpurilor. O scobitură oarecare, cu boltă joasă, îngustîndu-se spre fund. Înaintarea cu prudență spre întuneric și chiar după primii pași avură senzația că sînt înghesuiți și amenințați cu strivirea. Bezna se îngroșa, iar fundul peșterii se îndepărta trans-formîndu-se într-un

tunel din ce în ce mai îngust și mai scund.

În sfârșit, Ionel dădu semnalul pe care-l așteptau toți: lumină! Fiat lux! cum îl corectă Maria. Patru lanterne puternice își împreună razele într-un mănunchi orbitor. Tunelul în care intraseră era destul de larg și de primitor și mult mai generos decât antreul din urma lor. Pereții lui erau umezi, tavanul avea crăpături profunde, iar mai departe se zăreau ieșituri, văgăuni și bolovani răzleți.

Cel mai fericit era Tic. Parcă intrase într-o împărăție a minunilor. Nici nu mai voia să știe de ceilalți. Uneori rămânea în urma lor, alteori o lua înainte, și își plimba lanterna peste tot. Căuta și cerceta totul: firide, scobituri, crăpături, gropi, orice spațiu mai ciudat care putea fi un adăpost sau un ascunziș pentru cutia fermecată. Într-un cotlonaș cam zurliu la început, dar imediat cumițindu-se și oprindu-se în barajul muntelui, Tic zări câteva pietre, câteva pietricele, care pe lângă bolovani uriași de pînă atunci păreau nepoftite în peșteră. Le ridică de jos, le cîntări, apoi strigă:

— Ionel! Stai! Am găsit ceva...

Prichindelul rămăsese în urmă și Ionel îl așteptă câteva clipe, destul de nerăbdător, dar cînd zări pietrele din mîna lui, îl pufni risul.

— Pietre obișnuite, nătărăule... le găsești în orice curte. Nici o scofală...

Cam împotriva inimii, prichindelul aruncă pietrele, dar nu-i trecu nici o clipă prin minte să renunțe la căutări. O luase înaintea tuturor, iscodind cu botul curios al lanternei pereții tunelului. Țingulică i se strecura printre picioare numai cînd nu trebuia și asta îl cam necăjea pe ciufulici, dar nu într-atîta încît să uite cu cită iscusință își îndeplinise rolul de cîrmaci în ajun. Îl apostrofă de câteva ori, chemîndu-l cu numele de momente rele și astfel cățelul acceptă rolul de trenă. Lîngă un bolovan ca un cub găsi câteva pietre și chiar se gîndi să transforme una dintre ele în piesă de colecție, dar amin-tîndu-și disprețul lui Ionel și gîndindu-se că ar putea fi iarăși batjocorit, renunță, deși cu inima indoită. Își puse în cap să nu mai caute altceva decît ascunzișuri... Dar nu-și termină gîndul pentru că îl înțepea vocea lui Ionel:

— Stați! Victor! Vino repede! Uitați-vă și voi! Pun mîna-n foc că-s rămășițe de granit paleozoic...

Ionel avea în mîna chiar piatra pe care era s-o ia Tic. Amărît nevoie mare, puștiul se oțări la el:

— Ei și! Mare scofală! De cînd le-am văzut eu! dacă nu dădeam cu piciorul în ele nici tu nu le găseai!

— Mai bine puneai mîna, îl repezi Ionel. Tu știi, mă găgăuță, ce vîrstă au pietrele astea?... Cam o mie două sute de milioane de ani...

— Ș-ale mele, alea pe care le-ai aruncat?... Ce, ălea n-aveau măcar vreo nouă sute de milioane? Lasă...

Victor îi liniști pe toți anunțîndu-i că nu mai este mult pînă la intrarea primului salon, bineînțeles dacă peștera nu se răzvrătise împotriva hărții.

Din fericire peștera fusese cuminte. După numai câteva minute, tinerii pătrunseră într-o încăpere largă, ca o sală de bal, luminată straniu de razele care se furișau iscusit prin niște crăpături subțiri ca firul de ață. Cînd lanternele incendiară cu lumina lor unită salonul, exclamații uluite îi salutară splendorile generoase. Zeci de țurțuri albicioși se spînzuraseră de cupola neagră, iar în mijloc, stalactitele și stalagmitile aproape că-și atingeau vîrfurile. Și mai erau ciorchini de marmură lipiți de vreun perete, și firide tainice, și statui ciudate, și coliere suspendate, și stînci singulare ca niște vîrfuri de săgeți, și alte forme, și reliefuri bizare, și mereu spații negre, ca niște stele ale întunericului, nenumărate podoabe cioplite și finisate și șlefuite de sute de milioane de ani meșteri. Tinerii se înfruptau din ele cu priviri și fantezii flămînde, și exclamațiile erau șoptite, sau tăcute pe buze fierbinți. Iar Tic, refugiat în spațiul anilor lui, înțelese, în sfârșit, cît de înțelept fusese acel care alesese peștera drept ascunziș al cutiei fermecate. Iar Maria, fascinată, se străduia să-și amintească visele ei pentru a le compara cu miracolele care-o înconjurau.

Parcă simțînd-o cum arde și tremură în visele ei, Ionel încercă s-o trezească:

— Și totuși, de la spațiu la relief, toate podoabele de aici se datorează apei și bioxidului de carbon care transfor...

Maria îi fixă raza lanternei drept în ochi:

— Care transformă calcarul în bicarbonat de calciu, țipă ea. Știu, domnule mare savant. Dacă ai reduce și ființa ta nesuferită la elementele de bază: hidrogen, oxigen, fosfor, carbon, calciu, etcetera, etcetera... n-ai mai fi în stare să faci observații științifice și nici n-ai mai simți regrete că te-ai legat de mine...

Fața peșterii spusese totul într-o suflare. Ionel nici nu avu timp să deschidă gura, mai ales că lanterna dușmană îi ardea toată fața. Dar erau numai ei doi în locul acela. Victor și Tic ajunseseră la capătul salonului, urmați de un Țombi cam neliniștit.

— Atențiune! ajunse vocea lui Victor la urechile celor doi. Am dat de apă!

Vestea era prea gravă pentru a nu anula într-o clipită pornirile de ceartă. De fapt, Victor încă nu dăduse de apă, dar simțea umezeala în aer, și parcă auzea și un clipocit în apropiere, și mai era și harta din mîna lui care indica la capătul primului salon existența unui lac subteran. Din prevedere îl apucă pe Tic de mîna, dar prichindelul crezînd că e un gest de mîngiere, răspunse prompt lipindu-se de el. Așa îi găsi Maria și Ionel. Și tuspatru înaintară cu prudență exagerată, încet, cu pași de plumb, dar nu numai prudența îi obliga la acest mers chinuitor, ci și poverile care parcă se îngreuiaseră și care erau mai greu de strecurat printre atîtea și atîtea obstacole. Se opriră la marginea lacului. Malul celălalt nu se vedea. Numai apă, apă de cristal, ca o oglindă, spartă uneori de picurii care se prăvăleau invidioși din întuneric.

Victor aruncă sfoara cu plumb, și ghemul începu să se desfășoare mereu, mereu, pînă ce rămase

un mosor gol în mâna lui. Și tot nu atinsese fundul!

– Foarte adânc! spuse el. Probabil o prăpastie umplută cu apă. Păcat că nu știm și cât de lat este...

– Brrrrr! făcu Tic după ce-și plimbă o clipă degetele prin apa lacului. Rece ca gheața! Nu l-aș trece înot...

– Nici nu-i nevoie, Ticușor, îl liniști Victor. Îl vom trece cu pluta. Numai că mai întâi trebuie s-o facem, și, și mai întâi trebuie să aducem materialele din antreu. Tot cu cireada...

– Dar și, și mai întâi, interveni Ionel, n-ar fi cazul să căutăm o cale de trecere terestră?

Victor făcu un semn de neputință cu mâna, dar lanternele se împreunară iarăși spărgînd pe spații mari întunericul. Pretutindeni: apă, apă, numai apă.

– Da... recunosc Ionel. E cazul și timpul să ne ocupăm de plută...

Cireada de birne și scinduri adusă destul de repede de Victor și Ionel fu depozitată la marginea lacului, în dreptul unei crăpături piezișe prin care pătrundea o fișie timidă de lumină solară. Locul se transformă imediat în șantier. Cele mai groase birne se întîlniră într-un patruleter închegat solid cu citeva scoabe. Alte birne, mai subțiri, fură fixate, paralel, în interiorul patruleterului, iar deasupra scheletului, prins cu atîta strășnicie în cuie și scoabe că nici măcar nu scîrțîia, se așezară scindurile fostei colibe, bătute și ele zdravăn în cuie și legate, pentru mai multă siguranță, cu sîrmă și funii. Estetica plutei cam lăsa de dorit, dar rezistența ei nu dădea nimănui dureri de cap.

– Cam rudimentară... spuse Victor. Dar în lipsă de altceva... Să sperăm că e destul de solidă...

– Oare ne ține? se înfiora Maria. Cum făceai tu, Ticu-șorule? Brrrrr! încăpem toți pe ea?

– Brrrrr! răspunse Victor în același stil. Cum poate să-ți treacă prin cap așa ceva?... Cred că ne-am prăbuși înainte de-a ajunge în apă. E o plută de tranzit, un fel de bac, pentru o singură persoană. La mare nevoie ar încăpea și două... Vom trece pe rînd și vom trage pluta înapoi cu frînghia.

Imediat ce termină de vorbit, Victor scoase din rucsac doi colaci de frînghie pe care-l legă de birnele cele mai groase: fiecare la alt capăt al plutei. Unul urma să rămînă pe mal, celălalt călătorea cu pluta pînă la țărnul nevăzut al lacului. Apoi pluta se transforma într-un bac original. Frînghia o trăgea sau înainte, sau înapoi, după nevoie. Sistemul descoperit de Victor era în același timp: simplu și sigur. Numai primul călător, cel care urma să ducă funia pe malul celălalt, trebuia să înfrunte riscurile unei traversări neobișnuite și nesigure.

– Gata! anunță Victor după ce controlă încă o dată nodurile celor două frînghii.

Chiar în clipa aceea, Ionel descoperi într-o firidă citeva pietre curioase:

– Oare nu sînt urme de granit arhaic? se întrebă el emoționat și iscoditor.

– Mî se pare că. e tot piatra aia paleozoică, în care am dat cu piciorul, spuse Tic, care apăruse ca prin farmec țîngă el.

– Ionel! strigă Maria. Începem trecerea.

– Imediat! răspunse Ionel. Să văd numai dacă n-am dat marea lovitură. Voi puteți să treceți...

– Ba nu! Tu trebuie să treci primul! Așa se cuvine! Hai, că te așteptăm!

Dar Victor se și afla pe plută și pluta se afla pe apă. Cum îl văzu, Ionel lăsă baltă granitul lui și veni la plută:

– Stai, Victor! Lasă-mă pe mine! N-ai voie să...

– Atenție! strigă Victor. Prindeți funia și luminați drumul. Și aveți grijă de Tic...

Folosind o scîndură lată drept vîslă, Victor începu traversarea lacului. După cîțiva metri numai, îndreptînd raza lanternei sale în față, zări malul celălalt. Vîsli și mai energic și acostă fără nici o greutate. Malul nou părea mai primitiv decît cel pe care-l părăsise. După ce debarcă, luînd cu el colacul de frînghie încă nedesfășurat, își anunță prietenii:

– Gata! Am ajuns și văd lumina lanternelor voastre. Totul e în ordine aici... Acum trageți de funie, trageți pluta! Trimiteți mai întâi bagajele și cătelul... Gata?

De pe malul celălalt i se răspunse afirmativ și sistemul intră imediat în funcțiune. Ionel și Maria traseră de funia lor, aducînd pluta acolo, în timp ce colacul lui Victor se desfășura domol.

Toate bagajele fură încărcate la iuțeală, și, deasupra lor, Tic îl puse pe Țombi, ca o santinelă, dar Țingulică se împotrivi teribil despărțirii inutile. Sări de pe plută drept la picioarele stăpînului ingrat, care însă înțelegîndu-l și accep-tîndu-i pentru prima dată nesupunerea îl transformă iarăși în Țombi. E adevărat că șmecherul cu buline pe ureche avu grijă să-și dea obolul de lingușire lîpindu-și și frecîndu-și blana caldă de gambele reci ale prichindelului.

Ionel anunță semnalul convenit și, de pe malul celălalt, Victor începu să tragă de frînghie. După trecerea bagajelor veni rîndul pasagerilor: Maria, apoi Tic și Țombi, și la urmă Ionel. Conducătorul expediției își puse imediat rucsacul în spate pentru a-i îndemna și pe ceilalți la drum:

– Mî se pare că sîntem înîntîrziere...

– Plecăm imediat... Îi răspunse Victor. Dar nu mai este nevoie să cari rucsacul. Avem un cărăuș grozav.

Ionel îl privi, o dată cu ceilalți, foarte mirat:

– Adică?

– Pluta! Cel mai neobosit cărăuș!

Într-adevăr, din lac pornea prin tunel un pîrîiaș subteran destul de lat și de adînc pentru ca pluta să poată naviga nestingherită. În citeva clipe, ca într-o întrecere, toate bagajele poposiră pe plută.

– O vom trage cu funia! spuse Ionel.

– Nu trebuie s-o tragem, îl corija Victor. Trebuie s-o ținem. Pîrîiașul nu se varsă în lac, izvorăște din

lac. Curge la vale și nu e deloc nărăvaș.

– Perfect! spuse Ionel. Vom ține funia cu rîndul.

Cîreșarii porniră în aval cu alte puteri în trupuri, parcă și cu altă dispoziție. Ideea lui Victor îi descotorosise de toate poverile și de multe griji. Parcă niciodată nu se simțiseră mai sprinteni, mai veseli, mai senini, deși se aflau în inima muntelui, despărțit de lumea luminii și culorilor prin zeci de milioane de tone de piatră.

Victor ținea funia de care era legată pluta. Dar pîrîiașul curgea cuminte și nu-i stingherea deloc mișcărilor.

– Mai avem de trecut un lac mai mărișor... spuse Victor, uitîndu-se pe hartă. Apoi cîteva saloane. Acuș ajungem la punctul terminus. Cred că pînă la prînz...

– Victor! îl intrerupse de undeva din întuneric Maria. Unde s-a găsit scheletul mastodontului?

Dar nu-i răspunse Victor, ci Ionel care de asemenea cerceta harta:

– În primul salon în care vom intra. Un salonaș, mai degrabă, dacă ar fi să ne luăm după hartă.

Tic, care pînă atunci rămăsese în urmă, se strecură ca o fantomă pe lângă Victor și Ionel, o întrecu și pe Maria, dar nu și pe Țombi care provocase toată această schimbare de poziții.

– Stai, Tic! încercă Victor să-l oprească. Atenție! Auzi? E o scobitură în dreapta!

– Tic! țipă Maria. Înapoi, măgarule!

– Uraaaa! se auzi răspunsul celui insultat. Alarmă! Alarmă bună! Veniți toți aici! Uraaa! Am găsit un os de mastodont!

Tustrei cei chemați alergic spre aureola pe care o lansa lanterna lui Tic... și-l găsiră pe norocosul prichindel instalat comod pe o platformă de grohotiș chiar în locul unde harta indica o scobitură primejdioasă. În mîna lui se afla un oscior care aproape îi fu smuls de către Maria. Cercetarea osului nu ținu prea mult. Ionel și Victor îl priviră neputincioși, dar Maria îi veni repede de hac:

– Chiar tu l-ai descoperit, Ticușor?

– Aproape eu... răspunse ciufuliciul.

– Hmm... îl amenință Maria. Să știi, Ticușor, că mastodontul tău s-a transformat de-a lungul erelor în vițel.

– În vițel!? Nu se poate! în elefant!

– Nu, Ticușor... Chiar în vițel. E un antricot de vițel, foarte veritabil.

– Ce să caute vițeei aici? o înfruntă prichindelul. Poate e de la un pui de mastodont, se rugă el.

Dar cel care aduse argumentul incontestabil fu Țombi. Ionel îl prinse în raza lanternei în timp de rodea cu pasiune alt os.

– Ciini care să roadă oase de mastodont încă n-am văzut... spuse Ionel.

– Dar ce, nu-s tot oase?

– Nu! Mai mult seamănă cu pietrele...

– Zău? Chiar nu-i de la un pui de mastodont? se tîngui Tic. Și cum a ajuns vițelul aici?

Era întrebarea care-l frămînta pe Victor, care-l speria pe Ionel, care-o neliniștea pe Maria. Pentru că întrebarea nu avea decît un singur răspuns: în peștera mai fusese cineva. Și dacă osul era bun de ros... Înseamnă că nu trecuse prea mult timp de cînd peștera fusese vizitată. Dar cine o vizitase? Și în ce scop? Și cînd?... Toți gîndeau astfel...

– Fiuuuuuuuuu! înțelese Tic. Să știți că sînt oase dintr-un pachet de mîncare...

– Ți-a venit mîntea la cap, îl luă Maria la rost.

– Atunci, se înfurie prichindelul, înseamnă că a trecut altcineva prin peșteră înaintea noastră.

– Asta-i, picuile!

– Nu se poate! Nu vreau! Cine a avut un asemenea curaj? Cine...

Își opri întrebarea, pentru că simți un obiect cam moale sub talpa piciorului. De fapt, piciorul îi alunecase într-o groapă, la marginea pîrîiașului. Cînd abătu raza lanternei asupra obiectului cu pricina, Tic era cît pe-aci să se prăbușească de emoție. În groapa aceea nu se afla altceva decît o cutie ruginită, o cutie de metal lunguiață... O scoase la iuțeală din groapă, o băgă în sîn și alergă imediat spre Maria:

– Am găsit cutia fermecată! îi spuse el la ureche. Tu nu știi cuvîntul vrăjtit?

– Ce cutie, prostule? Ce cuvînt vrăjtit?

Abia după ce-i arătă cutia, Tic își aminti că, spre a-i menține farmecele, n-avea voie să vorbească nimănui despre ea, și mai ales n-avea voie s-o arate nimănui. Era foarte înfuriat și avea atîta ciudă pe cineva... Încît îi venea să-și pocnească țeasta de pereții tunelului. Maria îl liniști repede, neliniștindu-i însă pe ceilalți:

– E tot atît de cutie fermecată tinicheaua asta, cum era antri-cotul ăla os de mastodont... Băieți! Veniți repede! Ia uitați-vă!

Cutia aceea ruginită îi uimi pe amîndoi; și Ionel și Victor o întoarseră pe toate fețele. Concluzia lor se asemăna cu a Mariei:

– O cutie de sardele! Unde ai găsit-o, Ticușor?

Tic le arătă locul: o groapă oarecare. Probabil că fusese aruncată la întîmplare acolo, sau poate o adusese apa. Ba nu! N-o adusese apa. În interiorul ei mai erau pete de ulei.

– Acum e sigur! spuse Victor. A trecut cineva prin peșteră înaintea noastră... O persoană?... Mai multe?... Și nu e mult timp de cînd a trecut...

– Da... Încuviință Ionel. Am văzut și eu urmele de ulei din cutie... Trebuie să ne încordăm atenția... și să nu ne îndepărtăm prea mult unii de alții... Auzi, Tic?

– Cine ți-a spus că nu aud? sări prichindelul. Aud mai bine decât tine, aud și ce nu vrei să spui. Știu eu că ți-e frică și dai din gură ca să rămînem lingă tine...

– Din clipa asta îți interzic să mai atingi aparatul! îl pedepsi Ionel. Și cum ieșim din peșteră, cum te trimit acasă!

– Asta ai vrea tu, acum! nu se lăsă Tic bătut. Ce-ai mai vrea să fii afară sau acasă, fiuuuu!

Maria își inghionti frățiorul și-l rugă apoi, în șoaptă, să se lase de hartă.

– Mi-e ciudă! mărturisii el tot în șoaptă. Cine știe ce idioți au trecut pe-aici, înaintea noastră...

Și iarăși tinerii se simțiră apăsați de poveri, dar și mai apăsați de griji și neliniști. Uitară de expediție, uitară de hartă, deveniseră toți niște cercetași nervoși și tăcuți, mereu cu ochii în patru, iscodind cu lanternele toate spațiile, centimetru cu centimetru. Noroc că tunelul și salonașele erau anoste, cumiști, lipsite de podoabe, netede, plictisitoare. Mai găsiră un băț de chibrit și două mucuri de țigară. Altceva nimic. Dar nici nu trebuia mai mult: Un băț de chibrit și două mucuri de țigară. În jurul lor brodă Victor primul său raționament din acea suită uluitoare care va umple de faimă toți cireșarii.

– N-a trecut o singură persoană prin peșteră... Începu el. Nu una singură, ci cel puțin două...

– Ce te face să crezi asta? întrebă mirat Ionel.

– Cele două mucuri de țigară.

– Dar asta nu e o lege, Victor, spuse Maria. Nimeni nu e obligat să fumeze o singură țigară...

– Nu te grăbi! o opri Victor. La ce depărtare am găsit mucurile? Mi se pare că erau aproape unul de altul...

– La câțiva pași, preciză Ionel.

– Nu sare în ochi? reluă Victor. Mai multe persoane, dar, hai să spunem: două persoane, pentru că două mucuri am găsit, deși poate au fost aruncate și alte mucuri în apă... două persoane și-au aprins în același timp țigările și le-au stins aproape în același timp... E imposibil ca un singur om să fi aprins și să fi fumat două țigări deodată. Prin urmare, au trecut prin peșteră, înaintea noastră, cel puțin două persoane. Asta ar fi prima concluzie.

Și ceilalți inclinau spre concluzia lui Victor. Nu aveau alte argumente, erau poate câteva întrebări. La una din întrebări se gîndea Ionel:

– Dar dacă unul din mucuri a fost aruncat altădată?

– Aproape cu neputință, spuse Victor. Nici unu la mie șansă. Să-l arunce în același loc, și pe urmă... uitați-vă... amîndouă mucurile au cam aceeași mărime... Imposibil, Ionel.

– Și eu cred că ai dreptate, interveni Maria. Dar adineauri ai vorbit de o primă concluzie... mai e și alta?

– A doua concluzie, zîmbi Victor, e încă în studiu de ipoteză... Persoanele care au trecut prin peșteră erau într-un fel familiarizate cu peștera. Cred că o cunoșteau...

"Ipoteza" lui Victor stîrni și mai mare uimire și ațîță și niște licăre de teamă în sufletele celorlalți.

– Cum ai ajuns la concluzia asta... adică la ipoteza asta? își aminti Ionel.

– Da... clătîină Victor din cap. E mai bine s-o numim presupunere... dar mai înainte de a răspunde, aș pune și eu o întrebare: cine dintre noi s-a gîndit măcar o clipă să înfulece ceva?... Mie, cel puțin, nici nu mi-a trecut prin cap și nici n-am simțit crampe de foame...

Maria, Ionel și chiar Tic nu-l contraziseră cu o iotă. Dar prichindelul ridică subit mîna ca la școală:

– Țombi! Nu numai că i-a trecut prin minte, dar a și înfu... a și ros ceva...

– Hai să-l lăsăm pe Țombi, Ticușor... reluă Victor. De ce nu ne-am gîndit la mîncare?... Însăși întrebarea pare idioată. Cînd să ne gîndim la mîncare și cum să ne gîndim la mîncare, cu atîtea minunății, cu atîtea podoabe nemaivăzute, cu atîtea surprize în jurul nostru, poate chiar cu amenințări... pentru că n-am fost mereu siguri că pasul nostru nu ne duce spre vreo capcană a naturii... Să te apuci să mînci și pe urmă să fumezi într-o peșteră pe care o vezi prima dată, e prea din cale-afară... Vă amintiți unde am găsit chibritul?... În singurul loc din tot tunelul unde curentul e foarte slab. Oare e o simplă coincidență că tocmai acolo a încercat cineva să aprindă țigara? Și mai e ceva: toate lucrurile pe care le-am găsit, le-am găsit pe malul stîng al pîrîiașului, pe partea pe care mergem noi... Dar noi știm că partea asta e accesibilă pentru că așa arăta harta. Dacă obiectele pe care le-am găsit ar fi fost aruncate la dreapta și la stînga, ar fi însemnat că vizitatorii orbecăiau în căutarea unui drum accesibil, pentru că și pe partea dreaptă sint locuri accesibile.

– De ce să nu ne gîndim mai bine că aveau și ei o hartă? întrebă Ionel.

– Pentru că e imposibil, Ionel... Singura hartă a peșterii se află la muzeul orașului și dosarul din care am scos-o și am copiat-o dovedea de la o poștă că nu fusese desfăcut de zeci de ani. Și nu e numai atît... Să zicem că ar fi avut o altă hartă, de la o sursă misterioasă... o copie necunoscută a hărții noastre. Atunci n-ar fi trebuit să ospăteze în locul unde Tic a găsit oasele și cutia, ci s-ar fi ferit de locul acela, pentru că pe hartă e însemnat ca un loc primejdios: o scobitură în proces de eroziune... Deci nu după hartă cunoșteau cei doi vizitatori peștera, ci fiindcă au mai trecut prin peșteră și, cine știe? poate că și-au făcut o hartă proprie. Prin urmare, avem de-a face cu niște obișnuiți ai peșterii...

– Mai ai și altă surpriză? încercă să-l provoace Maria.

– Nu! Nu mai am nici o surpriză. Ceea ce urmează e limpede ca lumina zilei. Cei doi vizitatori erau fără îndoială orășeni. Sută la sută!

– Poate că erau cei doi ciobani! își aminti Tic.

– Ce ciobani! spuse Victor. Orășeni sută la sută, Ticușor. Crezi tu că țărani, și mai ales ciobanii, vin la munte cu cutii de sardele și cu antricoate în desagă? Brînză, slănină, ouă, ceapă, asta e mîncarea

lor de drumeție... Și pe urmă mai sînt și mucusurile de țigară. Amîndouă mucusurile provin de la țigări cu filtru, și încă cu filtru fin, de nailon... În povestea asta cu fumatul, aș avea curajul să spun că numai unul dintre cei doi vizitatori era fumător, celălalt a fumat pentru că a fost servit cu o țigară... E o presupunere și se bazează pe faptul că nu e lege ca doi fumători să fumeze aceeași țigară...

– Dar nici nu e lege care interzice să se fumeze aceeași țigară, spuse Ionel.

– E adevărat... Șansele sînt jumătate, jumătate. Dar e totuși curios ca doi fumători să termine exact în aceeași clipă țigara. Unul fumează mai rar, altul mai iute, unul fumează pînă la capăt, altul pînă la jumătate. Eu aș zice, mai degrabă, că nefumătorul, văzîndu-l pe celălalt că aruncă țigara, a făcut și el la fel, adică i-a imitat întocmai gesturile. Adică a aruncat-o în același timp și cam în același loc, fără să se gîndească s-o stingă, strivind-o cu piciorul, cum fac aproape toți fumătorii. Chiar amîndoi să nu strivească mucusurile e puțintel cam curios... Și pe urmă chibriturile...

– Care chibrituri? se miră Tic. N-am găsit decît un singur chibrit.

– Tocmai acest lucru mă face să cred și mai tare că avem de-a face cu doi orășeni, și că numai unul din ei e fumător. Cînd X, să spunem, a fost servit cu o țigară de Y, primul lui gest a fost acela de a scoate chibriturile, pentru că fără chibrituri nu intră nimeni într-o peșteră. A aprins primul băț, care însă s-a stins imediat, din cauza curentului, probabil. Uitați-vă și voi! A ars numai fosforul, bățul nici n-a fost atins de flacăra. Y l-a liniștit probabil aprinzînd primul țigara.

– Dar n-am găsit decît un singur chibrit! insistă Tic. Și-am căutat și eu și Tombi și toți.

– Păi tocmai asta, Ticușor, ți-am mai spus, îmi întărește presupunerea: lipsa altor bețe de chibrituri. Cu un singur chibrit e imposibil să se aprindă două țigări într-o peșteră bîntuită de curente. Nu de la chibrit s-au aprins țigările, ci de la o brichetă, de la bricheta lui Y. Țăranii, și mai ales ciobanii, nu prea folosesc ei brichete cu benzină, cu pietre, cu fitil... și nici amnarul nu prea are șanse să se aprindă în at-mosfera asta umedă... Și apoi țigări cu filtru de nailon și amnar... Nu prea merge combinația, zău, Ticușor...

– Cu alte cuvinte, recapitula Maria, au trecut pe aici, înaintea noastră, două persoane, hai să zicem doi indivizi, amîndoi orășeni, unul dintre ei e fumător, altul nu, așa... și ceea ce e mai grav: nu erau la prima lor vizită în peșteră...

– Mai bine zis, preciza Victor, nu le era necunoscută peștera...

– E cam același lucru, interveni Ionel.

– Nu-i chiar același lucru, spuse Victor. Poți să te plimbi, de pildă, de zece ori printr-un loc, să zicem printr-o sală cu tablouri, sau cu cărți, de zece ori, dar de fiecare dată cîte zece secunde și nu vei cunoaște nimic din sala aceea. Dar dacă stai multă vreme în ea, o dată sau de două ori, poți să înveți totul pe dinafară... E mai bine să spunem că nu le era necunoscută peștera...

– Ai dreptate, accentua Maria. Totul pare foarte simplu.

– Tocmai acest simplu, Maria, se preschimbă, dacă te uiți la el din alt unghi, în ceva foarte ciudat și complicat, în ceva care nu mai e simplu. Știi cîte probleme obscure se agită!

– Eu nu prea văd cine știe ce probleme obscure, spuse Ionel. Adică aș vrea să nu văd.

– Asta-i altceva, Ionel. Eu nu vreau să văd neapărat ceva. Problemele există. Hai să ne întrebăm: Din ce oraș veneau indivizii tăi, Maria? Dintr-un singur oraș puteau să vină, de vreme ce am căzut de acord că sînt obișnuți ai locurilor. Din orașul nostru!

– Într-adevăr!... șopti Maria înfiorată.

– Atunci cine sînt? Iată prima întrebare obscură, Ionel. Oricît mă chinuiesc, nu pot să-i găsesc răspuns. De bine, de rău cunoaștem aproape toți oamenii din oraș, mai ales pe cei care au preocupări mai neobișnuite. Dacă vreunul dintre aceștia, să spunem: profesorul nostru de naturale, ar fi fost vreodată în peșteră, n-am fi știut noi? Atunci cine sînt acești vizitatori temeinici pe care noi nu-i cunoaștem?

Nici ceilalți nu izbutiră să răspundă. Prinși de discuție, asaltați din cînd în cînd de fiorii unor spaime, cireșarii uitară să-și continue drumul. Se așezară pe niște bolovani paralelipedici, la marginea ultimului salonaș, fără să știe, sau nevrînd încă să știe, că mai e foarte puțin pînă la punctul terminus al peșterii.

– Cine sînt indivizii, Maria? continuă Victor întrebările. Iată primul mister. Și pentru ce au venit în peșteră? Cu ce scop? Doar cunoșteau peștera?

– Poate că au venit să caute cutia fermecată! spuse Tic atît de încet că nu i se înțeleseră cuvintele.

– Și atunci, reluă Victor, nu putem spune că, de vreme ce cunoșteau peștera, au venit aici cu alt scop decît acela de a o vizita?

– Care ar fi scopul? întrebă Ionel.

– Acesta e al doilea mister, răspunse Victor. A doua problemă obscură: de ce au venit cei doi indivizi aici?

– Atunci... Îndrăzni Maria, de ce au mîncat în peșteră?

– Exact! o aprobă Victor. De ce au mîncat în peșteră? Aceasta e a treia și cea mai obscură întrebare! Primele două întrebări sînt într-adevăr interesante ca probleme de rezolvat: Cine? De ce? Sînt întrebări... chiar atrăgătoare, și ar putea să aibă o rezolvare foarte simplă... dacă am cunoaște cîteva amănunte care ne scapă acum. Ultima întrebare însă e insolubilă; oricît mi-aș bate capul, nu pot să găsesc un răspuns. Prin logica de toate zilele nu se poate răspunde la ea. Poate că ar trebui să apelăm la absurd. Nu știu nici eu... De ce să mînce în peșteră? în întuneric? în frig? în umezeală?... De ce?... Dacă locul în care au mîncat ar fi foarte departe de intrarea în peșteră, adică de ieșirea la lumină, aș mai

înțelege. Li s-a făcut foame și au mâncat... Dar nici foamea nu vine pe neașteptate, ca un junghi, și chiar dacă vine, cînd știi că după cîteva sute de metri poți să mînci, ca omul, la lumină... E prea de tot! Povestea asta cu mîncarea e prea ciudată, prea misterioasă. Celelalte mistere sînt mai... cum să spun?... sînt ca niște probleme distractive... Cu o cheie oarecare le poți rezolva... Da ăsta cu mîncarea nu poate fi rezolvat cu o cheie oarecare... Numai dacă-l forțăm prin absurd...

— Și ce înseamnă absurdul ăsta? întrebă Maria. Dă-mi măcar o idee...

— Maria! Orice om poate să intre într-o peșteră, printr-o întîmplare, sau voluntar, ca să vadă, să revadă, să răs-re-vadă... ceva... Oricît de ciudat ne-ar părea, oricît ne-ar durea pe noi, care am vrut să fim primii vizitatori ai peșterii, prezența cuiva, chiar repetată, devine normală... Dacă am face abstracție de noi, vizitarea repetată a peșterii de X sau Y, sau de X și Y, mai pare ciudată? Nu... Dar în clipa cînd X sau Y mîncă în peșteră, la două palme de lumină, și nu mîncă biscuiți, ci deschid o cutie de conserve, lucrul mai pare normal? Iată de ce spun eu că numai prin absurd poate fi înțeles acest gest... pentru că numai un om anormal îl poate face... un om căruia nu-i place lumina, care urăște lumea și soarele, care se simte mai bine în întuneric...

Ionel se uită la ceas:

— E timpul să începem semnalizările... Să nu creadă cei de afară că ni s-a întîmplat ceva...

Victor și Ionel montară în grabă aparatul. Controlară bateriile și înălțară antena, strecurînd-o cu grijă printr-o crăpătură a peretelui care mijea a lumină. Ionel făcu semn că e pe cale să înceapă emisiunea, un semn de tăcere, fără să-și dea seama că e inutil, și toți se supuseseră, așteptînd cu sufletul la gură veștile celor de la lumină.

"Ta-ta-ti-ta-ta-ti-ti-ta-ta-ti-ti", bătu Ionel și așteptă semnalul de răspuns.

Nici un răspuns. Semnaliza din nou. Nimic. Își controlă ceasul: secundarul ajunsese în dreptul cifrei 12. Imposibil ca Lucia, punctualitatea întruchipată, regina politetei, cum o denumise Dan, să întîrzie.

"Ta-ta-ti-ti-ta-ta-ti-ti-ta-ta-ti-ti", semnaliză Ionel cu încă-păținare.

Aparatul rămase mut. Mai încercă o dată. Apoi încă o dată. Nici un răspuns. Nimic

— Imposibil! spuse Maria. Lucia nu poate întîrzia. Mai încercă... sau lasă-mă pe mine. Poate am mai mult noroc...

Exact în clipa cînd Maria își termină vorbele, aparatul începu să recepționeze. Încurajat de răspuns, Ionel transmise mesajul peșterii în cifrul unu, adică în cifrul cel mai simplu, așa cum se înțeleseseră telegrafistii în cazul emisiunilor obișnuite. Îi anunță pe cei de afară că explorarea se desfășoară normal, că făcuseră pluta, că primele obstacole fuseseră trecute cu ușurință și că erau în apropierea punctului terminus.

— Spune-le că e o minunăție, un vis... Îl rugă Maria pe Ionel. Sau mai bine lasă-mă pe mine.

Ionel făcu un semn de negație care o înfurie pe Maria. Dar cînd îl auzi repetînd primul mesaj, înțelese că iar s-a întîmplat ceva neplăcut. Într-adevăr, aparatul peșterii nu mai recepționa nimic.

— Nu mai înțeleg nimic... ridică Ionel din umeri. Nici primele semnale recepționate n-au fost prea clare...

Dar tocmai cînd nimeni nu se mai aștepta, aparatul mereu deschis începu să primească impulsuri. Victor și Ionel, cu creioanele de multă vreme pregătite, înregistrau cu emoție mesajul care li se transmitea de afară. Se transmitea repede, și amîndoi transcriau semnele, automat, fără să încerce să le tălmăcească. Recepția încetă brusc, și, după o clipă numai, Ionel holbă ochii cît cepele. Pe hîrtia din fața lui se înșiruiă o sumedenie de cifre și litere:

A3CDE41BIDV6SPO5DRGGL12AAIG238UVNL 53FSMIICAD43S5UOVM13S11BL CD 6.

— Ce s-a întîmplat cu mine!? întrebă el cu un aer năîng. Am înnebunit? Am uitat alfabetul? Am uitat cifrul?

Luă ca un năuc caietul lui Victor. Victor luă caietul lui. Semnele erau exact aceleași, în ambele caiete.

— Atunci nici unul dintre noi n-a greșit, spuse Victor. Ia mai încercă o dată!

Ionel bătu iarăși semnalul convențional de începere a emisiunii, dar în zadar: nu răspunse nimeni.

— Nu mai înțeleg nimic... se înfurie el. Ori a înnebunit Lucia, ori eu...

— Nici eu nu înțeleg nimic... recunosc Victor, Imposibil de descifrat.

— Ne-am înțeles să transmitem cu cifrul unu...

— Cunosc ambele cifruri pe de rost, îl liniști Victor. Mesajul Luciei n-are absolut nici un sens.

— Indescifrabil.

— Să nu se fi întîmplat ceva afară? spuse Maria cuprinsă de neliniște.

Se priviră unii pe alții neputincioși.

CAPITOLUL XI

1

Cercetașii de pe munte, cei trei cireșari pe care sortii îi hărăziseră soarelui, înaintau de-a lungul coastei, pe o potecă imaginară, trasată de ochiul lui Ursu și de calculele Luciei. Fata cu păr de lumină era ca întotdeauna activă și severă: îl transformase pe Ursu într-un hamal supraîncărcat, fără să se

gîndească la limitele rezistenței umane, sau poate tocmai pentru că le calculase, oprindu-și doar o raniță ușoară, un caiet cu scoarțe de piele și cele patru creioane care fuseseră la o clipă de a-și ciștiga o altă celebritate decît cea pe care și-o pregăteau acum. Ursu fusese transformat într-un hamal greoi... iar Dan în cea mai sprintenă vietate a acelor locuri, dar nu pentru că aceasta ar fi fost suprema dorință a cireșarului cu gînduri ascunse de scriitor. Aș... Era voința de fier a Luciei care hotărîse pe rînd metamorfoza lui: cînd unitate de măsură, cînd binoclu, cînd mesager, cînd gînditor, cînd mașină electronică... și de cele mai multe ori paratrăsnet.

— Ia vezi! îi ordonă Lucia. Cîți pași sînt de-aici pînă la brad? Și ai grijă să-i potrivești egali... altminteri te pun să masori distanța cu pantoful, ca atunci cînd vî faceți porțile la fotbal...

Și Dan măsura, potrivindu-și pasul la centimetru, dar tot temîndu-se că va simți în ceafă vorbele de șmirghel ale Luciei.

— Nu ai impresia că stîncă aia din vale seamănă cu un cal de șah?

— Cal de șah!?... se mira el filologic, dar pentru că se temea de alte corvezi care l-ar fi purtat pînă în vale, aproba imediat cu entuziasm: Sigur că da! Aidoma cu calul meu de șah...

— Cît fac paisprezece ori douăzeci și opt?

Dan dorea din tot sufletul să poată face cît mai repede socoteala, dar numai sufletul nu-i ajungea. Capul însă îi era prea răvășit, de aceea apela la creion și hîrtie. Nu mai era nevoie. Vocea Luciei îi alina cu același șmirghel credincios urechea:

— Trei sute nouăzeci și doi! Și e cit se poate de simplu: paisprezece ori treizeci minus douăzeci! Tot ți se mai pare complicat?

— Ba nu, Lucia... E foarte simplu... și mai ales ar fi totul foarte simplu... dacă n-ai fi tu atît de complicată... De ce nu ești tu mai simplă?

— Ia lasă prostiile, încilciturile!... Va să zică, suprafața aproximativă ar fi cam... Ursule! Cam ce suprafață ar putea să aibă costișa asta?

Amitindu-și de cei 14 ori 28 și vrînd să-și scutească prietenul de cine știe ce răzbunare topometrică a Luciei, Dan se pregătea să-i sufle. Dar nu mai era nevoie.

— Vreo patru sute de metri, aproape patru sute... rectifică el după ce mai privi o dată costișa cu pricina.

— Poftim! se repezi Dan la Lucia. Tu îți pierzi o groază de timp, îmi scoți și mie limba de-un cot și-mi fierbi creierii mai rău decît soarele lui Petrăchescu, iar Ursu e capabil să rezolve totul în trei secunde. Asta înseamnă la tine simplu!

— O simplă coincidență... Încercă Lucia să-și stăpînească uimirea. Și mai bine vezi să nu prinzi mucegai! De la bradul ăsta începi să-ți numeri pașii pînă la bolovanul ăla rotund... Mai repede!

Dan se supuse, săracul, și cînd ajunse la bolovan își dădu, gîfiind, raportul:

— Două sute treizeci și patru de pași... foarte egali.

— Înmulțește-i cu optzeci! Hai! Mai repede! Cît fac?

Dan își înfîpse mîinile în păr:

— Două sute de draci mi se zvîrcolesc în creier.

— Numai o sută optzeci și șapte, îl corectă Lucia imediat. Ursule! Cam ce distanță să fie între brad și bolovan?

O simplă ochire, apoi vlăjganul spuse fără să ezite:

— Ceva mai puțin de două sute de metri... Cu vreo zece metri mai puțin...

— N-ai auzit nimic? îl întrebă suspicioasă Lucia. Nu ți-a șoptit Dan ceva?

Ursu nici nu-i ascultă întrebarea. Dan, în schimb, se simți foarte ofensat:

— Înțeleg că mă bănuiești pe mine de fraudă... Dar să te legi și de Ursu, asta e prea de tot!

Ca întotdeauna, cireșarul cel cumsecade suferea pentru altul. Ursu îi făcu un semn de nepăsare.

— Scuzați... se înclină Lucia în direcția lui Dan, apoi se adresă lui Ursu: Te-aș ruga să-mi spui cam cîți metri sînt de la bolovan la brădet... Aproximativ...

— Cam circa aproximativ, exageră Dan pleonasmul.

Lucia nici nu-l privea. Se uita la Ursu, îi pîndea orice mișcare, hotărîtă să rezolve problema coincidențelor. Vlăjganul își alergă o clipă ochii în direcția brădetului, mai privi o dată printre gene, apoi răspunse:

— Peste trei sute cînzeci, poate chiar peste trei sute șaiszeci de metri... În jurul lui trei sute șaiszeci...

În sfîrșit, Lucia putea să controleze! Și pentru a îndepărta orice urmă de nesiguranță îl scuti pe Dan de măsurătoare, adică numără chira ea, în pași, distanța. Cînd ajunse la capăt, spuse cu voce obosită:

— Cinci sute douăzeci și trei de pași! Ia calculează tu, Dan!

Dan își pregătise hîrtia și creionul. Răspunse imediat:

— Patru sute optsprezece metri și patruzeci de centimetri.

— Nu se poate! se opuse vlăjganul.

— Nici eu nu cred, se miră Lucia la rîndul ei.

— Atunci faceți voi socoteala! se enervă Dan. Cît fac cinci sute douăzeci și trei ori optzeci?

— De ce ori optzeci? întrebă Lucia.

— Păi pînă acum n-am calculat așa? se miră Dan.

— Stai puțin... Îl domoli Lucia. Eu n-am pasul tău. Pasul meu are numai șaptezeci de centimetri. Ia calculează din nou!

Răsufînd parcă pentru ultima dată în viață, Dan refăcu, destul de iute, calculul, și terminîndu-l,

iși schimbă imediat, mina:

– Formidabil! Trei sute șaiszeci și șase de metri! Ursule, ești un geniu topometrie! Acu' ce mai spui, domnișoară?

– Mă mir și eu, recunoscucă Lucia cam în doi peri. Cum de le nimerești, Ursule?

– Nu-i prea complicat... răspunse nepăsător vlăjganul. Mă gândesc, adică îmi închipui cam prin ce loc se împlineste un kilometru și îl împart în zece, adică în sute. Și dacă ajung la sute, s-a simplificat totul: Una, două, trei sute, ajung la cea de a patra și o împart la zece... Și dacă am ajuns la decimetri, îi împart: unu, doi, trei, patru, cinci... și la al șaselea obțin metrii, pe urmă împart metrii la zece: unu, doi, trei, patru, și la al cincilea pe care-l împart la zece...

La început, Lucia îl luase în serios. Când însă Ursu ajunse pe la a treia împărțire încercă să i se uite în ochi: nici urmă de ironie pe fața lui. Dan, în schimb, mocnea ca un berbec haiducesc pus pe jăratec într-o groapă. Și când îl ghici pe Ursu la centimetri explodează într-un hohot de râs cumplit.

– Și pe urmă în milimetri... îngînă el. Ha, ha, ha! și pe urmă în... Ha, ha, ha! Ce vine după milimetri, Lucia?...

Lucia se bosumflă puțin. Nu atît gluma o necăjea, cît tonul foarte serios cu care Ursu o rostise.

– Drept pedeapsă, anunță ea, începînd chiar din clipa asta Ursu va face măsurătorile și Dan verificările!

– Pardon! se răsti Dan. Sper că mă confunzi cu altă persoană care poartă numele ăsta. Mai lasă-mă dracului în pace! M-am săturat de atîtea calcule și socoteli. Vreau să mai văd și eu priveliștea, vreau să mai zburd...

– De-aceea te-am pus să măsoari, îi spuse Lucia. Ca să observi și ca să zburzi... Dacă te-ai gîndi puțin...

– Nu vreau să mă gândesc deloc! se încăpățînă rebelul. Am chef să mă dau peste cap, na!

Nici nu termină bine ultimul cuvînt și simți cum se prăbușește, fără șanse de salvare, într-o scobitură pe care n-o observase. Lucia văzu cum îl înghite pămîntul, dar emoția și spaima o paraliză. Ursu, în schimb, își azvîrli cu o mișcare toate bagajele și dintr-un salt fulgerător ajunse la marginea crăpăturii, prinzîndu-l pe Dan de braț, chiar în clipa cînd dispăruse cu totul în prăpastie, adică în ultima clipă. Totul durase o fracțiune de secundă. Dar cînd îl ridică pe Dan la suprafață, Ursu văzu bagajele azvîrlite mai înainte rosto-golindu-se spre vale, ca într-o cursă bezmetică și, dintre toate bagajele, cel mai ambițios era chiar aparatul T.F.F. Spaima Luciei se transformase în groază:

– Ursule! țipă ea. Aparatul! Ce ne facem?

Ursu nu mai auzise întrebarea. Pornise în goană după aparat și-l ajunse cu cîtiva metri înainte de sfîrșitul cursei: un bolovan uriaș care ținea locul firului de ață. Deși îl aduse înapoi cu mare grijă, tot nu se putu abține să nu-l scuture de cîteva ori. Îi zornăiau înăuntru toate măruntaiele!

– Mare jale! spuse el, lăsînd aparatul jos. Mi se pare că s-a cam dus dracului.

Lucia era palidă și avea lacrimi în ochi:

– Doamne! Mai bine...

– Mai bine îmi rupeam eu gîtul... spuse Dan foarte smerit și foarte sincer. De ce nu m-ai lăsat, Ursule?

Și Ursu era posomorit, dar mai mult furios:

– Eu sînt de vină! M-am pierdut ca un netot... Puteam foarte bine să-i dau drumul, nu să-l arunc...

Lucia desfăcuse cutia hodorogită și privea înspăimîntată masacrul dinăuntru. Dar nu la aparat se gîndea, nu la aparatul ei se gîndea, se gîndea la celălalt aparat și la cei care erau în jurul lui, și la întunericul și la primejdiile care poate îi apăsau și-i încolțeau acolo, în noaptea de sub munte.

– Oare se mai poate face ceva? se uită Dan spre Lucia. Săracul! Parc-ar fi o ladă cu sîrme și șuruburi vechi... Ufff!

– Lasă scîncelile! îl săgetă Lucia. Pînă una-alta trebuie să găsim un loc de popas, și pe urmă...

După o scurtă trecere în revistă a împrejurimilor, Ursu descoperi o pașiște verde, bogată în iarbă și ferită de soare. Era chiar la poalele unei movilite stinghere de pe care se putea vedea toată regiunea peșterii. Acolo se făcu popasul, primul popas al zilei. Nimeni nu se gîndea la odihnă, la mîncare, la discuții. Un popas trist, pe care nemișcarea și gîndurile îl îmbolnăveau cu spaime și neliniști. Înainte de a lua orice hotărîre, cei trei urgisiți se cățărară în vîrfurile movilei pentru a-și da seama unde se află.

Masivul care adăpostea peștera se despărțise pe nesimțite de ei azvîrlindu-i pe o coamă paralelă, foarte asemănătoare. Jos, în vale, se zărea și tăișul iscusit și aprig care despicasă masivul: o apă argintie, cu luciri nevinovate. Nu se aflau, așa cum își închipuiseră tot timpul, deasupra peșterii!

Lucia se uită aproape rugător la Ursu:

– Cît ne ocupăm noi de aparat, n-ai putea să dai o raită pînă la vale? ... Și pentru noi e important, dar mă gândesc și la cei din peșteră. Trebuie să ne apropiem unii de alții și trebuie să le spunem cum arată muntele... Ai putea, Ursule?

– O joacă... răspunse vlăjganul. În jumătate de oră sînt înapoi... și dacă vrei dovezi, îți aduc bradul ăla strîmb de lîngă calul de șah... O joacă...

Nu era chiar o joacă, pentru că scobitura care-l supsesă pe Dan era de fapt o crăpătură lungă, abruptă, care izola locul de popas de restul coamei. Ca să ajungi la o sută de metri în față pentru a coborî spre calul de șah, trebuia să ocolești crăpătura pe o distanță de cîtiva kilometri și numai acest drum dura cel puțin jumătate de oră. Ursu se gîndi să-l scurteze, dar pentru că era prea abruptă crăpătura și deci n-o putea coborî, și prea lată ca s-o poată sări, singura cale de a o scurta era aceea de

a arunca o punte. Fără să mai zăbovească, luă o funie lungă, o toporișca, un ghem de sfoară... și în câteva minute, folosind forța de aruncare și doi copaci curioși de pe marginile scobiturii, izbuti să înjghebe o punte de frînghie peste prăpastie. Se prinse apoi cu miinile de ea și pluti câteva clipe deasupra hăurilor ascuțite.

Înainte ca Ursu să-și dea drumul în gol, Dan se apropie de Lucia și începu să-i boscorodească la ureche:

— Am văzut la circ un accident groaznic... S-a prăbușit un zburător pentru că în momentul cel mai periculos o fată din lojă a țipat, iar el și-a pierdut echilibrul, săracul...

Lucia își duse mîna la gură pentru a-și opri țipătul prevestit de Dan: Ursu trecea prăpastia, agățat de puntea aceea fragilă și mișcătoare.

Obstacolele pe care vlăjganul le întâlnește mai departe în cale îi se păreau floare la ureche. Un bolovan, un șanț natural, o ripă oarecare mai degrabă îl ațîtau și ucideau monotonia vertiginosă a coborîrii. Ursu avea un fenomenal simț al echilibrului. Nu-și baza mișcările numai pe gesturi reflexe, pe resorturi instinctive, nu și le încredința numai hazardului. Avea darul de a alege fulgerător, de cele mai multe ori în plină mișcare, punctele de întîlnire, și de rezistență, punctele de trecere și de oprire. De fapt aceasta era marea lui artă: de a deosebi, într-o singură clipă, punctele de trecere de cele de oprire, punctele de întîlnire de cele de rezistență. De a alege o anumită creangă ca simplu punct de trecere într-un salt: o clipă de întîrziere și creanga s-ar rupe; de a alege un bolovan, o ieșitură ca simplu punct de întîlnire a corpului în cădere: o clipă de întîrziere și bolovanul s-ar desprinde, iar ieșitura ar ceda. Încă de copil își uimise prietenii cu căderile lui din copaci: de fapt nu cădea, ci cobora din creangă în creangă; sau cu prăbușirile lui în ripe abrupte și adînci: de fapt nu se prăbușea, ci aluneca folosind fulgerător asperități invizibile. Odată pusesese rămășag cu mai mulți colegi că va ajunge în fundul unei adîncituri abrupte din cinci salturi. Toți voiau să-l oprească. Ripa avea vreo trezeci de metri. Cînd își dăduse drumul în ripă fiecare mișcare îi era cunoscută: prima cădere, primul salt drept în jos vreo opt metri; al doilea lateral, vreo doi metri, pentru a evita coborîrea strict perpendiculară care l-ar fi dus într-un grohotiș; al treilea salt oblic, spre o ieșitură de lut care se va prăbuși la o fracțiune de secundă după ce o va părăsi, catapultat; și ultimele două salturi într-o perpendiculară perfectă cu o scurtă escală la mijloc, pe o excrescență sigură. Căderea lui fusese atît de rapidă și de precis calculată, încît cei de sus o văzuseră neîntreruptă, iar el avusese senzația sublimă a zborului. Ursu era convins că ar fi putut să alerge chiar pe peretele unei prăpastii înclinat spre 90 de grade, dacă i s-ar fi dat un răgaz de câteva clipe pentru a cerceta tot peretele și a alege punctele de siguranță și de trecere. Un singur accident avusese în toată cariera lui de acrobat, un accident ridicol, întîmplat pe la treisprezece ani. Sărise de pe o scară, de la o înălțime oarecare, în salt mortal, și-și rupse mîna stîngă, pentru că înainte de a sări, cu o clipă înainte de a sări, se răstise la un copil, cu intenția de a și-l preface în admirator. În timpul căderii își dăduse seama că uitase ceva: nu-și mai amintea treapta de pe care sărise. Făcuse mișcarea de relans cu o fracțiune de secundă mai devreme. Pămîntul îl surprinsese ghemuit, necesitatea echilibrului îi încordase mîna stîngă și căderea nefiind atenuată, contactul violent îi rupsesse brațul.

Tot felul de amintiri acrobatică însoțiră goana lui Ursu spre creasta calului de șah. Ajuns în vale, făcu o scurtă oprire, mai ales pentru a-și scâlda capul în apa rece a pîrîiașului și pentru a sorbi câteva înghițituri. Apoi se cățăără pe un bolovan de pe mal pentru a cerceta coasta muntelui care adăpostea peștera. Coasta era prăpăstioasă, cu porțiuni abrupte care nu puteau fi urcate fără funie. Pe alocuri se zăreau șuvițe negre, ca niște dungii trase nehotărît cu cărbunele. Erau crăpături. Oare erau profunde? Ajungeau pînă în interiorul masivului? Ajungeau pînă în peșteră?... Pentru a răspunde la întrebări i-ar fi trebuit zile întregi de ascensiuni și coborîri. Se strădui să memoreze caracteristicile cele mai importante ale masivului care adăpostea peștera, apoi își aruncă privirile spre stîncă aceea ciudată, care și de acolo, de jos, continua să semene cu un cal de șah. Capul și coama calului se odihneau pe un soclu uriaș, un adevărat piept de munte. Ca să ajungă pînă acolo nu i-ar fi trebuit mai mult de cinci minute, parcurse în goană, bineînțeles. Erau câteva obstacole, care puteau fi însă trecute fără prea mari eforturi. Tocmai punea în balanță un "dacă" și un "dar" în legătură cu drumul pînă la calul de șah, cînd o anumită mișcare petrecută la poalele stîncii îl făcu să tresară. Ochii încordați aveau puterea unor lentile: nu se înșelase. Mișcarea nu fusese o părere. La poalele stîncii se zărea silueta unui om. Uimirea îl fulgeră. De unde apăruse silueta? Jur împrejurul ei nu se afla nici un bolovan, nici o groapă, nici o dezordine de relief care ar fi putut-o ascunde. Parcă ieșise din pămînt sau de undeva din munte. Își ațînti privirile asupra ciudatei apariții și după câteva clipe de încordare izbuti s-o identifice. Uimirea lui Ursu nu mai avea margini: omul acela care apăruse ca din pămînt la poalele stîncii nu era altul decît... Petrăchescu, vîntorul!

Deși clipele începeau să devină foarte prețioase, Ursu nu putea să renunțe la întîlnirea cu Petrăchescu. Porni spre stîncă botezată de Lucia, fără să părăsească o clipă din ochi silueta de dedesubt. Pe la jumătatea drumului, își dădu seama că și Petrăchescu îl zărise. Mai ales cînd îl văzu cum își duce mîna streășină la ochi și privește în direcția lui. La un moment dat, Petrăchescu făcu stînga-mprejur, cu o iuțeală cazonă, apoi doi pași, apoi se opri brusc. Ridică ceva de jos și se întoarse din nou cu fața spre Ursu. Avea în mînă o armă de vînațoare. Apoi își duse mîna la brîu, dar și-o retrase imediat spre mijlocul armei.

Ursu înțelese ce se întîmplă. Petrăchescu își încărca arma. Nu pricepea însă ce de umblase cu arma descărcată. Sau poate schimbuse cartușele?... Sau poate trăsese în vreun vînat?... Dar nu auzise nici un pocnet de armă... Un firicel de gheață zvîcni în ceafa lui Ursu. Petrăchescu își potrivise arma în șold, și

țeva ei, ridicată la înălțimea pieptului, era îndreptată în direcția lui. O simplă apăsare pe trăgaci, involuntară... sau chiar o tresărire puternică, inconștientă...: Nici un vânător n-avea voie să țină astfel arma, nici în toiul vânătorii; era o lege ca arma să fie ținută mereu cu țeva în jos.

Cînd Ursu ajunsese mai aproape de stîncă, la mai puțin de o sută de metri. Petrăchescu coborî țeva armei și clătina încet din cap, ca și cum i-ar fi dat a înțelege vizitatorului că-l recunoaște și că e bine venit. Ba mai mult: porni în întîmpinarea lui Ursu, dar nu făcu prea mulți pași. Auzi țipăt de păsări și începu să scruteze văzduhul. Ursu îl imită fără să vrea, așa cum i se întîmplă oricui cînd își vede semenul uitîndu-se spre cer, și descoperi un stol de păsări zbenguindu-se. Petrăchescu le urmări cu pușca ridicată, la un moment dat pușca ținea exact scăfirliia lui Ursu, și vlăjganul simți iarăși firicelul de gheață, zvîcnindu-i în ceafă. Un simplu strănut și... Dar amintindu-și faima lui Petrăchescu, se liniști.

— Bună ziua! salută Ursu, oprindu-se la cîțiva metri în fața vânătorului.

— Dacă nu erai dumneata, răsturnam vreo două, trei be-cațe, pe cinstea mea...

— Norocul lor... zîmbi Ursu. Nu ne-am închipuit că o să vă întîlnim pe munte. Numai la asta nu ne-am așteptat, pe cinstea mea...

— Vas-că tot nu v-ați lăsat pînă la urmă! se încruntă Petrăchescu. După tot ce v-am spus... Nu v-a fost teamă de duhuri și primejdii?

— Duhuri!? Știți și dumneavoastră că nu există. Noi am crezut că vreți să ne speriați cu duhurile ca să ne feriți de celelalte primejdii adevărate...

— Ia uite, dom'le! Vas'că nu credeți în duhuri! Asta e rău, dom'le, pe cinstea mea... Să nu vă pună gînd rău duhurile, dom'le, că direct la azil ajungeți... Eu n-am glumit niciodată cu duhurile, și nici nu vreau să glumesc, și vă sfătuiesc și pe voi să le împăcați, pe cinstea mea...

— De unde să știm cum să le împăcăm? întrebă Ursu destul de nedumerit. Nu știți, trebuie să facem jertfe?

Vînătorul scormoni cu țeva puștii în iarbă:

— Dom'le, trebuie să le împăcați, eu asta știu, pe cinstea mea... Cealaltă chestie e treaba voastră. Eu nu m-am certat niciodată cu ele, ca să știu cum trebuie să le împac, pe cinstea mea. Poate că ar fi bine să nu le tulburați aici în sălașul lor, să vă duceți în altă parte...

— Nu știu cine zicea... adică un cioban ne-a spus mai ieri că duhurile s-au mutat de prin părțile ăstea, cică ar fi prea multe primejdii pe-aici...

— Zău, dom'le? N-am auzit, pe cinstea mea... Da' să nu fie o cursă, dom'le, să nu fi fost ciobanul ăla un duh...

— Nu era duh, spuse foarte serios Ursu. Avea și un băiat și era și o turmă lingă ei... Spunea că niște duhuri mai importante au avut accidente, că unul mai mare chiar și-a fracturat baza craniului, spunea el, și din cauza asta au șters-o în altă parte. Zicea el că spitalul duhurilor de-aici a cam rămas în paragină și nu-l mai calcă stafiile rănite. Cică nici penicilină nu s-ar mai găsi... Ciobanul s-a jurat că nu minte...

— Mîntea, dom'le! se enervă Petrăchescu. Pe cinstea mea, dom'le! Și de unde știa el toate?... Era duh, dom'le, și vrea să vă prindă în capcană! Și de primejdii nu v-a vorbit?

— Despre primejdii!? se miră Ursu. N-a suflat un cuvînt... Dar dacă spuneți dumneavoastră...

— Dumneata minți, dom'le, pe cinstea mea! Cum n-a suflat nici un cuvînt despre primejdii?... Păi nu v-a spus că duhurile și-au rupt gîtul?... Și ăla cu baza craniului? N-ai spus dumneata că v-a spus ciobanul că duhurile s-au speriat de primejdii și s-au mutat în altă parte?... Păi dacă și duhurile s-au speriat de primejdiile de pe-aici, îți dai seama, dumneata, pe cinstea mea?!

— O să ne ferim, pe cinstea mea! încercă Ursu să-l liniștească. Dar să știți, tot ciobanul ăla zicea, că unde nu-s primejdii nu se poate zidi școală. Cică numai așa învață omul...

— Cum s-ar zice, dom'le, umblați după primejdii cu lumina-rea, pe cinstea mea...

— Nu chiar cu luminarea... se retrase Ursu. Avem lanterne vînătorești...

— Bun! Asta da! Lanterne vînătorești, da! Pe cinstea mea. Va să zică aveți lanterne... Da, dom'le... Nu ne împru... Nu aveți una de împrumut?... Ba chiar v-aș cumpăra-o...

— Dacă ne-ați fi împrumutat și dumneavoastră barca...

— Iar, dom'le? Iar? V-am spus c-am pierdut-o... Nu i-am spus fetei doctorului?... Aia brunetă, pe cinstea mea...

— Aia-i cealaltă, spuse Ursu. Dar sînt amîndouă cu noi.

— Aha! se luminează vînătorul. Vas-c-ați adus și fete cu voi! Păi de ce nu spui așa, dom'le, pe cinstea mea! Acum înțeleg eu ce căutați voi pe-aici! Locuri, dom'le, locuri căutați! Locuri frumoase, pustii... aia-i, dom'le... Pe-aici puteți să mergeți o zi întreagă în pielea goală și nu întîlniți suflare de om, pe cinstea mea. Asta era, dom'le. Bravo! Fete bune, fragede, dom'le... Ohohoho! De la Dobrescu am învățat... Ia zi, dom'le, ca între bărbați! E bine, dom'le, cald, așa...?

Ursu avu marea putere să se stăpînească:

— Dacă-ar auzi fetele cum vobiți despre ele, nu știu ce vi s-ar întîmpla cu ochii. Credeți că-i ca pe vremea idiotului ăluia?

— Lasă-mă, dom'le, pe cinstea mea. Ce mă prelucrezi, că nu-s tată de fată...? Da' despre ce idiot vorbeai?

— De Dobrescu ăla al dumneavoastră...

— Dom'le! Pe cinstea mea! De Dobrescu să nu te mai legi niciodată, că nu se iartă. Prima oară zic că

n-ai știut, pe cinstea mea. Dar a doua oară nu se iartă, dom'le. Om ca el mai rar, dom'le. În tot orașul nu e unul să-i semene!

– Eu zic că este unul, spuse Ursu. Dumneavoastră...

– Dom'le... Îți mulțumesc, dar e cam mult, dom'le, pe cinstea mea... Peste câțiva ani, cine știe...

– Păcat că nu l-ați cunoscut pe Buridan... V-ați fi înțeles foarte bine cu el...

– Dom'le! Numai dacă era vânător bun!

– Dacă-ați fi fost mai tânăr poate că ați fi ajuns în slujba lui, că era foarte bun vânător... Înnoptați pe-aici?

– Dom'le... sînt niște stîne... Încotro mergeți? Spre lac, încolo?

– Ne-am împărțit în două, răspunse Ursu. Unii spre lac, alții prin peșteră...

– Zău, dom'le?! Eu v-am spus... Dar măcar scoateți-vă pîrleala cu fetele. Sînt fragede, dom'le.

Acum e nemaipomenit, pe cinstea mea!

– Și dumneavoastră nu uitați să întrebați de Buridan...

– Nici o grijă, dom'le. Cum ajung în oraș... poate chiar mai înainte... Pe cinstea mea...

Cu pușca în mînă și cu țeva la înălțimea pieptului, vîna-torul îl urmări îndelung pe Ursu. Și nu se mișcă din poziția asta, pînă ce vlăjganul nu dispăru cu totul din raza vederii lui. Abia atunci se apropie de o crăpătură a stîncii, care nu se vedea decît dintr-un singur unghi, și începu să discute cu un personaj, mai bine zis cu vocea unui personaj, pentru că posesorul ei nu ieși nici o clipă la lumină.

– Era unul dintre băieții care mi-au cerut barca, spuse Petrăchescu. Aia de-alaltăseară și de încă dată...

– Ce vorbești, coane?! Asta am aflat-o singur... Alta!

– Alta e că-i un prost, pe cinstea mea...

– Să nu te-nșeli, coane!... Ți-a pus mereu capcane...

– Dom'le! Fii serios! E o găgăuță... Să nu-ți treacă prin cap vreo prostie...

– Și-a bătut mereu joc de dumneata. M-am amuzat tot timpul, coane, și mă mir cum de-am putut să-mi țin risul. Mai ales la urmă...

– Dom'le, te rog! Pe cinstea mea! A încercat el, dar pe urmă s-a făcut politician. N-ai auzit chestia cu

Buridan...

– Tocmai... Știi cine-i personajul ăla al lui Buridan cu care-a spus că semeni?

– Aflu eu în oraș, dacă nu știi dumneata. Găsesc eu un coleg care știe... dar mi-e totuna, dom'le...

Ori aflu; ori nu. Mi-e indiferent, dom'le. Am libertatea asta... O să întreb în oraș...

– Să nu cumva să faci asta, coane! Personajul lui Buridan e un măgar, un măgar celebru! Stai, coane! Ce spuneai că ți-e totuna, indiferent?

– Nu mai știu, dom'le, pe cinstea mea. Am uitat... Va să zică m-a făcut măgar!

– Da, coane! Măgarul lui Buridan! E celebru în toată lumea. Te-a insultat rău! Și pe dumneata și pe Dobrescu!

– Dom'le, îl împușc, pe cinstea mea. Așa ceva nu se iartă, dom'le. Îl împușc...

– Lasă-mă, coane, lasă prostiile. Dumneata l-ai provocat, la urma urmei... Dacă te pui la vorbă cu ei...

– Mie îmi plac copiii, dom'le, stau mereu de vorbă cu ei... Dar să nu mă faci măgar! Pe cinstea mea! Eu, măgar! Asta nu se iartă, dom'le! Numai să-mi între în bătaia puștii...

– Ți-am spus o dată să dai dracului idioțeniile...

– Ce idioțenii, dom'le?! Eu dacă nu iert, trag!

– Mai bine ai veni încoa'... Ia spune, coane! Ce e cu fetele alea?... Parc-ai turnat jăratec și gheață în mine...

– Dom'le, pe cinstea mea!

2

Ursu își găsi prietenii trebăluind la aparat, și nu se bucură de o primire prea entuziastă, mai ales Lucia era bosumflată, din pricina întîrzierii sale "inadmisibile!" Dar cînd începu să le povestească întîlnirea neașteptată cu vîna-torul, interesul amîndurora, și mai ales al Luciei, se transformă în foame și spaimă. Nu trecu sub tăcere nimic, nici chiar insinuările de la sfîrșitul discuției, avînd însă grijă să le mai atenueze.

– Nu știu cum de mi-am stăpînit mîinile, spuse el în încheiere. Îmi venea să-i prind nasul între degete și să i-l laminez... pînă l-aș fi făcut cît o foiță de țigară... mare noroc a avut, măgarul!

– Poate c-ai avut tu mare noroc, se înfioră Lucia.

– Bună chestia cu măgarul lui Buridan! îl felicită Dan. Grozavă! Mai ales dac-o să se apuce să întrebe în oraș. Dar să știi, Ursule, că măgarul în cauză era doar o ipoteză creată de doctorul Buridan prin secolul al paisprezecelea. Asta pentru a argumenta "libertatea indiferenței". El dădea exemplul unui măgar deopotrivă de flămînd și de însetat care are în fața lui, cam la aceeași depărtare, și apă și mîncare. Cu ce va începe? Libertatea indiferenței!

– Eu știam numai că se face caz de măgarul ăsta al lui Buridan, mărturisii Ursu, ș-am crezut că-i o întruchipare a timpeniei. Ei și! Al lui Buridan sau nu, tot măgar rămîne!... Voi cum stați cu aparatul?

Lucia, cu un Dan foarte binevoitor și entuziast alături, mai ales în laude, elogii și exclamații, izbutise să demonteze și apoi să monteze din nou aparatul. Lucrase ca un "roi de albine", precum

spunea Dan. Iar degetele îi alergaseră și-i biziuseră ca niște "viespi". Din păcate, terminase montajul aparatului prea târziu. Nici nu se uitase la ceas pînă cînd nu înșurubase ultima piesă. Dar cînd ridicase antena pentru emisie și recepție descoperise cu groază că ora fixată pentru primul schimb de mesaje fusese depășită de mult.

— Aproape un ceas întîrziere, îl anunță ea pe Ursu. Nu știu nimic. Nici ce este în peșteră... și nici dacă aparatul s-a reparat. Mi-e teamă să nu se fi stricat vreo lampă... Uuffff!

— Uuffff, eu! se întrista Dan. Prăpastia aia nenorocită!... Nu putea să mă înghită mai repede, să nu mă mai vadă Ursu.

Apoi se duse lîngă aparat și începu să-l mîngie:

— Hai, pușorule! Hai, că ești nou-născut... Spune Și tu ceva! Uite, mămica ta...

Și aparatul răspunse! Ba chiar foarte energic. De emoție, Dan era cît pe aci să-l scape a doua oară. Și Lucia și Ursu se repezită spre el. Inventatoarea de 14 ani se înroși toată de bucurie și închise, nevăzută, ochii ca să strivească o usturime. Prea repede își ucidea frumusețea! O clipă mai târziu, caietul se desfăcu exact la pagina de serviciu, un creion cu vîrf foarte ascuțit amenință aerul, iar vocea cu puțin metal rece în ea îi trezi pe ceilalți:

— Notați și voi! Fiecare! Să putem controla mesajul!

Notau toți cu înfrigurare sunetele sonore, distincte. Și deodată receptorul se stinse. Se terminase transmisia cireșarilor din beznă? Cireșarii soarelui profitară de răgaz și încercară să descifreze mesajul. Dar după cîteva minute se uitară năucii unii la alții. Pe foile lor de hîrtie se tîlmăciseră aceste cifre și litere ciudate:

A3CDE41B1DV96SPOIDDTGS112AAA1 G238UVNL53FSM11CAD43S5UOVM13S1 1BLC0 6.

— Nu cunosc cel de al doilea cifru, mărturisi Ursu.

— Nu corespunde nici unui cifru, spuse Lucia. E absolut indescifrabil. Oare s-a întîmplat ceva în peșteră...

— Oare nu s-a încurcat vreo sîrmă în aparat? îndrăzni.Dan. Vreo lampă, ceva...

— Dacă s-ar fi încurcat ceva, n-ar fi funcționat deloc, răspunse Lucia. Din moment ce funcționează...

— Mai încearcă o dată! ceru Ursu. Cine știe!

Lucia mai încercă. Transmise iarăși semnalul convențional al primei emisiuni:

"Ta-ta-ti-ti-ta-ta-ti-ti-ta-ti-ti."

O secundă... două... trei... patru... tăcere și deodată răsună foarte clar semnalul de răspuns:

"Ta-ta-ti-ta-ta-ti-ti-ta-ta-ti-ti."

După zîmbetele lor, după strălucirile din ochi, își imaginau cum trebuie să arate în clipa aceea chipurile celor din peșteră. Cireșarii erau din nou împreună. Cu ajutorul celor două aparate, prin unde, își uneau gîndurile și sentimentele, și speranțele, și bucuriile și întrebările. Lucia începu să noteze. Dan și Ursu uitaseră că trebuiau să copieze și ei mesajul, Lucia nu uitase, dar își trecu peste inimă, se prefăcu că uitase, și-i lăsă pe cei doi să-și lumineze privirile cu vorbele pe care le citeau pe caietul ei:

"TOTUL MERGE BINE / AM TRECUT ȘI DE AL DOILEA LAC / NE APROPIEM DE ȚINTĂ / OBSERVAȚI CU ATENȚIE DESCHIZĂTURILE / EVENTUAL DIMENSIUNILE CU APROXIMAȚIE".

Lucia transmise la rîndul ei mesajul care anunța că și afară, pe munte, în soare, programul se desfășoară în general bine. În trei cuvinte, cu adevărat telegrafice, Lucia înștiință peștera despre întîlnirea lui Ursu cu Petrăchescu. Cîteva secunde de pauză, apoi din nou recepție și Lucia îi întinse cu mîna liberă o foaie de hîrtie lui Ursu, cu un conținut foarte scurt:

PETRĂCHESCU ERA SINGUR?

Ursu clătină capul afirmativ și Lucia transmise. Aparatul țcăni iarăși:

SIGUR? SIGUR? UNDE?

Caietul ajunse iarăși în mîinile lui Ursu, dar de astă dată vlăjganul nu mai putea răspunde printr-un simplu gest:

— N-aș putea spune cu siguranță unde... Cum dracu să plasez locul?... Cam la vreo patru kilometri de locul nostru. La poalele unei stînci, stîncă ta, Lucia. Calul de șah... E lipită de muntele în care se află peștera. Era singur... deși mi s-a părut foarte ciudată apariția lui, și foarte bruscă.

Lucia transmise imediat:

SINGUR DEȘI APARIȚIE BRUSCĂ, CIUDATĂ / LIPIT DE MUNTELE PEȘTERII.

Apoi recepționa o nouă întrebare a peșterii:

A STAT MULT DE VORBĂ CU EL? A FUMAT?

Ursu răspunse prin două mișcări cu capul la întrebările puse. Una de afirmație și una de negație. Lucia transmise.

Ultimele cuvinte schimbate între "beznă" și "soare" erau salutul pe care-l adoptaseră cireșarii pentru expediție:

NOROC BUN!

NOROC BUN!

Ultimele pocnituri, apoi tăcere, clipe de respirație înceată, clipe de emoție, clipe de tristețe... apoi privirile Luciei care scormoneau și trezeau ascuțit.

Recitiră mesajul și completările, dar nu închiseră imediat caietul. Întrebările din beznă nu erau foarte liniștitoare. De ce-i interesa pe cei din beznă dacă Petrăchescu era singur, sau dacă fuma, sau dacă era vorbăreț? Ce amănunte necunoscute posedau întunecații? Ursu se uită la Dan, Dan se uită la

Lucia, iar Lucia se mulțumi să ridice din umeri și apoi să închidă aparatul.

Era umbră în locul acela, era răcoare, iarba plină de mătase, iar lumina blîndă și parcă aducătoare de mireisme.

CAPITOLUL XII

1

Cutezătorii din beznă trecuseră al doilea lac, așa cum îl trecuseră pe cel dinainte, slujindu-se de plută, de funii și de curajul lui Victor. Pluta îi dusesse cu rîndul pe un mal sărac și zgîrcit, pe o fișie îngustă de piatră, care îi surprinse pe toți, și mai ales pe Victor. Harta, în care Victor făcea mereu rectificări, indica un lac mai mic decît primul, într-un salon mare, cu largi suprafețe de piatră. Lacul se mărise, spațiile de piatră fuseseră inundate și acoperite definitiv de apă, numai platforma pe care debarcaseră cireșarii rămăsese necotropită. Erau cele mai mari transformări pe care le întîlniseră pînă atunci în peșteră.

Piriul subteran își continua mersul spre o confluență necunoscută, sau spre punctul terminus al peșterii, după indicațiile hărții. Cireșarii îl folosiră ca și pînă atunci: cărauș cuminte, docil, un adevărat prieten în bezna aceea cu ecouri și întrebări amenințătoare. Dar fuseseră nevoiți să pășească pe celălalt mal, pe malul drept, singurul care devenea accesibil după al doilea lac. Harta era foarte fermă în această privință și, într-adevăr, la lumina lanternelor unite descoperiseră, pe o distanță destul de mare, un mal larg, mai ridicat, ferit de capriciile piriiașului, un mal cu podea netedă și cu pereți dezordonați.

Tot lui Tic îi fusese hărăzit să descopere, nu departe de marginea noului lac, la cîțiva pași de debarcader, în interiorul tunelului de scurgere, un al treilea muc de țigară identic cu celelalte. Dar la numai două bătaii de lanternă de debarcader, malul drept se îngusta brusc, devenind inaccesibil. Era inundat de apă. Pe hartă nu se vedea nimic. Altă schimbare gravă a reliefului. Cu ajutorul plutei trecuseră pe malul stîng, pe care se putea merge înainte, deși mult mai anevoios ca pînă atunci.

Ionel devenise foarte tăcut. Nu mai dădea ordine și nici măcar comentarii nu mai făcea, decît foarte rar. Din cînd în cînd bolborosea cite ceva, atunci cînd descoperea un sediment cu compoziție dubioasă, sau cînd credea că a găsit din acel granit arhaic care părea că-l obsedează cumplit. Victor și Tic, mereu în frunte, căutau și cercetau cu ardoare peste tot: pe mal, prin firide și șanțulețe, prin crăpături, pe după bolovani. Tic avea una și bună în cap: cutia vrăjtită. De aceea, de cîte ori avea ocazia, o lua înaintea tuturor, mereu cu Țombi după el. Ca să nu dea altora șansa de a găsi cutia. Și Victor umbla parcă după ceva anume, și căutarea lui părea că are o destinație foarte precisă. Căuta ceva, cu atîta hotărîre căuta, încît aveai impresia că acel ceva fusese lăsat chiar de el în peșteră. Numai Maria, deși incolțită uneori de fiori reci, deși simțind uneori în ecouri amenințări, nu voia să caute și să găsească nimic, nu voia să se mai gîndească la întrebări rele; ea mai visa sala de bal prin care trecuse, cu cavalerii de marmură spînzurați de cupolă, cu coliere și candelabrele stinse, gata să se prăbușească, și mai visa o sală și cea mai mare, cu lumina violetă și albastră, cu podea de lespezi albe, și se vedea, frumoasă și caldă, făcînd piruete, piruete...

Dar o trezi vocea lui Victor, o voce înceată, fără acele accente imperceptibile de duritate, pe care numai ea i le cunoștea.

— În sfîrșit, am găsit...

Parcă vorbea unui străin, sau nimănui, dar toți îl auziră și se apropiară de el. Era o țigară fumată pe jumătate, poate mai mult. Dar de cînd o căuta Victor!

— Acum nu mai am nici o îndoială, spuse el. Indivizii care au trecut pe aici, înaintea noastră, cunoșteau foarte bine peștera. Și mai cred că fumătorul era nervos... E prea mică distanța dintre cele două mucuri; parcă au fost aprinse una după alta țigările, poate chiar una de la alta... Știți ce mi se pare foarte ciudat la vizitatorul ăsta?... Faptul că nu pare un vizitator! Așa îmi face mie impresia: în loc să viziteze peștera, se ține de fumat. Cam mult patru țigări, Ticușorule... așa că nu mai e cazul să căutăm chiștoace...

— Ce te face să crezi că eu Umblu după capete de țigări? răspunse cam înțepat prichindelul.

— Scuză-mă... spuse Victor. Dacă vei găsi totuși, din întîmplare, vreunul...

— Asta o știi și singur... mai bine i-ai spune lui Ionel, sau ăstuia care n-a găsit absolut nimic...

Citva timp vocile amuțiră. Toți știau că se apropie ultimul salon, punctul terminus al peșterii. Chiar la intrarea salonului, Maria zări un obiect lucitor, dar n-avu vreme nici măcar să-și anunțe descoperirea, necum să ajungă la ea, pentru că frățiorul ei cîrn se repezise ca un hultan asupra obiectului. Mare deziluzie pentru prichindel! Era o simplă cutie de conserve, o cutie goală, care plutea într-un ochi de apă. Tic i-o dădu lui Victor, iar Victor după ce se uită la ea, fără prea mare interes, o dădu mai departe lui Ionel.

— Cutia asta complică foarte mult povestea, spuse Victor. De ce dracu a mai apărut și ea? Fir-ar să fie...!

— Și tu de ce te enervezi? încercă Ionel să-l domolească. Indivizii erau flămînzi și au mîncat...Mi se pare foarte simplu.

— Mie nu! se încapățîină Victor. Oare nu sînt prea flămînzi indivizii ăștia? Doar au mîncat o dată

acolo, lângă intrare... Iar li s-a făcut foame?...

– Poate că unul a mâncat acolo, iar celălalt aici, medită Ionel. I s-a făcut foame omu... individului...

– Dacă au fost împreună în peșteră, ceea ce e aproape sigur, spuse Victor, e greu de presupus că unul mânca iar celălalt privea. Ori ți-e foame și când îl vezi pe altul mâncând te repezi și tu, ori nu ți-e foame deloc și-atunci vei aștepta să ieși afară ca să te ospătezi în regulă. Dar nici așa: X mănincă pe săturate, antricoate și sardele, Y îl privește, iar după jumătate de oră, sau o oră, își amintește și el că-i este foame și se apucă să deschidă o cutie de conserve... Cornuri, biscuiți mai mergeau. Dar chiar conserve! Prea din cale afară!

– Dar, în fond, tu ce crezi? îl întrebă Maria. Până acum n-ai făcut altceva decât să ne respingi părerile...

– V-am spus: misterul celor doi antevizitatori se complică. Părerea mea e că unul dintre cei doi, unul singur, a făcut de mai multe ori drumul prin peșteră...

– Aoleu! se sperie Maria. Vrei să spui că ne-a luat-o înainte... fiindcă nu văd de ce s-ar fi plimbat de mai multe ori prin peșteră, dar nu pentru a o cerceta foarte atent, adică... pentru a face harta peșterii!

– La asta nu m-am gândit, spuse Victor, și nici nu cred că trebuie să ne gândim. Imposibil! Și noi am venit pentru hartă, și noi vom trece de mai multe ori prin peșteră, dar sînt absolut convins că n-o să transformăm peștera, sau vreunul dintre saloanele ei, în sufragerie. Tot afară, la aer și la lumină o să mîncăm. Nu, Maria, eu cred altceva, cred că unul dintre cei doi vizitatori a stat mai mult timp în peșteră...

– Mult de tot? întrebă Tic. Un ceas, două, o jumătate de zi? De dormit, brrrr! nu cred c-a dormit aici...

– Nu știu, Ticușor. Nu se poate calcula în ore precise. Hai să zicem, ca să nu greșim, că a stat atîta timp cît îi trebuie unui om ca să mînce de cîteva ori. Până acum știm că a mîncat de trei ori...

– E de necrezut! se revoltă Ionel. Parcă nu s-ar întîmpla aieva toată povestea, parcă am citit dintr-o carte...

– Și mie mi-e teamă de asta, spuse repede Victor. Mi-e teamă să nu fim sub influența unor cărți. Poate că povestea e mult mai simplă, și o complicăm noi cu tot felul de presupuneri. Oare n-am uitat de ce am venit aici?

– Oare n-ar fi bine să mai încercăm o dată să prindem legătura cu cei de-afară? își aminti Maria.

Ca treziți din somn, cireșarii se repeziră asupra aparatului. Mesaje după mesaje, semnalizări după semnalizări, și cînd nimeni nu se mai aștepta: legătura. În timpul schimburilor de mesaje, Victor interveni cu întrebările cuoscute. Iar după ce prima întîlnire pe unde se termină, Ionel se grăbi să-și liniștească prietenii:

– Cred că misterul s-a limpezit: prin peșteră a trecut Petrăchescu. Cunoaște regiunea ca nimeni altul și însuși faptul că se află la doi pași de noi...

Victor îl întrerupse aproape brutal, ceea ce nu se potrivea firii sale:

– Nu, Ionel! De ce să ne amăgim?... Ai auzit ce l-am întregat pe Ursu. Vînătorul n-a fumat cît a stat de vorbă cu el, și nici cînd ne-a ținut în parc, aproape toată noaptea, n-a fumat. Nu e fumător. Dar asta nu înseamnă că n-a trecut prin peșteră. Sînt sigur că e unul dintre cei doi vizitatori. Dar în cazul acesta înseamnă că ne-a mințit. Înseamnă că n-a vîndut barca, pe cinstea mea...

– Poate că a avut celălalt individ o barcă, sau poate că și-au făcut și ei o plută ca noi. Asta trebuie să fie! Și-au făcut și ei plută!

Victor tempera imediat zelul lui Ionel:

– Și unde e pluta?

– Cum unde? se miră Ionel.

– Să nu-ți inchipui că au luat-o cu ei afară, spuse Victor. Ar fi prea de tot. Noi o să luăm pluta afară sau o să fim fericiți că scăpăm de ea, acolo la lac?... Cu o barcă de cauciuc e altceva... O dezumfli și o iei pe braț ca pe un palton. Dar asta înseamnă că vînătorul ne-a mințit, și...

– Și? întrebă Maria cam neliniștită.

– Iar o presupunere cam hazardată, se retrase Victor.

Ionel mai avea însă o întrebare cu care încerca să-și susțină părerile:

– Și dacă barca sau pluta, adică ambarcația pe care au folosit-o se află aici?

– Înțeleg la ce te gîndești, spuse Victor. Vrei să spui că unul din indi... că unul din vizitatori se află încă în peșteră, poate chiar lângă noi, poate că e chiar martor la discuția noastră...

Ionel se cutremură. Nu la asta se gîndise, dar înțelese imediat că nu putea exista alt răspuns logic la întrebarea lui. Parcă-i zbîrniia ceva în șira spinării.

– Dacă barca sau pluta e în peșteră, continuă Victor, nu poate fi altundeva decât pe malul acestui lac. Aici e punctul terminus. De aici încolo, apa și bicarbonatul de calciu nu s-au mai împăcat, n-au mai făcut casă... adică peșteră bună...

Încercarea lui de glumă nu avu însă nici un ecou. Oare erau toți sub apăsarea unor presimțiri întunecate, sau simțeau filfiirile molatece ale beznei?

– Ce ne facem? dădu Tic glas întregării tuturor.

– Ce facem?... il corectă Victor. Am ajuns la capătul peșterii, Ticușorule, și trebuie să vedem și noi cum se termină peștera. Să dăm ordin lanternelor.

În aceeași clipă, lanternele își adunară razele într-un buchet luminos și răscolitor. Toate umbrele se topiră speriate. Farul se plimbă încet prin toate spațiile și în toate direcțiile. În stînga, peretele

muntelui era neted, mai ales la bază, doar câte-va asperități, cițiva zgrunțuri de marmură, timizi, albicioși se cățaraseră spre cupolă. Drept înainte, apa lacului, nemișcată ca un disc uriaș de sticlă, nu-și lăsa descoperite țărnițele dinspre mieznoapte. Lumina lanternelor nu era în stare să spargă toată beznă nordului. Și acolo unde se termina parcă se răscolau uriașe spirale de întuneric. Peretele din dreapta era format numai din dantele și broderii. Sute de firide și scobituri, nenumărați ciocchini striviți în perete, o dezordine fantastică, o răscoală împotriva oricăror simetrii și intenții rectilinii.

– Fiuuuufiuuuuu! se minună Tic uitind toate spaimele și neliniștile. Ce mai de ascunzișuri!

– Să le cercetăm pe toate ar fi o nebunie, spuse Victor. Și nici nu văd ce s-ar putea ascunde în ele. Plute și bărci în nici un caz. Sînt prea mici, prea strîmte... depozite ideale pentru cutii de conserve...

Tic tresări cînd auzi ultimele cuvinte ale lui Victor; ar fi vrut să spună că și alte cutii se pot ascunde acolo, mai ales alte cutii, dar își aduse aminte că n-are voie să rostească nici un cuvînt despre cutia fermecată. Îndreptă imediat cuvîntul scăpat printre buze:

– Și cutii... de sardele, nu?

– Alea-s tot conserve, spuse Ionel.

– Și tu ce ești? ripostă prichindelul.

– După cum vedeți, se auzi de undeva din întuneric vocea lui Victor, apropiindu-se, nici urmă de barcă sau de plută. Asta înseamnă că vizi... că indivizii ăia ciudați au ieșit la lumina zilei... Iar șansele ca unul dintre ei să fie Petrăchescu cresc și descresc în aceeași măsură. Păcat că nu l-am întreat pe Ursu dacă nu i-a văzut barca!

– Ne-ar fi spus fără să-l întrebăm, îl liniști Maria.

– Sigur că da... acceptă imediat Victor. Cred că ni s-ar fi telegrafiat special pentru asta...

– Sînt prea multe cotloane aici, în dreapta, spuse Ionel. Oare unul dintre cotloane nu poate să fie o cale de ieșire afară, o cale încă necunoscută, pe care o știe numai Petrăchescu?

– Tot ce se poate, răspunse Victor. Dar ca să răspundem la întrebarea asta, ar însemna să trecem de la teorie la acțiune. Și noi n-am intrat pentru asta în peșteră. Misterul e interesant, adică întrebările sînt interesante: cine a fost aici? Cînd? De ce?... Dar nimeni nu ne obligă să răspundem foarte precis la ele. Altceva ne-a adus aici...

– Absolut de acord! aproape silabisii Ionel. Și așa ne-am pierdut destulă vreme cu raționamente gratuite. Ar fi trebuit să ne dăm seama mai din timp. Și eu sînt cel mai vinovat că...

– De ce? îl interrupse Maria. Eu m-am simțit foarte bine, am privit, m-am distrat, am închis ochii... la ifosele tale.

– Eu n-am găsit nimic... se plînsu Tic. Țombi tot a găsit ceva, dar eu...

– Lasă, Ticușor, că nu ne-am pierdut timpul, îl îmbărbătă Victor. Poate că, dacă nu s-ar fi iscat povestea asta a vizitatorilor ciudați, ne-am fi mulțumit cu o simplă trecere în revistă a locurilor. Așa, tot căutînd și răscolind prin toate ungherele, putem să ne lăudăm că am învățat peștera pe dinafară chiar de la prima vizită. Erorile mari le-am și îndreptat pe hartă...

– Știu, știu, se retrase Ionel. Dar poate că era mai bine să subordonăm toate căutările noastre unui scop principal...

– Asta-i dintr-o lecție, îmi amintesc eu, spuse Maria. Ia să văd dacă ești sincer! Tu cu granitul tău idiot, care e un scop secundar, recunoaște! tot căutîndu-ți-l, n-ai descoperit o mie de alte lucruri pe lingă care, alminteri, ai fi trecut fără să le vezi?

– Nu știu, răspunse Ionel, Poate că o fi așa. Dar n-am venit aici pentru distracții, cum te lauzi tu. La urma urmei, nici nu mă interesează ce ai tu în cap, și cred că e timpul să ne întoarcem. Destul pentru prima vizită. Am ajuns la capăt, gata!

– Asta e! mărturisi Victor. Oare am ajuns la capăt? Lacul ăsta mă torturează de parcă aș sta în el îmbrăcat. Mă îngheață peste tot.

– Lacul?! întrebară ceilalți.

– Da, lacul. Dar mai întii aș vrea să mai cercetăm puținel peretele din dreapta, să ne apropiem mai mult de el și să-l batem cu lanternele. Poate ne spune ceva.

Înaintară toți pe malul din dreapta pînă cînd îi opri apa. Acolo aprinseră farul lor orbitor.

– Să coborîm cît mai jos! ceru Victor. Acolo unde apa lacului se întîlnește cu peretele, la gura cotloanelor.

Buchetul de raze se supuse întocmai. Gura fiecărui cotlon fu luminată cu dărnicie.

– Mi-am închipuit eu, murmură Victor. Cotloanele de aici sînt niște scobituri superficiale. Ați observat și voi?

– Ce anume?

– Apa lacului nu se scurge prin cotloane. Nici unul n-o sughe. Nici urmă de învolburare, nici o diră de spumă la gura cotloanelor.

– Și? întrebă Maria înfiorată.

– Atunci unde se scurge apa? întrebă Victor la rîndul lui. Peretele din stînga n-are nici o fisură...

– Într-adevăr! se amestecă Ionel. Cum de nu ne-am gîndit pînă acum?...

– Trebuie neapărat să se scurgă undeva? spuse Maria cu un ton care mai mult afirma decît întreba.

– Neapărat! accentua Victor. Primul lac e un izvor, nu mai încapă nici o îndoială. Apa lui e adusă de pîrîu aici, dar nu poate rămîne aici. Eu cred că lacul ăsta e un ghiol, nu un liman. Îți dai seama, Ionel?...

Ionel încă nu înțelese tot gîndul lui Victor:

– Ce vrei să spui?

– Că piriul merge mai departe... Și dacă piriul nu se termină aici...

– Vrei să spui că peștera... spuse Ionel cu glasul înghețat. Vrei să spui că peștera... dar tot nu avu tăriia să-și ducă gândul pînă la capăt.

– Da! șopti Victor foarte emoționat. Sînt aproape sigur că peștera nu se termină aici! Ticușor! Ia fă iute o barcă de hirtie că te știu meșter în îndetelnicirea asta.

Bucuros că are, în sfîrșit, ocazia să ajute cu ceva expediția, pentru că Ionel nu-i mai dădea voie să se atingă de aparatul T.F.F., prichindelul confecționă în doi timpi și trei mișcări o barcă fără cusur.

– Să mai fac una? întrebă el în timp ce i-o dădea lui Victor. Mai cunosc un sistem...

– Deocamdată luminați cu lanternele drumul bărcii, spuse Victor. Eu o să-i fac vînt spre mijlocul lacului.

Victor azvîrli barca pe apa de cristal a lacului, apoi manevră cu mare atenție scîndura care-i ținuse loc de vîslă pentru a o împinge cît mai spre mijlocul apei. Unduirile stîrnite de vîsla lui Victor pieriseră, apa devenise iarăși ca sticla, fără nici o tresărire, fără nici un bob de spumă... Dar barca înainta domol, înainta mereu, punct alb pe cristallul înghețat, punct mișcător, pînă ce întunericul o sorbi definitiv.

Lanternele se stinseseră toate ca la un semnal, bezna era groasă și grea, iar vocea lui Victor tremura:

– Lacul se scurge... uufff!... da!... Cred că sîntem pe cale să facem o descoperire extraordinară, la care nici unul dintre noi nu s-a gândit... la care poate nimeni nu s-a mai gândit pînă acum.

– Dar harta? întrebă Ionel și Maria în același timp.

– Harta?... E o hartă, nu e o lege. Cei care au făcut-o s-au oprit aici, cine știe din ce cauze. Au fost siguri că aici se termină grotă.

– Și dacă greșești? spuse Ionel. Dacă apa se scurge în adînc, printr-un fel de puț, printr-un canal natural care e sub nivelul lacului?

– Nu se poate! răspunse imediat Victor. Un asemenea tub de scurgere ar transforma tot lacul într-o pîlnie, într-un vârtej. Și chiar dacă ar fi cum spui tu, asta nu înseamnă că peștera continuă printr-un etaj inferior?

– Și dacă? se opuse foarte tăios Ionel.

– Nu te grăbi! Etajul inferior e o simplă idee la coada logicii. Eu cred că peștera continuă la același etaj.

– Și dacă? atacă și mai vehement Ionel.

– Și... răspunse Victor surprinzător de calm, trebuie să înlocuim presupunerea cu... Trebuie să ne convingem!

– Nu! reluă Ionel protestul. Nu-s de părerea ta. Cred că părerea ta e mai degrabă o dorință! Uită-te la bolta peșterii! e perfect curbă. Apa s-a izbit de rezistența unor roci mai puternice, a întîlnit formații granitice care au obligat-o să caute alt drum. Unde? În scobitura asta calcaroasă... Aici a lucrat, aici a străpuns, aici a putut să străpungă, în rocile astea sfărîmicioase. Lacul ăsta e un tub de scurgere, un puț! Nu zic că piriul nu continuă la un etaj inferior, dar etajul poate să fie și la zece metri și la o mie de metri sub noi...

– Eu cred altceva, Ionel, spuse Victor după vehementa demonstrație a șefului expediției. Eu cred că de-a lungul vremurilor s-a produs o prăbușire în masa calcarelor, care a acoperit tunelul și a despărțit peștera în două. Iar apa ridicîndu-și nivelul, la începutul primăverii, după dezgheț, a modelat și a netezit pereții. Nu vezi că de la un anumit nivel pereții sînt plini de asperități?... Mai ales cel din dreapta...

– Imposibil!

– De ce imposibil?... Mi se pare foarte firesc. Prăbușirea s-a produs aici, iar tunelul...

– Nu-s de acord! se îndîrji Ionel. Ce spui tu e o simplă ipoteză și eu n-o accept, o refuz cu ochii închiși...

– Nici eu nu accept ipoteza ta! Nu spun c-o resping cu ochii închiși. Dacă poți să mă convingi...

– Și tu poți? se răsti Ionel. Cum poți să mă convingi? Prin vot?

– Nu! Mult mai simplu și mai sigur: *verificînd!*

– Punct! deveni Ionel foarte autoritar. Cred că ne-am îndeplinit cu prisosință misiunea... pentru o primă explorare. Ne vom sfătui și cu ceilalți și dacă va fi cazul...

Ros de gândul că în spațiile necunoscute, de dincolo, pe care le și vedea în dimensiuni și forme fantastice, ar putea fi ascunsă, dar mai ales ar putea fi găsită cutia fermecată, Tic i se adresă foarte duios conducătorului expediției:

– Zău, Ionel, de ce ești așa?... Hai să vedem...

– Tu chiar vrei să ne întoarcem fără să ne convingem dacă peștera continuă sau se termină? întrebă uimită Maria.

– Da! răspunse Ionel fără cea mai mică ezitare. Ne-am propus să explorăm o peșteră oarecare, nu să scobim una nouă din dorințe și ambiții. Punct. Am spus.

– Dar e o prostie Ionel, reluă Maria. Dacă peștera nu se termină aici? Și eu îl cred pe Victor, nu pe tine... Și nu înțeleg de ce te opui cu asemenea vehemență? Eu am mereu senzația că sîntem într-o casă, că am trecut prin cîteva camere, și că ne-am oprit în fața unei uși. Cineva ne-a spus că la ușa la care ne-am oprit se termină casa. Și noi, deși auzim dincolo de zgomote, și vedem dîre de lumină sub ușă, ne întoarcem pentru că nu știu cine ne-a spus că la ușa a treia se termină casa.

– Și ce vrei tu?
– Să încercăm ușa! Să vedem dacă mai e o cameră sau mai multe, precum susține Victor, sau dacă ușa e zidită, precum susții tu. De ce te încapăținezi?
– Pentru că am o anumită răspundere, și știu eu de ce! Scurt! Ne pregătim de întoarcere!
– Ce știi tu? insistă Maria.
– Știu că nu trebuie să facem prostii!
– Și dacă facem prostii tocmai crezând că nu facem? se înfierbintă Maria. Asta-i culmea! La primul obstacol s-o luăm la goană înapoi! Ei bine, eu nu vreau!
– Nici eu nu vreau! se auzi ca un ecou vocea lui Tic.
– Știți ce cred eu? Ca să fim sinceri... Cred că vă amețește și vă ia mințile dorința de glorie...
– De ce neapărat ne amețește și ne ia mințile?... se înfurie Maria. Poftim: vreau glorie! Și chiar vreau! N-am voie? Spune! Ție nu ți-ar plăcea să descoperi ceva extraordinar? Nu te-ai ridicat în toate slăvile cu aparatul tău idiot? Aici ai devenit dintr-o dată foarte modest. Vorba lui Tic: Las' că știu eu! Aici nu mai e Lucia care să te ducă în spate.
– Pentru că m-ai enervat și m-ai înfuriat, poftim! ne întoarcem imediat.
– Te întorci tu singur! Auzi? Singur!
– Stați că v-ați certat destul! interveni Victor. Abia acum încep să-și facă de cap ambițiile... Ionel! Maria are dreptate când spune că trebuie să încercăm ușa aceea... O voi încerca eu... și sînt sigur că o să mă ajutați și voi...

Se lăsă tăcere, dar Victor rosti ultimele vorbe cu atîta calm și siguranță, încît tăcerea care urmă părea un leac căutat de multă vreme și apărut pe neașteptate.

– Să nu credeți că vreau să fac pe grozavul, continuă Victor cu același glas liniștit. Cît v-ați certat voi, eu am gândit planul explorării. Vom lega pluta de o frînghie lungă. Un capăt al frînghiei îl veți ține voi. Eu voi vîsli cu scîndura asta spre peretele din fund, care nu se vede în întuneric. Dacă drumul va deveni primejdios, sau dacă se va ivi ceva rău, voi striga sau voi scutura frînghia. Asta să fie semnalul! Dacă frînghia se scutură în mîinile voastre, trageți de ea, trageți virtos ca să mă aduceți înapoi. Nu e nici complicat, nici imprudent...

Nimeni nu spuse nimic. Victor vorbise cu atîta convingere, încît orice cuvînt ar fi sunat de prisos. Și imediat trecu la acțiune. În nodă una după alta toate frînghiile care se găseau în bagaje, cu noduri ingenioase pe care numai sabia și gestul lui Alexandru cel Mare le-ar fi putut desface. Capătul nesfirșitei frînghii innodate ajunse în mîna Mariei și a lui Ionel și emoția lor subită pecetlui parcă o înțelegere. Dar și mîna lui Tic apără de undeva din întuneric și prinse capătul ca o gheară.

Înainte de a-și părăsi prietenii, Victor le aminti ce aveau de făcut, cu aceeași voce nepăsătoare și calmă, în care Maria simți o imperceptibilă undă de emoție:

– Luminați-mi drumul cît puteți și chiar după ce nu mai vedeți pluta lăsați lanternele aprinse. Dacă scutur...

Apoi păși cu atenție pe plută, dar nu plecă imediat. Întîrzie doar cîteva clipe parcă pentru a controla nodurile plutei. Maria văzu ce se întîmplă acolo pe plută și își impuse muțenia totală. Dar cînd Victor începu să vislească și să se depărteze de mal, o năpădi spaima și remușcarea. Poate că trebuia, sau poate că ar fi trebuit să-l oprească. În cele cîteva clipe cît zăbovise înainte de a porni, Victor își legase picioarele de plută cu un capăt de funie. Maria citise undeva, că atunci cînd îi cuprinde vijelia în largul mării, pescarii din deltă se leagă de barcă, pentru ca trupurile lor, dacă vijelia va fi haină și ucigașă, să ajungă totuși la mal, la cei pe care i-au părăsit pentru totdeauna.

Frînghia pe care toți trei o țineau în mîini se deșira fără încetare. Metri după metri, zeci de metri după zeci de metri. O frînghie lungă, parcă nesfirșită. Cînd văzură că se apropie capătul, înțepături de spaimă și neliniște urcară din brațele lor spre piept. Dar pe neobservate, frînghia se întinse, ajunse nemișcată și dreaptă ca o coardă. Se simțeau și ei ca niște prelungiri ale frînghiei, ca niște corzi țintuite de beznă și tăcere, și dacă umbra unei mîini le-ar fi atins, s-ar fi sfărîmat în vibrații cu mii de rezonanțe. Clipele se întindeau ca niște elastice grele, amenințînd cu explozii îngrozitoare.

Frînghia era însă nemiloasă, ca bezna, ca liniștea, ca aerul rece și rău, ca apa de sticlă, fără unduiri, fără culori, fără viață. Cînd așteptarea și încordarea atinseră clipa exploziei, frînghia începu să se miște în mîna lor, să lovească apa rea a lacului, să-i oblige la mișcare. Tot ce era viață în ei vibra în brațele care trăgeau funia. Ritm tăcut, inversunat, răzbunător. O mîină părăsi funia și lumina unei lanterne spintecă bezna de deasupra apei. Pluta se lovi de lumină și o dată cu lumina se apropie de mal. Altă mîină scăpă frînghia și altă rază țîșni spre monstrul de lemn care se apropia. Cele două lumini împreunate nu se mai înșelau. Pluta se întorcea... goală!

În locul exploziei trăsni tăcerea, o tăcere mai rea decît explozia. Clipe de năucire și spaimă, apoi vocea nebună a lui Ionel:

– Ați văzut?! Ucigașilor! Cum ne mai întoarcem?
– La asta te gîndești?! șuieră Maria. Pleacă imediat în căutarea lui!
– Mă duc eu! se înfipse prichindelul cu părul înțepat de groază. Eu sînt mai mic. Pe mine mă ține plută și pot să mă strecur peste tot...
– Stai! îl prinse Ionel de braț. Smintitul!
– Stai! porunci și vocea Mariei. Mă duc eu!
– Unde vreți să vă duceți! zberă Ionel. Ați înnebunit amîndoi? La dracu să vă duceți! Voi, cu idioțeniile și cu ambițiile voastre sînteți vinovați!

- Ți-e frică, lașule! șuieră Maria.
- Și ție nu ți-e frică? Nu e o nebunie și o prostie să riști pentru...
- Taci! strigă Maria. Uitați-vă la plută.

Pe un colț al plutei, gata să se prăbușească în apă, se afla un bolovan. Și sub bolovan o pată albă, o foaie de hirtie. Trase încet și cu grijă pluta la mal. Tic se repezi primul, se lungi pe burtă și luă hirtia de sub bolovan. Ar fi vrut să dea el glas mesajului, dar Maria i-l smulse din mină, îl puse sub lanternă și citi cu voce tare:

– "Ura! Peștera nu se termină! E o minunăție aici. Veniți pe rând, dar trimiteți mai întâi echipamentul. Atențiune! Cotlonul e îngust ca un tunel de cirtită. Neapărat să vă lungiți pe burtă!".

– Ura! exclamă Tic înnebunit de bucurie. Venim! Venim imediat! Ura!

Întunericul închise, undeva într-o celulă a lui, spaima și durerea din privirea lui Ionel și minia amestecată cu dispreț din privirea Mariei.

– Să încărcăm bagajele! luă Maria inițiativa. Tic! Tu luminează pluta. Să punem mai întâi ranițele și păturile. Aparatul îl lăsăm la urmă. Cine merge cu bagajele?

Tic era gata să se ofere, dar Maria zdrobi imediat pauza involuntară:

– Plec eu! Pe urmă... hotărâți între voi...

Pluta se despărți de mal. Frînghia se deșiră iarăși, pînă ajunse la nemișcare. Tic simți scuturătura violentă care venea în valuri de la capătul de departe și împreună cu Ionel trase cu toată puterea de funie. Al doilea se imbarcă Ionel. Apoi veni și rîndul lui Tic și al lui Țombi. Legă aparatul de plută și în mijlocul uriașului colac de funii, ca într-o redută circulară, își ascunse cățelul. Visli pînă la mijlocul lacului, domol, condus de lanterna fixată ca un far la botul plutei. Acolo făcu o primă escală, pentru a iscodi împrejurimile, dar nu văzu nimic altceva decît apă. Nici înaintea lui nu se zarea vreodată diră de lumină sau gura vreunui cotlon. Tot căutînd tunelul de legătură, simți că pluta merge singură și chiar într-un ritm mai iute. Se lăsă dus de ea și după cîteva clipe, drept înaintea lui, departe, parcă la capătul lumii, zări o semilună neagră ca o sprinceană: intrarea tunelului. Într-acolo îl ducea apa. Se lungi pe burtă cu mult înainte de a intra în tunel și transformă visla în cîrmă pentru a potrivi pluta în deschizătură. Era atît de îngustă sprinceana de intrare și atît de pușin arcuită încît îi era teamă că nici pluta și nici el, așa lungit cum era, nu vor putea trece prin ea. Într-adevăr, pluta atinse de cîteva ori pereții tunelului, iar spatele lui aștepta, din clipă în clipă, izbitura rece a cupolei de piatră. Colacul în care se afla Țombi fusese presat de plafon, aparatul pușintel hîrșit, dar prichindelul se făcu punte și luntre! pentru ca neprețuitele comori să rămînă intacte. Birrrr! Și tunelul nu se mai sfîrșea! Dacă n-ar fi fost sigur că îl așteaptă dincolo cei care pleaseră înaintea lui, ar fi spus că a pornit în drumul spre iad. Pușintel iad tot îndură el în cotlonul nesfirșit. Numai apă și întuneric, apă și întuneric. Deodată, lumina lanternei, pînă atunci inghesuită și strivită, evadă în spații largi. Și alte lumini, și, în sfîrșit, vorbe și răsufări omenești îl primiră de undeva din dreapta. Ieșise, scăpase din cărarea iadului. Se ridică în picioare, o văzu undeva pe Maria și, fără să se mai gîndească la altceva, sări înspre brațele ei. Dar distanța dintre plută și țărîm era mai mare decît și-o închipuise el, și încă în aer prichindelul simți răutatea apei care-l pîndea. Picioarele-i atinseră apa, se scufundau, brațele căutau sprijin în întuneric și într-adevăr întîlniră două odgoane care-l săltară pe țărîm. Erau brațele lui Victor.

– Ai pățit ceva, Ticușor? îl întrebă Victor cu blîndețe. N-ar fi trebuit să te lăsăm singur...

De mult își încolăcise Maria brațul de gîtul lui:

– Spune ce ai! Nesu...

– M-am udat learcă... la picioare, rise cel cîrn.

– ... feritule! își termină Maria alintarea. Măcar ai adus ciorapi de schimb?

Prichindelul clipi din ochi, inutil, pentru că bezna nu accepta culori și gingășii.

Nu trecuseră decît cîteva clipe de la debarcarea nenorocoasă a ciufuliciului, cîteva clipe mici... Cine și-ar fi închipuit că puteau să fie atît de crude! La drept vorbind, o singură clipă fusese crudă și răzbnătoare, aceea în care Tic sărise pe mal. Alte cîteva o imitară și cînd Victor simți în aer și în piept nenorocirea, era prea tîrziu.

– Pluta! strigă el. Aparatul!

– Țombi! se sperie Tic. Doamne!

Pluta era departe și viteza ei se mărise. Victor abia îi mai prinse marginea cu raza lanternei. Dar porni după ea în goană de cîmp deschis. Noroc că Maria și Ionel înțeleseseră ce se petrece și îi luminară fulgerător drumul. Victor încă mai ținea raza lanternei lipită de plută, chiar și după ce pîrîul subteran se desfăcu în două brațe. Pluta cotise spre stînga, pe brațul mai iute și mai involburat, și Victor trecu prin apă spre malul stîng și își continuă urmărirea, mai repede, pe piatra netedă a malului. Oare o va prinde?... Răspunsul i-l dete un zgomot îndepărtat, pe care goana dementă îl transformă în asurzitor, apoi în vîrtej de tunete. O cascadă! Nu erau mai mult de zece metri pînă la plută, dar nici de la plută pînă la cascadă nu erau mai mult de zece metri. Goana era atît de nebună încît cel dezlănțuit imploră cu mîna liberă bezna, pentru a se opri la timp. Dacă nu-l va opri o plasă de cauciuc, gîndi el... dar îl opri, ca un recul neașteptat, tunetul asurzitor și spuma sfărîmată și rece a prăbușirii. Era la un pas de marginea cascadei. Se lipi de peretele ud, iar lumina lanternei se prăbuși în cataracta de sub pămînt. Aburi și zvîrcoliri și gemete și tunete. Altceva nimic. Pluta fusese înghițită de abis. Presimți o amețală rea și se retrase repede cițiva pași. Oboseala îi muia mijlocul. Capul îi vîjiia. Necunoscutul devenise dintr-odată atît de crud... necunoscutul de sub pămînt cu bezna și capcanele lui. Victor se îndesă în perete pînă la durere, pînă la trezire. Nu avea voie să-și piardă firea. Momentul era hotărîtor. Porni spre ieșirea

tunelului, încet, pentru a-și aduna gândurile. La bifurcarea pîrului își întîlni prietenii și le anunță vestea cu un ton iritat, parc-ar fi anunțat o pagubă oarecare:

– S-a dus pluta! Fir-ar să fie!

Ceilalți păreau de gheață și Victor simți parcă pentru el nevoia unor vorbe tari:

– Sînt absolut sigur că ne vom descurca. Nu sîntem cireșari? Bine c-am salvat bagajele...

– Ești nebun!? țipă Ionel ca un semnal de alarmă. Nu înțelegi că sîntem îngropați de vii?... Cum vom scăpa de aici? în față cascada, în spate cotlonul iadului...

Victor îi puse mîna pe umăr:

– Știi că e foarte grav, dar mult mai grav ar fi dacă ne-am pierde firea. Mergem pe brațul din dreapta. Poate că ne va duce undeva afară...

– Și dacă ne pîndește altă cascadă? întrebă Ionel.

Se apropiase și Tic de Victor. Prichindelul, nenorocit și întristat cum rareori fusese, cu niște lacrimi de jar în ochi, care din fericire nu se vedeau, luă parte cu sughițuri la lupta aceea pentru viață:

– Eu l-am prăpădit pe Țombi... Of! Doamne!! Și uite, mă jur că n-o să plîng și n-o să mă mai gîndesc la el pînă ieșim afară. Pe urmă o să fac eu ceva...

Se înduioșă și Ionel. Vocea i se stîngea:

– Mergem și noi pe urmele lui Țombi... În același mormînt am intrat...

– Dar sîntem vii, Ionel! se revoltă Maria. Și simt o asemenea furie, că aș putea să sparg stîncă!... Și nu sîntem numai noi, mai sînt și ceilalți, afară. Dacă n-o să putem noi, ne vor salva ei! Dacă am fi în locul lor, am face la fel!

– Și cum îi anunțăm pe cei de afară?... Întrebă Ionel chinindu-se. Cu ce aparat? Cu ce semnale? Pe ce unde?

– Pe undele dinăuntru! spuse Maria strivindu-și pieptul. Ce-ai face dacă ai fi în locul lor și dacă n-ai primi nici o veste din peșteră? N-ai da alarma? N-ai alerga ca să vezi ce s-a întîmplat? N-ai chema ajutoare?

– Da... spuse foarte încet Ionel. Numai că nimeni din lumea asta nu știe și nu poate ști dacă sîntem în peșteră, sau undeva afară, în vreo prăpastie... N-am lăsat nici un semn în urma noastră! Nimic, nici măcar o bucată de hîrtie... Cui poate să-i treacă prin minte că peștera nu se termină acolo unde arată harta? De ce să nu creadă că am ieșit afară?

Glasul lui Ionel tremura și șuiera și pauza care urmă vorbelor lui era un moment umplut de spaime și neliniști.

– Un semn totuși am lăsat! se răzvrăti Victor.

– Nu, Victor, șopti prichindelul. Am luat și bilețelul tău, știi, mesajul tău cu descoperirea. E la mine în buzunar. Am vrut să-l țin amintire... Ți-a spus Maria că l-a pierdut?... I l-am... i l-am împrumutat eu... fără să-și dea seama...

– Va să zică tu îl trăsni Maria.

Victor prinse capul prichindelului și-l strînse la piept, aproape cu cruzime:

– Nu, Ticușorule... nu la semnul ăsta m-am gîndit. Am lăsat alt semn, Ticușor. Pluta!...

– Dar pluta...? îngînă Maria fără voia ei. S-a dus în cascadă... Crezi c-o să iasă undeva afară?

– Nu... răspunse Victor. E altceva: absența plutei va fi cel mai sigur semn că s-a întîmplat ceva în peșteră, nu afară. Toți se vor întreba unde e pluta... și avem marea șansă să se descopere legătura cu noua peșteră.

– E o probabilitate, totuși... spuse Maria.

– Știi... acceptă Victor. Dar iată că există o speranță și dincolo de noi, adică o cale de salvare... dar nu putem să ne încredințăm numai ei. Trebuie să ne bizuim în primul rînd pe noi. Începînd din clipa asta nu mai există expediție, peșteră, hartă, nimic! Există un singur scop: salvarea!... Încotro!... Brațul stîng e închis. Nu ne interesează. Vom înainta pe brațul drept. Va trebui să facem economie la baterii. Vom aprinde o singură lanternă, cu schimbul. Și vom merge în șir, unul după altul. Fără teamă... pentru că mergem spre viață, nu spre moarte...

– Dar înainte de a porni, propun să alegem un alt șef! spuse cu voce fermă Maria.

– Victor! adăugă imediat Tic.

– N-avem timp pentru asta... se împotrivi Victor.

– Am avut timp... sună foarte stîns glasul lui Ionel, pecetluind momentul care se scursese.

Și tinerii porniră la drum prin bezna groasă și necunoscută, pe care poate că n-o mai străbătuse pînă atunci nici o ființă omenească. Înaintau cu pași prudenți, cu auzul permanent încordat, pe fișia de lumină care le tăia calea. Din loc în loc se opreau și cercetau cu toate lanternele relieful. Orice neregularitate, orice scobitură, orice firidă era umplută de lumină. Și la un semnal toate lanternele se stîngeau pentru a obliga la destăinuire orice cale de ieșire ascunsă, orice cotlon care avea vreo legătură cu lumea și cu lumina de-afară. Într-o firidă mai înaltă, pe unul dintre pereți, lanternele întîlniră cîteva semne ciudate, niște scrijelituri care păreau o aglomerare de linii, sau mai bine zis o întîlnire de linii drepte și curbe. Încrustațiile bizare fură cercetate mai îndeaproape. Maria frecă peretele cu o cîrpă și chiar își sacrifică periuța de dinți pentru a adînci scobiturile ispititoare. Vocea îi tremură de bucurie:

– Uitați-vă! Priviți din unghiul ăsta! Sînt gata să jur că e conturul unui mamut.

Imaginea, odată creată, căpătă imediat aprobarea și admirația tuturor, dar mai ales însuflețirea lui Victor:

– Da! Am văzut într-un album de reproducere dintr-o peșteră... Seamănă exact cu reproducerea

din albumul acela...

– Altamira! spuse Maria. Îmi amintesc și eu...

– Și e chiar atât de frumos? întrebă prichindelul cu voce nesigură. Eu...

– E foarte frumos, Ticușor! îl mîngîie Victor. Și are o valoare extraordinară, mai ales pentru noi...

– Da' ce, putem lua mamutul de-acolo? se miră Tic.

– Nu trebuie să-l luăm, spuse Victor. Important e că l-am găsit. Nu vezi că mamutul ăsta vorbește?

Și știi ce spune? Ceva foarte frumos și foarte important, Ticușor: peștera a fost locuită. Și dacă a fost locuită, înseamnă că odată, demult, a avut totuși o ieșire. De ce să nu ajungem și noi la ieșirea de demult?

Însuflețirea lui Victor se transmise și celorlalți. Singurul care nu putea să participe cu tot sufletul la bucuria ce se năștea era Ionel. Tristețea și durerea îl scurmuau fără încetare și-i înnegurau gândurile. Uneori se simțea singur pe urma lanternei și i se părea că merge spre un abis din care nu se va mai putea întoarce. Privirile lui nu vedeau nimic, se lăsa purtat de gânduri pe drumuri de groază și speranțele cu care voia să le alunge erau ca niște scinteie care se stingeau la prima suflare a beznii. Mergea mecanic, jefuit de speranțe, pe un fir de lumină palid și chinuit. Stîncă, meru stîncă, piatră umedă, alunecoasă, crăpături, bolovani, ochiuri de apă, pietre... Cîte-va pietre, pierdute în ungherul unei nișe profunde, îi aprinseră scinteie în priviri. Lanterna Mariei trecuse nepăsătoare pe deasupra pietrelor, Tic căuta altceva, Victor lumina drumul. Apăsă butonul lanternei și-l fixă asupra pietrelor. Luă cîteva în mînă, le frecă și le pipăi și le înconjură contururile cu degetul mare. O clipă rămase mut.

Nemaiauzindu-i pașii, Maria se opri și-l descoperi lîngă nișă cu pietrele în mînă:

– Ce s-a întîmplat? De ce te-ai oprit?

Se apropiară și Tic și Victor de ei. Razele lanternelor răscoleau încă o dată firida săracă.

– Ai găsit ceva? întrebă Victor. Ce sînt alea? Pietre?

Fără nici o vorbă, Ionel întinse palma desfăcută, în care oprise cîteva pietre cenușii, unsuroase.

– Granit?!... Și Maria era cît pe-aci să adauge cuvîntul care-l obsedase atîta vreme pe Ionel:

"arhaic", dar vocea indiferentă a culegătorului de pietre o întrepruse:

– Nu... Paleozoic... Cred că sînt unelte... pietre șlefuite... unelte vechi de silex...

– Da! Unelte de silex! confirmă imediat Victor. Prin urmare ne aflăm pe drumul cel bun. Nu mai încapă nici o îndoială, Ionel. Peștera a fost locuită! Și trebuie să existe un drum de ieșire. Am ales brațul cel bun!

– Și dacă oamenii ăia vechi n-aveau nevoie să iasă din peșteră? întrebă cu naivitate Tic.

– Prostule! îl dojeni Maria fără răutate. Oamenii ăia vechi numai se adăposteau și se apărau în peșteri. Hrana și îmbrăcămîntea și le luau de afară... Prin pereți nu puteau să iasă...

– Dă-mi și mie o piatră... se rugă Tic de Ionel.

– Ia-ți! îi răspunse Ionel. E un depozit întreg acolo, dar dacă le vrei pe astea, poftim!

Dar Tic deja cotrobăia prin firidă. Își alese cele mai ciudate pietre, ca niște virfuri de sulită și de săgeți, își umplu buzunarele, apoi se alătură iute șirului indian.

În fruntea șirului, Victor văzu primul întinderea de cristal și coloanele de calcar de pe margine, care anunțau apropierea unui nou salon din noua peșteră. Se opri la marginea lacului și-i așteptă și pe ceilalți. Cînd proiectorul se aprinse și-și începu colinda înceată prin spațiul necunoscut uimirea cireșarilor se stinse în șoapte și exclamații.

Noul salon era mult mai mare și mai înalt și mai bogat decît cele pe care le întîlniseră în vechea peșteră. Tavanul de pe margini era o aglomerare de bolți și arcade, iar pereții de sub el, plini de arabescuri și de dantelării își scurgeau picioare albicioase de calcar în apa foșnitoare a lacului. Stalactitele și stalagmitele atingeau lungimi și grosimi de vis. Și în apropierea pereților se înălțau colonade sau stilobati care așteptau poveri și podoabe. Și fiecare formă geometrică din salon era ornamentată și sculptată la filigran, cu o iscusință uluitoare. Iar apa care se scurgea leneșă la marginea coloanelor ca trena albastră a unui miracol nevăzut împlinea grandoarea și rafinamentul salonului. Imaginea palatelor de cleștar din basmele și visurile copilăriei era îndepărtată și palidă și timidă și coplesită de splendoarea arhitecturii de marmură, ascunsă cu atîta furie și durere în străfundurile lumii, parcă pentru a învrednici cu priveliștea ei numai ochii celor mai îndrăzneți.

Fără să mai întrebe, fără să se mai întrebe, fiecare își luă libertatea de a cutreiera în voie și după placul său marea catedrală subterană. Unul dintre pereți se transformase de-a lungul erelor într-o orgă albă, imaculată, care cînta cu picurii de apă ai bolții și cu ecurile lor, și cu vînturile necunoscute și, în sfîrșit, cu vocile și exclamațiile unor tineri îndrăzneți, melodii de frumusețe și spaimă. Priveliștea miracolelor incremenite era o apă vie pentru cireșarii din beznă. Fiecare se întîlni cu sine însuși, cu anii și fanteziile lumii lui, cu vigoarea și siguranța libertății și nespaimii de altădată...

Iar prichindelul cel cîrn și ciufulit, și cu păr de grîu în lumină, și cu ochii iarăși argințați, simți în toate melodiile și tăcerile castelului de marmură un cîntec al căutărilor, și cînd nu mai erau melodii, auzea șoapte reci în ureche și totul și toate îi spuneau că aici și numai aici se află cutia fermecată. Și porni în căutarea ei, furișîndu-se și strecurîndu-se ca o rază de lumină printre colonade și stalagmite, printre turturi și statui neterminate încă, peste șuvițe de apă, peste trepte stinghere, printre coliere și arcade gheboase, prăbușite, departe, spre perețele dantelat și misterios care alcătua pavăza din dreapta a catedralei subterane. Acolo, în miile de crăpături, unele subțiri ca un fir de ață, altele largi cît palma, acolo, în noianul acela de gropi și scobituri ca niște cuiburi săpate de păsările altor ere, acolo trebuia să caute și mai ales acolo trebuia să găsească. Prichindelul începu să-și zgîiască ochii prin toate

crăpăturile mai largi decât degetul prin toate gropițele în care i-ar fi încăput pumnul. Crăpăturile și gropile abia zgîriau muntele de calcar. Dar erau unele mai late prin care își plimba mîna și își strecura brațul pînă la umăr și care călătoreau departe în trupul muntelui, departe, dincolo de moartea luminii. Cum putea să ajungă pînă acolo, dacă nici privirile nu îndrăzneau? Era aproape trist prichindelul, pentru că bănuia că la capătul unui asemenea ascunziș putea să fie cutia vrăjită. Unde să mai caute?... Privirile lui întîlniră o scobitură piezișă, lată la început de două palme, dar care după cîțiva metri se lărgea ca o pîlnie lungă, nesfîrșită. Zgîndări ca un drac cu raza lanternei pereții crăpăturii, dar nu întîlni nimic, nici o firidă, și mai ales nici o strălucire de metal. Furios își trimise raza departe, spre buzele pîlniei, departe, la zeci de metri și deodată simți o săgeată izbindu-i inima, și era o săgeată ascuțită și blîndă, rece și caldă... Acolo la buzele pîlniei se afla...

— Victor! țipă el ca un nebun, azvîrlind bubuituri în ecourile peșterii. Veniți aici! Aici! Am găsit barca!

Tic nu înnebunise. La buza pîlniei se afla o barcă!

Era o glumă! Prichindelul voia să-i înveselească sau combinase o farsă... toți gîndeau astfel, dar nu rezistară chemării lansată de trompeta blondă și se apropiară de colțul minunii. Tic arătă cu degetul spre crăpătură și speranța zvîcni o dată cu degetele care apăsau butoanele lanternelor. Lumina ajunse departe, la capătul buzei de piatră, și tremurii pierdut al prichindelului renăscu în trupurile celorlalți și se înghesui iarăși în el. Da! La capătul pîlniei era o barcă, dar nu o barcă oarecare, și nici o corabie de marmură eșuată acolo, din ere neomenești, ci o barcă adevărată de cauciuc: barca lui Petrăchescu.

Și ceea ce făcuse Tic pînă atunci - cercetarea peretelui scobit — repetară ceilalți, mai temeinic și cu alt scop. Dacă la zeci de metri se afla o barcă, poate că se afla și o cale de ieșire afară. Nici o scobitură, nici o crăpătură a peretelui nu scăpă căutării disperate a cireșarilor. Dar peretele era crud, neîndurător. Toate cotloanele erau strîmte, nici un șobolan nu s-ar fi putut strecura prin ele, și aproape toate crăpăturile se subțiau și își opreau tăișul după cîțiva metri. Numai crăpătura lui Tic învinsese calcarul și se afunda spre depărtări. Dar era atît de strîmtă la început, încît abia încăpea brațul lui Victor. După cîțiva metri se lărgea, generoasă, ca o cărare, ca un bulevard al imaginației, dar pînă la" cărarea lată de jumătate de metru, și pînă la bulevardul lat de un metru, poate chiar de doi spre gura lui, erau acei cîțiva pași de iad de la început, acel spațiu de tortură care ura lumea, care strangula speranțele și bucuriile.

Tinerii priveau neputincioși și fierbinți tăietura din fața lor. Cîțiva metri, poate numai trei metri de bunătate și calea raiului ar fi fost deschisă. Cîțiva centimetri, poate numai zece centimetri dacă s-ar îndupleca pereții pîlniei să se depărteze și din nou trupurile lor, și mai ales inimile lor ar simți fiorii calzi și neastîmpărați ai bucuriei.

— Dacă ai încerca tu, Ticușor? spuse Maria ca o rugăciune inutilă. Măcar să punem mîna pe barcă...

De cînd se gîdea Tic la atacul pîlniei! De multe minute capul și trupul lui fusese zgîriat și zdrelit de zimții calcarului. Știa că dacă i-ar încăpea capul...

Prichindelul se apropie aievea de crăpătură și încercă să-și strecoare capul. Numai trei, sau poate numai doi centimetri să fi fost mai largă și ar fi trecut în lumea de basm pe care o presimțea la buzele pîlniei. Maria iscodi cu lanterna mai sus și i se păru că într-un anumit loc crăpătura se mai deschidea cu cîțiva centimetri, dar imediat se strîmta. Din fericire, buchetul de raze rămase mai multe clipe acolo, și privirile flămînde de speranță, coborînd pieziș, din spațiul descoperit de Maria, deosebiră un fel de tub oblic, parcă mai lung decât începutul în linie dreaptă al pîlniei. Poate că totul era o iluzie optică, reflexul unei îngrozitoare dorințe. Dar era singurul simbul de speranță. Tic se uită la Victor și puse mîna pe umerii lui. Maria încerca să-și plimbe degetele prin părul lui ciufulit, dar prichindelul se apără. Și fără mîna Mariei îl usturau ochii.

Victor se înghetoșă și într-o clipită tălpile prichindelului erau pe umerii lui. După un fluierat scurt, Tic începu să-și împingă încet, încet, capul prin crăpătura luminată de lanterna Mariei. Cînd simți împunsături și zgîrieturi rele la ambele urechi îi veni să urle de bucurie. Capul îi intrase! Cu mîinile înainte, se lăsă să alunece, pieziș, prin tubul care părea mai larg decât începutul de jos al crăpăturii. După ce se juli cumplit pe față, pe nas, pe urechi, după ce simți cum îi trec umerii printr-un laminor, prichindelul răzbătu și ajunse cu tot corpul în tub. Se tîri înainte cu o voință turbată și deodată simți că alunecă și își opri căderea în mîini. Se întoarse și se lăsă în picioare în cel mai larg spațiu prin care trecuse vreodată, deși vîrfurile nasului și occipitalul erau apăsate de milioane de tone de piatră. După încă doi metri de potecuță zgîrcită, trecu într-o cărare de piatră, apoi într-un adevărat bulevard prin care putea merge cu brațele desfăcute, sau dacă nu cu brațele, atunci cu coatele. Vreo douăzeci, treizeci de metri înainta pe bulevardul speranței pînă ajunse în sala bărcii de cauciuc. Era o încăpere de piatră, cam cît camera lui de acasă, care se prelungea în două tunele strîmte și parcă fără de sfîrșit. Dar nu se gîndi nici o clipă să pornească pe tunele mai departe. Rămase în sala bărcii, chiar lingă comoara de cauciuc, care se tolănea leneșă și nesimțitoare, la poalele unui cub de piatră. În barcă se aflau cîteva pături puse una peste alta ca o saltea. În două secunde nu mai rămase nimic din patul improvizat. Păturile își găsiră alt loc, tot la baza cubului de piatră, iar barca începea să-și dea duhul, după ce prichindelul îi dibuise și-i răsucise supapele, îi grăbi moartea tăvălindu-se pe ea și apăsînd-o cu piciorul. Cînd ajunse moale ca o cîrpă și subțire ca un covoraș, o înșfacă și porni cu ea pe umeri spre cei care-o jinduiseră cu atîta patimă. Mai întîii azvîrli barca prin crăpătura care se îngusta, apoi, ducîndu-și mîinile la urechi, începu să înainteze. Dar îl opri vocea lui Victor:

— Nu facem nimic fără pompă, Ticușor. Dacă barca era umflată, trebuie să fie și pompă prin

apropiere...

Nu foarte fericit, prichindelul se înapoie în fosta sală a bărcii și începu să caute pompa. Într-un ungher zări o fridă și în fridă parcă lucea ceva. Era o magazie de cartușe. Se ridică în vârful picioarelor și reuși să pună mîna pe ea. Dar și vârful picioarelor întîlni un obiect dur. Era tot o magazie cu cartușe. Le cercetă curios pe amîndouă, apoi le puse la loc: una pe fridă, alta jos. Apoi căută pompa. O găsi chiar la intrarea unui tunel, lîngă un sac de dormit. După ce o înhață, avu inspirația să ridice raza lanternei... Ochii îi ieșiră din orbite, iar inima, inima prichindelului cîrn și inimos bătea atît de tare, încît de teamă că ar putea să-i spargă pieptul își duse mîna în dreptul ei și începu să apese cu toată puterea.

Într-o nișă cît palma, chiar lîngă scobitura care ducea la peșteră, se afla un obiect. Lunguiet, strălucitor ca un diamant. Doamne! Ce mai mînunchiuri de raze împrăstia! În clipa cînd prichindelul ascunse obiectul în sin, acolo unde apăsase cu o secundă înainte atît de tare, jură pe tot cerul și pe tot pămîntul că nu va sufla nimănui nici o vorbă pentru a păstra întocmai nemaipomenitele vrăji ale cutiei. Abia după aceea, cu pompa în mînă, cu marele diamant vrăjit în sîn și cu toată bucuria lumii adunată în ochii aceia dragi și neastîmpărați, se strecură prin scobitură, suferind, fără să crîcnească, toată răutatea pereților de piatră cu zimți, toți colții și ghearele care-i căutau carnea. Ajunse în sala minunilor și toți îl primiră ca pe un erou, dar el se feri de îmbrățișări de teamă să nu simtă și alt piept cutia.

2

Poate chiar în clipa cînd Tic simțea suflarea caldă a Mariei pe fruntea lui, la capătul tunelului nesfirșit care pornea din sala bărcii de cauciuc, afară, în soare, doi oameni discutau, rezemați de peretele unei stînci care semăna cu un cal de șah. Unul dintre ei era înalt, voinic, și, deși tînăr, avea o barbă neagră și lungă ca a unui preot. Ochii lui clipeau des, uneori își strîngea pleoapele și scutura nervos din cap. Era îmbrăcat într-o salopetă groasă și foșnitoare, tăiată în toate direcțiile de fermoare. Celălalt era... Petrăchescu, vînătorul. Înalt, slab, cu nasul subțire azvîrlit înainte, cu pălăriuța țuguiată pe vârful capului, aducea cu o paiată pierdută într-un iarmaroc. De cite ori vorbea, se străduia să ia un ton grav, dar vocea lui pițigăiată nu-i servea:

– Dom'le, dacă cotrobăiesc prin peșteră?

– N-au ce să caute în peșteră, coane, răspunse cel bărbos. Și chiar dacă intră, cum vor trece de lacuri?

– Dom'le, dar dacă trec ei într-un fel de lacuri?

– Atunci din două, una! se înfurie bărbosul. Ori se întorc și se duc dracului acasă, ori descoperă tunelul nostru și vin încoace. Vom vedea atunci ce-i de făcut...

– Dom'le, tot mă gîndesc, pe cîntea mea! Dacă peștera nu se termină acolo? Dacă merge mai departe?

– Unde să meargă, coane? Pe unde să meargă?

– Acolo, dom'le... Prin fundul lacului...

– Of. Dumnezeule! Pînă la urmă o să mă omori cu întrebările astea. Dumneata de ce n-ai avut curajul să mergi pînă la marginea lacului? Și eu de ce m-am întors de pe la mijlocul lui? Sintem oameni în toată firea și nu ne-am încumetat, și dumneata crezi că niște copii or să se arunce în întunericul ăla de iad? Ia să fim serioși, coane, pe cîntea mea.

Argumentele bărbosului parcă-l mai liniștiră pe vînător. Dar nu într-atîta ca să-i abată cu totul gîndurile de la cireșari. Își amîntea ce i se întîmplase mai adineauri:

– Dom'le, eu pe vlăjganul ăla tot îl impușc, pe cîntea mea! Auzi! Să mă facă pe mihe măgar!? Și pe Dobrescu, dom'le! Nu se iartă! Și dacă nu iert, trag!

– Iar începi, coane? Dumitale, cînd îți intră ceva în cap, îți rămîne acolo pentru toată viața.

Cerboanca, Dobrescu, acum vlăjganul! Coane, cum spunea cineva: ai puține idei, dar fixe!... Ești ca un dicționar din care n-a mai rămas decît o singură pagină...

– Asta cine-a mai spus-o, dom'le? Pe cîntea mea!

– Asta am spus-o eu, coane... Îmi mai vine și mie cîte o idee...

Vînătorul își plimbă mîna pe țeava armei, apoi amintindu-și ceva, sări brusc în picioare:

– Dom'le! Dar dacă ajung pînă la ultimul lac, la capătul peșterii, și caută acolo, și descoperă tunelul nostru, pe cîntea mea!

Bărbosul simți o clipă impulsul de a respinge ideea, dar uitîndu-se mai atent la Petrăchescu și văzîndu-i aerul îngrijorat, făcu un gest de supunere:

– La urma urmei, putem astupa intrarea tunelului. Da, coane! Nu strică uneori excesul de prudență... Numai să găsim bolovani prin apropiere...

– Vagoane, dom'le! îl liniști Petrăchescu. Trenuri întregi, pe cîntea mea.

Apoi făcu un ocol în spatele stîncii ca un cal de șah și se opri în fața unei crăpături, așteptîndu-l pe bărbos. Acesta îi făcu semn să intre primul, și deși lunguiet și slab, lui Petrăchescu îi trebui destulă caznă ca să-și strecoare trupul prin crăpătură. Bărbosul, mai elastic și mai priceput, se răsuci pe o coastă, își băgă mai întîi picioarele, apoi trunchiul, dar nu dispăru imediat. Se răsuci încet pînă ce-și eliberă mîinile și izbuti să apuce o lespede groasă, un fel de capac de piatră, pe care îl coborî și-l potrivî deasupra crăpăturii în așa fel, încît nici un ochi foarte exersat n-ar fi putut observa ascunzătoarea. Nimeni nu știa că în acel loc se află un drum de ieșire din Peștera Neagră. Nici chiar cireșarii, pentru că nici ei nu cercetaseră toate cotloanele și toate crăpăturile de pe țărmurile marelui lac de la punctul

terminus.

Bărbosul își continuă drumul pe întuneric, fără să aprindă lanterna. Încăperea pe care abia o părăsise Tic era luminată de un felinar. La intrarea ei stătea Petrăchescu, incremenit, cu o mutră de cretin definitiv:

— Dom'le, ai ascuns mata barca?

Bărbosul se uită cu milă la el și nici nu se gîndi să-i răspundă. În sinea lui își blestema soarta care-l osîndise să țină tovarășie unui asemenea exemplar uman. Încercă să intre în încăperea, dar vocea lui Petrăchescu îl opri:

— Dom'le, pe cinstea mea! N-ai ascuns-o? Barca de cauciuc, dom'le!

— Ce s-ascund, coane? Te ții de goange?

— Barca, dom'le! Unde-i barca mea?

— E jale, coane, dacă nici vederea nu ți-a rămas întreagă.

Nu știu cum o s-o scoatem la capăt!

— Dom'le, nu-i! Pe cinstea mea! Dumneata ai rămas ultimul aici, dumneata ai ascuns-o, dom'le, dumneata răspunzi!

Petrăchescu se proțâpise în fața bărbosului și figura lui avea un aer crunt, amenințător. Bărbosul îl dădu însă la o parte și se îndreptă spre locul unde lăsase barca. În încăperea nici urmă de barcă. Numai păturile, foarte grijuliu aranjate, aminteau că în mijlocul hrubei barca se preschimbase în pat. Cu iuțeala unui scamator, bărbosul scoase dintr-un buzunar o lanternă mică și plată și-i schimbă raza orbitoare în interiorul altor două tunele cu care comunica încăperea. Nu se vedea nimic! Ca un titirez se întoarse spre Petrăchescu:

— Unde ai ascuns-o, coane? Ai profitat de faptul c-am rămas în urmă și-ai dosit-o? La mine nu se prind pustisme, nene! Hai! Scoate-o!

— Dom'le! Pe cinstea mea! Ori au luat-o duhurile, ori dumneata ai băgat-o undeva! Asta nu se iartă, dom'le!

— Iar îi dai cu duhurile? Nu te-ai lecuit? Fir-ar...

— Nu le insulta, dom'le, că ele au luat-o! Altcineva cine, dacă dumneata nu? Nu insulta duhurile!

— La ce le-ar trebui duhurilor barca dumitale, coane?

— Păi...

Dar vînătorul rămase ca "păi"-ul în gură. Nu știa ce să-i răspundă bărbosului...

— Poate și-o fi rupt vreun duh gîtul, răspunse tot bărbosul, și n-au avut cu ce să-l ducă la spital să-i facă o penicilină. D-aia ți-au luat barca...

Lanternă lui căută ceva într-o scobitură, și deodată rîsul care-i apăruse pe față se transformă în rînjit:

— Candela și grijania mă-sii! Unde-i cutia, coane? Se uită și vînătorul spre firida goală și amuți. Sprîncenele i se întîlniră într-o singură dungă neagră și ochii i se închiseră încet, încet, transformîndu-i întreaga-i figură într-o mască sălbatică și neîndurătoare.

Bărbosul folosi raza lanternei pe toată lungimea ei. Dar nicăieri, în nici un tunel, în nici un cotlon, nu se zărea nimic. Nici oameni, nici obiecte.

— A fost cineva aici! Cît am stat noi afară, a intrat cineva aici! spuse bărbosul.

Cu un efort îngrozitor, vînătorul deschise ochii și începu să trăsnească din nou:

— Cine, dom'le? Pe cinstea mea!

— Cineva care n-a putut să intre decît pe dinăuntru. Pe dinafară am păzit noi!

— Ei, dom'le, numai ei! Tot umblau după barcă...

— Cristosul ei de barcă! Nu puteai să le-o dai de la început? Asta mă interesează acum? Riia aia de cauciuc? Să se ducă dracului!

— Domnule! Nu insulta, dom'le, pe cinstea mea! Să nu te mai legi, dom'le, de barcă! Auzi?

Bărbosului îi reveni repede calmul:

— Lasă, coane, barca aia! Las-o dracului! spuse el cu alt ton, parcă de nepăsare. De ea ne arde rtouă acum?... Spune, coane! Dacă-și dau seama pe ce au pus mîna? Înțelegi?

— Poate că n-o să-și dea seama, dom'le...

— Și dacă simt ceva? Ți dai seama ce se întîmplă?

— Fii serios, dom'le! Niște copii, pe cinstea mea! Ce să priceapă ei? Ce să simtă ei? Nici eu nu mi-aș da seama.

— Dumneata!? Dar ce-ți inchipui dumneata? Crezi că ești un etalon al inteligenței?

— După cite îndur, spuse vînătorul, regăsindu-și masca aceea de moarte rece și crudă, îmi mai trebuie și asta...? Mama ei de viață! Dumnezeii și strămoșii dumnezeilor! Nu-mi ajuns atîtea! Trebuie să mă feresc și de derbedeii ăia?... Dom'le, eu îl împușc! îl împușc ca pe-un iepure, dom'le, pe cinstea mea. Ca pe un lup, dom'le, că-i periculos!

— Lasă-mă, coane, cu împușcăturile! Un singur lucru contează acum: să nu-și dea seama pe ce au pus mîna!

De data asta, vînătorul încercă să-l liniștească pe găliganul cu barbă:

— Poate că nu-și dau seama, poate că nici nu pot s-o deschidă cu butoanele alea încîlcite...

— Și ce-am realizat din asta? Și ce dacă nu pot ei s-o deschidă? Dacă-au ajuns cu ea în lume, gata!

— Cum vine asta, dom'le, pe cinstea mea?

— E chiar atît de greu de înțeles? Dacă ajung în lume, orice om mai acătării vede ce au în mîna, și

s-a dus dracului totul. Tot n-ai înțeles?

– Păi da, dom'le! E crunt, dom-le, auzi?... Păi, dom'le, pe cinstea mea! Dumneata ai pierdut o chestie și eu pierd totul, dom'le! Asta nu! Pe cinstea mea!

– Stai, coane! Mai domol, că nu s-a terminat istoria. Trebuie să chibzuim, să vedem ce se mai poate face...

– Păi ce se mai poate face, dom'le? Numai aia, știi dumneata care... Pe cinstea mea...

– Stai, coane! Primul lucru e să le ieșim înainte.

– Păi de unde știm noi pe unde-au intrat, dom'le?

– Asta o aflăm noi numaidecât. Numai prin două locuri puteau să intre. Prin tunelele care duc la peșteră.

– Dar pe care din ele, dom'le?

Bărbosul nu-i mai ascultă întrebarea. Îi dădu vînătorului o lanternă și-i arătă tunelul pe care trebuie să-l cerceteze: tunelul din stînga. Pe cel din dreapta intrase el. Dar se mai întoarse o dată pentru a-l dăscăli pe Petrăchescu:

– Bagă de seamă, coane! Să nu treci cu vederea nici cel mai mic semn. Orice pietricică desprinsă din perete poate să dea o indicație. Orice urmă, oricît de mică, chiar și un fir de păr, coane, auzi? Ochii mari, coane, ca niște faruri!

Bărbosul se strecură apoi prin deschizătură, cercetînd cu atenție fiecare centimetru pătrat al pereților. Găsi cîteva pietre rāvășite, dar nu se mulțumi cu atît. Își continuă căutarea cu migală și tenacitate, pînă ajunse la locul unde se îngustau pereții pilniei. Nu mai putea înainta. Își plimbă lanternă și raza ei descoperi cîteva pete întunecate pe unul dintre pereți. Își muie un deget în gură și apoi îl lipi de una din pete. Pata se șterse. Își retrase degetul, îl mirosi, îl gustă. Rămase un moment paralizat. Nu mai avea nici un dubiu. Petele pe care le zărise și le gustase erau pete de sînge, sînge proaspăt. Cineva trecuse crăpătura aceea! Stînse brusc lanternă și își încordă auzul. Reuși să perceapă un zgomot slab, îndepărtat. Încetul cu încetul se obișnuie cu el și-l distînse: era clipocitul apei. Dacă ar fi ajuns acolo numai cu cinci minute mai devreme, ar fi auzit vocea lui Victor poftindu-și prietenii să se îmbarce. Tinerii erau departe. Nici un alt zgomot nu mai atinse urechea bărbosului. Barca de cauciuc, ușoară și încăpătoare, îi scosese din marea catedrală subterană, purtîndu-i iute spre necunoscut. Bărbosul își dădu seama că nu mai are voie să piardă nici o clipă. Se întoarse iute în fosta sală a bărcii de cauciuc și își chemă înapoi tovarășul care căuta zadarnic prin celălalt tunel. Îl puse repede la curent cu descoperirea:

– S-a lămurit, coane! Au pătruns pe-aici.

– Ia uite, dom'le! Păi ce mai așteptăm? Să ne luăm numaidecât după ei, pe cinstea mea!

– Numai că pentru asta ne-ar trebui dinamită ca să ne facem loc de trecere. Așa nu se poate trece dincolo. Imposibil!

– Atunci s-o luăm prin partea astălaltă, pe la lacul cel mare, pe cinstea mea.

– Nu, că ne-ar trebui o barcă și cam mult curaj...

– Stai, dom'le! Ia stai puțin! se trezi vînătorul. Dar cum au ajuns ei în partea asta? Pe unde-au trecut, pe cinstea mea. Nu cumva...

– Asta-i culmea! descoperi bărbosul. Numai pe-acolo au putut trece! Cum s-au încumetat ei pe întuneric, și cu ce?... E o chestie, coane! Cine i-o fi conducînd? Nu-i și vreun profesor, vreun tată cu ei?

– Nu cred, dom'le, nu e! Asta-i nemaipomenit! Vas' că peștera nu se termină acolo!

– E cam lată istoria, coane... căzu bărbosul pe gînduri. Cum au trecut prin grozăvia aia și cu ce? Mult m-aș mira să nu fie și cineva mare cu ei!

– Atunci n-avem altceva de făcut, dom'le. Trebuie să-i ajungem din urmă. Chit că-s cu unul mai mare sau nu, pe cinstea mea. Dom'le, să-i dăm drumul!

– De unde luăm dinamită? întrebă bărbosul.

– Dom'le, dinamită n-avem, dar avem cartușe...

– Pe cinstea mea! spuse bărbosul. Poate dărimăm ceva din crăpătura aia.

Vînătorul răsturnă în mare grabă, pe un ziar, toată pulberea pe care o avea la el, își goli apoi cartușierele și începu să desfacă fiecare cartuș. Adună peste un kilogram de pulbere pe care-o alătură celei vārsatā din cutii. Umplu un sāvuleț pe care-l potrivī cu îndemīnare și pricepere īntr-o scobiturā de la baza crāvăturii. Mai pāvstrase un dram de pulbere pe care-l presāvā īntr-o șuvițā subțire, formīnd un fitil rapid de la sāvuleț la locul de adāvpost.

– Cīnd īi dai drumul? īntrebā bāvrosul nerāvbdāvtor.

– Sāv-i lāsām sāv se mai īndepārteze, dom'le, sāv nu audā prea aproape detunāvtura...

– Așa, coane! īl lāvudā bāvrosul. Așa mai merge, coane. Nu-i rāv sāv mai apelām și la cap, cāv de-aia īl avem... Poate-i ajungem fāv rāv sāv ne simtāv, și atunci putem sāv punem mīna pe cutie, cu vreo capcanā, coane. Și dacāv luām cutia și ei nu și-au dat seama, pe cinstea mea, coane! Ai spus cāv sīvnt și niște fete, nu?

– Dom'le, pe mine fetele nu māv intereseazāv. Pe mine māv intereseazāv vlāvrganul. Eu īl īmpușc!

– Lasāv, coane, neroziile! De cīte ori sāv-ți spun?

– Ce nerozii, dom'le? Care nerozii, pe cinstea mea? Eu nu glumesc! Ce, dumneata glumești cīnd tot vorbești de fete?

– O sāv vedem la fața locului, spuse bāvrosul. Acum ar fi bine sāv ne pregāvim pentru explozie. Eu o sāv dau foc fitilului, iar dumneata n-ar strica sāv ieși afarāv. Sāv vezi efectul exploziei și mai cu seamāv sāv

vezi dacă nu sînt oameni prin împrejurimi...

— Da, dom'le, trebuie, pe cinstea mea! Trebuie să luăm toate măsurile. Eu ies!

— Dacă nu-mi faci nici un semn în trei minute, dau foc fitilului, coane. Să fim înțeleși.

Petrăchescu porni în grabă prin tunelul care-l ducea afară, la stîncă botezată de Lucia, dar nu înainte de a băga în tocul unui pistol magazia de cartușe din firidă.

Bărbosul își privi ceasul, înaintarea secundarului pe cadran și minutarului din discul cronometrului. Trecură trei minute grele și nu auzi nici un semnal la ieșirea tunelului. Nu se grăbi. Cu gesturi aproape leneșe își scoase bricheta dintr-un buzunar, își aprinse mai întîi țigara care-i tremura în colțul buzelor, apoi lipi flacăra brichetei de firul de pulbere. Șarpele de foc înainta ca un fulger și cînd ajunse la vârful pilniei declanșă o explozie formidabilă care îmbolnăvi urechile bărbosului. Încăperea se zgudui, dar nici o pietricică nu se prăbuși nicăieri. Doar la vârful piramidei, acolo unde tunelul se revărsa în salon prin crăpătura lui Tic, se des-prinseseră cîteva așchii din pereți. Cînd bărbosul ajunse acolo își mușcă de furie pumnii. Crăpătura rămăsese la fel de strîmtă. Explozia n-avusese nici un efect. Și ca un nebul izbîi cu pumnul în stîncă. Durerea îl trezi, dar nu numai durerea. Colțul de calcar pe care-l izbise se prăbușise tîrînd după el alți bolovani. Deschizătura se lărgise cu cîteva centimetri. Cu răbdare și ură s-ar fi putut trece pe acolo. Știa că-și va schilodi trupul, dar în momentul acela era supus unei singure legi și religii: să treacă dincolo!

CAPITOLUL XIII

1

De departe, povîrnișul pe care cireșarii soarelui își aleseseră al doilea loc de popas, semăna cu un ceaun uitat cu fundul în sus, despîcat drept în două de o lovitură năprasnică. Crăpătura care despărțea povîrnișul era o adevărată prăpastie, cu pereți abrupti, adîncă, parcă fără fund, plină de stînci ascuțite, cu vârful în sus, ca niște sulii. Numai arun-cîndu-ți o clipă privirile spre fundul prăpastiei simțea cum te cuprinde amețea. Pînă și Ursu, deprins cu cele mai temerare escaladări, se văzu nevoit să se lungească pe burtă pentru a cerceta pereții și fundul crăpăturii. Povîrnișul, în punctul lui cel mai înalt, era pe seamă cel mai bun post de observație din toată regiunea Peșterii. Nici o creastă, nici o stîncă izolată, nici un copac, nici un alt masiv care să împiedice vederea, loc ideal pentru a observa orice mișcare pe o rază de mulți kilometri... dacă n-ar fi fost soarele arzător de iulie. Ras de obstacole, povîrnișul era ras și de adăposturi. Nimic, nici măcar un copăcel, care să dea o palmă de umbră, și Ursu nu se simțea niciodată bine în apele lui dacă nu-și putea odihni privirile în coroana vreunui arbore. Dincolo de crăpătură, la o sută de metri era un fag de o rară frumusețe, cu o coroană bogată și cu multe crengi și, probabil, cu niște fotolii innodate din ramuri în care ai, fi putut să și dormi. Dar Lucia hotărîse locul de popas în creștetul povîrnișului și cu încăpățînarea ei nu se putea pune nimeni. Sătui de prea mult soare, cercetașii muntelui înălțaseră cortul de campanie. Ursu și Dan priveau cu jînd fagul ispititor din vale, dar Lucia le interzisese orice îndepărtare de cort. Raza permisă fusese fixată la cincizeci de metri. Abia ajungeau la buza prăpastiei, singurul loc mai deosebit, dar care nu-l atrăgea deloc pe Dan. Și dincolo de prăpastie era un zmeuriș...! Celelalte întîlniri ale razei cu circumferința erau goale și rase de orice vegetație. La evadare nu se gîndea nici unul. Lucia îi consemnase în acea circumferință meschină pentru a fi alături de ea la cea de a doua comunicare cu cireșarii din beznă. De două ore așteptau ca pe ace semnalele aparatului. Nimic, nici măcar o pocnitură în receptor, absolut nimic. Și Lucia emitea, emitea fără încetare. Nici nu-și dezlipa degetul de emițător.

— Nu știi ce să mai cred? se plînsese Lucia. Două ceasuri întîrziere, după ce ne-am înțeles atît de clar?

— S-or fi holbînd la minunățiile dinăuntru, spuse Dan cu un dram de invidie. Nu mai au ei timp și pentru niște prăpădiți ca noi. Sîntem prea comuni: doi ochi, un nas, două urechi, două sprîncene, o barbă... dacă măcar i-am fi anunțat că ne-a mai crescut cîte o ureche, poate că s-ar mai fi interesat și de noi... Așa-i cînd te inghesuie prea multe frumuseți...

— Ia lasă aiurelile! îl repezi Lucia. Cine știe ce s-o fi întîmplat acolo și tu bîigui ca un neghiob.

— Și ce vrei să fac? Să mai încerc o dată să mă sinucid? Iar o să mă prindă Ursu în ultima clipă... Mai bine să fac haz de necaz...

— Poate că sînt preocupat cu dezlegarea vreunui mister, îndrăzni Ursu. Îl știi eu pe Victor...

— Și eu îl știu! i-o întoarse Lucia. Îl știi și pe Ionel, o știi și pe Maria...

— Și pe mine mă știi cîteodată, încercă Dan s-o scoată din neliniști. Nu mai fi pesimistă. Mai sînt și neprevăzute...

— Ne-am înțeles foarte clar... Zău.. Am jurat că nu mai întîrziem. Voi n-ați auzit... Doar am făcut legămînt cu Ionel.

— Și dacă li s-a stricat aparatul? întrebă Dan. Dacă l-au scăpat în apă? Noi cum era s-o pățim?... Fără geniu tău... Crezi că Ionel ar putea să-l repare?

— De ce te prostesti cu bună știință? îl luă Lucia la rost. Tu ai putea să-l sari?

— Aparatul? se miră Dan.

— Să-l sari. Nu știi ce, nu știi cum, nu știi unde. Tot așa mi-ai cerut să-ți răspund și eu. De unde

să știu ce s-a stricat, de unde să știu dacă s-a stricat, de unde să știu dacă Ionel nu-i bolovan... Zău, Dan, nu mă mai fierbe și tu.

– Să mai așteptăm, interveni Ursu împăciuitor. Tot n-avem ce face... Doar pentru asta sintem aici, pe coasta muntelui. Ca să primim mesajele din peșteră...

– *Sau ca să nu le primim!* își spuse Lucia tot gândul. Știți foarte bine că dacă s-a întâmplat ceva în peșteră nu vom mai primi mesaje. Dacă s-a întâmplat ceva foarte grav...

– Da! șopti Dan emoționat. Ai dreptate, Lucia. Mai mult pentru asta sintem aici... Dar, zău, că ar putea să fie și un fleac. Dacă nu ni s-ar fi întâmplat și nouă...

– Când ați stabilit viitoarea emisiune, cea de a treia? întrebă Ursu.

– Dacă nu ies din peșteră, miine dimineată la ora zece. Dar eu voi ține tot timpul aparatul deschis. Baterii avem; slavă Domnului... La noaptea vom face cu schimbul.

– Eu zic să așteptăm pînă miine dimineată, spuse Ursu. Și dacă, să zicem, pînă la ora zece dimineată, nu dau nici un semn de viață, vom lua o hotărîre...

– Să nu fie prea târziu, Ursule... se pierdu Lucia, dar imediat își reveni: poate că aveți dreptate: sint cam pesimistă. Vom aștepta pînă miine dimineată, deși... Bine! Hai, duceți-vă! Dar n-aveți voie să vă îndepărtați prea mult. Măcar să ne putem auzi...

– Bravo! căută Dan s-o învioreze. Vreo cinci kilometri tot ne putem depărta... Ursule! Pînă unde se aude vocea ta, dacă strigi din toți rărunchii?

– Mai stați o clipă! le ceru Lucia. Nu ne-am hotărît asupra locului de popas. Rămînem aici... sau înnoptăm la cabană?

Dan se codi să răspundă, dar pe Lucia o interesa foarte puțin răspunsul lui. Specialistul popasurilor și cel care ducea greul transportului era Ursu. Și Ursu fu foarte prompt:

– Eu cred că n-are nici un rost să ne îndepărtăm de peșteră, adică de gura ei.

– Poate că totuși ar fi mai bine să ne apropiem de cabană, spuse Lucia.

– De ce? întrebă Ursu nedumerit.

– Mă gîndesc tot la rău... răspunse Lucia. Dacă primim o veste rea?... Am putea cere ajutor de la cabană.

Ursu se opuse:

– E mai bine aici, la jumătatea drumului. De aici putem să ne mișcăm mai iute în ambele direcții: spre peșteră și spre ca-bană. Dacă tot am ales locul ăsta...

– Zău, Lucia, interveni Dan. Tot sintem aici... Iar să ne cărăm! Mi s-au umflat picioarele...

– Nu te-am întrebat pe tine! îl repezi Lucia furioasă. De dimineată te tîngui intruna... Pe tine te-ntreb, Ursule! Unde ar fi mai bine să înnoptăm?

– Parcă ți-am mai spus o dată... Aici e locul cel mai bun.

– Pentru tine? îl zgîndări Lucia.

– Și pentru mine, și pentru tine, pentru toți. Dacă ți-ai scoate odată negura de pe ochi...

– Și tu dacă ți-ai scoate lenea din oase! La cei din peșteră de ce nu te gîndești? Cum poți fi atît de nepăsător!? L-ai molipsit și pe neghiobul ăsta! Toată ziua n-ai făcut altceva decît grozăvenii. Mușchi ai cu carul, dar altceva n-ai!

Ursu se uită prostit spre Lucia; niciodată n-o auzise vorbind astfel. Dar mai prostit se uită Dan. Tocmai Lucia să fie atît de nedreaptă? Era ultimul om la care s-ar fi gîndit. Vlăjganul nu spuse nimic. Părăsi cortul fără să se mai uite înapoi. Dan însă tăbări asupra Luciei și o făcu cu ou și cu oțet.

– Pleacă și tu de-aici! se răsti Lucia.

– Ai înnebunit?!

– Am înnebunit! Hai, pleacă! Voi vă gîndiți la tot felul de prostii, eu nu pot, nu înțelegi?

– Tu te gîndești la prostii și ți-ai pierdut capul. Și să știi ceva! Mie poți să-mi spui și să-mi faci orice, nici nu-mi pasă și probabil că merit orice. Dar de Ursu numai un mișel se poate lega!

Dan se duse glonș spre Ursu. Vlăjganul se oprise la marginea prăpastiei, așa că Dan se întepeni la vreo cinci pași în spatele lui.

– Să nu-ți faci gînduri negre, Ursule! A înnebunit idioata aia... Ar fi trebuit să-i zici una tare și s-o dai dracului.

– De ce? spuse Ursu întorcîndu-se spre el.

– Păi, după cîte ți-a făcut... Chiar n-ai simțit cum ți se înfierbîntă palma. Dacă ar fi avut cozile Mariei aș fi încercat-o eu puțintel.

– Nici nu mi-a trecut prin cap, răspunse Ursu cu gîndurile în altă parte. Ba am simțit tocmai pe dos...

– Cum!!? se scandaliza Dan. Poate c-ai fi vrut s-o iei în brațe și s-o săruți!?

– Nu chiar atît de mult... spuse Ursu și apoi oftă.

– Te-aș ruga ceva... Ai putea să mă faci și pe mine să înțeleg. Măcar o geană de lumină...

Ursu ridică din umeri. Mergea pe marginea prăpastiei la vale, cu Dan lîngă el.

– Tot ce-a făcut Lucia a făcut din dragoste, din prietenie. Numai că și-a pierdut capul. Își închipuie atîtea nenorociri dincolo, în peșteră, și e atît de zbuciumată, că zău, Dan, îmi vine s-o strîng brusc în brațe...

– Doamne! se cruci Dan. Cît de încilciți sînteți amîndoi!... Sau, cine știe? Poate că sînteți cei mai simpli oameni din lume...

Merseră mai departe pe marginea prăpastiei. La vreo trei sute de metri depărtare de cort dădură

peste o punte fragilă care lega, sau încerca să lege, cele două margini ale despicăturii. Primul se aventură Ursu. Fragilitatea punții era o simplă aparență. Singura ei meteahnă era lipsa balustradelor. În clipa când Dan voi să pună piciorul pe punte, Ursu ridică mina stingă și arătătorul și-i spuse lui Dan să privească exact în vârful arătătorului. Cireșarul se supuse și trecu puntea fără să observe.

— În fond ce-ai vrut să-mi arăți? întrebă el când ajunse cu bine în partea cealaltă.

— Am vrut să nu te uiți în prăpastie, atît. Știi că unora le vine cheful să se arunce cînd se uită într-o prăpastie. Amețesc sau nu se mai pot stăpîni.

— Uhhhh! se ghemui Dan. Cum s-ar spune m-ai salvat a doua oară de la moarte. Da' de ce-ai luat frînghia cu tine?

— Ca să ne cătărăm în fagul ăla, răspunse Ursu cu cel mai firesc ton din lume.

— Să ne...? întrebă Dan, ducîndu-și miinile pîlnie la urechi. Folosești pluralul seniorial. Noi, Ursu, gîndindu-ne de atîta amar de vreme, etcetera...

— Nu, nu... Vreau să te învăț să faci un tur de recunoaștere. Fără să știi asta, n-ai ce căuta pe munte...

— Și chestia asta nu se poate face de pe sol?

— Din copac e mult mai precis și mai frumos, răspunse Ursu. Sînt convins că o să devii un as al recunoașterilor... superioare.

Ajunseseră la rădăcina uriașului fag. De la pămînt pînă la prima creangă erau vreo zece metri, dar pe la jumătatea distanței ieșea din trunchi un ciot bătrîn cam cit brațul unui om și cam gol pe dinăuntru.

Dan se așeză pe iarbă, se lungi și privi cu admirație podoaba naturii:

— Mie îmi place rolul de spectator. O singură dată am încercat, cu vreo cinci ani în urmă, să mă urc într-un vișin pe care nici măcar nu-mi cretasem numele. Și nu mă cheamă Constantin sau Alexandru, ci Dan. Am nume scurt. Și cu toate astea, mizerabilul! și-a rupt o creangă numai ca să-mi rupă mie piciorul. De-atunci nu mai mănînc vișine. Tot de-atunci n-am mai încercat să mă cațăr în al doilea pom.

— Am un sistem foarte sigur și simplu, încercă Ursu să-l încurajeze. În doi timpi și trei mișcări ești sus.

— Te rog, Ursule, vorbește la persoana întii. De ce să-mi dai emoții cînd pot să te admir din tot sufletul de aici de pe iarbă? Mi se pare că ne pîndește și Lucia.

Distanța dintre fag și cort era foarte aproape, peste prăpastie. Mai puțin de o sută de metri. Vreo optzeci. Lucia ieșise într-adevăr din cort și privea spre locul unde se aflau cei doi cireșari.

Ursu se oprise sub fag și ochise prima creangă a copacului. Apoi își scoase de la brîu toporișca și o legă de un capăt al funiei. Se dădu cîțiva pași înapoi, ținti îndelung, apoi aruncă toporișca. Greutatea azvîrlită cu putere trase funia după ea trecînd-o peste prima creangă. Ursu începu apoi să unduiască funia, cu capătul lui, și toporișca se lăsă în jos aducînd celălalt capăt la pămînt. Vlăjganul scoase toporișca din laț și în locul ei își băgă piciorul drept. Apoi prinse cu miinile celălalt capăt al funiei și începu să tragă încet. Corpul i se ridică de la pămînt, înălțîndu-se parcă fără nici un efort spre coroana fagului. După ce atinse cu miinile creanga, se lăsă în jos, cu aceleași mișcări și cobori la fel de sigur și de domol precum urcase.

— Fii atent că repet figura! Fii foarte atent.

Ursu repetă figura și Dan îl urmări ca un obiectiv fotografic. Nici o mișcare nu-i scăpă. Totul părea de o simplitate copilărească și chiar era. Ursu nu mai avu nevoie să-și îndemne prietenul. Cu un curaj de zile mari, Dan fugi spre fag, străduindu-se să imite întocmai mișcările lui Ursu. Își introduse piciorul în laț, prinse cu miinile capătul celălalt al frînghiei și începu să tragă în jos. Simți cum se ridică de la pămînt, se gîndi la simplitatea sistemului și la plăcerea înălțării, dar o clipă mai tîrziu avu senzația că se prăbușește în cap. Ceea ce s-ar fi întîmplat cu siguranță, dacă nu l-ar fi prins Ursu, pregătit, pare-se, pentru acest deznodămînt. Ca apucat, Dan încercă a doua oară, dar cu același rezultat.

— Imposibil! Fir-ar să fie de sistem! Fac exact ce ai făcut și tu. Tu te urci și eu cad. Mai încerc o dată.

Încercă și a treia oară, mai furios, și furia îl trînti și mai rău la pămînt.

— Asta-i culmea! Nemaipomenit! Mă las păgubaș, gata! Nu sînt făcut pentru cătărat în copaci. Nu mă mai interesează asta. Mă interesează enigma. De ce tu poți și eu nu?

Ursu îi lămuri repede tot misterul. Și tot misterul era un fleac: brațele trebuiau să inconjoare frînghia în care era piciorul, să facă un cerc în jurul ei, să nu rămînă în afara lor.

— Acum ai înțeles? întrebă Ursu.

— Am înțeles, fir-ar să fie, dar m-am lecuit de acrobații... iarăși pentru cinci ani.

— Nu vrei să mai încerci? îl îmboldi vlăjganul.

— Nici nu mă gîndesc. Gata! Ce, eu n-am voie să fiu puțintel mai ciudat? Mereu numai voi?

— Eu mă urc în copac să văd cam ce se mai întîmplă prin jurul nostru...

— N-ai decît! îl îmbărbăta Dan în felul lui. Mai bine mă duc să caut niște zmeură, mai la deal, că văd o groază de tufe acolo. Cel puțin voi fi în siguranță.

Din cîteva mișcări, Ursu ajunse la prima creangă, se prinse cu miinile de ea, se înălță în mușchi și dispăru printre frunze, nu înainte de a-i potrivi lui Dan frînghia. În cîteva clipe ajunse în vârful copacului. N-avea nici un obstacol în calea privirilor. În partea unde cobora soarele spre apus, muncelul pe care se aflau ei era despărțit, după vreo trei kilometri, de o vale adîncă. Mai departe își ridicau coamele zbîrlite alți munți. Înspre nord, cîteva gheburi cenușii mascau orizontul, iar spre răsărit un singur masiv: cel care adăpostea peștera. Undeva, înăuntru cocoșei pleșuve, pătată ici-colo de insule

de ienuperi, se aflau prietenii lui, prietenii lor: Maria, Victor, Tic și Ionel. Oare pînă unde înainta peștera în munte? Trecea oare de stîncă aceea ciudată, asemănătoare cu un cal de șah, la rădăcina căreia îl întâlnise pe Petrăchescu? Stîncă se afla cam în dreptul povîrnișului pe care poposiseră ei. Privită din coastă nu mai avea exact forma sesizată de Lucia prima dată. Spre vest, se vedea numai cortul, și Lucia care se depărta de cort și se apropia de marginea prăpastiei.

– Hei! Dan! strigă ea oprindu-se la cițiva metri de prăpastie. Cum se poate ajunge la voi?

Dan îi arată cu mîna direcția unde se afla puntea:

– Mergi cam vreo trei sute de metri, la vale, și dai de o punte. Treci fără grijă.

Lucia porni în goană la vale. Din vîrfurile fagului, Ursu se adresă cu voce înceată cireșarului din zmeuriș:

– Spune-i să nu se uite în jos cînd trece puntea. Hai!

Dan țipă cît îl țineau puterile:

– Luciaaaaa! Ursu zice să nu te uii în jos cînd treci puntea! Nu e voie, auzi?

Lucia îi făcu semn cu mîna că auzise, iar Ursu, în vîrfurile fagului, simți cum îl năpădesc sudorile. Se uită furios spre Dan și abia îl deosebi în zmeuriș. Dan se legăna printre tufe și arbuști, atras de bogăția și mireasma fructelor. Erau roșii, puțintel acrișoare, exact cum îi plăceau lui... și nu numai lui. Nu simțise pînă atunci gustul adevărat al zmeurii și plăcerea de a le culege cu ochii închiși din rămurelele încărcate. Iarăși închise ochii, buzele și limba alergică în căutarea boabelor roșii. Simți un ciorchinei pe vîrfurile limbii, îl strivi între buze, apoi un al doilea, un al treilea, și, înfiorat de plăcere, deschise ochii... Mai tîrziu, de cîte ori își amintea pătania, lui Dan îi plăcea să spună că pentru prima dată în viața lui simțise răceala zero-ului absolut... În fața lui, la cițiva metri, se afla un urs, mai amator de zmeură decît el, și din cauza asta închipuindu-și că e proprietarul tufelor. Ursul era foarte veritabil, și era brun, uriaș, probabil cel mai mare și mai fioros exemplar din neamul lui. Cînd îi auzi mormăitul și cînd îl văzu apoi mișcîndu-și laba, Dan înțelese că nu e prada unui vis, a unei halucinații, că nu se află în fața unui urs împăiat, sau a unei blăni de urs, transformată în sperietoare. O tuli ca din pușcă, spre mirarea lui moș Martin. Și pe drum avu nefericita inspirație să ridice o piatră și s-o arunce. În capul ursului, care se luase după el mai mult ca să-l sperie.

Singurul Dumnezeu al lui Dan, în acea clipă a morții, se afla în copac. Spre el își înălță ultima rugăciune:

– Ursule! Ursu!

– Ce vrei? îi răspunse din fag vocea vlăjganului.

– Ursuuuuu!

– Ești nebun?... Nu mă vezi... Nu mă auzi?

– Ursu, Ursule!

Ursu dădu la o parte crengile și rămurelele fagului și deodată văzu toată scena. Dan fugea ca un iepure cu ursul după el.

– Urcă imediat în copac! Funia e acolo. Și nu te uita în spate! Hai, urcă!

Dan se apropie de fag și, fără să se uite înapoi, își băgă piciorul în laț, prinse funia cu brațele și începu să tragă. Dacă s-ar fi uitat înapoi și ar fi văzut ursul fioros la cițiva metri în spatele lui, n-ar mai fi avut tăria să încerce urcușul. În clipa cînd trase prima dată de funie, Dan simți că-l apucă nebunia. Dacă greșise? Trase încă o dată și încă o dată, cu toată înverșunarea. Cînd deschise ochii, văzu creanga fagului la cițiva metri deasupra capului. Jos pe pămînt, departe, ursul se învîrtea furios. Închise ochii și smuci din nou. Două brațe puternice îl prinseră și-l traseră sus. Era salvat! Putea să deschidă din nou ochii. Se agăță de o ramură groasă și se uită la Ursu. Vlăjganul, cu toporișca în mînă, se pregătea să întîmpine, dacă va fi nevoie, atacul fiarei în copac.

Animalul mormăia furios, învîrtindu-se în jurul copacului, își agita mereu labele și văzînd frînghia șerpuind în aer, o prinse cu ghearele și o smuci în jos. Lumea toată parcă se liniștise, primejdia trecuse, dar chiar în clipa cînd culoarea unui zîmbet încerca să mijcească pe fețele celor din copac, se auzi cristalină și nevinovată vocea Luciei:

– Unde v-ați ascuns! Hei! Unde sînteți?

Cînd văzu animalul fioros la zece metri în fața ei, Lucia înțepeni. În aceeași secundă, Ursu își făcu planul. Strigă cu o forță cumplită, care, singură, o împinse pe Lucia într-o goană nebună:

– Fuși, Lucia! Fuși la vale!

Fiara se repezi spre prada cea ușoară, dar o opri o lovitură grea și tăioasă din spate: toporișca azvîrlită de Ursu. Furios, animalul căută în jur inamicul nevăzut. Atît îi trebuia vlăjganului: cîteva secunde de zăpăceală. Cu un salt calculat la milimetru, zbură din creangă în creangă, își prinse mîinile de ciotul fagului și, fulgerător, pentru ca nu cumva ciotul să se rupă din pricina greutateii și izbiturii, sări în jos. Salturile fură executate cu atîta rapiditate, încît Dan, de sus, nu văzu decît o singură săritură. Ajuns pe pămînt, Ursu aruncă în ceafa animalului nehotărît un bolovan uriaș. Zguduit de lovitură, animalul nu mai avu în cap decît imaginea agresorului. Prada cea mai ușoară dispăruse pesemne din mintea lui de urs. Se repezi furios, ca un bolid, spre cel care-l atacase. Vlăjganul porni în goană spre povîrniș. O văzu departe, în vale, pe Lucia privind îngrozită scena și aproape simți în ceafă răsufierea fierbinte a dihaniei inebunite.

– Fuși, Lucia! strigă el, continuîndu-și goana.

În secunda cînd o zărise pe Lucia la rădăcina fagului, Ursu făcuse un singur plan: acela al salvării Luciei. Pe pămînt, urmărit de dihania turbată, încerca să-și facă și planul propriei salvări. Avea un

avans de cițiva metri asupra ursului, dar animalul era mai rezistent decît el, și peste cîtva timp cînd îl vor părăsi puterile... Ursu fugea, fugea ca un animal încolțit de un altul mai iute și mai puternic. Se gîndi într-o clipă absurdă că, poate alergînd în cerc în jurul fagului, ursul va ameți... Apoi altă clipă, la fel de absurdă, în care își închipuia că fugind în zigzag, ursul nu se va putea ține după el. Cînd o zări pe Lucia, dincolo de prăpastie, în apropierea cortului, îi veni în minte, în cea mai absurdă clipă, cel mai nebunesc gînd: să sară peste prăpastie. Își încordă ultimele puteri și alergă ca un fulger, cu ursul mereu la cițiva metri în spatele lui. Crăpătura hidoasă se apropia vertiginos. Prinse bătaia pe muchia prăpastiei și-și azvîrli trupul în săritura morții. În aer își strînse picioarele, apoi și le împinse crud, transfor-mîndu-și trupul în săgeată. Cînd tălpile atinseră muchia cealaltă, brațele îi făcură trupului ultimul avînt... În aceeași clipă îi căzu din buzunar un obiect pe care nu-l văzuse niciodată; tabachera, de lemn, pe care Sergiu o strecurase în buzunarul hainei lui, în seara dinaintea plecării.

Vlăjganul se rostogoli ca o minge pe pămînt. Avusese inspirația să-și facă trupul colac. Cînd se ridică buimăcit în picioare, la cițiva pași de el, Lucia se prăbușea ca o zdreanță în primul leșin din viața ei. Dincolo de prăpastie, animalul, înspăimîntat de tot ce i se întîmplase, hotărî brusc să-și caute un alt loc de zmeură, fără capcane și lovituri mișelești. Înfrînt și umilit, coborî repede la vale, dar în partea cealaltă, spre stîncă vînjoasă, pe care se odihnea calul de șah.

Ursu o luă pe Lucia în brațe. Figura ei palidă îl înfiora. O privi mult și descoperi pe chipul ei alte înțelesuri care îl încau. Fără să-și dea seama o strînse la piept și-i atinse cu fruntea obrajii fierbinți.

2

Lumea se liniștise. Cireșarii erau în cort: Ursu nu izbutea să ridice capul din pămînt, Dan căuta glume cu urși și vînători, Lucia lovea mereu cu degete fierbinți în emițător. Pocnete mici, imperceptibile. Poate că nici nu lovea emițătorul. Poate că tresăreau degetele înfiorate de furnicile spaimelor trecute. Obosiră și cuvintele, adică Dan. Se întilni și el cu amintiri și cu imagini care-i mai răsufiau în ceafă. Prin cîte trecuse într-o singură zi! Și ziua nici nu se terminase...

Din depărtări răzbătu pină la ei o bubuitură înfundată. Un proiectil electric parcă trecu prin inimile lor. Ursu sărise în picioare ca un arc.

— Și eu care credeam că dormi... îl luă Dan în primire. Oare ce-a fost?

Lucia se uita spre Ursu cu ochi care implorau, dar vocea voia să fie nepăsătoare:

— Probabil c-a tras cineva cu pușca... vînătorul...

Ursu negă mai tîrziu cu o mișcare a capului:

— Nu...N-a fost zgomot de pușcă... A fost un zgomot mai greu, mai din adîncuri...

Dan își duse mîinile la gură... dar după ce scăpase vorbele mocnite și ascunse ale tuturor:

— N-o fi fost oare zgomotul unei prăbușiri în peșteră? Nu mai sînt alte adîncuri...

Ursu voia să fie calm și liniștitor:

— Parcă a fost o explozie... Trebuie să fie pe undeva pe-aici vreo carieră de piatră...

Și iarăși se lăsă tăcerea, o tăcere grea prin care se strecura neostenit bîzîitul aparatului telegrafic deschis fără încetare. Dar undele erau neînduplecate.

3

Vînătorul mai așteptă cîteva minute după declanșarea exploziei. Se uită de jur împrejur, se rotea mereu, parcă era un manechin uitat într-un pustiu. Ecurile exploziei se topiseră. Nicăieri nici o mișcare: lumea rămăsese liniștită, nu presimțea crima care se pregătea. Încă o rotire, ultima, apoi se îndreptă spre intrarea tunelului: o crăpătură aproape orizontală, ascunsă printre bolovani și tufe de munte.

Petrăchescu știa că va trebui să intre în deschizătură așa cum intra bărbosul, pentru a avea mîinile libere și a astupa gaura cu lepedea de piatră de alături. Sprijinindu-se în mîini își lăsă trupul să alunece înăuntru, apoi făcu jumătate de rotire, ca un stînga-mprejur, susținut numai de mușchii brațelor, în timp ce vîrfurile picioarelor căutau treptele de susținere din interiorul tunelului. Semirotirea se termină cu bine, dar cînd își îndreptă privirile spre capacul de piatră, văzu, doar la cițiva metri de lepede, un urs pentru care s-ar fi dat în vînt orice mare vînător, un urs rege, idealul oricărui as al aventurilor cinegetice... dacă s-ar fi găsit bineînțeles în altă situație decît în cea în care se afla el. După felul cum ținea capul, după mormăitul întretăiat și gros, dar mai ales după agitația și încordarea labelor, Petrăchescu înțelese, într-o clipă, că ursul era sau rănit, sau prădat de pui, și pus deci pe cruntă răzbunare. Groaza morții se întipări pe fața vînătorului. Cu riscul de a-și sfărîma oasele feței, se împinse cu toate puterile în deschizătură. Încă un centimetru, încă o fracțiune de secundă... Dar chiar în clipa în care capul lui Petrăchescu dispăru în gaură, ursul își infipse ghearele în plin. Laba animalului smuci fulgerător și capul vînătorului ieși afară pină la bărbie, apoi alunecă înăuntru. În ghearele ursului rămăsese pălăria țuguiață ca un- con, iar din pălăriuță atîrna un smoc de păr cu rădăcini însîngerate. Dacă părul ar fi fost mai des și rădăcinile mai adînci... Furios cum nu mai fusese vreodată, ursul duse captura la nas, o mirosi, își strîmbă nările a greață, apoi o aruncă în deschizătură, după vînător. Pesemne că îl bătu o clipă gîndul să ia și el urmele omului fără păr, dar fie că deschizătura era prea strîmtă, fie că-i era teamă de alte lighioane, fie că nu-i plăcea mirosul pălăriei și gustul mătreaței, ceva îl făcu să-și schimbe gîndul. Și apoi soarele cam cobora: ora aventurilor se terminase.

Ursoaica o să-l înțeleagă, iar puii n-aveau încă vârsta care le-ar fi permis să-și ia părinții la rost. Astfel, animalul necăjit și resemnat porni fără grabă într-o direcție care nu mai interesează pe nimeni.

Bărbosul aplică pe creștetul însingerat al vînătorului un pansament plat și dens pe care-l lipi cruciș și-n diagonale cu fișii de leucoplast.

– Un fleac, coane. Puțină usturime și trece... Ca să vezi, coane, cum viața omului atîrnă de un fir de păr. Dacă aveai citeva în plus...

– Doare crunt, dom'le! pe cinstea mea! Mi-a smuls și părul și pielea, dom'le... dar tot îl prind eu odată în bătaia puștii. Bine că i-am dibuit sălașul... Mi-a smuls tot părul, dom'le... Și doare că-mi vine să urlu, pe cinstea mea...

– Ți-am făcut un pansament, coane, cum n-ai mai văzut dimineața. Pansament fulger. În două ore trece totul, și rană și durere. Poate c-o să crească și părul la loc...

– Dom'le! Așa să fie, cum spui dumneata. Dar eu nu-i iert, dom'le, auzi? Nu-i iert. Toate-s din pricina lor, pe cinstea mea...

– Mai bine spune dacă te-ncumeți la drum, sau vrei să te mai întinzi vreun ceas...?

– Cum poți să-ți închipui asta, dom'le, pe cinstea mea! Avem noi timp de pierdut? Uite, că mi-a trecut și durerea... Nu trebuie, dom'le, să ajungă în lume, știi și dumneata...

Bărbosul îi întinse vînătorului o pereche de cizme lungi, care aveau aceeași culoare și același foșnet ca salopeta lui tăiată de fermoare.

– Îmbracă-le dumneata, coane, și strînge-le bine la coapse. Eu nu mai am nevoie.

Cizmele erau făcute dintr-un material impermeabil dens și foarte elastic. Nici tălpile nu erau prea groase și șanțulețele care le întretăiau în toate sensurile asigurau o priză solidă pe orice terenuri. Petrăchescu le trase pe el cu vădită plăcere.

– Gata? îl întrebă bărbosul, prinzîndu-l în raza lanternei și măsurîndu-l din cap pînă în picioare. Îți stă bine, coane, zău că te fac mai tînăr și mai inteligent. Gata?

– Gata! răspunse vînătorul după ce-și duse mîna la șold și controla dacă pistolul e la locul lui.

Bărbosul începu să înainteze în tunelul prin care venise Tic. Prudent, luminînd fiecare ungher, fiecare crăpătură, fiecare piatră dezlipită de la locul ei. Petrăchescu era la cițiva pași în urma lui, cu lanterna în mîna stîngă, cu mîna dreaptă lipită întruna de șold. Se opriră la locul exploziei. Spărtura parcă fusese calculată la milimetru: exact cît să încapă țeasta bărbosului. Ceea ce însemna că Tic scăpase mult mai ușor decît cei doi urmăritori. Iadul, cu mulți draci și cu multă smoală și cu multe scule zimțuite și fierbinți, se mută pentru cițva timp în locul acela. Cînd ajunseră, în sfîrșit, în marea catedrală cu orgă și statui, fețele și brațele celor doi stîlciți ardeau de parcă stăteau încă pe frigare. Și cînd văzură apa aceea ca oglinda se repeziră spre ea, ca niște broscoi ținuți la uscat, pentru a-și răcori fețele. Își cufundară fețele în apă, dar și le retraseră fulgerător, scrișnîndu-și maxilarele. Apa era rece ca gheața, dar era mai ales sărată, mai sărată decît într-o ocnă de sare.

Fără să mai piardă vremea, rași de usturimi și cu pîlpiiri de ură în suflet, porniră amîndoi pe marginea pîrului subteran, pe drumul pe care credeau că apucaseră tinerii.

CAPITOLUL XIV

1

Într-adevăr, tinerii porniseră pe drumul acela. Stăteau înghesuiți în captura plutitoare de cauciuc, unul în spatele altuia. Victor în cap, la comandă, cu visla în mînă, în spatele său, Ionel, apoi Maria și la urmă Tic. Aaaa, da!... Cițiva centimetri înaintea prichindelului, între el și Maria, se mai afla ceva, cel mai prețios odor din toate cite existau pe pămînt, și era chiar la sînul lui, lipit de carnea lui: cutia vrăjită cu puterea ei fantastică. Dacă n-ar fi găsit cutia, tristețea l-ar fi înnebunit, l-ar fi sfîșiat. Chiar cu cutia la piept, nenorocirea lui Țombi îi infipsese în inimă un sfredel, care de multe ori se învîrtea zgîriindu-l cu dureri pînă în ochi. Mai ales cînd își amintea un gînd care-l gîdilase atît de plăcut într-o seară nu prea îndepărtată: să-l tragă pe Țombi de coadă și de urechi cu o mînă invizibilă. Din cînd în cînd îl ataca o întrebare perfidă, răutăcioasă, brrrr! ce întrebare rea! se ascundea în capul prichindelului. Închidea ochii, inutil în bezna aceea groasă, pentru a-și alunga întrebarea, dar ea îi irita urechile și-i pompa atîta jale în suflet citeodată, că parcă simțea cum i se topește ceva înăuntru pieptului. Oare ce diavol împielîțat o scornise? Oare de ce nu-i era dat să trăiască măcar o singură oră de bucurie plină, o oră în care să știe, așa pe deasupra bucuriei, că la sfîrșitul ei nu vor fi pedepse, amenințări sau tristeți? Acum avea cutia vrăjită la piept, adică toată bucuria lumii... De ce oare îl năpăstua întrebarea aceea rea? Ei da! se zvîrcoli prichindelul, nemaiputînd să suporte. Da! Oricînd aș schimba! Și acum! Dați-mi-l pe Țombi și vă dau cutia înapoi!... Ufff! Ce întrebare urîtă...

Dar mai era cineva care trăia o dramă în alunecarea aceea moale spre necunoscut. O dramă cu întrebări grele și cu răspunsuri simple și mai ales o dramă a obrajilor roșii, care din fericire nu se vedeau, și din cînd în cînd a unor zvîcniri sfîșietoare care transformau bezna în aer și sufocau fără milă. Ionel nu mai suferea pentru ceea ce se întîmplase în peșteră, ci pentru ceea ce se petrecuse afară, în ultimele ore, în ultimele zile, în ultimele luni. Dacă ar fi fost undeva în soare ar fi rîs și s-ar fi pocnit cu pumnii în cap și ar fi strigat în gura mare că a fost sau că este un prost și un dobitoc fără pereche. Voise

și făcuse tot felul de manevre ca să ajungă... Ce? Conducătorul expediției... Pentru ce?... Pentru ca în clipe foarte grele să-l topească frica și să nu fie în stare din cauza asta să rămână lucid și să scape de negurile de pe ochi și să ia hotărârea cea mai bună?... Pentru ca să vadă și să simtă toți că e un... un ce? Orice! Dar în primul rînd cel care nu merită să conducă. Crezuse că totul va fi un joc în care va spune niște lucruri foarte ușor de spus: cînd să se scoale, cînd să se culce, ce să mănînce, ce să îmbrace, unde să poposească, unde să aprindă focul, Doamne! ce idiotenie! De ce trebuie pentru toate acestea un conducător? Oricine le poate spune și le poate face. Și ce s-ar fi întîmplat dacă le-ar fi spus el? S-ar fi schimbat culoarea sorelui? S-ar fi mărit pămîntul? Ar fi crescut el mai înalt sau ar fi schimbat măcar cu o iotă părerea pe care Maria o avea despre dînsul? Numai așa de dragul de a comanda să facă atîtea manevre, și să spună atîtea miciuni, și să-l șmecherească pe Tic!... Cît de bine își dădea seama acum că nu era el cel mai potrivit pentru a fi conducătorul expediției. La greu nu și-a păstrat cumpătul. L-a apucat frica și din cauza fricii s-a încăpățînat în a spune și a face prostii. Dar și mai grav era că atunci, sub teroarea spaimei, credea că adevărul e de partea lui. Iată unde poate duce frica!... Cu broboane de sudoare pe frunte și probabil cu obrajii ca focul, își spuse în gînd, și erau niște vorbe grele care dureau, că un conducător așa cum voise el să fie seamănă cu broasca aceea care se umflă fără să-și inchipuie că ar putea să și plesnească... Așa trebuie să fie, își termină gîndul Ionel: cine vrea să conducă trebuie să fie hotărît ca atunci cînd e greu și foarte greu să dea el, primul, exemplu. Nu să spună frecîndu-se la ochi somnoros: sculați-vă, că e ora deșteptării... ci să se urce pe plută și să treacă primul prin întunericul iadului... Dar oare ar fi gîndit la fel dacă nu ar fi trăit momentul cel greu?... "Mi se pare ceva atît de frumos ceea ce se întîmplă acum, își spuse Ionel cu lacrimi în colțul ochilor, și mai ales ceea ce mi se întîmplă mie acum, dar atîta rușine mă cuprinde pentru ceea ce mi s-a întîmplat, încît n-o să spun gîndurile acestea nimănui, niciodată..."

Maria plutea în lumea ei, plutea așa cum visase și cum nu-și inchipuise că poate fi aieveau. Treceuse totuși aieveau și încă mai trecea printr-o lume altora necunoscută, cu castele și catedrale fantastice, cu orgi și colonade și cupole și coliere și oglinzi albastre în care își privise chipul și se mirase că e frumoasă. Uneori își mîngîia pleoapele cu virful cozilor pentru a simți o atingere care să-i spună că e trează, că nu e un vis nici plutirea lină, nici amintirea sălilor de bal împietrite, nici bezna care se lăsa străbătută, nici surprizele de marmură și calcar care poate așteaptă undeva o simplă rază de lumină pentru a se dărui privirilor vii. Era bogată, așa se simțea Maria, parcă atîrnau pe ea bogățiile asemenea unei trene nevăzute, ducea cu ea atîtea imagini și amintiri de gheață și marmură și mai ales amintirea unei oglinzi albastre mirate care-i înfiora pieptul, și dacă s-ar fi ivit din loc în loc brațele unor candelabre de argint cu lumini palide, și dacă barca cenușie s-ar fi transformat într-o iolă albă și ea și-ar fi lăsat capul pe spate și cozile i-ar fi atins apa, și dacă undeva la capătul beznei o va aștepta un lac cu valuri și unduiri line și mai ales soare, soare mult, bulgări și ploaie și aer și soare... Maria tresări, dar încă nu voia să soarbă toată realitatea, mai avea nevoie de visul adevărat pe care în atîtea sute de nopți îl visase și pe care... Și gîndul o purtă pentru o clipă într-o priveliște solară, afară, unde erau prietenii ei ceilalți, și printre ei cel care-i deschisese calea spre visul adevărat. Dar clipa trecu, și iarăși se lăsa învăluită de beznă, și își lăsa brațele să-i cadă, și își lăsa degetele în apă, și fiorii reci îi dădeau tot timpul certitudinea fantasticei realități.

Victor era treaz. Nici o imagine nouă, nici o amintire veche nu-l subjuga și nu-i fura clipele. Vedea totul, pînă în detalii de ață și sorbea totul și întuneca totul ca niște imagini pe un film care se va developa cîndva. Barca era bună și apa era încă bună, dar pînă cînd oare? Curentul și rîul îi duceau oare spre lume, spre lumină, spre clipe pașnice cu soare și umbră, cu glumele lui Dan și acrobațiile lui Ursu, spre o noapte cu gîngăni și foșnete și cu stele deasupra capului și cu siguranța aceea caldă că în zori, sau mai tîrziu, cînd ochii se vor deschide leneși, pleoapele se vor speria de lumină și iarăși se vor închide pentru acea clipă lungă în care se scutură visele și ultimele pînze negre ale somnului...? Oare unde-i ducea calea de apă și de întuneric? Victor era asuprit de întrebări care se încrucișau violent și-l fulgerau de multe ori cu spaime și dureri. Poate că Ionel avusese dreptate cînd se opusese continuării călătoriei?... Ce s-ar fi întîmplat dacă nu ar fi dat peste barca de cauciuc și dacă Tic n-ar fi încăput pe cărarea iadului?... Și iarăși: oare unde ducea calea de apă?... Peștera fusese locuită: incrustațiile și uneltele erau dovezi de netăgăduit. Calea de ieșire și de intrare a peșterii locuite nu era înapoi, spre catedrala de marmură, ci înainte pe drumul pe care pluteau ei. Nu era o dorință sau o speranță gîndul acesta, ci o certitudine. Grota locuită nu putea să aibă o altă ieșire spre lume. Calea era bună... gîndea Victor cu spaimă... Dar pînă cînd? De ce nu fusese descoperită pînă acum peștera?... Sau ieșirea ei era atît de bine ascunsă încît nimeni n-o bănuia în cine știe ce crăpătură astupată de tufe și bolovani... sau calcarul se răzvrătise și, cîndva, în negura timpurilor, prăvălise asupra ei lespezi gigantice de mormînt. Dacă peștera, altădată locuită, era închisă? Dacă prăbușirile rocilor calcaroase transformaseră, undeva, înainte, calea de apă într-o cascadă? Victor nu vedea, nu voia să vadă, podoabele și tainele de marmură și calcar, nu auzea, nu voia să audă, melodiile și ecourile catedralelor și castelelor și grădinilor împietrite. Își păstra simțurile treze, crude, gata să dea alarma, pentru a nu se lăsa furat de acel "prea tîrziu" care poate că-i pîndea și-i aștepta undeva în beznă. Speranța era ca o ancoră dureroasă și Victor nu voia s-o arunce, o păstra pentru clipa cea mare, pentru țărnul solid, primitiv și sincer, pentru țărnul cu soare.

Gîndurile tuturor se întrerupseră subit și brutal și parcă mii de cîrlige li se înfipseaseră în spate. Pentru că în spatele lor răsunase zgomotul unei explozii cumplite, care umpluse cu nesfîrșite ecouri bolnave bezna peșterii. Victor își transformă vîsla în cîrmă și lipi barca de mal. Sări primul pe stîncă și după el ceilalți. Capătul de funie cu care legase barca se afla în mîna lui. Stăteau toți nemișcați, tăcuți, cu auzul încordat. Dar nici o altă bubuitură nu mai tulbură liniștea grotei, iar ecourile vechi se topiseră, toate, în beznă.

— Oare ce s-a întîmplat? întrebă Maria. S-a prăbușit vreo stîncă, s-a sfărîmat ceva?

— Parcă a fost o explozie... gîndi Victor cu voce sonoră. Mai tare decît o prăbușire.

— Explozie!! se miră Maria. Cine s-o facă? Unde? Și pentru ce? O explozie în peștera noastră?

— Într-adevăr... recunosc Victor. Nici eu nu înțeleg cum s-ar fi putut produce o explozie. Dar dacă a fost zgomotul unei prăbușiri, atunci undeva în munte s-a întîmplat o adevărată catastrofă.

— Catedrala! se înfioră Tic. Bolțile și orga...

— Poate că nu... se rugă Maria. Lacul meu cel albastru, își aminti ea clipa neașteptatei destăinuiri. Ionel se hotărî să iasă din mutismul lui:

— Orice zgomot este amplificat la maximum de vibrații și ecouri... În orice peșteră...

— E adevărat, spuse Victor. Dar a fost un altfel de zgomot. Un zgomot rotund, greu... Parcă-mi amintesc nucleul lui, clipa lui fără ecouri. Nu pot să-l redau decît printr-o comparație, așa l-am și simțit: mi-a părut ca bubuitura unui tun față de un pocnet de pușcă.

— Nu știu... se retrase Ionel. Poate că ai dreptate. Ce-o fi fost o fi fost. Sigur e un singur lucru: prăbușirea sau explozia, adică zgomotul, a izbucnit aici în peșteră... Afară în nici un caz. Și acum mă dor urechile.

— Asta e! se infurié Victor. S-a întîmplat ceva în peșteră. O explozie, o prăbușire catastrofală? Nu știm. Și mai ales nu știm în ce măsură ne privește pe noi zgomotul, fir-ar să fie de zgomot!

— Poate că nu ne privește deloc, spuse Maria. Mai ales dacă s-a petrecut vreo prăbușire în masa calcarelor, cum vă place vouă să spuneți...

— Chiar dacă e o catastrofă? întrebă Ionel.

— Ei și? întrebă la rîndul ei Maria. Să zicem că a fost o catastrofă. Ce ne privește pe noi?

Ionel tăcu. Simți broboane de sudoare pe frunte și arsuri sub ochi. Îi era teamă că spusele lui vor fi interpretate altfel, ca o răzbunare sau ca un țipăt de cucuvea. Dar Victor îi simți rețineră:

— Ionel vrea să spună, că o prăbușire catastrofală... nu-i așa, Ionel?... ar fi ca o lespede pe un mormînt... În cazul cînd calea pe care mergem acum e închisă... Dacă rîul nu ne scoate la lumină, în cel mai rău caz ne-am putea întoarce pe drumul pe care am venit. Dar o prăbușire catastrofală ar putea să ne închidă calea de întoarcere pentru totdeauna...

— Aha! înțelese Maria. Tot cu gîndul la mormînt și pe deasupra îmi mai ucizi și amintirile... Atunci... mai bine să fi fost o explozie...

— Ar fi la fel de grav, spuse Victor. Dacă nu și mai grav... Da! Asta e nenorocirea: că și una și alta s-au petrecut în peșteră.

— Și eu, îngînă Tic, parcă simt cum mă frige ceva în spate. Pînă acum îmi era frică numai de ce-ar putea să fie înaintea noastră, zău...

Vorbînd astfel, fără să vrea, Tic îi ușurase pe toți ceilalți de povara unor vorbe și gînduri grele. Toți simțeau cum cresc niște gheare în spatele lor. Iar înainte: oare ce era înaintea lor? Ce li se pregătea?... Maria încă mai avea speranța catedralei cu apă albastră:

— Și dacă a fost o explozie? De ce e mai rău?

— Pentru că a fost făcută de niște oameni, răspunse Victor, și oamenii nu fac exploziile fără scop... Și nu văd ce scop ar putea să aibă acum o explozie în peșteră. Adică nu pot să-i găsec un scop bun...

— Și unul rău poți să-i găsești? îl iscodi Maria.

— În orice caz e mult mai ușor de găsit... chiar dacă ne-am gîndi că un singur om ar fi putut să provoace explozia... dar eu zic că ar fi mai bine să luăm o hotărîre...

— Eu aș vrea totuși să mă lămuresc, se încapățînă Maria. De ce te oprești la jumătatea gîndului?

Și iarăși se auzi vocea salvatoare a lui Tic:

— Ne oprim aici? Poposim aici?

Maria parcă uitase întrebarea la care nu i se răspunse sau poate întîrzia voluntar răspunsul. Își plimbă raza lanternei prin tunelul sărac, cu maluri strimte, fără nici o podoabă, fără coturi, fără firide. Părea nemulțumită:

— Poate găsim alt loc de popas mai bun, adică mai frumos... Sau nu mai am voie să mă gîndesc la frumos?

Ionel simți că întrebarea i se adresase lui:

— Nu m-am gîndit la mormînt atunci cînd m-a speriat catastrofa. M-am gîndit, pe cuvîntul meu, la ceva frumos. Gatal!

Nimeni nu mai spuse nimic. Se imbarcă la repezeală, lăsînd iarăși corabia în voia curentului. Înaintau destul de iute, cu vîsla lui Victor drept cîrmă. Trecură printr-un ghiol în care se văzură nevoiți să strunească viclenia curenților, apoi regăsiră tunelul, adică pîrîiașul bun, numai că devenise foarte capricios după întîlnirea lui cu ghiolul: malurile i se îngustaseră și mai rău, pereții erau borteliți de tot felul de scobituri și firide, și mai ales făcea tot felul de coturi, la dreapta, la stînga, nu se mai împăca deloc cu linia dreaptă.

"Aici trebuie să fie din belșug roci granitice", gîndi Ionel, dar hotărîse să nu-și mai rostească

gîndurile cu glas tare, mai ales că nici nu interesa pe nimeni în acel moment granitul lui nenorocit.

Undeva, după un cot, în apropierea unei stalagmite retezată parcă de o lovitură de spadă, pe o întindere de piatră care putea oferi adăpost, barca se opri pentru un popas mai îndelungat. De multă vreme nu mîncaseră și, mai ales, simțeau nevoia să se lungească undeva, chiar și pe piatră, să-și odihnească trupurile obosite, să-și odihnească pleoapele, să uite măcar pentru o clipă spaimile și neliniștile, durerile, bezna, chiar și speranțele. Atîta sete de lumină era în ei... și își doreau vise să le amintească, care să-i învețe iarăși cu lumina.

3

Departa, în peșteră, prin cotloane prin care trecuse de multă vreme barca de cauciuc, două ființe nevăzute păseau după lumina unei lanterne. Nu se vedea nimic altceva decît o fișie de lumină străpungînd bezna. Mergeau anevoie pe maluri dezordonate, printre gropi și bolovani, ferindu-se de alunecări și de izbituri. Nu era mers, ci echilibristică înaintarea lor prin vîgăună. Pînă ce unul dintre indivizi, ferindu-se de un bolovan se prăvăli în apă. Pîrîiașul era lat și iute și, privit de pe margine, părea foarte adînc. Dar prăbușindu-se în apă, vîntorul descoperi că adîncimea ei nu trece de genunchi, ba pe margine abia ajunge pînă la glezne. Înaintarea lor deveni mai rapidă. Bezna era străpunsă de două fișii luminoase, uneori apropiate, alteori îndepărtate, uneori paralele, alteori una după alta.

Fiecare era apăsător de emoții și gînduri felurite, dar era ceva care-i asemăna pe amîndoi: ura. Amîndoi urau și amîndoi se urau. Mergeau prin beznă și apă, ca niște jivine izgonite din urmă. De ce?... Se poticneau și cădeau, stropii sărați le ațîtau durerile de pe față, bolovani vicleni le pîneau picioarele, colțuri și ieșituri ascuțite îi împungeau în drumul lor bezmetic. De ce?... Poate pentru că erau împreună, și ura creștea în ei o dată cu frica unuia față de celălalt.

Bărbosul simțea o silă cumplită pentru tot ce se petrecea cu el, pentru tot ce i se întimplase: traiul din grotă, tovărășia vîntorului, spaima de lumină, primejdiile din fiecare punct cardinal, speranțe zdrelite și chinuite, și acum hăituirea prin beznă. Oare cine erau cei urmăriți?... Dimineață, ieșise afară în lume și se uitase în oglinda unui izvor, și văzuse cu groază cum îl pîndește cineva, în spate, gata să se năpustească asupra lui. Era un om-fiară în spatele lui, cu ochi ieșiți din orbite, cu față de ceară, cu părul zburlit și innodat, și cu o barbă de catran. Se întorsese ca să se apere, dar nu zări pe nimeni în pustiul de piatră din jurul lui. Și abia atunci înțelese că omul care-l pînea era chiar el, era chipul lui, chip necunoscut. Izbise cu pumnul în apa izvorului pentru a sfărîma oglinda, dar chipul rămînea; nu putea să nu-și poarte propriul chip necunoscut... Oare cine erau cei urmăriți? Cine pe cine hăitua! Dar îl apucau și clipe de negură și atunci pasul lui se grăbea, lovea stîncă și apă și bezna și fișia bolnavă de lumină și aerul și mergea înainte cu capul aplecat, cu gîtul apăsător de dureri, tras de niște coarde nemiloase de oțel spre undeva unde trebuia să strîngă și să distrugă.

– Mai repede, horcăia el. Mai repede! Undeva tot trebuie să ajungem.

Undeva... Pentru prima dată, în bezna aceea groasă și bolnavă, cuvîntul îi spunea și altceva, scăpa de teroarea unei singure direcții, cuvîntul se bifurca.

Aproape tot timpul în spatele bărbosului, aproape tot timpul gemînd de ură și bolborosînd înjurături, vîntorul mergea ca un halucinat, fără să simtă apă, beznă, durere, lumină. Puterile îl părăsiseră de multă vreme, de cînd privise cu atîta siguranță moartea la gura tunelului. Îl duceau înainte, și-l țineau în picioare instinctele. Ar fi putut merge așa, fără lumină, fără mîncare, fără vorbele altora, fără răsuflarea altuia, pînă la capătul pămîntului. Viața lui se afla în stăpînirea inconștientă a unor ființe plătînde închise și ele în beznă și groază. Ființele acelea erau undeva înaintea lui și trebuia să le ajungă pentru a-și lua înapoi dreptul de a trăi. Și ura lui prefăcută față de acele ființe devenise ură adevărată și creștea în el, creștea cu fiecare clipă, o simțea în oase. Mîinile lui strîngeau uneori bezna ca niște gheare care strîng gîtul cuiva. Mergea fără să simtă, uneori se lovea de pereții tunelului, sau de bolta joasă, sau se prăvălea în apă, dar mereu se încorda în linie dreaptă, în verticală, și-și purta mai departe pașii, și-și antrena mereu mîinile strangulînd întunericul.

– Îi omor pe toți, își auzea vocea, o voce care nu mai avea în ea acele zgomote ridicole de tinichea. Îi omor pe toți, dom'le. Altmînter va trebui să-mi zic adio, pe cinstea mea.

– Termină cu aiurelile! îi răspundea celălalt. Trebuie să le smulgem prada. Eu asta vreau! Înainte de orice! Chiar înaintea fetelor, auzi? întii cutia, auzi?

– Și dacă și-au dat seama, dom'le? Și dacă au umblat la ea, dom'le... Pe cinstea mea.

– Asta n-o știm. Mai întii să vedem...

– Dom'le, și dacă...?

– Termină odată, că mă înnebunești! Tot n-ai înțeles? Mai întii trebuie să-i ajungem din urmă!

– Dom'le, pe cinstea mea! Oare-i ajungem? Știi cu ce ne întrec pe noi? Știi cum se îndepărtează de noi? Cu barca mea, dom'le! Unde-a ajuns viața mea?... Auzi, dom'le! Cu barca mea!

– Grijană și candela și toți sfinții. Nu puteai să le dai barca!

– Dom'le! Ți-am spus să nu insulti!... Dom'le, oare-i ajungem? Pe cinstea mea...

– Doar n-or să meargă tot timpul fără să se odihnească. Asta e toată șansa noastră: să-i prindă oboseala și să poposească undeva. Numai așa îi putem ajunge...

Vîntorul înțelese că nu avea dreptul la nici o clipă de odihnă. Dar nici n-avea nevoie de odihnă. Ar fi mers pînă la capătul pămîntului, prin beznă și gheață. Își lipi mîna dreaptă de șold și se lăsă tras înainte de forțe neomenești.

Cireșarii hărăziți primilor fiori, primelor întâlniri, dar osîndiți apoi beznei neîndurătoare, se înveliseră în pături și în saci de dormit, așteptînd, cu gene de plumb și cu plumb în oase, somnul tîmăduitor. Dar somnul întîrzia. Întîi îl doriseră toți, pînă cînd începuseră să-i usture pleoapele, apoi se luptaseră împotriva lui, fără să-și dea seama. Fiecare se retrăsese în lumea lui, pregătindu-și visele, vise cu mult soare, cu lumină care să cadă peste ei în stropi, ca o ploaie.

Victor își camuflase lanterna sub pătură. Numai o șuviță răzbătea pe caietul lui de însemnări. Și mîna lui obosită tîlmăcea în cuvinte de toate zilele gînduri grele, gînduri încîlcite, gînduri adînci.

"Nu pot să fiu sincer cu voi, scria Victor, aș vrea, dar nu pot. Sint sigur că spaima mă roade mai tare decît pe voi, dar nu trebuie să se vadă nimic. Dacă v-aș spune ce gînduri îmi trec prin minte!... Dar voi nu trebuie să simțiți... Vă jur că nu mă gîndesc la mine... Știu că ne amenință primejdii, brrrrr! cum face Ticușor, dar deasupra tuturor e ceva foarte frumos, ca o lumină... am obosit... o lumină... Toată călătoria noastră e o lumină... Oricine ar fi făcut ca noi... E ca o lumină pentru că aici, la noi, nimic nu poate fi mai frumos ca lumina... aici în bezna noastră... Toată călătoria noastră e o lumină... Uffff..."

Victor închise carnetul și stinse lanterna. Somnul voia cu orice preț să-l biruie.

Cel mai aprig dușman al somnului era Tic. Se opunea somnului cu tot ce-i venea în minte: cu pișcături, cu degete ude și reci plimbate pe pleoape, dar mai ales pipăindu-și cu mîinile cutia lui de vrajă și căuțînd cu disperare, în mintea-i febrilă, cuvîntul magic. Rostise de cîteva ori cuvîntul: clopoței, apoi își luminase cu lanterna mîna sau piciorul, sau chiar fața. Dar de fiecare dată își văzuse părțile luminate ale trupului, și de fiecare dată ceilalți se uitaseră urît la el, poruncindu-i să stingă lumina. Deci îl vedea și ei. Dacă nu l-ar fi văzut, s-ar fi mirat, ar fi spus altceva... Și deodată, Tic făcu descoperirea cea crudă: nu aflase cuvîntul vrăjit, cuvîntul adevărat! Trebuia să fie altul, nu cel pe care-l visase el. De aceea atinse încet cu mîna, ca o mîngîiere, părul Mariei și o întrebă în șoapte abia auzite:

– Dormi?

– Nu, Ticușorule. Dar tu de ce nu dormi?

– Așa... Ca tine... Maria, tu știi cuvinte-vrăjite?

Maria ar fi vrut să-i pună mîna pe ochi și să-i spună cîteva vorbe mai rele, dar simțindu-l aieva, lingă ea, auzindu-i răsufierea și bătăile inimii, în noaptea aceea de beznă și spaime, deveni subit cea mai gingașă și mai bună soră din cite cunoscuse și din cite putea să-și închipuie prichindelul cîrn și cu păr de lumină.

– Ce fel de cuvinte, Ticușorule?

– Cuvinte din basme... Știi tu!... Cuvinte cu care se fac vrăji, cuvinte cu care se deschid... știi tu...

– Aaaaaa! se dumeri Maria. Se poate, Ticușor? Îmi inchipui ce-i cu tine. Te crezi în peștera lui Aii Baba și ai uitat formula magică! Se poate, Ticușor?

– Am uitat-o... se tîngui prichindelul, deși nu avea ce să uite pentru că nu citise basmul. Spune-o!

– Sesam, deschide-te! Asta-i formula!

Tic șopti în gînd cele două cuvinte și apoi începu să se pipăie. De vreme ce se simțea nu erau bune cuvintele. Dar își adusese aminte că moș Timofte nu-i spusese nimic despre harul cutiei de a pulveriza ființele. Cutia avea o singură vrajă. De aceea aprinse lanterna, scoase limba și-și lumină fața.

Maria se uită la el gata să-l muștruluiască, dar iarăși își aminti unde se află, și vocea îi răsună blîndă, duioasă:

– Tic! Nu-i frumos să scoți limba... Mai bine te-ai culca. Și eu...

– Te rog, Maria... Spune-mi alt cuvînt vrăjit...

– Zău, Tic, ar trebui să te culci...

– Te rog mult, mult de tot, spune-mi...

– Abracadabra...

– Cum? întrebă înfiorat posesorul cutiei magice.

– A-bra-ca-da-bra! îi silabisi Maria pe șoptite.

– Abracadabra! reținu de astă dată, foarte precis, prichindelul. Șopti apoi cuvîntul pe înfundate, aprinse lanterna și din nou scoase limba.

– Tic!... Mă supăr... Vrei să-i trezești pe ceilalți? Zău că ațipisem. Doamne...

Știînd că este absolut nevinovat, prichindelul mai încercă o dată:

– Maria... Te rog... dar se răzgîndi înduioșat de oboseala ei.

– Ce vrei, Ticușorule? întrebă ea din somn.

– Noapte bună, Maria... șopti prichindelul.

Maria nu mai izbuti să-i răspundă, pentru că somnul o cuprinse într-o clipă în sacul moale și odihnitor. Tic mai rămase o bucată de vreme cu gîndurile treze și cu ochii deschiși în bezna care n-avea nevoie de licărirea lui. Mai întîi i se închiseră ochii, apoi i se încîlciră gîndurile.

– Abracada... mai șopti el și capul îi alunecă blînd pe mîna, fără să-l poată reține, și mai ales fără să știe.

Primul vis îl duse într-o lume fantastică, subpămînteană. Parcă era călăuzit de mîna unui uriaș nevăzut, care îl apăra de orice și de oricine. Și pe unde nu-l ducea! Cîte minunății! Castele și coloane, și arcade și cupole, și statui, și oglinzi de apă albastră și șiraguri de mărgele, mari, la gîtul unor ființe gigantice, care nu-i făceau nici un rău... Și o catedrală! Doamne! Ce minune!... Cum străluceau tuburile

orgii! Și cite, cite, cite minunății! Numai în vis se pot vedea!

Dacă bezna și-ar fi deschis numai o clipă ochii, și-ar fi întipărit pentru vecie, alăturându-l celor mai de preț podoabe, zimbetul unui prichindel blond și ciufulit, care ajunsese după milioane de ani în ascunsa ei împărăție.

5

Timpu nu se mai supunea convențiilor și nu mai avea valoare în noaptea nesfirșită pe care o străbăteau cei doi urmăritori. Parcă trecuseră zile, luni, poate că trecuseră chiar vieți de cînd părăsiseră lumina zilei. Cîndva înconjuraseră, cățărîndu-se pe țărături și stînci prăpăstioase, un lac mare, apoi pătrunseseră într-un tunel plin de cotloane și firide, care șerpuia fără încetare. Lampa bărbosului lumina drumul, oprindu-și raza în stîncile fiecărui cot. Mergeau fără să scoată un cuvînt, fără să mai atingă apa, fără să facă vreun zgomot. Presimțeau că se apropie locul de popas al celor după care porniseră. De cîteva ori oboseala le întinsese lanțuri la picioare, dar izbutiseră să scape de ele, chemați de forțe mai tari.

Lumina lanternei se izbi pe neașteptate de o barcă lungă de cauciuc și atinse mîna unui copil, care-și alunecase degetele în apă. Vîntorul era cît pe-acî să se repeadă înainte, prin apă, dar bărbosul îl opri, strîngîndu-i brațul, într-un clește de fier. Apoi, fără o vorbă, îl trase spre el și își reluară amîndoi mersul, dar nu înainte ca pînă atunci, ci înapoi spre lac.

Vîntorul se supuse, dar cînd își închipui că se depărtase prea mult de locul unde zărise barca, se smulse din strînsoarea celuiilalt, șoptind cu voce furioasă:

– Dom'le! Ești nebun? Vrei să-i lăsăm să ne scape? Pe cîntea mea! Trebuie să punem mîna!

– Stai! Nu te repezi ca un bolovan! Mai apelează și la chestia aia de pe umeri. Ce-ai vrea să faci?

– Știu eu, dom'le, ce vreau! Orice!

– Uite ce-i, coane! Să ne înțelegem! Primul lucru e să le luăm prada! Al doilea e să le-o luăm fără să ne simtă. Și pe urmă vin și chestiile personale. Și ale mele și ale dumatiale, fiecare vrem cîte ceva.

– Dom'le! În ce spui dumneata e ceva care nu-mi convine. Pe cîntea mea. Dacă le-o luăm fără să ne simtă, zici să ne dăm la o parte...

– Cam așa... spuse bărbosul. Dacă nu simt și dacă ne dăm seama că nu și-au dat seama, atunci stăm de vorbă. Și vedem ce facem și cu chestiile personale. Poate că nu riscăm nimic...

– Dom'le, cam pricep eu... și zic da!... Pînă cînd o să zic altfel, pe cîntea mea. Dar cum o luăm?

– În așa fel ca să nu simtă... sau dacă ne simt, să nu ne recunoască. Cu dibăcie, coane!

– Dom'le... Să nu se trezească vreunul. Dacă ne vād la ehip, gata! Pe cîntea mea: nu mai au scăpare!

– Uite ce e, coane! Cea mai bună chestie ar fi să te prefaci în stafie și să cauți cu tăcerea unei stafii printre lucrurile lor...

Vîntorul tresări. Era singurul procedea la care nu se gîndise și care i se părea cel mai nimerit:

– Nici Dobrescu n-ar fi găsit ceva mai bun, dom'le, pe cîntea mea. Tot i-am speriat eu cu duhurile...

– Numărul unu, coane! Chiar dacă te vād, sau înainte, sau după ce-ai luat cutia, nu mai contează! Niciodată nu vor ști cine le-a luat-o cu adevărat.

– Este, dom'le, este! Pe cîntea mea! Ce e, e!

Bărbosul scoase dintr-un rucsac o pînză lungă și un cuțit. La lumina lanternei se vedea lama cuțitului spintecînd mătasea albă și fină a unei parașute. După ce găuri pinza în două locuri, o așeză pe capul vîntorului, potrivind cele două găuri în dreptul ochilor lui. Îi ceru să țină lanterna aprinsă sub pînză, apoi se îndepărtă cîteva pași pentru a-și privi opera. În bătaia lanternei se vedea o arătare albă, nedefinită, înfricoșătoare.

– Ca-n filme! spuse bărbosul. Și mie mi s-ar face frică, dacă m-aș întîlni cu așa ceva, coane... Ai grijă să nu faci vreun zgomot. Apropie-te de barcă și caută înăuntru. Dacă nu, pe mal, în bagaje. Și lanterna, coane! Doar o diră de lumină...

Fără să mai răspundă, vîntorul porni spre locul unde zărise hârca, fără zgomot, ca o stafie. Auzi și ultimele șoapte:

– Să nu faci vreo prostie că ne-am dus amîndoi...

6

Tic trăia în somn alt vis. Se cufundase într-un lac de munte, un lac nesfirșit, plin cu păstrăvi argintii. Înota pe sub apă după ei, dar păstrăvii se strecurau, uneori îi scăpau chiar din vîrfurile degetelor, și tușți! printre pietre, printre tufe și bolovani. Fiuu-uu! își aminti pescarul îndrăcit. Cum de nu se gîndise să prindă păstrăvi cu cutia fermecată! Se va apropia de ei și-i va prinde cu mîna, cu trei degete, așa cum prinzi o floare. Sări iute pe mal să ia cutia. Dar n-o găsi! Dispăruse! Se uită în alte locuri și o zări sub trupul unui rac mare și hidos. Cum să-l gonească de pe cutie? Și începu să-l bombardeze cu bolovani. Și racul, apărîndu-se cu mînuși de box și cu o pavază medievală, fugi spre un cotlon care se deschise imediat și-l ascunse înăuntru. Tic luă repede cutia, o ascunse la sîn și alergă într-un suflet spre lac. Era lumină, lumină albă, frumoasă, dar soarele încă nu răsărise!

Oare cum? Numai cînd se cufundă în apă, zări departe, în spate, dar oare cum putea să vadă în

spate? prima rază strălucitoare a soarelui. Răceala apei îl cutremură...

Tic deschise ochii și nu întâlni nimic, nu zări nimic, parcă era orb. Nici un firicel de lumină. Beznă, numai beznă! Visase... poate că undeva, afară în lume, zorii începeau să aprindă cerul și să trezească toată suflarea pământului la viață. Dar el nu știa nimic. De unde să știe? Cine să-i spună? Pentru el era încă miezul nopții!!! Și îi încolți în minte o idee strașnică.

Aprinse cu grijă lanterna și-i feri raza cu mina. Nu lăsă decît o șuviță subțire de lumină pe care o îndreptă spre una din ranițe. Cu mișcări neuzitate, desfăcu ranița și scoase din ea o față de masă mare, albă. Fără să-i pese și să ezite, borteli pînza în două locuri cu briceagul de care nu se despărțea niciodată. Apoi se învălui cu pînza, potrivit găurile exact în dreptul ochilor. Era gata! Un singur lucru îl întrista: că nu poate să se vadă și să se sperie și el puțin de stafia pe care o interpreta. Ce păcat că nu era prin apropiere o oglindă!

Puiul de stafie porni apoi fără zgomot, așa cum i se cuvenea unei arătări, în amonte, spre un cot al tunelului, unde ochise mai de mult o stalagmită groasă și retezată, probabil izbită cîndva de prăbușirea stalactitei de deasupra, din care nu mai rămăsese nici o urmă. Acolo trebuia să ajungă: în vârful coloanei retezate. Doamne! Ce mutră vor face toți! Și cum or să le mai clănțanească dinții în gură! se cătără cu grijă pe stalagmită, își potrive bine picioarele pe discul zgrunțuros și așteptă cîteva clipe... Numai acum... se rugă fierbinte prichindelul... numai acum să nu înceapă cutia fermecată să-și împrăștie vrăjile. Pentru prima dată îi părea bine, sau, în orice caz, nu-i părea rău, că nu știe cuvîntul vrăjit.

În clipa cînd aprinse lanterna, auzi un zgomot în spatele lui: zgomotul unei înaintări prin apă. Urechea lui se obișnuise în peșteră cu asemenea zgomote. Se întoarse speriat și zări... zări o stafie venind spre el!

Cele două stafii se priviră o clipă în tăcere, apoi amîndouă, ca la un semnal, sloboziră țipete neomenești: un țipăt și un urlat pe care ecourile le prelungiră și le amplificară pînă la demență. Stafia din apă o luă la goană înapoi, căzu, se ridică și iar începu să alerge. Stafia uriașă se prăbuși de pe soclu, transformîndu-se într-o arătare de-o palmă cu viteză de ogar. Direcția ei era barca de cauciuc.

Urletul prelung, înspăimîntător, îi trezise pe cei de lîngă barcă. Parcă niște resorturi îi ridicaseră în picioare. Victor aprinse lanterna și-i îndreptă raza spre direcția din care i se părea că venise urletul. Și văzură toți, uluiți, zburînd spre ei o mică arătare albă care țipa cu glasul lui Tic! Și puiul de stafie căzu și se ridică și iar se împiedică și se pomeni în brațele lui Victor. Cînd izbuti să iasă din valurile de pînză albă și din brațele lui Victor, spectatorii de lîngă barcă văzură chipul unui puști ciufulit, care, cu tot nasul lui cîrn, trăda o spaimă nemaipomenită.

— Stafia! țipă prichindelul. Am văzut stafia! Zău! Era albă și mare și avea fața luminată ca un glob electric.

— Ahaaa! ai vrut să ne sperii! îl dibui Maria. Și mi se pare că ți-ai venit singur de hac! Te-ai uitat în apă, nu?

— Nu! biția prichindelul. Zău! Am văzut-o cu ochii mei. Venea drept la mine, prin aer, nu prin apă...

În loc să ridă, Victor părea cuprins de neliniște. Povestea lui Tic nu era terminată.

— Tic! întrebă el. Cine a urlat așa de tare?

— Stafia! răspunse fără ezitare prichindelul.

— Imediat imbarcarea! porunci Victor în șoaptă. Nu avem voie să pierdem nici o secundă. Pînă la trei!

Nimeni nu se gîndi să numere pînă la trei. Dar nu încapă îndoială că, înainte de a se ajunge la această cifră atît de apropiată, ranițele, păturiile, sacii de dormit și pasagerii erau în barcă. Victor nu mai lăsă înaintarea în puterile curentului. Adăugă și puterile lui vîslînd temeinic cu bucata aceea de scîndură care devenise dintr-odată atît de prețioasă. După o vreme, Maria se hotărî să-l întrebe:

— Ce s-a întîmplat, Victor? Ți-e frică de stafii... sau te-a necăjit vreun vis?... De ce fugim?...

— Din cauza stafiiilor, răspunse Victor. Ele nu există decît dacă vrea cineva... Așa cum a vrut Tic...

— Crezi că mai este cineva în peșteră? întrebă Ionel.

— Nu cred... sînt sigur! Și nu sînt niște copii care se joacă de-a stafiile, ca Tic. Ne-ar fi oprit, ar fi strigat după noi... E ceva rău în urma noastră...

Se lăsă iarăși tăcere. Nu se auzea decît scurgerea apei, și zgomotul vîslelor, și fiecare își auzea bătaia inimii: iute, bolnavă, pentru că asupra ei se năpusteau toate neliniștile, toate spaimetele, toate cîrligele și ghearele beznei.

7

Bărbosul se cutremură cînd auzi urletul. Se lipi cu trupul de stîncă și așteptă. Numai vîntătorul era în stare să scoată un asemenea urlat. Dar parcă auzise și-un țipăt subțire? Oare ce se întîmplase?... Cineva călca apa, șuierînd; răsună și zgomotul unei căzături, și iarăși pași în apă care se apropiau. Își duse imediat mîna dreaptă la șold, iar cu stînga fixă lanterna spre direcția zgomotelor și apăsă butonul. Era vîntătorul, cu chipul răvășit. În spatele lui, atîrna ca o coadă nesfîrșită îmbrăcămîntea de fantomă.

— Stai! îi porunci în șoaptă bărbosul.

Vîntătorul se opri greoi, abia trăgîndu-și sufletul:

— O stafie! șopti el. O stafie adevărată. Eram cît pe-aci să mă ciocnesc cu ea. Pe cinstea mea!

— Ești nebun?! îl zgîlții bărbosul. Trezește-te!

– Dom'le! Am văzut-o cu ochii mei. Era albă, dom'le, și înaltă de două ori cât mine, dom'le, și luminată pe dinăuntru.

– Ai prostit de tot! Ai dat în mintea copiilor! La vârsta du-mitale ai vedenii!

– Ce vedenii, dom'le? N-ai auzit cum țipa?

Un gând neverosimil se aprinse în mintea bărbosului:

– Dobitocule! Imbecilule!...

– Dom'le! Ți-am spus să nu insulti! A doua oară nu mai iert, dom'le, pe cinstea mea. Și dacă nu iert...

– Stai, coane! încercă să-l domolească bărbosul... Și-au... Te-au dus, coane, te-au dus ușor de tot...

– Dom'le! Am văzut-o cu ochii mei. Avea vreo trei metri.

– Unde-ai mai auzit, coane, stafii țipând? Nu zice toată lumea: mut ca o stafie?

– Păi atunci de ce-a țipat, dom'le? Cine-a țipat?

– Dumneata n-ai urlat?... Așa a țipat și ea! Era la fel de fantomă ca dumneata. Te-au speriat niște copii, coane!

– Nu se poate, dom'le! Eu pun mâna pe ei și-i prefac pe toți în fantome, dom'le. Îi amuțesc pentru toată viața...

– Cum și-au mai bătut joc de dumneata!

– Dom'le, ți-am mai spus! Uită, dom'le, niște cuvinte! Pe cinstea mea! Dumneata ce-ai fi făcut dacă te-ai fi trezit cu o ditamai stafie în față? Ai fi luat-o în brațe? Ai fi râs cu ea?

Bărbosul nu-și putu reține un tremur închipuindu-și scena și vînătorul îi prinse chiar în acea clipă chipul în raza lanternei. Era o figură înspăimîntată.

– Păi vezi, dom'le! Și mai zici să nu-i omor...

– Singura noastră șansă, își reveni bărbosul, este să te fi luat drept stafie. Coane, dacă n-ai fi urlat...! Fantomele care urlă nu mai sînt fantome, și oamenii se feresc de ele...

– Păi atunci ce facem, dom'le? Pe cinstea mea!

– Mai avem o șansă, coane. Să întilnească un obstacol în drum, ceva care să-i oprească. Și dacă-i ajungem...

– Dom'le! Eu știu singur ce trebuie să fac dacă-i ajungem. Dumneata încearcă să mai taci, pe cinstea mea...

– Totuși să ne dăm seama dacă și-au dat seama...

– Lasă, dom'le, cheștiile! spuse vînătorul amenințător. Mai am și eu glas și din altele, auzi? La drum!

CAPITOLUL XV

1

Aurora se transformă într-un semn al groazei în dimineața aceea. Cerul se umplu de mînie și trimise asupra pămîntului o vijelie înspăimîntătoare. Fulgerele despicau în trombă zările, iar tunetele cutremurau văzduhul. Cortul de pe povîrnișul care avea forma unui ceaun cu fundul în sus ar fi fost ridicat ca o frunză în văzduh, dacă Ursu, presimțind uraganul, n-ar fi implîntat ancorele în pămînt pînă la funii. Bubuiturile parcă sudau încheieturile, iar fulgerele răneau și îmbolnăveau ochii. Era o minune că rezista cortul atacului neîntreput al hăurilor. Cînd vijelia se domoli cîteva clipe pentru a-și reface și reinnoi forțele, Ursu ieși din cort. Munții erau acoperiți de cerneala cenușie a ploii. Zarea se închidea într-un cerc foarte strîmt, cu centrul în virful povîrnișului, chiar unde se afla cortul. Vlăjganul simți un fior zgîlțindu-i inima cînd privi peste prăpastie spre fagul măreț. Copacul fusese retezat de lampa aprinsă a unui trăsnet și prefăcut în cărbune. Un trunchi jalnic, carbonizat, din care mai urcau dire de fum, atît mai rămăsese din copacul care-i salvase și-i îmbogățise în ajun. Ursu nu mai pierdu nici o clipă. Intră imediat în cort:

– Trebuie să plecăm de aici numaidecît! Am devenit singura țintă a trăsnetelor pe tot povîrnișul. Ieșiră și ceilalți afară, pentru a vedea ravagiile dureroase ale furtunii.

– Norii n-au de gînd să plece! se înfurie Dan.

– Numai nori de ploaie și de vijelie, spuse Lucia, învăluind cu privirile zarea. Și nici o geană de lumină, nici un simbure albastru...

– O întindem? întrebă Dan cam speriat.

– Ursu are dreptate! se hotărî Lucia. Cortul nostru a devenit singura țintă a trăsnetelor... Doamne! Cît de ușor ne-am putea schimba compoziția chimică... Ai văzut fagul?... Plecăm!

Cînd se întoarseră din călcîie, nu mai văzură cortul. Ursu smulsese ancorele, încolăcise funiile, împăturise pînza groasă, cazonă. Totul devenise un pachet care înconjură ca o potcoavă uriașă raniță din spatele vlăjganului. Aproape toate bagajele erau în ghebul lui diform, copleșitor.

– Nu mai putem pierde nici o secundă, se scuză el. Gata! Plecăm! Direcția: cabana! După mine!

Lucia și Dan încercară să-l ușureze de cîteva greutăți. Nici nu voia să audă. Îi împinse cu forță pe cărare:

— Aș putea să mai car încă de două ori pe-atît. După... Ba nu! Luați-o voi înainte. Goană! Să batem recordurile!

Dan și Lucia porniră în goană spre puntea din vale. Oare mai exista puntea? Ursu o văzuse, și cu voință turbată, porni pe urmele prietenilor. Poverile îl zdrobeau, îi frîngeau șira spinării, îi îmbolnăveau picioarele. Un săculeț dacă i s-ar fi luat din spate, un termos gol, o batistă și tot ar fi simțit o ușurare. Dar știa, simțea că Lucia și Dan ar fi fost stingheriți, și-ar fi împleticit mersul și echilibrul, dacă ar fi dus cu ei cel mai mic obiect. Mai ales cînd va începe urcușul, și cînd urcușul se va întîlni cu vijelia... Dar oare el va rezista la urcuș? Lucia și Dan treceau peste punte. Puntea rezistase, și sub ea nu se mai afla prăpastia, cu aburi albi și denși ca niște valuri de vată. Trecuseră amîndoi, începu să treacă și el puntea, clătîindu-se ca un om beat, nu pentru că se gîndea la prăpastia ascunsă de sub el, ci la urcușul de groază care va începe în curînd. Dan și Lucia erau departe, abia se mai zăreau prin ceață, urcau coasta muntelui cu pași iuți, fără să se uite înapoi. Începu și el ascensiunea. Își încleșta maxilarele, răsufală rar și adînc, își duse pașii cu înverșunare înainte, spre nori. Știa că mai tîrziu nu se va mai putea grăbi. Cînd vedea porțiuni rase și fără obstacole închidea ochii și trăgea. Se opri doar atunci cînd auzi glasul Luciei în spatele lui:

— Mai încet, că ne-a ieșit sufletul...

Nu știa cînd îi întrecuse, dar știa altceva: va rezista urcușului, va putea să reziste. Și n-o ascultă pe Lucia. Pașii se supuneau unui ritm iute și regulat cu care se obișnuise corpul. N-avea voie să schimbe ritmul sau să se oprească.

Dar din cer se auzi clocotul amenințător al vijeliei. Și Ursu se văzu nevoit să-și schimbe ritmul, să și-l iuțească pînă la limita rezistenței, și să-i oblige și pe cei din spate să alerge, să alerge... Altfel nu-i putea salva... Și nici n-avea putere să se întoarcă și să urle la ei, să-i cheme, să-i dea dracului, să-i împingă sus... Nerozii! Unde erau? De ce nu treceau pe lingă el, înainte?... De ce nu înțelegeau că atîrnau în spatele lui ca niște greutateți de plumb, că-i trăgea și pe ei cu genunchii care i se muiau și cu mijlocul zdrelit de dureri, și cu horcăielile care-i aduceau vîlvătăi în gîtlej?... De ce rămîneau în urmă, nerozii?... Și deodată, zări departe, pe o coastă ocilită de ceață, o colibă de birne. De cînd aștepta un loc de adăpost: o casă, o colibă, o vîgăună?... Dar cînd zări coliba din depărtări, îl cuprinse furia. Cine-o cocoșase tocmai acolo, la mama dracului, la capătul iadului? Nu putea s-o răstoarne mai în vale, la jumătatea drumului măcar? Și își continuă blestemele întăritîndu-și pașii. Blestema totul, și mai ales pe cei din spate care nu simțeau că trebuie să sară din rucsacul lui, și norii și cerul și blestemele, pentru că se apropia iadul...

Și atunci se porni vijelia!... Mai întîi trebuia să scape de plumbul din spate care-i lovea picioarele, care-i topea coapsele și gleznele. Se întoarse și îi văzu la doi pași în spatele lui, folosindu-l ca o pavăză împotriva furtunii. Răcni la ei din toate puterile ca să-l audă și ca să-i alunge:

— Fugiți înainte! și vocea lui acoperi vijelia. Fugiți la colibă. De-a dura, cum puteți!

Lucia și Dan abia îi auziră cuvintele, dar simțiră pe fața lui puterea și chinul. Își încordară ultimele puteri și trecură în goană pe lingă dînsul. Vedeau coliba și se prăvăleau spre ea. Dar vijelia îi oprea ca o cortină grea, nevăzută, îi răsucea și-i întărită și parcă își făceau drum prin ea cu tot trupul.

Ursu, cu coroana lui de bagaje, atrăgea toată furia vînturilor. Dacă și-ar fi întins o singură dată mîinile și și-ar fi lăsat apoi corpul pe spate, ar fi rămas liber și ușor, iar bagajele s-ar fi împraștiat în hăuri. Uită gîndul și începu lupta cu infernul. Hăurile se dezlănțuiseră sonor și luminos cu tunete și fulgere. Furtuna îndoia copacii și azvîrlea crengi în văzduh. Muntele parcă se întorsese și se sprijinea pe spatele lui. Abia își mai urnea pașii, abia se mai ținea în picioare, încovoiat ca un cîrlig, trîsnit de greutateți și dureri. Dar prietenii lui erau înainte, îi vedea cum răzbat prin vijelie, îi vedea căzînd și apoi ridicîndu-se, și răsucindu-se și rostogolindu-se, și transformîndu-se și ei în cîrlige și mușcînd și ei cu dinții din vijelie și căutînd și ei cu ghearele sprijin în aburi și-n ploaie. Iar se rostogoli Lucia, dar se ridică și apoi Dan se prăbuși într-o groapă și Lucia îi întinse mîna și amîndoi dispărură în groapă, sau poate Dan îi întinse mîna Luciei. Și iar îi văzu fugînd și căzînd spre coliba care se mîrise.

Dar vîrtejele îl urmăreau și-l atacau mereu și unul îl prinse la mijloc, și-l răsuci, și-l lovi, și-l apăsă, și-l doborî în genunchi, hotărât să-l înfrîngă de tot. Era în genunchi, dar spatele i se apropia de pămînt și mai ales fruntea, și se împotriva cu coardele gîtului și cu grumazul. Și parcă făcea o mătanie și se ruga cuiva să nu-i lase pe cei din față să se întoarcă și să-l vadă apăsător spre pămînt; ar fi crezut că-i doborît. Nu el s-ar fi prăbușit, ci ei, iar cărarea era pe o creastă, mărginită la dreapta și la stînga de prăpăstii. Își propti genunchii în stîncă, și fruntea, și pumnii în pămînt, se opinti, se azvîrli în sus. Era din nou în picioare, șfichiuit și izbit, iar cei din față, încovoiați ca niște semne de întrebare, mergeau spre colibă... Iar coliba de birne... Un trîsnit îi trimise arsuri pe limbă și șfichiuirii de foc în creieri și-n ochi... Ploaia se prăvăli din înalturi ca un talaz nesfirșit... Coliba... Un vîrtej îl prinse din nou în mijlocul lui și-l răsuci sălbatic, dar nu se lăsă. Închise ochii, coarde de oțel îi plesneau în gît, și pași înainte ca un turbat în lanțuri.

Cînd deschise ochii nu mai văzu în față nimic. Nici nori, nici copaci, nici munte, nici cer. Coliba singură acoperea toată zarea. Cîțiva oameni alergau în întîmpinarea lui. Li smulseră poverile, dar se prăbușiră ca niște nuiele sub greutatea lor încărcată de furtună.

Ursu mai văzu chipul Luciei aplecat deasupra lui, îi simți mîna rece plimbîndu-i-se pe frunte, prin păr. Apoi închise ochii.

La vreo zece kilometri de coliba în care poposiseră cireșarii hăituiți de vijelie, pe lacul Păstrăvilor, se petrecea o altă dramă. O barcă pescărească, în care se aflau doi elevi, fusese prinsă de furtună chiar în mijlocul lacului. Țipetele și strigătele de ajutor ale pasagerilor adunaseră la țărm o sumedenie de oameni.

Istoria nu începe însă cu drama din larg și nici nu se sfîrșește cu ea...

Cu o zi înainte, sosiseră la lacul Păstrăvilor doi elevi de la oraș. Nu le fusese greu să găsească sediul crescătoriei de păstrăvi, pentru că pe tot malul lacului nu se aflau decît patru case de birne, cam la zece metri una de alta. Erau foarte veseli cei doi vizitatori, își făceau mereu cu ochiul, își dădeau coate și-l căutau pe "șeful de la păstrăvi". Șeful era la punctul silvic, adică la a treia casă. Îl găsiseră certîndu-se cu un alt șef de la pădure și, pentru că li se păruse un bătrîn cumsecade, îi întinseseră un plic. În plic se afla un bilet scris la mașină, prin care tatăl unuia dintre elevi, inspector pe undeva, îl ruga pe șeful crescătoriei să le dea elevilor o mîină de ajutor în cele trei zile pe care urmau să le petreacă la lac, pînă va veni în inspecție.

— Vas'că vacanță? întrebă comandantul păstrăvilor.

— Expediție! răspunse cu mîndrie unul dintre elevi, mai rotunjel la față și cu priviri ca de iepure... Vrem să cunoaștem regiunea și să ținem o conferință la școală.

— Ei da! Brava! Păi să mergem la camera de oaspeți ca să vă lăsați bulendrele...

— Avem puține lucruri... spuse celălalt, cam înalt și deșirat, poreclit în multe feluri, dar mai ales Codobatură în ultima vreme. Numai cărți, caiete și creioane...

Șeful de la păstrăvi își instală musafirii în camera de oaspeți, se interesă cu cîteva întrebări iscusite despre predilecțiile domnului inspector și ale feciorului său, apoi propuse o plimbare cu barca pe lac. Plimbarea ținu aproape toată după-amiaza, pentru că făcură ocolul lacului și lacul era mare și cu țărmuri neregulate ca niște fiorduri. În unele locuri acostară, acolo unde era apa mică și numai bună de scaldă. Seara și-o petrecură pe munte, la o colibă de tăietori, împreună cu alți oameni, în jurul unui foc vesel, și auziră cei doi musafiri o groază de snoave și glume.

Șmecherii cu scrisoarea de recomandare erau în culmea bucuriei. Sosiseră la lac înaintea cireșarilor, făcuseră deja o primă explorare, care nu-i costase nici un efort, dar își notaseră pe carnete și în cap o sumedenie de amănunte, care pe cireșari îi vor costa săptămîni de eforturi. Știau tot ce se poate ști despre lacul Păstrăvilor, despre legendele care circulau în legătură cu el, despre flora și fauna împrejurimilor, și mai ales despre păstrăvi, loștrițe și lipani, știau întîmplări despre oamenii de-acolo, ba aflaseră o mulțime de istorii și despre Peștera Neagră, care se afla nu departe de lac.

Oboseala expediției îi adormise repede pe cei doi ghiftuiți. Nu mai avură timp să recapituleze formidabilele lor cuceriri. Paturile moi și primitive din camera de oaspeți și aerul tare al nopții îi duse repede în lumea viselor. Dar cînd se treziră a doua zi, nu chiar în zori, prima lor grijă, înainte de a se îmbrăca, înainte de a se spăla și de a sări din pat, a fost aceea de a se lua la harță.

— Bă! dacă nu recunoști că iar sînt geniu ești un bou, spuse Pompilică. Tu tăceai ca un fleț. Noroc că l-am tras eu de limbă... Ca un ziarist l-am luat: cu carnet și creion.

— Ha! Ha! îi urlă Sergiu la ureche. După ce ți-am făcut de drum. Cine a avut ideea cu biletul? Cine a scris biletul?

— Ia mai rompt! Bă, diribelule! Eu puteam să-l fac din partea lui Matei Corvin dacă voiam. Diribelule!

— Zău!?... Eu acuș te-ating peste ăla de la care ți se trage numele, de rămii fără fotografie...

— Ce s-atingi, bă chestie cu buric?

— Nasul, bă nasolule fără garnitură...

Labele se întîlniră în aer, apoi se infipseră în păr, apoi își căutară nasurile pe care le și găsiră, niște șuruburi, niște scîn-cete, cîte doi pumni în cap de persoană, niște genunchi în burtă, niște atingeri sensibile cu "Aaaaaa!"-uri cumplite azvîrlite din gitlej. În aceeași clipă își întoarseră spatele, cu gîndul de a nu mai schimba o vorbă toată ziua. Dar după două minute, cel care pornise harța se ridică în capul oaselor:

— Bă Sergiule! Dacă eu spun că ești deștept, zici și tu la fel despre mine? Hai! Amîndoi odată: Una... Două... Trei!

Se auzi un urlet.

— Așa nu merge! sări Sergiu. Eu am zis "ești deștept" și tu ai zis "ești tîmpit".

— N-am zis, bă, să mor eu! Am zis "ești un fleț" ca să se potrivească. Ești deștept — ești un fleț... Merge, nu?

— Facem pace? Dar de-adevăratalea. Fără trădare.

— Bă, facem! Dă laba și gata!... Bă, tu știi că azi trebuie să ajungă la lac?

— Ce le spunem? Să-i luăm așa ca să le crape maiul!

— Să le spunem c-am bătut de-o săptămîină locurile!

— Stai, bă, că nici n-am luat vacanță de-o săptămîină...

— Iar ești bou!... Adică am uitat... Tu crezi că ei or să mai socotească? Bă! Cînd o să începem să le turnăm! Bă! Cum le-am mai luat caimacul!

— Să le ridem în față, așa: Ha! Ha! Ha!... Și cînd te gîndești că știm totul fără să fi mers măcar o sută de metri pe jos! Bă! Zău că ai dreptate. Bine e să fii deștept!

— Știi ceva? Hai pe lac!

— Cu ce? Moșul s-a dus la cabană. Așa spunea aseară.
— Iar ești... Păi ce, o să mergem cu moșul pe lac, să ridă ei de noi? Singuri în barcă, bă!
— Ai tu curaj? Dacă urci tu, urc și eu...
— Nu ne aiurim, bă. Știi cum facem? Stăm la mal. Și când îi vedem, fuga în barcă și ne prefacem că acostăm. Și le spunem că venim din fundul lacului, din cheștiile alea stincoase...
— Grozav! Dar ce-ar fi să le spunem că am innoptat pe lac, în barcă! Nu e și mai! O ușchim? Hai! Că eu am văzut unde ascunde moșul cheia de la lanțul bărcii.
— Dar ăștia care așteaptă inspectia ce-or să zică?
— Le spunem că ne-a dat voie moșul...
— Și moșului?
— Ii spunem că ne-a dat voie unul din ei. Unul înalt, cu pălărie și cu țigara în gură. Zicem că ne-a poftit el.

Și se potrivi că în clipa când ieșiră din casă, furtuna era în pauză, își pregătea alte forțe, mai turbate. Încurajați de liniștea și pustietatea de pe lac și de la marginea lacului, șmecherii se duseră într-un suflet la debarcader, dibuiră cheia și dezlegară barca. Apa era atît de liniștită încît se urcară în barcă fără un pic de teamă.

— Bă! Dar n-avem visle. Ce facem? Ce le spunem?
— Zicem că ne-a prins furtuna și le-am pierdut...
— Și cum am ajuns la mal, fără visle...?
— Bă, iar ești cum am jurat că nu-ți mai spun... O să zicem c-am tras cu mîinile. Ce știu ei despre bărci?

— Uite vislele! Sînt legate de barcă. Le tragem!
— Păi dacă-s acolo, să le lăsăm acolo. Ce să facem cu ele? Aoleu! Hai să ne stropim puțintel ca să pară că chiar am fost pe lac...

— Bă, și dacă nu vin și ne stropim degeaba?
— Vin! Dacă-ți spun eu! Acuși trebuie să pice.

Deodată, un fulger despică văzduhul, deschizînd din nou drum liber vijeliei. Începutul uraganului fu atît de violent și de neașteptat, încît șmecherii deghizați în cutezători se priviră cîteva clipe înapăimîntați și nehotărîți. Cînd Pompei-lică vru să-l întrebe pe Sergiu ce să facă, sau invers, cînd Sergiu vru să-l întrebe pe Pompilică, dar asta nu mai are importanță, primele valuri desprinseseră deja barca de mal. Apoi mai trecură cîteva clipe în care își ascultară dinții clănțănindu-le, și cînd se uitară mai bine văzură că au ajuns în mijlocul lacului. Și nici unul dintre ei nu avea nevoie să se uite pe carnetele cu însemnări pentru a ști cît de adînc e lacul spre mijloc. Era un fund de prăpastie fără fund, așa le spusese moșul. Singura lor scăpare era tot cuvîntul, dar nu celebrele lor combinații de cuvinte, ci un singur cuvînt strigat cu toate puterile, din gît pină-n tălpi.

— Ajutoooooooooor!
— Ajutoooooooooooooooooor!

Barca intrase cu totul în voia valurilor. Din fericire, era încă atacată din față, așa că mai avea pină să se răstoarne. Sălta și cobora. Vijelia o purta ca o coajă de nucă pe întinsul mînios al lacului. Valurile își pierdură orice direcție și începură să lovească barca din față și din coastă, ba o trimi-seră și unor vîrtejuri, care o răsuciră ca pe o frunză. Vitejii se lungiseră pe burtă. Nu mai aveau curaj nici să strige, nici să se uite unul la altul, le era chiar teamă să răsufle, sau poate că uitaseră, în spaima lor nemaipomenită, unde sînt, dacă trăiesc, dacă visează. Dar din păcate erau trăsnetele și tunetele și fulgerele și șuvoaiele și scindurile de care se loveau și scîncetele: tot ce le mai rămăsese din graiul atît de aparte altădată. Că barca încă nu se răsturnase? La asta nu puteau să răspundă nici constructorii ei. Dar vijelia încă nu se terminase, ea nu avea nici o milă față de pasagerii bărcii, nu asculta nici rugăciunile, nici jurămintele lor. Doar îi amăgea din cînd în cînd. Îi lăsa să învie cu cîteva clipe de liniște, ca să-i omoare iarăși, și tot așa îi tortura pentru toate fărădelegile lumii. Și pentru că nu se vedeau unul pe altul, și pentru că nu vedeau nimic, și nici nu mai știau nimic altceva decît că îi așteaptă moartea, pentru prima dată nu se mai războiră între ei, ci se război fiecare cu sine însuși. Poate că nu vijelia îi izbea cu capul de pereți, ci ei singuri se izbeau amintindu-și multe.

Barca fusese totuși zărită de un copilandru istet, care văzînd-o dezlegată de mînă omenească, nu de vijelie, dădu imediat alarma. Pădurarii și pescarii se adunară la țârm, dar la început își închipuiră că barca e goală. Noroc că lui Sergiu îi veni mîntea cea de pe urmă. Nici nu-i trecea prin cap să se scoale în picioare, de teamă că l-ar lua vijelia ca pe-o frunză, dar văzînd printr-o gaură oamenii adunați la mal, își aruncă șapca, apoi batista, apoi carnetul cu însemnările din ajun. Cei de pe țârm văzură obiectele zburînd și înțeleseseră.

Cițiva flăcăi zdraveni, obișnuiți cu furtunile, dezlegară altă barcă, mai mică, și începură să vislească aprig spre sora mai mare din mijlocul lacului. Dar acolo în mijloc, valurile potriveau barca pentru a-i da lovitura fatală, petru a o răsturna. O întorceau sigur cu coastele către ele. Înțelegînd pericolul care o păștea, pescarii salvatori începură să strige:

— Mă, cei din barcă! La visle, mă!
Strigau să-și rupă plămîinii, strigau cu atîta putere, că îndemnul lor ajunsese și la urechile celor doi.
— Mă, cei din barcă, mă! Țineți barca de-a curmezișul! Contrați-o, mă!

Pină la urmă, Sergiu și Pompilică pricepură cam ce vor să însemne țipetele pescarilor. Într-un moment de răgaz se uitară unul la altul și în aceeași clipă luă fiecare cîte o vislă în mînă. Unul în

dreapta, altul în stînga, lăsară vislele în apă. Nu știau decît să le țină, habar n-aveau cum se manevrează, și se agățară de ele cu, toată puterea care le rămăsese, convinși că asta era tot ceea ce trebuiau să facă: să se țină de ele. Dar barca era atît de violent scuturată încît vislele lor înțepenite tot atingeau apa. În cîteva secunde îi ajunse barca salvatorilor. Doi vlăjgani își făcură vînt peste bord, sărînd în barca celor doi naufragiați. Le smulseră vislele din mîini și începură să tragă virtos spre țârm.

— Ce v-ați apucat de joacă pe furtună? întrebă unul din ei. Mai întii am crezut că nu știți să vîsliți. Lacul ăsta e rău al dracului pe timp de vijelie.

— Dacă nu potriveați la mare precizie vîrfurile bărcii pe talaz, cu cîngile vă scoteam din fundul lacului. Brava!

Sergiu nu mai avea putere și curaj să mintă:

— În viața noastră n-am pus mîna pe visle...

— Glumă...! făcu unul dintre pescari uitîndu-se spre Pom-pilică. Mai rar așa dibăcie!

— Zău că n-am pus niciodată mîna pe visle, spuse la rîndul lui Pompilică.

Cei doi salvați erau prea galbeni și prea tremurau ca să le ardă de glume, înțeleseseră pescarii. Și imaginea nenorocirii care putea să se întîmple cu băieții lui dom' inspector îi făcu să-și piardă pentru o clipă cumpătul. Îndeajuns ca un val să răsucescă barca, iar celălalt s-o izbească în coastă, răsturnînd-o ca pe-o nucă. Din fericire, țârmul era numai la vreo douăzeci de metri. Dacă ar fi sosit atunci, cireșarii ar fi văzut doi flăcăi vînjoși purtînd în spate, spre malul lacului, două ființe zgribulite care ar fi semănat cu Sergiu și Pompilică dacă ar fi fost mai vesele și mai gălăgioase. Dar cu mutrele lor nenorocite, plouate, înspăimîntate, aduceau mai degrabă cu doi șoricei trași afară, de coadă, dintr-o vîgăună inundată.

CAPITOLUL XVI

1

Groaznica vijelie nu izbutise să cotopească și lumea întunecată a grotei. Doar pe alocuri, prin unele cotloane și crăpături întortocheate care rătăceau neobosite prin pîntecele muntelui pentru a-și găsi căi firave de ieșire la lumină, răzbăteau din cînd în cînd slabe ecouri ale uraganului de afară. Dar și apa pîrîiașului subteran, mai tulbure, mai iute și mai multă, mărturisea ceva despre zvircolirile și prefacerile violente de undeva din lume. Schimbările pe care și le închipuiau și le simțeau în lumea de-afară îi îngrijorau prea puțin pe cireșarii din barca de cauciuc. Ei erau sub obsesia altor gînduri și mai ales erau însetați de lumină. Voiau să scape cît mai repede de tentaculele beznei, de urmărirea acelor ființe necunoscute, care, cu fantomele și tăcerile lor, nu puteau să dorească binele! Nu! le spusese Victor și simțiseră toți. Oamenii din urma lor nu erau mînați de gînduri bune. Imaginea primejdiei din spate creștea mereu, și parcă se apropia cu fiecare clipă care trecea, pentru că fiecare clipă scormonea jărăticul unei întrebări rele: de ce oamenii din spatele lor nu voiau să-și arate chipul? De ce, după întîlnirea celor două fantome, nu azvîrliseră nici un cuvînt înspre ei? Cine era? Cine erau? Numai Petrăchescu?... Sigur Petrăchescu, dar poate că nu era singur. Lui Victor i se părea nefiresc ca din pricina unei bărci Petrăchescu să pornească într-o asemenea urmărire primejdioasă. Și dacă ar fi vrut să le ia barca, oare n-ar fi putut să strige după ei? Dar celălalt personaj al grotei? Cel care petrecuse mai mult timp în prima peșteră, cel care locuise și mîncase în peșteră, oare era și el împreună cu vîna-torul? Cine era? Ce căuta în peșteră? De ce voise să-i sperie? Și de ce nu spulbera odată tăcerea aceea grea din spatelul lor? Oamenii care-i urmăreau nu aveau gînduri bune, nu puteau fi niște rătăciți care caută scăpare... Și-ar fi împreunat forțele... Atunci?... Victor nu putea să dezlege enigma. Oricît se chinua, nu putea înțelege mobilul acelei urmăriri tăcute, rele, ca o tortură. Și Maria și Ionel gîndeau ca Victor și simțeau ca și el ceva înfricoșător, rece, nedefinit, ca niște tentacule gata să înșface, în tăcerea din urma lor.

Dar în față?... Necunoscutul din față îl neliniștea și mai tare pe Victor. Se cutremura cînd se gîndea că orice piedică, orice obstacol, oricît de mic, i-ar fi apropiat pe urmăritori. Și cît de simplu era să li se ivească în cale o cascadă, un zăgaz de piatră sau o prăbușire care să fi închis, cine știe de cînd, ieșirea din grotă! Era gîndul pe care Victor nu voia să-l destăinuiească și celorlalți, deși, în sinea lui, era convins că și pe ei îi obseda.

Și Tic era foarte necăjit, dar necazul lui avea alte pricini. Mai întii îi era rușine că se speriasse de o scamatorie, că dăduse bir cu fugiții vîzînd o stafie tocmai cînd se prefăcuse și el în stafie. Dar mai ales era necăjit că avea la sînul lui o putere nemaipomenită, cu care ar fi putut stăvili orice primejdie, chiar și ghearele acelea care-l cotovăiau uneori cu gheață din spate, dar pe care n-o putea folosi. De cîteva ori îi trecuse prin minte să le spună și celorlalți marele lui secret, pentru a căuta împreună cuvîntul vrăjit, dar își amintise tocmai la timp că orice destăinuire ar fi rupt vraja cutiei.

— Maria! își refăcu Tic curajul. Mai spune-mi niște cuvinte vrăjite.

— Iar îți trec prostii prin cap? se supără Maria. Iar vrei să scoți limba? Nu, Ticușor! Fii cuminte!

— Am eu un secret, Maria... și am nevoie de cuvinte vrăjite. Te rog din tot sufletul...

— De ce ai nevoie de cuvinte vrăjite?

— Doamne! Ce rea te-ai făcut dintr-o dată! Dacă știi cuvinte vrăjite, de ce nu mi le spui. Zău, Maria!

Spune-mi ca și cum mi-ai răspunde la tabla înmulțirii...

– Uffff. Ce cicălitor, ufffi!

Tic știa că bătaia e câștigată. Avea undele lui specifice care nu-l înșelase niciodată:

– Ești cea mai frumoasă soră din lume, știi?

Maria tresări. Niciodată frățiorul ei n-o făcuse frumoasă. Oare ce-i trecuse prin minte?

– Ce vorbești, frățior rău, uricios și nesuferit și... foarte drag, Ticușorul.

Era beznă și neliniște și parcă avea nevoie de duioșii.

– Ssssst! se auzi semnalul șoptit al lui Victor.

– Hai, spune-mi! se rugă Tic foarte în șoaptă la urechea Mariei.

– Bu hu hu!

– Cum? Așa de simplu?

– Da, Ticușor, Bu hu hu!

– Sssst! se răsti Victor. Liniște. Se aude ceva...

Se făcu tăcere și parcă se auzea undeva, înaintea lor, un zgomot nedefinit.

– Lanternele! porunci Victor tot în șoaptă. Toate! înainte!

Razele înmănușate și trimise ca un proiectil nu zugrăviră cine știe ce spectacol neobișnuit privirilor celor din barcă. Tunelul, apa care curgea cu vâlurele spumoase, cotloane, firide, bolovani, nimic altceva. Zgomotul însă se apropia. Pentru a preîntâmpina orice pericol, se hotărî debarcarea și continuarea drumului pe jos, prudent, fiecare ținându-se de celălalt. Primul obstacol apăruse! Oare ce era? O cascadă?... Da! Zgomotul care se apropia era cel făcut de o cădere de apă!

Victor luă din mîna lui Ionel funia de care era legată barca și începu s-o înfășoare pe braț lăsînd numai o distanță de doi metri între mîna lui și barcă. Pierderea bărcii ar fi însemnat o catastrofă, încetul cu încetul, lumina unită a lanternelor descoperi obstacolul. Mai întîi aburi, apoi involburare, apoi apa prăvălin-du-se în șuvoaie înspumate. Era o cascadă... dar nu pe pîriul pe care mergeau ei, ci pe altul care venea de undeva din dreapta. Răsunară ușurați, dar nu-și continuară imediat drumul, ci se abătură pe malul celuiilalt pîriu pentru a cerceta cataracta. Dacă tocmai de acolo pornea o cale de ieșire spre lume? Dar nu reușiră să descopere nimic, nici un cotlon, nici o deschizătură. Numai căderea nebunească a apelor, pe unde nu puteau să treacă. Se întoarseră pe pîriul lor, la barca legată de un colț de stîncă. Și iarăși porniră pe drumul de apă care părea că nu-și va mai sfîrși niciodată limanul. Coturile riului se înmulțiseră și-l obligau pe Victor să nu mai lase nici o clipă vîsla cîrmă din mîna. În spatele lui, Ionel lumina cu lanterna calea de apă.

– Atenție! strigă brusc Maria. Luminați toți în stînga, în spate! Am văzut ceva.

Trei lanterne luminară în același timp, în spate, malul stîng al pîriului, descoperind obiectul zărit de Maria. Probabil că-l aruncase apa la mal. Era o cutie de lemn, ca o tabacheră lunguiată.

– Cutia! țipă Tic, uitînd consemnul ancestral. Cutia fermecată!

Noua descoperire îl azvîrli pe Tic din barcă. Dar și pe ceilalți.

Prichindelul se împiedică și în ultima clipă se prinse de gamba lui Ionel. Nu căzu, nu-și juli nasul cum crezuse că se va întîmpla, dar nu mai ajunse primul la cutie. O ridică Victor de jos, și, înainte de a o deschide, propuse un scurt popas. Locul în care acostaseră nu era bun pentru popas. Apa era prea lacomă, îngustase țărnul, iar coturile dese ale pîriului nu le lăsau libertate de manevră în cazul unei primejdii din spate.

– Ar fi bine să trecem pe dreapta, spuse Victor. Mi se pare că se întîmpla ceva în stînga...

Victor luminează cu lanterna malul stîng și văzu că într-adevăr se întîmpla ceva în stînga. Pîriul subteran primea un alt affluent, mai liniștit însă decît cel cu cascada. După ce mai merseră vreo treizeci de metri de la confluență, ajunseră la o firidă încăpătoare, care putea fi folosită ca loc ideal de popas. Traseră barca la mal, încolăciră frînghia în jurul unui bolovan, apoi își amintiră despre cutia de lemn a Mariei.

– Cutia vrăjită! se repezi iarăși prichindelul, tăiat în două de o dilemă cumplită. Dar nu se poate. Două cutii!?

Care era cutia cea bună? Cea de la sinul lui sau cea din mîna lui Victor? Uită orice și smulse cutia din mîna lui Victor. Nimeni n-avu timp să-l împiedice.

– Tic! Ești nebun? strigă Maria.

– Bu hu hu! urlă el în loc de răspuns. Mă mai vedeți?

– Cum să te vedem în întunericul ăsta, nesuferitule! Să dai imediat cutia înapoi!

Lumina lanternei infuriate a Mariei descoperi în mîinile lui Tic nu o cutie, ci... două! Maria i le smulse din mîini cu violență.

– De unde ai asta? întrebă ea, arătînd spre cutia grea și strălucitoare de metal.

– Ce te privește pe tine? se încontră rău prichindelul. E cutia mea și să mi-o dai imediat înapoi!

– De unde-o ai? Acuma să spui!

– Din peștera vîntătorului! răspunse prichindelul. Am găsit-o ascunsă într-o firidă. E cutia vrăjită. Dă-mi-o!

Dar Maria nu puse cutia în palma deschisă și fierbinte a frățiorului jefuit, ci i-o dădu lui Victor și Victor tresări atingînd-o.

– Ticușor – spuse el. Aprinde și tu lanterna. Ionel, ia uită-te aici!

Victor și Ionel pipăiră și întoarseră cutia pe toate fețele. Găsiră mai multe butoane, apăsară pe fiecare, dar cutia nu voia să se deschidă.

– Mi-ați furat vrăjile! se tînguia Tic. Sinteți niște idioți... Numai eu vă puteam scăpa...

– Ssss! îl înfruntă Victor. Nu mai mișca lanterna.

Din intîmplare, Ionel apăsă pe trei butoane odată și cutia se desfăcu zgomotos ca un aparat de fotografiat cu burduf. Ionel se uita la Victor și Victor la Ionel. Nici nu le trecea prin cap să-i facă vreun reproș prichindelului care tremura de furie, de ciudă, de durere, de spaimă, de neputință.

– Ce este? întrebă Maria.

– Un aparat tefefe extraordinar, ca o bijuterie, răspuse Ionel. Cred că poate să comunice și cu luna...

Maria se înfioră. Descoperirile din grotă, primul mesaj, atît de ciudat, stafiile, barca, toate căpătau parcă un înțeles. Cuvintele i se rostogoliră pe buze fără să vrea.

– Da... încuviință Victor. M-am gîndit mai de mult la toate acestea, dar nu puteam să cred, nu puteam... Mi se părea imposibil... Parcă era dintr-o carte...

– Ce facem? întrebă Maria.

– Imediat îmbarcarea! Primejdia e mai mare decît ne-am putea închipui. Și cred că nu ne amenință numai pe noi.

– Și cealaltă cutie? îndrăzni Tic, care parcă se trezea într-un basm ca un pui de uriaș adormit multă vreme.

Victor o deschise și citi cu voce tare bilețelul pe care-l găsi înăuntru:

– "V-am luat-o înainte! Sergiu și Pompilică. Sic!"

– Cum se poate asta? se miră Maria. Cum, cînd, cu ce au trecut înaintea noastră?

– Nu... medită Victor. Imposibil! Sau aproape... gata! Îmbarcarea! N-avem voie să mai pierdem o clipă!

Ionel îl opri pe neașteptate:

– Stai! Nu putem renunța la cercetarea celuiilalt pîriu. Dacă tocmai celălalt braț e drumul de ieșire din peșteră?

Victor ezită doar o secundă: Oare pîriul acela să fie drumul de ieșire?

– Nu cred! spuse el. E un simplu pîriaș care se varsă într-al nostru. Gata! Ne-am hotărît! Mergem pe pîriul nostru!

– E o prostie! se aprinse Ionel. Pentru că am fost odată cum am fost, nu vrei să mă asculți? Dacă acolo e calea? Nu-ți dai seama că pripeala ne poate distruge?

– Nu pripeala! se înfurie Victor. Nehotărîrea! Orice minut contează. Singura cale de ieșire e asta! Nu simți?

– Ești nebun? țipă Ionel. E viața noastră în joc și poate că dăm cu piciorul unicului mijloc de salvare... Eu mă duc...

Nu așteptă nici o încuviințare, nici o vorbă, nici un gest. Porni ca din pușcă spre confluența unde găsiseră cutia.

– Ionel, stai! strigă Victor în urma lui.

– Mă întorc... se mai auzi vocea lui din beznă.

Victor era gata să pornească în goană pe urmele lui Ionel, dar alunecă și izbi bolovanul care ancora barca. Funia se descolăci ca un arc și barca eliberată fu luată de curent.

– Barca! dădu Victor alarma și începu să alerge prin apă, nebunește, după ea.

Tic și Maria înțeleseră ce se întîmplă și porniră după el, luminîndu-i drumul și eliberîndu-i astfel mișcările. Barca se îndepărta cu iuțea, abia se mai zărea, dar apăru un cot salvator, cu bolovani și curenți care o opri cîteva clipe. Victor o ajunse în clipa din urmă, înșfacă funia și o înfășură iarăși în jurul brațului. Erau salvați. Dacă n-ar fi fugit Ionel ca un neghiob!

– Repede după el! spuse Victor și, trăgînd barca împotriva curentului, porni spre confluența celor două pîriașe.

2

Cînd ajunse la confluență, Ionel își dădu seama că făcuse un act de eroism gratuit. Voia din tot sufletul să-și ajute prietenii, voia să iasă dintr-o carapace care-l anchiloza, dar momentul pe care-l alesese nu era cel mai nimerit. Victor avea dreptate. În graba care se cerea, exista o singură cale de ieșire posibilă, și probabilă: pîriul care-și continua neîntrerupt mersul. Numai în cazul cînd pîriul care-i dusese cu atîta fidelitate pînă atunci s-ar fi vărsat într-un altul mai mare, numai atunci ar fi trebuit să-l părăsească. Pîriașul pe care Ionel începuse să-l exploreze se îngusta mereu, apoi se împărțea în niște șuvițe cu neputință de cercetat. Nu mai avea nici un rost să-și continue explorarea. Porni repede înapoi.

Cînd ajunse la confluență, urechea lui Ionel înregistră un zgomot ciudat, ca o răsufare, ca un horcăit și simți cum îl cutremură groaza. Ar fi vrut să fugă și chiar se gîndi s-o ia de-a dreptul prin apă, dar zări la rădăcina unei stînci un obiect care semăna cu... Se aplecă să distingă mai bine: erau niște cizme cum nu mai văzuse... Și aici conștiința lui se opri. Două brațe puternice îl cuprinseseră de după ceafă și de după umeri, capul îi fu strîns cu putere și presat în ceva moale și înăbușitor. Se zbătu, cîteva clipe, apoi mintea i se întunecă.

După un minut, vînătorul îl dezlipi de piept. Corpul celui înăbușit devenise inert. Bărbosul îl aruncă pe umăr ca pe un prosop și cu un ghiont îi porunci vînătorului să pornească înapoi, de-a dreptul prin apă. După ce făcură un cot și încă unul, dădură amîndoi drum liber razelor pînă atunci subțiate.

Luminară fața prizonierului.

- Domle, băiatul directorului, pe cinstea mea!
- Fii atent, coane. Să nu te recunoască. Să nu-ți arăți fața, și caută să-ți schimbi vocea.
- Dom'le, pe mine nu m-ar interesa chestia asta...
- Bărbosul duse mâna spre șold și vînătorul se văzu nevoit să continue:
- ... dar dacă zici dumneata, bine, dom'le...

Mai merseră o bucată de drum înapoi, pînă socotiră că s-au îndepărtat îndeajuns de confluența celor două pîrîiașe. Bărbosul lăsă ostatecul jos, pe piatră, apoi îi stropi fața cu apă rece din pîrîu. Și fiindcă victima nu făcu nici o mișcare, îi trase capul spre pîrîu și i-l cufundă de cîteva ori în apă. Ionel se trezi, se scutură de cîteva ori, deschise ochii, dar îi închise la loc pentru că nu distingea nimic în bezna groasă.

- Nu-ți fie teamă, puștiule, auzi Ionel un glas necunoscut. Ești în mîna unor oameni buni.

Dar chiar în aceeași clipă vîrfurile unei cizme îl lovi cu sete în coaste. Și imediat altă lovitură în fluierul piciorului.

– Oameni buni, dom'le, foarte buni, prea buni... scrișni o voce îngroșată, nefirească. Dacă spui, scapi, auzi? Dacă nu spui, scriști! auzi?

Și o altă lovitură îl izbi în fluierul piciorului, în același loc în care mai fusese lovit, sau poate că durerea îi îmbolnăvise tot osul.

- Stai, coane! spuse bărbosul. Prea te grăbești...

– Dom'le pe... se întrerupse brusc vocea îngroșată. Trebuie să știe ce-l paște. Dacă spune totul, scapă. Asta-i toată legea. Auzi, mă?

- Mi-e frică... se tîngui cel trîntit pe piatră.

- Cine-a luat barca? se auzi vocea nefirească.

- Care barcă? întrebă buimac Ionel.

Talpa care-i apăsa urechea și i-o freca parcă avea zimți. Simțea cum i se prelinge ceva cald pe ceafă.

- Cine-a luat, dom'le barca? Pe cinstea mea!

- Cel mai mic dintre noi... răspunse Ionel. Numai el a încăput prin crăpătură.

– Și cutia? întrebă vocea necunoscută. Cine-a luat cutia... Adică tot ăla mic a luat-o... Unde-i cutia?

- Nu știu, răspunse Ionel. N-am văzut nici o cutie.

Piciorul intră iarăși în acțiune: lovea, apăsa și freca. Lovitura o primi după ureche.

- Nici acum nu știi, dom'le?

- Am văzut o cutie de lemn, o tabacheră... răspunse Ionel.

Vînătorul îl căută jos cu mîinile, îl ridică încet de guler, pînă îl potrivea în fața pumnului drept.

Brațul se retrase, apoi lovi scurt, năprasnic. Prizonierul se prăbuși ca o cîrpă.

- Ce faci, cretinule? șuieră bărbosul. Te arunci singur cu capul în jos în prăpastie?

– Tac! se zburli vînătorul. Mă arunc cu picioarele, nu cu capul. Și să nu mă mai insulti, dom'le, auzi? E ultima dată, dom'le. Trebuie să știe ce-l așteaptă, dom'le. Să nu creadă că glumim, dobitocule!

Bărbosul incremeni de uimire. Parcă ar fi auzit vocea altcuiva. Și mai ales înțelegea că vînătorul are dreptate.

– Poate c-ar fi bine să mai chibzuim, spuse cu alt glas bărbosul. Dar nici dumneata să nu mă mai insulti...

- Dom'le, tot una e: libertatea indiferenței, pe cinstea mea! Eu mi-am făcut planul. Mai sînt șase.

Știu pe ce-au pus mîna, nu știu pe ce-au pus mîna, tot una e, dom'le...

- Coane, eu zic să mai încercăm...

- Dom'le... Încearcă dumneata, pe cinstea mea...

Bărbosul reuși să-l aducă pe Ionel în simțiri, după multe strădanii.

- Te-ai trezit?... Întrebă el. Acum te-ai convins că nu glumim. Bucăți te facem!

- Nu știu, plînsese Ionel. Nu știu. Doamne!

Dar piciorul vînătorului înainta și căuta urechea.

- Dom'le, spui?

Piciorul cu zimți începuse s-apese urechea. Apoi s-o frece. Pocneau zgîrciurile ca varza.

- Spun... răcni Ionel.

3

Victor îl strigă pe Ionel, dar nimeni nu-i răspunse. Ajunsese în locul unde șuvițele acelea subțiri se revărsau în brațul care-l atrăsese pe Ionel. Terenul era accidentat, inaccesibil. Nu trecuse nici Ionel mai departe. Imposibil! Teama de a i se fi întîmplat un accident îl părăsi repede, după cercetarea brațului inaccesibil pe toată porțiunea lui. Nu erau nici prăpăstii, nici cascade, numai infundături sau crăpături verticale, prin care nu se putea strecura corpul unui om. Atunci unde era Ionel?

Victor se întoarse la confluență. Tic și Maria îl așteptau neliniștiți.

– Aprindeți lanternele! șopti el. Să căutăm peste tot. Maria! Tu să ții lumina lanternei numai înainte.

Căutară cu atenție pe mal, dar nu găsiră nimic, nici o urmă, nici un semn, nici un indiciu care să explice dispariția bruscă și misterioasă a prietenului lor.

– Să căutăm și-n apă, spuse într-o doară Maria.

În apă... Și Tic zări în apă farul unei lanterne. Mîna se cufundă iute: era lanterna lui Ionel. O recunoscuseră toți. Numele lui era scrijelit pe metal.

– Aici n-avea ce să caute Ionel, spuse Victor. Numai dacă l-a atras ceva, dacă a zărit ceva neobișnuit... dar ce putea să-l atragă aici?

Căutără în porțiunea în care Ionel zărise cizma vînătorului. Terenul era umed și uns cu un mîl moale, slinos, ca o pastă cleioasă. Victor lumină centimetru cu centimetru fișia de mîl de lîngă apă, cu speranța că va găsi urmele ghetelor lui Ionel. Urme erau din belșug, dar nu urmele cireșarului. Erau urme de cizme mari, bărbătești. Șanțulețele de pe tălpi îi ajutară să descopere numărul agresorilor, pentru că nu mai rămînea nici o îndoială: Ionel fusese atacat. Doi oameni pîndiseră acolo. Victor își destăinuî gîndurile cu glas tare:

– Au fost doi indivizi care l-au pîndit aici pe Ionel. Și pentru că nu există nici o urmă de-a lui, înseamnă că l-au luat pe sus. Direcția urmelor duce spre catedrală... Mai încolo urmele dispar: înseamnă c-au luat-o de-a dreptul prin apă.

Simțeau, în beznă, că se uită unii la alții și mai ales simțeau cum crește în ei același gînd.

– Poate că e-o nebuie Ce facem, șopti Victor, dar alt gînd nu-mi trece prin cap. S-au schimbat rolurile: acum trebuie să urmărim noi... Pornim? Gata!

– Luăm și barca? întrebă Tic.

Funia bărcii era în mîna lui Victor.

– Trebuie Ticușor, răspunse Victor. La început o să ne cam încurce, dar poate să ne fie de mare folos, mai tîrziu.

Tic ceru cu mîna funia bărcii și Victor i-o încredința strîn-gînd cu durere brațul prichindelului. Apoi trecu în frunte pentru a conduce înapoi, pe drumul pe care veniseră, grupul obosit și jefuit al cireșarilor. Victor lumina drept înainte calea, fișie dreaptă, fără căutări, Maria iscodea malul drept, iar Tic malul stîng. Nici o pietricică nu putea să scape luminii orbitoare. Lanternele băteau departe, preîntîmpinînd orice atac prin surprindere. De aceea, la coturile pîriului, cireșarii încetineau mersul și, de fiecare dată cînd îl încetineau, prichindelul cel blond și ciufulit își lipea cotul de mijloc pentru a simți un obiect dur pe care și-l agățase la cingătoare: o toporișca luată din rucsac. Îl văzu pe Victor și făcuse și el la fel, dar Victor nu-l văzuse pe el. După un timp dispăru și fișia de mîl care trădase urmele agresorilor. Drumul continua tăcut, cu încordări și emoții, și mai ales cu speranțe.

– Pssst! dădu Tic semnalul convenit de alarmă. Am găsit o piatră, o pietricică...

Și Maria și Victor se pregăteau să-și reia drumul cam nemulțumiți de zelul exagerat al prichindelului. Dar Tic îi opri:

– E granit din ăla, paleozoic, pe care l-a găsit Ionel la intrare, cînd ne-am certat prima dată...

Victor luă piatra, apoi i-o arătă Mariei:

– Unde ai găsit-o, Ticușor? întrebă Victor.

– Aici! Uite alta! Și încă una! Trei la un loc! Cum de le-a scăpat Ionel?

– Unde le ținea? se interesează Maria.

– În buzunar la pantaloni, am văzut eu cînd le-a pus. Într-un buzunar cu fermoar... Am vrut eu să-i împrumut una și știu...

După alți cîțiva pași, Tic mai descoperi o piatră și lîngă ea încă două.

– Uneltele de silex, îl lămurii Victor.

– De ce tot trei? întrebă numaidecît prichindelul.

Dar cînd Victor descoperi, doar după cîțiva pași, alte trei pietre granitice, întrebarea lui Tic începu să-l chinuiască. Trei, trei, trei. De ce mereu cîte trei? Era evident că fuseseră aruncate cu bună știință, nu pierdute. Dar de ce cîte trei? Trei pietricele de granit, trei uneltele...

– Ticușor! tresări Victor. Ia arată-mi pietrele așa cum le-ai găsit pe mal. Înșiră-le!

– Pofțim! spuse prichindelul cam bosumflat.

– Nu te supăra, cîrnulețule... Tu mi-ai dat ideea. Nu observi. Trei pietre mici, trei pietre mari, trei pietre mici... Tot nu înțelegi?

– Nu... recunosc foarte trist ciufuliciul.

– Trei mici, trei mari, trei mici: trei puncte, trei linii, trei puncte!

– S. O. S.! tresări puștiul. Salvați sufletele noastre!

– Doamne! se îngrozi Maria. Oare ce i s-a întîmplat?

– Tu nu simți cît de frumos e mesajul ăsta? întrebă Victor cu tremur în glas. Ionel vrea să fie salvat, ne cheamă să-l salvăm, și ne mai spune că poate să fie salvat!

Își reluară drumul cu o hotărîre de neînfriecat. Tic își pipăi securea. Era la locul ei și securea era un paloș de foc, și paloșul nu putea fi mînuit decît de un Făt-Frumos. Las' că...

Cei doi agresori și ostatacul lor mergeau împotriva curentului. Pe mal, prin apă, pe unde găseau loc. Ionel era la mijloc, între ei, fiecare îl ținea de o mîna. În dreptul unei scobituri, camuflată de un bolovan în formă de piramidă, se opriră. Îl lipiră pe prizonier de perete, se dădură cîțiva pași înapoi, apoi își proiectară brusc lanternele asupra lui.

– Acum gata, dom'le! Ai mințit, dom'le! S-a dus!

– N-am mințit... se rugă Ionel. Am spus tot ce știam. Poate-am uitat câte ceva...
Vocea lui plîngea. Vînătorul îi făcu un semn cu cotul bărbosului. Una dintre lanterne se stinse și vocea bărbosului întrebă crunt:
– Ia zi-i! Cîte fete sînt cu voi? Aici în peșteră...
– Una... răspuse Ionel.
– Și cealaltă unde-i, dom'le? Că erau două, pe cinstea mea. Va să zică minți...
– Nu mint... Cealaltă e afară, pe munte, cu băiatul ăla solid, cu Ursu...
– Da, dom'le, știu... Să nu minți, dom'le, că... scriști!
– Și zi-i așa! E o fată cu voi. Fragedă, nu? De vîrsta dumitale, nu?
În clipa aceea, Ionel făcu un pas, parcă ar fi vrut să se ferească de cineva, și se prăbuși dureros în apă. Bărbosul îl ridică de piept. Prizonierul gemea și se scutura de durere.
– Ce s-a întîmplat, dom'le? se interesă vînătorul.
– Piciorul... se jelui Ionel în sughițuri. Aoleu! Mi-am rupt piciorul, la genunchi.
– Jale, dom'le, îi spuse vînătorul. Pe cinstea mea. Eu nu te iau în spate, dom'le. Și tot ai spus totul...

Vînătorul se apropie de cel căzut, îl primi din mîinile bărbosului și-l întoarse cu fața la perete. Apoi își scoase pistolul de la șold și-l lovi scurt și dur în ceafă.

– Știu eu un loc bun, dom'le... Pe oricine l-ai atinge acolo, adoarme cît ai zice pește, pentru cel puțin două ceasuri.

Ionel căzuse ca un cearșaf. Bărbosul îl tîrî în scobitura camuflată de piramida de piatră și-l acoperi cu pînza care fusese odată îmbrăcămîntea unei fantome.

– Așa, dom'le! aprobă vînătorul. Să stea acolo pînă ce ne întoarcem cu cutia. Și pe urmă vedem noi. Ori iese o chestie mai așa, ori scriști! Pe cinstea mea...

Cei doi porniră iarăși prin noaptea peșterii. Alergau ca niște bezmetici, prin apă, printre stînci și bolovani, cu nădejdea că undeva îi așteaptă libertatea și soarele.

5

Dacă Tic n-ar fi descoperit piatra aceea neînsemnată, o pietricică șlefuită gata să cadă într-o groapă cu apă, oare ce s-ar fi întîmplat în Peștera Neagră?

Era ultima piatră care mai rămăsese în buzunarul lui Ionel și pe care prizonierul o aruncase înainte de a se prăbuși lîngă piramida de piatră, atunci cînd își rupsese piciorul. Dar Tic văzu piatra, era o unealtă veche de silex, învățase și el să le deosebească, și imediat dădu alarma:

– Pssst! O chestie de silex!

Și iată că piatra aceea murdară deveni cel mai prețios diamant: Ionel trăia, se afla pe undeva prin apropiere, și îi chema spre el. Căutură la început în jurul locului unde găsiseră piatra. Erau multe scobituri acolo și una dintre ele era mascată de o piatră uriașă în formă de piramidă. Acolo se strecură Tic, acolo îl găsi pe Ionel sub pînza parașutei. Îl traseră afară din nișă și Maria se repezi să-i facă respirația artificială, dar Victor o opri:

– Mai întii în barcă, apoi plecarea și pe urmă respirația! Pînă la trei!

Înainte de trei, barca porni în aval. Tic în față, ghemuit, lumina calea cu lanterna. Victor în spatele lui trăgea din răsputeri la vîslă. Drumul îi era cunoscut: încă nu-i pîndea nici un pericol din față. Restul bărcii era ocupat de Ionel și de Maria, care ținea în poală capul bolnavului și încerca toate metodele sanitare și nesanitare ca să-l aducă în simțiri. Fața lui Ionel era plină de vîntăi și julturi, urechile la fel, iar în ceafă avea un cucui cît pumnul. În sfîrșit, cînd barca ajunse la confluența celor două pîrîiașe, Ionel scoase primele gemete și făcu primele mișcări. Imediat, Victor hotărî prima escală.

Tic, Maria, Victor îi șopteau, îi spuneau tot ce le trecea prin cap pentru a-l trezi mai repede și a-l face să înțeleagă de la început că a scăpat de agresori.

– Pe cinstea mea... se auzi vocea lui înceată. Nu-mi vine să cred că am scăpat.

– Nesuferitule! izbucni Maria.

Îl lăsară să-și revină cu totul. Maria mai muie o dată batista în apă și începu să-i frece fruntea.

– Aoleu! țipă Ionel ridicînd capul. Ustură ca dracul! Sau ai vrut să mă trezești de-a binelea?

Nerăbdător, Victor îl întrebă într-o suflare:

– Cîți sînt în total? Ai recunoscut vreunul?

– Sînt numai doi și mi se pare că nu prea se înțeleg. Unul e Petrăchescu. Celălalt nu știu cine e, nu i-am auzit niciodată vocea. Un individ cu barbă, foarte solid...

– Petrăchescu! tresări Victor. Acum încep să se lămurească multe. Povestește-ne totul, în amănunte...

Ionel le spuse tot ce i se întîmplase. Mai ales nu uită să-și amintească metodele lui Petrăchescu: urechile, fața, fluierul piciorului, coastele, ceafa.

– Cum ai scăpat? întrebă nerăbdătoare Maria.

– M-am prefăcut că mi-am rupt piciorul... Dar ce spaimă am tras! Brrrrr! vorba lui Tic. Am crezut c-o să mă împuște, bestia... Și să știți că am plîns... Uneori m-am prefăcut, alteori am plîns mai rău ca un crocodil...

– Și cutia? întrebă Victor.

– Le-am spus că n-am putut s-o deschidem și că am ascuns-o într-o firidă, chiar lîngă

deschizătura lor, acolo la cărarea iadului. S-au dus după ea.

– Grozav! se bucură Tic. Ce-o să se mai chinuiască!

– Chiar așa grozav nu-i, Ticușorule. Dacă se-ntorc și dau de noi, cu voi nu știu ce-or să facă, dar cu mine știu... În bucățele mă taie și pun și sare deasupra, că se găsește...

– Cum te simți? îl întrebă Victor.

– Îmi vine să urlu de durere. Dumnezeu! M-a tocat ca pe roată. Și-n ceafă parcă mi-a băgat un fier roșu...

– Dacă te doare, e bine, spuse Maria.

– Zău că nu-i bine, se rugă, Ionel. E cumplit...

– Ba e bine! îl încurajă și Victor. Avem o parte din trusa medicală la noi. Trebuie să plecăm imediat. Dacă dau a treia oară peste noi, nu mai scăpăm. Dacă ieșim noi nu mai scapă ei. Dacă-ai putea, Ionel, să pui în funcțiune aparatul tefefe...

– O să încerc, spuse Ionel, cu voce bolnavă. Ceafa mă nenorocește, dracii și smoala de-acolo... Vezi, Tic. Dacă punem cutia asta în funcțiune va fi de o mie de ori mai prețioasă decât cutia ta fermecată...

– Daaa... dar mie tot îmi pare rău, zău, Ionel...

Îi părea rău nu pentru cutie, ci pentru că-și pierduse basmele.

6

Undeva în peșteră, departe sau aproape, cine poate ști? Beznă, ură, disperare.

– Dom'le, numai dumneata ești de vină, pe cinstea mea. Trebuia să-l împușc.

– Parcă ziceai, coane, că metodele dumitale nu dau greș. Și ce foloseai dacă-l omorai? Aflai ceva în plus?

Cei doi agresori cotrobăiseră prin toate cotloanele și firidele, prin toate scobiturile și crăpăturile, dar nu găsiră nimic, absolut nimic.

– Asta-i, dom'le! Așa-i când nu dai ascultare primului gând. Pe cinstea mea!

– Ai dreptate, coane! Ai spus o vorbă mare. Și eu trebuia să fac la fel. Să mă predau!

– Cum, dom'le? Pe cinstea mea!

– Da, coane. Din prima zi mi-a trecut asta prin cap. De când am știut că voi intra în cavernă... Pe urmă... Ca un animal care nu știe ce să facă...

– Păi atunci de ce-ai venit, dom'le, aici? Pe cinstea mea! De ce n-ai rămas acolo? Ai stricat o parașută, dom'le...

– Dar ce ești dumneata? Procuror? Comandant?

– Dom'le! Ai auzit de "Expresul negru"?

– Am auzit, de când tot aud de el...

– Eu sint, dom'le...

Bărbosul înlemni. Apoi începu să tremure din toate încheieturile. "Expresul negru" era unul dintre cei mai faimoși spioni, omul care nu greșise niciodată în anii unui sfert de secol. Dar nu se putea... Ba da!

– Dumneata?

– Da, dom'le. Și acum pot să las la o parte mascarada, pe Dobrescu, Cerboaița, și pe toți ceilalți. Am dreptul, după atîția ani, măcar pentru jumătate de ceas... Am și uitat de mine, de gândurile mele. Nici nu mai știu cine sint în realitate? Petrăchescu sau...

– Dumneata "Expresul negru"?

– De ce te miri? Nu mi-am jucat bine rolul? Toți mă cred un smintit, un inofensiv, pînă și copiii rid de mine. Și dumneata, domnule, m-ai crezut...

– Și pentru ce faci toate astea? se îngrozi bărbosul.

– Pentru ce?... Pentru că asta mi-e meseria, domnule. Unii bat cuie, alții vopsesc, alții predau lecții. Mi-am ocupat și eu locul în viață. Nici nu mai știu cînd și pentru ce. La început cred c-am avut destule motive. Pe urmă... Îmi fac meseria, așa cum bat alții cuie... gata...

Bărbosul își reveni din uimire și căută un plan de scăpare. Dar Petrăchescu îl simți:

– Stai, domnule! nu mai fă nici o mișcare și să nu ieși din raza lanternei, că trag. Eu nu greșesc niciodată, domnule. Orice copil știe asta. Spuneai că vrei să te predai? De ce, domnule?

– Pentru că e o prostie... Ce caut eu aici? Ce fac? Oamenii clădesc și eu stric... De ce? Am fugit cînd eram tînăr și cînd erau ruine... Acum am ajuns eu ruină într-o lume tînără... De ce să mai stric?

– Ghinionul dumitale că te-ai întîlnit cu mine... Altminteri puteai să te predai. Mie nu-mi pasă. Pot și fără dumneata.

Dar dacă te predai, eu nu mai exist. Și mie, domnule, îmi place viața. Nu renunț la ea pînă-n ultima clipă. E prima dată cînd îmi divulg secretul, înțelegi? Stai, domnule, nu mișca. Ți-am spus că nu greșesc niciodată!

– Nu te trădez, pe viața mea, se rugă bărbosul presimțind groaznică sentință.

– Copilării! Știu, domnule. Dacă-ai avea pistolul în mînă, nu la șold, ai trage șapte gloanțe în mine. Și pe cel de pe țeava l-ai trage. Știu, domnule, de-aceea trăiesc.

– Nu spun un cuvînt...

– Stai, domnule! Am opt gloanțe în revolver. Ei sint șapte. Am opt gloanțe, domnule, exact cîte trebuie...

— Adică...? Începu să priceapă bărbosul.
— Dom'le, ai fost trimis aici. Și ai fost ucis, ai dispărut. Crezi că interesează pe cineva de cine ai fost ucis? Cei care te-au trimis vor pune o cruce în dreptul unei cifre și gata! Eu știu, domnule, așa se întâmplă. Nimeni nu se mai interesează pe urmă de dumneata...
— Dar mama...
— Fleacuri, domnule, pe cinstea mea. Mama! Un cuvânt, domnule. Așa cum spui masă, pistol, țigară... Mama? Și ce dacă se spunea "lonă" sau "slagă"? Un cuvânt, domnule... Eu n-am dreptul să pierd nici un cartuș. Șapte sînt ei, al optulea ești dumneata. Cu dumneata voi începe. Numai dacă bag fiecare cartuș într-o țeastă, pot să scap. Stai! întoarce-te! Așa, domnule, cu spatele... Morții tac, dom'le... Știi cine-a spus primul asta? Cezar, dom'le... Morții tac, dom'le, tac, pe cinstea mea. Și Petrăchescu va trăi, dom'le, va trăi cu Do-brescu, și cu Cerboica, iar dumneata, dom'le, te-ai sinucis fiindcă-ai omorît șapte copii... Da, dom'le... Ai omorît șapte copii și te-ai sinucis... Întoarce-te cu fața, cu tîmpla!
Vinătorul apăsă pe trăgaci. Bărbosul se prăbuși exact în dreptul deschizăturii.
— Primul cartuș, dom'le... Mai sînt șapte... În fiecare țeastă cite unul, pe cinstea mea...

CAPITOLUL XVII

1

Ceasul lui Victor arăta ora patru, dar nici unul dintre cire-șarii flămînzi de lumină nu era în stare să fixeze timpul: patru dimineața? patru după amiaza? Era atîta beznă în urma lor, și atîtea întîmplări, și atîtea emoții, și atîtea spaime, și atîta marmură întortocheată, și atîtea taine de calcar, și atîtea întrebări, încît nimeni nu mai reținuse numărul zilelor sau al săptămînilor trăite în grotă, nimeni nu mai simțise clapele convenționale ale timpului. Patru dimineața? Patru după amiaza?... Și deodată se îndrăgostiseră toți de cifra patru. Dacă ar fi fost ora unu sau două, dilema i-ar fi învrăjbit, poate chiar le-ar fi îngrășat neliniștile. Dar ora patru era bună prietenă: ori începea o zi, ori era plină zi... Peste un ceas, afară în lume, totul va fi mai viu și mai treaz, pentru orice cinci al cadranului, oamenii ar putea să-i asculte... Numai dacă ar izbuti Ionel să aducă semnale și pocnituri și biziit în aparat! în goana aceea prin apă și beznă, întrebarea cea grea devenise o rugăciune: Va izbuti Ionel...?

Barca trecuse fără să acosteze prin două saloane grandioase și prin două lacuri albastre, încărcate toate cu minuni de marmură și calcar. Erau orgi și oglinzi acolo, și milioane de boabe roșii, albastre, verzui și albe improșcate în arcade și cupole, erau statui ciudate și creștături pe lespezi prăbușite, dar ei n-aveau voie să piardă nici o clipă, nu trebuiau să întărite timpul. Tunelul parcă nu mai avea capăt, parcă voia să străbată tot lanțul de munți ai lumii. Oare cît goniseră în veșnicia lor subpămînteană? Cite grade și meridiane depășiseră? Oare-i va duce vreodată tunelul la lumină?... Și iarăși cea mai grea și mai repetată întrebare: va izbuti Ionel?

Lanternele luminau fără încetare necunoscutul dinaintea lor, tubul de apă și beznă, în care reveniseră, după ere de tăcere și moarte, ființe omenești. Dar parcă ecourile și curenții crescuseră, iar tubul devenise drept ca un cilindru, iar picurii de apă se răriseră pe tavanul mai înalt.

— Să stingem lanternele... se auzi vocea emoționată a lui Victor.

Lanternele se stinseră, toate odată, și bezna le intră în ochi, moale, rea, usturătoare.

— Șă nu se-ntimple ceva chiar acum... șopti Maria cu emoțiile întinse spre un prag pătimaș al luminii.

— Numai cîteva secunde... cîteva clipe...

Întunericul... da! Întunericul parcă se îmblînzise. Parcă era o noapte, cum sînt multe nopți în lumea obișnuită, o noapte fără lună, o noapte cu un luceafăr mare, viteaz, care vrea să deseneze umbre pămîntești. Întunericul fusese spart undeva. Unde?

— Numai să nu fie o crăpătură sus, spre creștete, dar nu cred... nu se poate!

Era mai degrabă un protest decît o speranță, era poate gestul naufragaților disperați, care simt, înainte de a vedea, coaja de pămînt de la orizont, și nu mai au putere s-o anunțe, nu mai au decît puterea protestului împotriva unei posibile torturi: tortura prin speranță. Totuși speranța creștea în sufletele lor; fusese un licăr, o scînteie, dar totul putea deveni explozie. Oare ce forțe necunoscute clocoteau în pieptul lor?...

Victor își întoarse capul spre Ionel:

— Ar fi bine să nu mai aprindem lanternele, să lăsăm ochii să ni se obișnuiască încetul cu încetul cu lumina... E un adevărat noroc că nu s-a făcut dintr-odată lumină. Am fi orbit.

Nu răspunse nimeni. Teama încă nu pierise de tot. Se rugau în tăcere. Victor îl căuta pe Ionel, dar bezna încă nu admitea contururi:

— Ionel... Cum să facem ca să te ocupi mai departe de aparat?... Să-ți lumineze Tic cu o lanternă acoperită?

— Nu-i nevoie...îl liniști Ionel. Am învățat aparatul pe dinafară. Îi cunosc fiecare șurub, fiecare resort, fiecare șirmuliță. N-am nevoie de nici un pic de lumină... Într-adevăr e un mare noroc că nu ne-a trăsnetit soarele...

După atîta vreme, după atîta veșnicie întunecoasă, cire-șarii vorbeau din nou despre lumină și

despre soare... Și abia acum, cînd simțeau că lumea și lumina se apropie, începea să-i doară apăsarea muntelui, oboseala, setea de odihnă și de aer, de aer cald, uscat... Se gîndeau că poate va fi un cer albastru și nori albi de sidex și niște întinderi verzi și creștetele gri ale munților... Cît de departe erau culorile, culorile de toate zilele, culorile de odihnă și mers, culorile de casă, culorile în care închizi ochii și spui! "Uffff! Ce cald e astăzi!"

Barca înainta purtînd spre țărnul luminii de toate zilele patru ființe pline de speranță. Noaptea se transformase în seară, seara devenea o ceață groasă, apoi o negură dintr-o după-amiază de munte, apoi o ceață dinaintea zorilor. Și după un cot... undeva, departe se vedea printr-o gaură mică, mică lumea. Lumea cea adevărată. Era o pată albă sau albastră acolo, un punct alb, îndepărtat. Dar acolo, în discul acela mic cît o unghie, cît un bob de mazăre, cît o perlă erau toate bogățiile și fericirile lumii: părinți, prieteni, oameni, viață, lumină. Totul era acolo în bobul acela de lumină, care devenise cît un nasture, apoi cît podul palmei, apoi cît o farfurie, apoi...

Aerul era cald, uscat, lumina se apropia. Nu mai era o simplă spărtură rotundă și albastră, ca un semn de speranță al depărtărilor. Se vedea cerul cu norii albicioși ai Mariei, se deosebeau culorile. Cireșarii nici nu simțiseră cînd ieșiseră din grotă și pătrunseseră în lume. Deasupra lor era cer. O șuviță subțire, albastră susținută parcă de pereții de piatră cu creste dantelate care mărgineau pîriul. Barca plutea pe fundul unei prăpăstii hidoase. Soarele nu se vedea, dar cine se îndoia oare în acea clipă că poporul de lumină pe care-l revărsa nu era dăruit, tot, celor care ieșeau din tirania beznei.

Prăpastia era însă nemiloasă, crudă, rea, cu inimă de piatră. Pereții tăiați cu spada și șlefuiți de ploile și zăpezile mileniilor nu lăsaseră nici o pecingine, nici un colier să urce sau să coboare pe netezimile lor neverosimile. Nimeni nu s-ar fi putut cățăra pe ei spre lumină. Cînd priveau dîra albastră de deasupra capetelor și înțelegeau cît de departe e cerul, pasagerii bărcii simțeau încă fiori de beznă și închisoare. Tunelul descoperit și adînc, tunelul din fudul pămîntului, îi întîmpina cu o melodie gemută și înfundată, cîntată de o orchestră nevăzută peste care parcă se trăsese o cortină sferică, groasă, înăbușitoare. Parcă totul, tot cîntecul cu ecourile lui, urcă de undeva din fundul pămîntului... dar mai putea fi oare și un alt fund al pămîntului? Zgomotul era mai greu și uneori răzbăteau ecouri de alarmă, ale unor trîmbițe ascuțite sau bubuiturile unor tobe gigantice. Era un cîntec care aducea neliniști, era un preludiu dureros, funebru...

Cireșarii se priveau cu tăceri. Presimțeau ce-i așteaptă la capătul drumului. Dar numai departe, în zare, munții își coborau gheburile spre pămînt. Poate că acolo... Cînd cîntecul lugubru se transformă în zgomot rău și apoi în răcnet asurzitor, ciresarii părăsiră barca și își continuară drumul pe malul drept al pîriului. Natura era haină. Uitase cît îi chinuse cu bezna și spaimile ei, sau poate era furioasă că-i fuseseră văzute și mîngîiate podoabele din adîncuri și le pregătea o coroană a cruzimilor: închisoarea de la pragul lumii, după ce îi sîngerase cu neasemuita tortură a speranței.

Cascada era la cițiva pași. Dintr-un loc ferit de vîlmășagul apelor și de spuma prăbușirii, Victor privi în jos... dacă l-ar fi văzut Ursu, l-ar fi împins înapoi numai cu puterea răcnetului. Cascada avea vreo zece metri. Lacul pe care-l făcea era înconjurat de lespezi de piatră nedete ca parchetul sălilor de bal, dar și sulii groase cu vîrfurile înălțate spre cer, parcă așteptînd căderea cuiva. După ce ieșea din lac, pîriul cotea brusc după un colț de munte și nu se mai vedea. Victor se retrase de la marginea cascadei, pașii îi obosiseră, vorbele nu voiau să se destăinuie, dar nici nu mai era nevoie. Îi urmăreau toți privirile, și privirile lui căutau, rugătoare, un semn pe pereții șlefuiți, și nici o cută, nici un colț de piatră nu se lăsa înduplecat. Netezimea pereților era aspră și definitivă.

Numai Ionel nu participa la drama mută de lingă cascadă. El nici nu știa ce se întîmplase, dar el scoase cuvintele încărcate de speranță:

— Gata... oftă el. L-am prins. Doamne, ce simplu!

Ceilalți nu-l înțelegeau. Nu puteau să sară dintr-o dată de la un capăt al lumii la altul.

— Ce vă uitați așa?... Gata! V-am spus... Aparatul funcționează...

— Sîntem salvați! sări imediat fostul posesor al cutiei fermecate.

Maria și Victor se lipiseră de Ionel. Aparatul bîzîia. De cînd aștepta tresăririle unor degete bune!

— Ne poate auzi lumea... șopti Maria. Ufffff!

— Da! Sigur... Îi provocă prichindelul pe toți la adevăr. Cutia mea! Ați văzut?

— Cutia ta, Ticușorul... îi răspunse Ionel. Ei, acum vezi, Ticușorul! Crezi că poate să existe în lumea asta, acum, o vrajă mai mare decît vraja din cutia ta?...

Ciresarii se așezară pe o limbă uscată de piatră și începură să trimită prin degetele lui Ionel mesajul lor către lume. Linii și puncte, linii și puncte, dar mai întii: trei puncte, trei linii, trei puncte...

Tic privea cerul, parcă-și lipise genele de albastrul îndepărtat. Dar cine ar putea să jure că prichindelul nu urmărea în văzduhul ocolit de nori zborul uluitor al unor linii și al unor puncte...?

Vijelia care întîmpinase dimineața cu atîta spaimă și distragere își pierduse aproape toate urmele. În vîlmășagul vieții devenise ceva care a fost, iar pentru oamenii care o înfruntaseră o amintire urită, sau, cine știe? o amintire frumoasă. Soarele ieșise biruitor din bătălia cu stihiiile care voiseră să-l răpună încă înainte de a se trezi, și oamenii îl găsiră, după fuga norilor, exact acolo unde trebuia să fie în ziua și la ora aceea. Și își cheltui cu atîta dărnicie puterea sa de foc, încît foarte repede readuse pace și liniște pe pămînt. O păsăruică își făcu îndată curaj și diapazonul ei dădu semnal și deșteptare întregii naturi.

Era cîntecul dintotdeauna al lumii. Pămîntul își scutură amorteala și se înzdrăveni, iarba suflă în aer podoaba grea a ploii, copacii își îndreptară brațele și își recuceriră spațiile furate, iar oamenii își reluă treburile întrerupte.

Cireșarii, cei iarăși ai soarelui, părăsiseră de multă vreme coliba de birne. Se despărțiseră de oamenii care-i găzduiseră acolo, după ce unul dintre ei, un bărbat zdravăn, uitîndu-se la Ursu, rosti ca pentru sine:

— Asta-i: nu există pe lume o ființă mai tare ca omul!

Plecaseră înviorați, și poate că ar fi trebuit să se predea bucuriilor după marea lor biruință asupra vijeliei. Dar nu scăpaseră și nu puteau scăpa de neliniști. Vijelia turbată împiedicase orice întîlnire pe unde. Lucia încercase de mai multe ori, emițînd zadarnic semnale care nu se auzeau nicăieri. Nu mai avea nici o veste din peșteră, iar aparatul nu recepționa nimic. Încetul cu încetul fură năpădiți de gînduri negre în împărăția aceea atît de albă și de galbenă a soarelui de după amiază. Mergeau spre cabană cu privirile mereu întoarse spre masivul care adăpostea peștera. Oare ce se întîmplase acolo?... Cînd cabana se zări în fața lor, la mai puțin de jumătate de kilometru, Lucia propuse un popas scurt care prevestea emoții.

— E aproape cinci, spuse ea. Oare n-ar fi cazul să mai încercăm o dată, înainte de a urca la cabană?

— Dacă îți place atît de mult ora cinci fără opt minute și zece secunde... îi anunță Dan ora exactă.

Oare nu-și pierdeau iarăși timpul? Oare nu era mai bine să alerge în cabană?... Tustrei căzură însă de acord să mai facă o ultimă încercare înainte de... Aparatul intră în funcțiune și înainte ca Lucia să înceapă semnalizarea, auzi un țăcănit:

"Ta-ta-ti-ti-ta-ta-ti-ti-ta-ta..."

— Peștera! spuse Ursu strîngînd brațul lui Dan ca un clește.

— Peștera! gemu Dan care nu-și mai simțea brațul amorțit de strînsoare.

Lucia închise ochii și lovi automat cu degetele în emițător; voia să și-i imagineze pe cei cu care se întîlnea pe unde, voia să-i vadă înainte de a le primi mesajul, măcar o clipă înainte. Aparatul o paraliza. Semnalele cădeau grele;

"Ti-ti-ti Ta-ta-ta Ti-ti-ti!"

Și din nou:

"Ti-ti-ti Ta-ta-ta Ti-ti-ti!"

— S. O. S.! se cutremură Lucia. S. O. S.!

Și începu să noteze, înfrigurată, mesajul acelora care răzbătuseră prin noaptea muntelui și scăpaseră pentru o vreme de mînia oamenilor din caverne:

SITUAȚIE APROAPE DISPERATĂ / AVEM NEVOIE DE AJUTOR / SÎNTEM URMĂRIȚI DE DUȘMANI PERICULOȘI / FOARTE PERICULOȘI / AM IEȘIT DIN PEȘTERĂ / PRIN PARTEA CEALALTĂ / NU PUTEAM DA NICI UN PUNCT DE REPER / SÎNTEM LA MARGINEA UNEI CASCADE / AM PARCURS UN DRUM FOARTE LUNG / NU PIERDEȚI NICI O CLIPĂ / UNUL DIN SPIONI E PETRĂCHESCU / TRANSMITEM CU UN APARAT CAPTURAT DE TIC DE LA EL / AL NOSTRU S-A DISTRUS DE MULT / VĂ VOM ȚINE LA CURENT / VĂ VOM SPUNE MULTE DACĂ VOM SCĂPA / NU MAI PIERDEȚI NICI O CLIPĂ / NOROC BUN —

— NOROC BUN, răspunse Lucia și adăugă: PORNIM IMEDIAT!

Și totuși, cîteva clipe, nimeni nu făcu nici o mișcare, nimeni nu fu capabil să miște buzele. Mesajul părea de necrezut. Dar ei nu trecuseră oare prin întîmplări aproape de necrezut?... Și aparatul nou capturat de Tic... Și Petrăchescu care nu voise să le împrumute barca... Și apariția lui Petrăchescu la poalele stîncii ca un cal de șah... Ursu tresări. Dacă Petrăchescu era în peșteră, atunci pătrunsese pe acolo. Prin urmare, peștera nu se termina înainte de stîncă aceea. Era primul punct de reper. Trebuia să caute după stîncă aceea, dincolo de creasta masivului. Mai exista un punct de reper: La gura unei cascade!

Cei trei cireșari se uitară în aceeași clipă spre masivul în care se afla peștera. După stîncă asemănătoare cu un cal de șah, masivul parcă își înălța crestele, apoi și le îngheboșa, se prăvălea parcă la pămînt.

— Dacă ieșirea se află spre capătul masivului? întrebă Lucia. Eu cred că numai acolo se află drumul de ieșire...

Își adăpostiră bagajele după niște tufe de ienupăr, apoi se pregătiră pentru plecare și căutare.

— Fiecare trebuie să cerceteze într-o anumită regiune, delimitată, spuse Lucia, ca să avem cît mai mult spor. Ursu la mijloc. Dan la stînga, eu la dreapta...

— Foarte bine! o aprobă Ursu cu un ton ciudat. Voi faceți ce vreți. Eu, din clipa asta, gata! sînt eu cu tot ceea ce am și cu tot ceea ce pot. Luați partea stîngă sau dreaptă, orice vreți. Eu iau totul. Gata!

Și acea ființă care se prăvălea prin văi și coclauri nu mai aducea cu nimic a om. Un animal înspăimîntat, o nălucă, un fulger. Acrobațiile nebunești ale copilăriei, săriturile și salturile rămășagurilor, exercițiile de înaltă clasă de prin săli erau un fleac pe lîngă grozăviile goanei spre cascadă. Ursu auzea în urma lui prăbușiri, rostogoliri de bolovani, crengile brazilor se rupeau sub greutatea trupului catapultat, prăpăstiile și rîpele își căscau întunecimi ascuțite, dar el era mereu, mereu cu o fracțiune de secundă înainte. Piciorul găsea întotdeauna locul cel mai potrivit, de trecere sau de rezistență, brațele nimereau întotdeauna punctele de sprijin sau de avînt. Numai goana părea nebună, dar mișcările care o compuneau erau de o luciditate revoltătoare. Pasul lui trebuia să fie sigur și era, pentru că un picior rupt sau zdrelit, chiar dacă pentru el nu ar fi însemnat nimic, ar fi însemnat

poate pentru alții totul. Cind ajunse pe creasta masivului în care se afla peștera, își încordă auzul. Dar nici un zgomot de cascadă nu ajungea la urechile lui.

3

La gura cascadei, cireșarii care evadaseră din beznă trăiau clipele cele mai grele. Priveau întruna de-a lungul tunelului descoperit care ducea spre peșteră sau își cățarau privirile pe pereții netezi de piatră, spre șuvița albastră de deasupra capului. Moartea sau viața puteau să se prefacă dintr-o clipă în alta în certitudine.

Victor tocmai își terminase de notat câteva însemnări în caiet. Pe o pagină trecuse numele fiecăruia, vârsta, adresa, iar pe alte câteva istorisise pe scurt ceea ce se întâmplase: descoperirea noii peșteri, apariția celor doi dușmani, răpirea și salvarea lui Ionel, urmărirea, ieșirea din peșteră, bariera crudă de la cascadă. Ar fi vrut să mai spună și altele, gânduri care-l dureau sau care-i dureau pe ceilalți, legămintele pe care le făcuseră, hotărîrea lor de a-și păzi prietenia, dar timpul se grăbea. Făcu sul caietul și-l introduse într-un termos gol cu gândul de a-l arunca în cascadă în cea mai grea clipă, în clipa fără ieșire.

— Oare nu putem face nimic? întrebă Maria. Nu ne putem apăra? Așteptăm așa cu miinile la piept...?

Nu era nici o scobitură în pereți în care s-ar fi putut refugia, nici o stîncă sau un bolovan după care s-ar fi putut adăposti, nimic, nimic...

— Să ridicăm o baricadă! spuse Ionel. Din barcă, din bagaje, din ce avem. Și să ne apărăm cu pietre.

Era o idee absurdă. Cum puteau ei, în spatele unei baricade fragile, să oprească înaintarea unor oameni înarmați? Nici n-ar fi văzut în cine să arunce, iar dacă s-ar fi uitat ar fi fost ochiți și fulgerați.

— Extraordinar! se înfricoșa Maria. Știți ce facem noi acum? Așteptăm să vina cineva ca să tragă în noi! Nu ne putem apăra în nici un fel. Dacă Lucia și ceilalți nu ne găsesc înainte...:

— Dar dacă am face două baricade? sări Tic. Fiecare lipită de un perete. Așa facem noi în bătăile cu zăpadă. Niciodată nu știi din ce parte să te ferești. Vrei să ataci într-un loc și te atinge de dincolo. Zău, noi așa ciștigăm cu inamicii. Îi ținem în șah și tocmai cînd se așteaptă mai puțin, arde-ii!

Lui Victor îi venea să rîdă de seriozitatea cu care vorbise prichindelul. Ar fi fost ca într-o bătaie cu zăpadă. Numai Că unii se apărau cu bulgări, iar alții atacau cu gloanțe. Dar își aminti și disperarea Mariei. Acea așteptare neputincioasă era cumplită. Parcă se scurgea viața din ei, parcă se scurgea singele, picătură cu picătură, și se uitau unii la alții cum li se scurge și nu făceau nici un gest ca să-l oprească.

— Bravo, Ticușor! se pomeni Victor spunînd. Numai să găsim materiale pentru baricade.

Nu se temeau de un atac neprevăzut. Nici agresorii n-aveau cum și unde să se ascundă. Și se apucară toți, cu zelul disperării, să adune pietre și bolovani din pîrîu sau de pe maluri, pietricele, orice găseau și să le aranjeze în jurul rucsacurilor și sacilor de dormit, să improvizeze niște adăposturi, la început jalnice, înalte de jumătate de metru fiecare, dar care pînă la urmă ajunseră la un metru și păreau destul de rezistente împotriva unui atac... dacă și ei ar fi avut arme, sau dacă nici agresorii n-ar fi avut arme. Mai ales Tic era foarte mîndru de cele două baricade; de cele două redute, cum le numea el, și avusese grijă prichindelul să-și pună la îndemînă o toporișcă și un uriaș morman de pietre care i-ar fi ajuns pentru două zile de bătălie neînteruptă.

Umblînd după pietre, nu prea departe în amonte, Victor zărise o crăpătură lungă, cu deschiderea spre cascadă și invizibilă dinspre peșteră. Era un fel de firidă, săpată în malul stîng, sus, la vreo șase metri de suprafața apei. În firida aceea s-ar fi putut ascunde un om. De la firidă pînă la baricade erau vreo cincizeci de metri. Ideea lui Tic devenea dintr-o dată redutabilă. Trei persoane s-ar fi putut adăposti după baricade, iar a patra, ascunsă în firidă, ar fi lăsat agresorii să treacă pentru a-i ataca din spate cu bolovani. Adică... nu pentru a-i ataca, ci pentru a-i doborî din numai două lovituri fulgerătoare. Altminteri n-ar mai fi fost nici o scăpare, nici pentru cel din firidă, nici pentru cei de după baricade.

Maria și Ionel respinseră cu violență propunerea lui Victor. Nici nu voiau să audă de ea, dar nici Victor nu voia să cedeze.

— Altă cale de scăpare nu avem! insistă Victor. Numai această apărare combinată. Și nu înțeleg de ce nu înțelegeți. Adăpostul din perete nu se vede deloc dinspre peșteră și abia se zărește dinspre cascadă, și numai dacă te uiți anume. Agresorii nu-l vor descoperi. Ei vor vedea numai baricadele de la cascadă. Și se vor apropia cu precauție. Nu vor trage înainte de a ajunge la mai puțin de cincizeci de metri. Poate că se vor opri chiar sub mine... E de ajuns să lovesc din prima lovitură pe unul din ei, și nu se poate să nu-l lovesc. Îi las bolovanul în cap, nu înțelegi? Și pe urmă arunc și în celălalt. Imposibil să nu-i dobor!

— Eu i-aș atinge sigur! spuse Tic cu ură. Dar știu că nu vrei să mă lași acolo. Pe mine nu mă întrec nimeni din oraș în ochit. Zău, Victor.

Victor vorbise cu însufletire, cu patimă, cu ură. Maria și Ionel erau impresionați de siguranța lui, dar încă nu acceptau, încă se codeau. Știau că în cazul unui eșec, primul care ar fi fost doborît, fără nici o putință de scăpare, era Victor.

— Dar nu înțelegeți, urlă Victor, mi-e absolut indiferent dacă mă împușcă acolo sau aici! Acolo, cel puțin, am o șansă să scap și să scăpați. Aici, ne apărăm cu bulgări de zăpadă după baricade de zăpadă, împotriva gloanțelor... Nu te supăra, Ticușor, dar fără folosirea redutei din perete, baricadele tale nu fac

două parale...

Maria își strînse pleoapele de durere cînd întrebă:

– Și cum ai să ajungi acolo, în firidă?

– Eu pot să ajung! se însufleți prichindelul. Și ochesc și mai bine decît tine. Facem o piramidă și ajung în firidă cît ai zice pește!

– Cam așa voi face și eu... îl intristă Victor pe Tic. O să mă urc pe umerii voștri și pe urmă văd eu... Sint cîteva asperități sub firidă, niște crăpături, niște scobituri, cîteva ieșituri; mi-am imaginat o scară...

Cireșarii priviră în depărtări, spre gura peșterii. Nu se vedea nici o mișcare, nu se zărea nici o siluetă, nici un punct mișcător. Porniră apoi toți spre firida lui Victor. Conducătorul lor avusese dreptate. Numai privită anume crăpătura se zărea dinspre cascadă, iar dinspre peșteră era absolut invizibilă. Dar, o dată descoperită, nu mai oferea nici un adăpost.

Înainte de a începe ascensiunea, Victor culese din apa rîului cîteva bolovani, mari cît capul lui Tic, pe care-i aruncă, unul după altul, din primele lovituri, în firida pe care și-o alesese ca loc de atac. Siguranța cu care-i aruncase mai atenuase ceva din tristețea și durerea prichindelului cu toporișca la brîu.

Ascensiunea deveni repede un chin; mai întii pentru umerii lui Ionel și ai Mariei, care, deși zdreliți de apăsare, rezistară, pînă ce Victor îi părăsi, pentru a rămîne suspendat ca un desen, ca un basorelief pe peretele prăpastiei. Apoi începu chinul lui Victor. Și barba i se transformase în cîrlig. Dar basorelieful se ridica pe perete, centimetru cu centimetru, iar una din mîini apucă buza de jos a crăpăturii, apoi urmă un salt care-l minună pe Tic, o scurtă pendulare într-o mină și, în sfîrșit, cealaltă mină se agăță de muchia crăpăturii. O ridicare înceată și chinuită în mușchi... și Victor ajunse în firidă.

Își păstrase o speranță absurdă: poate că firida era începutul unei grote în care s-ar fi putut adăposti toți, și în care ar fi putut rezista oricărui asediu, oricît de îndelungat. Generozitatea cu care crăpătura primise proiectilele îi născuse această speranță. Și era fericit că nu-și destăinuise gîndul și că nu-și făcuse din el idol. Dezamăgirea ar fi fost cumplită. Firida abia îl putea adăposti. Nici nu știa unde să plaseze bolovani pentru a-i avea la îndemînă, pentru a nu-i stingheri mișcările cînd va trebui să arunce... Nu!... Cînd va trebui să țintească, să lovească.

– Duceți-vă la baricade! își îndemnă Victor prietenii care nu voiau să se urnească de sub firidă. Întăriți-le!

Se întoarseră împotriva inimii la cascadă. Viața lor atîrna de siguranța cu care vor cădea niște bolovani... asupra unor oameni înarmați și cruzi, asupra unor oameni care știau că nu pot scăpa decît ucigînd. Uitaseră, sau poate că-și ascunseseră undeva, în cel mai ascuns ungher al sufletului, o altă speranță, speranța cerului albastru, pe care îl cerceta cu atîta ardoare prichindelul cu părul iarăși de aur.

Și Victor, din firida lui oarbă, din firida lui cu un singur ochi: spre cascadă, privea și cerceta cerul albastru al prichindelului. O dată cu Tic văzu mișcîndu-se ceva, sus, între cer și munte, și parcă era capul unui om acolo, ba nu, era...

– Ursu! strigă prichindelul ca un apucat.

Ochii celor patru cireșari rugau pînă la lacrimi marginea cerului. Ursu dispăruse. Oare nu-i văzuse, oare nu-i auzise?

4

Dintr-o singură privire, Ursu înțelese și mai ales simți drama cireșarilor de la marginea cascadei. Era o singură cale de salvare: să le arunce frînghia, iar ei să coboare pe rînd, pe lîngă cascadă, sau prin cascadă, jos, pe malul lacului. Să se cațere pe funie pînă la el, era imposibil. Nici ei n-ar fi rezistat, nici el n-ar fi rezistat. Se lăsă din nou pe burtă și-și arătă capul deasupra prăpastiei.

– Noroc bun! își salută el prietenii după ce-și făcu planul de salvare. Un moment... O clipă...

Era zgîrcit cu bucuriile. Iarăși își retrase capul. Se mira singur de tăria din el. Nu! N-avea nevoie de emoții, de bucurii, de nimic. Un singur gînd: cum să-i salveze? Va cobori frînghia, o va lega de ceva, îi va îndemna să se prindă de ea și să coboare spre lacul cascadei. Și deodată îl atacă spaima cea de la urmă: dacă nu va ajunge frînghia? Pînă jos la gura cascadei erau vreo... patruzeci de metri... ba nu!... mai puțin... vreo... da! treizeci și cinci de metri. Iar de la buza cascadei pînă la malul lacului, sau pînă în lac mai erau vreo zece metri. În total patruzeci și cinci de metri... Fir-ar să fie! Nu-i ajungea frînghia! îi venea să urle. Îi lipseau numai cinci metri. Atît. Frînghia care-i înconjura ca o centură pieptul nu avea mai mult de patruzeci de metri. Precus. Fir-ar să fie!

– Hei! strigă el. Aveți vreo stîncă de care să prindeți frînghia?

– Nimic! răspunse Ionel. Absolut nimic.

– Păcat... dar Victor unde-i? După care baricadă?

Victor îi răspunse din reduta lui și Ursu se minună, apoi se înfricoșă auzindu-i planul de apărare. Dar nu spuse nimic, nici măcar nu-i ceru lui Victor să coboare din adăpostul suspendat. Înțelegea și el că e singura apărare în cazul apariției imediate a agresorilor. De sus de unde era el nu avea șanse să-i lovească pe agresori de la primele aruncări și, o dată surpriza trecută, cireșarii de după baricade erau sortiți morții.

– Mama ei de frînghie! injură Ursu cu voce tare.

– Ce-ai spus? întrebă prichindelul cu urechile mereu ciulite.

- Trebuie să mai așteptați... Puțin... Trimit imediat după frînghie.
– Pe cine? se sperie Maria.
– Pe ceilalți... Pe Lucia și pe Dan. Eu în orice caz nu plec. Numai o clipă.
Dar clipa ținu vreo zece minute. Și atunci, abia îi auziră glasul:
– Duceți-vă după frînghie! La cabană! Frînghie!

Era o voce slabă, ajungea ca un firicel la urechile cireșă-rilor adunați sub firida lui Victor. Dar niciodată în viața lui nu strigase cu atîta putere. Parcă vibrau și se cutremurau stîncile din jur. Alergase în întîmpinarea lui Dan și a Luciei, și văzîndu-i departe, în vale, începuse să strige:

- La cabană! Frînghie! Frînghie!

Îi văzuse apoi pe cei doi întorcîndu-se și alergînd spre cabană. Abia după aceea simți oboseala strigătului. Pămîntul începu să se învîrtească în jurul lui, cerul deveni dintr-odată cenușiu. Închise ochii, răsufli adînc de cîteva ori, apoi porni repede spre cascadă.

– Ursule! îl strigă Victor chiar în clipa cînd îl zări. Avem și noi un capăt de funie. Hai să-l înnodăm la funia ta. Poate ajunge.

Ursu coborî frînghia la care Ionel adăugă capătul luat de la barca de cauciuc. Apoi slobozi funiile înnodate pe lîngă cascadă. Abia își stăpîni o înjurătură. Frînghia aproape atîngea apa lacului, dar pînă la cel mai apropiat copac de lîngă el, de care o putea lega, mai erau vreo trei metri. Încă trei metri de funie, și Victor ar fi putut să coboare din reduta sinucigașă, iar ceilalți s-ar fi legănat și s-ar fi lăsat lin pe marginea lacului.

– N-ajunge! spuse el. Lipsesc vreo trei metri și ceva. Dar trebuie să vină dintr-un moment în altul cei de la cabană. Nici o grijă...

- Ursule! strigă Maria. Ce face Lucia? Dar Dan? Și tu, ce faci, Ursule?

Ce să răspundă? se întrebă cu gîndul la cei care fugiseră spre cabană. Oare ce făceau aia acolo? Dacă măcar s-ar grăbi...

- Bine! răspunse el fără să zîmbească măcar. Și eu... foarte bine...

5

Cabana era plină de oaspeți. Unii care-și petreceau multe după-amiezi și seri acolo, la un pahar de vin și de vorbă, alții care-i trecuseră pentru prima dată pragul, și mai era un oaspete care, fără să mai fi fost văzut prin împrejurimi, fusese primit ca un inspector de către cabanier. Nu avea nici vîrstă și nici aer de inspector, pentru că era un bătrînel cu părul alb, cam obosit, dar cu ochii vioi și iscoditori, și care avea o mare plăcere să pufăie întruna dintr-o pipă cum iarăși nu se mai văzuse pe-acolo.

– Și zici că te cheamă Vasile... spuse moșneagul cabanierului. Bravo! Ia spune, Vasile! N-a poposit o ceată de tineri la dumneata? Vreo șase, șapte, și unul din ei mai mic și cîrn, cu părul ca de oaie, și cam neastîmpărat...

- Nu, moș Timofte... îi răspunse întristat cabanierul. Zău că nu. Poate c-or veni mai tîrziu.

– Dar unde s-au dus băieții aceia? se interesă imediat nevasta cabanierului, o femeie slabă, cu nas subțire și priviri speriate, și cu părul pus pe niște moațe veșnice.

- Apoi s-au dus la Peștera Neagră, cică ar avea ei...

– Vai de mine! se cruci și-și scuipă de trei ori în sîn nevasta cabanierului. Cum s-au dus acolo, Doamne. Toată peștera e bîntuită de duhuri! Doamne ferește! Ptiuuuu!

- Iar începi?! o fulgeră cabanierul.

Ușa cabanei se deschise la timp, parcă anume pentru a opri încăierarea cu țipete și cu unghii dintre soți. Cei doi bărbați care intrară în cabană salutară din cap, căutară cu ochii pe cineva și negăsindu-l, unul dintre ei se adresă cabanierului:

- Nu cumva l-ați văzut pe-aici, zilele astea, pe Neculai Petrăchescu, vînătorul?

– Pe vînătorul ăla cu nasul mare, ăl de ocheste pasărea din zbor? întrebă un cioban proptit într-o ghioagă uriașă și încremenit în fața tejghelii.

- L-ai văzut dumneata?

– Ieri mi se pare, răspunse ciobanul. Ieri dimineață. Parcă mergea spre peșteră, singur cu arma lui, așa cum face mereu.

- Spre peșteră, spui?

- Da, da... Pe poteca veche...

Cei doi schimbară cîteva cuvinte în șoaptă apoi părăsiră cabana. Păreau foarte grăbiți.

Moșneagul cu luleaua își aruncă ochii pe geam, dar nu mai zări decît o diră de pulbere în urma unor călăreți. Clătîină nedumerit din cap, apoi își reluă pufăitul. Nevasta cabanierului se apropie pe nesimțite de el și-i șopti misterios la ureche:

- Pe crucea mea, moș Timofte... toată peștera-i bîntuită de duhuri. Numai stafii și strigoi...

Doamne! Cîte ne-a povestit dom' Petrăchescu despre arătările de-acolo, Doamne ferește! Cum de ți-ai lăsat nepotul, moș Timofte? Pe crucea mea!

Dar femeia descoperi niște priviri ascuțite sfredelind-o sălbatec și halba din mîna cabanierului gata să zboare spre ea. Își pipăi moațele, apoi o tuli în camera ei. Mai întîi se uită în oglindă ca să-și potrivească mai bine părul aurit de bigudiuri, apoi se uită pe geam. Era însă atît de subjugată de calitatea moațelor, încît nu observă la început două ființe harnice, care strîngeau în cea mai mare liniște rufele uscate sau ude de pe funia întinsă în spatele cabanei. Rufele cădeau pe iarbă, erau numai

cearșafuri și fețe de mese, albe ca norii. Moțata zări mișcarea din spatele cabanei numai după ce Lucia și Dan o văzuseră la geam, adică după ce se ascunseseră în niște cearșafuri albe, foarte curate, singurele adăposturi pe care le puteau găsi cireșarii cei harnici și grăbiți.

Femeia de la geam, cu părul pe bigudiuri aurite, nu leșină când văzu stafiile alunecând printre rufe și depărtându-se apoi spre niște tufișuri, numai ca să-i vină odată de hac bărbatului, să-i arate, să vadă cu ochii lui, necredinciosul, cum arată și cum se plimbă duhurile prin jurul cabanei. Veni la el într-un suflet și țipă cu atîta putere, de parcă voia cu orice preț să-și rupă coardele vocale:

— Vasiileeee! Vinoooo! Vino să vezi stafiile cu ochii tăi, necredinciosule! Vino pînă nu fug de tot!

Vasile îi aruncă însă o privire atît de furioasă și cele două. halbe pe care le ținea în mîini aveau atîta dorință de zbor în ele, încît femeia își simți gleznele de cauciuc. Dar chiar dacă Vasile ar fi ascultat-o, tot n-ar mai fi văzut nici o stafie. Lucia și Dan alergau pe dealuri, cu funia făcută ghem. Alergau cum nu alergaseră niciodată în viața lor, chinuți de gîndul că s-ar putea să nu ajungă la timp.

6

Ursu zări de departe silueta vînătorului. Nu deosebea nici un contur, ci doar o pată mobilă, dar nu putea fi nimeni altcineva decît vînătorul... sau celălalt. Vlăjganul își încorda privirile pînă la durere. Era o singură pată mișcătoare, una singură, a doua nu se mai vedea. Și pata era subțire și lungă, își întoarse apoi privirile spre cabană. Se vedeau și într-acolo pe deal, două puncte mișcătoare: probabil Lucia și Dan. Făcu iute o socoteală și înțelese că dacă vînătorul nu va ajunge la cascadă înaintea celor care veneau cu frînghia, va ajunge, în cel mai rău caz, odată cu ei. Făcu și o altă socoteală cu același rezultat: dacă s-ar duce în întîmpinarea celor cu frînghia ar ajunge înapoi la cascadă tot cam în același timp cu vînătorul... Și în ambele calcule existența frînghiei era o certitudine. Dar dacă Lucia și Dan nu găsiseră frînghie?... Știa că e o întrebare absurdă, dar n-avea voie să nu se gîndească, în absurdul în care se afla și în care se va afla și mai adînc acuși, la absolut orice. Dar mai era o soluție, ultima, o soluție nebunească, pe care o păstrase pentru cazul cînd agresorii ar apărea înainte de a avea frînghia. Vînătorul apăruse, frînghia era departe...

— Gata! urlă el. Pregătiți-vă! A venit frînghia!

Legă un capăt al frînghiei într-un nod mobil, dar foarte sigur, de brațul drept, deasupra pumnului. Apoi aruncă funia spre cei de la marginea cascadei, apoi se lăsă pe burtă și își împinse capul, umărul drept și brațul drept deasupra prăpas-tiei. O treime a corpului era în văzduh și trebuia să se uite în jos, și îl apucă amețeala, dar era singura soluție, singura cale de salvare. Celălalt capăt al funiei aproape atingea apa lacului.

— Ai legat-o bine de copac? întrebă Ionel încercînd rezistența funiei. Văd că ține.

— Ține! Nici o grijă! răspunse Ursu zgîlțit și dezechilibrat de încercarea lui Ionel. E un brad solid.

— Doamne, Ursule! se înfioră Maria. Nu te mai apleca!

— Eu zic să aruncați barca de-a dreptul în cascadă, ca să nu ne mai pierdem vremea și cu ea. Și primul care coboară s-o pescuiască. Da?

Vînătorul se apropia. Ursu îi putea distinge silueta. Nu mai avea nici o îndoială. Era el.

— Cine începe? întrebă Ursu. Ticușor!

Tic își băgă aparatul în sîn, dar nu ca să mai caute vrăji și farmece, apoi se repezi în salt asupra frînghiei, ca să-și transforme coborîrea în joacă. Nu-i era nici o frică. Știa că nu va scăpa frînghia din mîini.

Ursu, în schimb, se simți atras în abis. N-avea nici un punct de susținere. Saltul neprevăzut al lui Tic îl prinsese visînd. Mîna stîngă căută ceva în alunecușul spre prăpastie, întilni o gaură, dar i se părea că degetele lui scobesc cu putere de fier stînca. Ghearele încordate ale mîinii stîngi îi opriră alunecarea, dar umerii îi atîrnau în gol. Își refăcu echilibrul, își stăpîni trupul și Tic ajunse jos, chiar pe spuma apei.

Vlăjganul se retrase cîtiva pași înapoi, răsufli o dată adînc, apoi se lăsă iarăși pe burtă, după ce ochi ieșitura unei rădăcini în care își și înfipse vîrfurile bocancului.

— Maria! strigă el.

Vînătorul se apropia. Îi distingea îmbrăcămîntea și pălăriuța verzuie și țuguată.

Maria se agăță cu mîinile de funie și se desprinsese de pămînt. Rădăcina în care-și proptise Ursu vîrfurile bocancului se rupse ca un pai de trestie. Se simți atras cu iuțeală spre abis: mîna stîngă căută zadarnic o susținere. Și-o roti de cîteva ori prin aer, apoi și-o înfipse în muchia prăpastiei, își azvirli picioarele înapoi și găsi o poziție de echilibru de cîteva secunde. Greutatea însă îi aduse tot trunchiul în gol. Și aproape în cădere, se încordă ca un arc și-și lăsă toată puterea în genunchi. Cînd simți greutatea și asprimea sîngelui în cap, pe față, în ochi, cînd se gîndi că prăbușirea nu va mai fi primejdioasă pentru Maria, brațul i se eliberă brusc.

— Ionel! porunci Ursu înfricoșător.

Vînătorul zărise silueta de la marginea cascadei și deodată își transformă mersul în goană. Ursu îi vedea nasul ascuțit. Amîndoi se grăbeau.

— Ionel! mai strigă o dată Ursu, apoi răcni din toate puterile: Victor! Nu fă nici o mișcare. Ascunde-te!

Ionel întoarse capul și-l văzu pe vînător alergînd cu pistolul în mînă. Se aruncă dintr-un salt asupra funiei. Exact în aceeași clipă se azvirli înapoi și Ursu pentru a contrabalansa smucitura mortală. Dar încetul cu încetul, secundă cu secundă, vlăjganul simți alunecarea definitivă spre prăpastie.

Încercă totuși să se împotrivescă. Își simți întâi capul, apoi pieptul, apoi mijlocul în gol, în văzduh. Printr-o răsucire fulgerătoare ajunse cu tot trupul pe muchia prăpastiei, paralel cu ea. Jumătate din corp era în abis, jumătate lipit încă de pământ. Mina stîngă căuta găuri în stîncă, mina dreaptă căuta sprijin sub muchia prăpastiei. Și trupul i se prăvălea, îi aluneca, greu pentru că-l ținea cu răsufierea, cu bătăile inimii, dar îi aluneca, îi aluneca, sigur, în prăpastie. Îl văzu pe vînător sub el. Își înfipse dinții într-un smoc de iarbă și mai rezistă o secundă. Își turti fața de stîncă și mai rezistă o fracțiune de secundă.

Vînătorul ridică pistolul. Ținta era aleasă. Dintr-un foc țintit sus doboră doi. Și pe cel agățat de frînghie și pe cel care ținea frînghia.

Ursu se mai lipi o clipă de muchia prăpastiei. Mina dreaptă se înfipse în aer... poate va mai rezista a zecea, a suta parte dintr-o secundă...

Auzi o detunătură cumplită și întreg abisul era sub el. Dar simți în aceeași clipă două brațe speriate oprindu-i căderea. I-ar fi ajuns și un fir de păr.

7

Vînătorul coborî țeava pistolului. Știa că nu greșește niciodată. De cînd își amintea nu trăsese nici un foc în gol. Corpul celui țintit nu se prăbuși însă în prăpastie, ci se rostogoli în partea cealaltă. Se apropie de marginea cascadei, dar acolo jos nu mai zări decît umbra unei ființe care cotise după o stîncă. Se întoarse cu fața spre beznă. Partida... dar nu mai avu timp să-și termine gîndul. Zărise o mișcare pe unul dintre pereții prăpastiei. Porni într-acolo cu ochi neîndurători. Nu se înșelase. Era o crăpătură în perete, pe jumătate astupată de bolovani. Dar printre doi bolovani se zărea, o pată albă, de carne. O pată cît podul palmei. Cel care se ascunsese în scobitură nu-și dădea seama că a fost văzut și că gîtul lui se zărea printre bolovani. Își căută un unghi de tragere care să trimită proiectilul pieziș, din gît în craniu. Nu se grăbi. Ținti atent, apoi apăsă pe trăgaci. Văzu tresărirea de după bolovani... Niciodată nu-și greșise ținta.

Partida era pierdută. Petrăchescu, "Expresul Negru", nu mai era un mister în lumea în care lovea., Niște copii vor da alarma, poate că au și dat-o, și Petrăchescu va trebui să dispară. Va pieri un nume, dar nu el îi rămînea viața. Trebuia să și-o salveze. Oriunde să trăiască, oricum să trăiască, dar să trăiască. Și singura lui scăpare era fuga. Undeva în lume. Oriunde. Și porni în goană spre grotă. Ca un nebun. Alergă prin apă, pe stînci, sări peste bolovani, cădea, se ridica, iar cădea, gonea ca un nebun prin beznă după o fișie de lumină pe care nu putea s-o întreaacă. Era sub stăpînirea unui singur gînd: să nu se oprească din goană decît în fața deschizăturii unde zăcea hoitul bărbosului. Cînd va da cu ochii de cadavru, va ști că libertatea și viața sînt la doi pași. Cîțiva pași prin cotloane și printre stînci și iarăși în lume.

Vînătorul n-avea de unde să știe că hoitul nu mai era acolo. Nu-l luase nimeni. Bărbosul se trezise, la cîteva minute după detunătură, își pipăise tîmpla și fruntea, își simțise fața plină de sînge, își găsi și rana, dar nu era rana unui glonte, era rana unei izbituri, era o simplă zgîrietură pe care o suferise în cădere. Vînătorul greșise ținta. De la doi pași nu-l nimerise. Nu glonte îl prăbușise pe bărbos, ci spaima și forța detunăturii. Vînătorul greșise ținta. Cu țeava pistolului la cîțiva centimetri de tîmplă, greșise ținta.

Cu ultimele puteri, bărbosul se îndreptase spre deschizătură, pătrunsese în cotlon și de acolo o luase pe tunelul care îl scotea afară din grotă, sub o stîncă asemănătoare cu un cal de șah. Știa ce trebuie să facă. Ieșise în lume cu miinile ridicate, deși nu era nimeni în preajma lui. Merse mai departe, fără direcție, cu miinile împreunate pe ceafă. Voia să întîlnească un om, orice om, chiar și un copil...

8

Brațele care-l atinseră pe Ursu, oprindu-i căderea, erau brațele Luciei. O singură secundă să fi întîrziat și corpul lui s-ar fi prăvălit în prăpastie. Lucia prinsese umerii lui Ursu exact în clipa bubuirii. Glonte vînătorului nu-l lovise. Vînătorul greșise ținta!

Lucia era lingă Ursu. Tremura și tăcea. Dar brațele ei încă îl frigeau pe Ursu. Un zîmbet nătîng răsărit pe fața lui, palmele mari i se deschiseră ca aripile unor fluturi uriași care ar vrea să zboare. Apoi se închiseră la loc, zîmbetul i se topi într-o clipită, pentru că își aminti că mai auzise și o a doua detunătură. În cine trăsese vînătorul a doua oară?... Oare ce se întîmplase cu Victor?

Vlăjganul se azvîrli în sus, uluind-o pe Lucia încă fascinată de palmele lui uriașe și alergă ca un nebun, cu frînghia legată încă de braț, pe muchia prăpastiei și se opri exact acolo unde se afla, la trezeci de metri mai jos, firida lui Victor. În firidă se zărea un spate încovoiat și un cap căzut între genunchi. Ursu înlemni. Nici o mișcare, nici o tresărire în firida morții. Aruncă o pietricică în firidă, chiar în spatele încovoiat, dar nu răspunse nici o mișcare.

— Victor! strigă el. Lucia! Vino aici!

Și atunci se întîmplă minunea. Capul din firidă se răsuci, fără să părăsească însă genunchii și fără să se înalțe cu un centimetru. Privirile lui Victor se cătărau spre el pe pereții abrupti.

Ursu înțelese! În firida în care se afla, Victor nu putea să vadă dacă vînătorul a plecat sau nu. Și își închipuia că vînă-torul îl pîndește pentru a-l mai ținti o dată, definitiv. De aceea nu se mișcă, de aceea stătea cu capul între genunchi, apărat de bolovani.

– Victor! strigă Ursu cu alt glas, de parcă ar fi spart o trompetă a bucuriei. A plecat vînătorul! Nici urmă nu se mai vede din el...

Abia atunci Victor se ridică în picioare, dar era cît pe-aci să se prăbușească în prăpastie. Tot corpul îi era anchilozat, îl dureau toate încheieturile și toate oasele, și cele care nu-l dureau erau amortite, de-aceea nu le simțea.

– Fir-ar să fie! înjură Victor între rîs și plîns. Știți ce-am așteptat pînă acum, fără să mă mișc? Moartea! Cel de al doilea glonte... Dar cum de nu m-a nimerit? Va să zică, domnul Petrăchescu a greșit, o dată în viața lui, ținta! Bine că n-a greșit cu un iepure...

– Și pe mine m-a ratat! îi strigă Ursu de sus. N-a fost în zi bună, chiar în ultima lui zi...

După cîteva minute, coborînd pe o frînghie lungă, nesfirșită, legată de un brad uriaș care se găsea la vreo cinci metri de prăpastie, Victor ateriză pe marginea lacului sub cascadă. Prietenii din beznă, prietenii din soare, îi așteptau după uri colț de stîncă.

Sus, lingă bradul legat, apăruse Dan, gîfiind, plin de zgîrie-turi, cu hainele făcute ferfeniță. Lucia se uită la Dan, apoi la Ursu și spuse înroșită de soare și de alte bucurii:

– El ți-a salvat viața. Ne-a înconjurat pe drum o haită de dulăi ciobănești. Trebuia să se sacrifice unul din noi. Dan s-a oferit și a luat-o la fugă cu dulăii după el. Eu am șters-o încet, apoi am luat-o la goană și am ajuns...

Aici, Lucia se întîlni din nou cu emoția și spaima. Dar mai era și Dan, din fericire:

– Mamă dragă, dar râi mai sint! Mă doborau cu labelle și mă înconjurau. Apoi începeau să-și bage colții în haine. Se fereau ca dracii să-mi atingă carnea. Dar cum mă sculam, cum tăbărau asupra mea. Ce mai, m-au ținut prizonier pînă a venit mocanul. Noroc că mă cunoștea. Āla cu ghioaga și cu fiu-său. I-a luat la niște înjurături, aoleu!, ce i-a mai înjurat!... Și acum puteți să-mi spuneți și mie ce s-a întîmplat pe aici. Dar numai dacă merită, că sint sătul de fleacuri...

Dar pe măsură ce Ursu povestea, Dan holba niște ochi cît cepele. Cînd ajunse la episodul coborîrii cu frînghia, Lucia îl intrerupse:

– De care copac ai legat frînghia?

Ursu arată spre un copac din spatele lui, la vreo trei metri. Dar Lucia nu acceptă:

– Ia stai puțin! Ia arată mina! Brațul, mai sus! Ce făceai cu frînghia legată de braț cînd te-am găsit eu?

Ursu se uită undeva pe cer:

– Voiam s-o înfășor ca s-o... ca să n-o pierd...

– Nu cumva! se înspăimîntă Lucia. Dar, nu, nu se poate! Așa ceva nu există în legile fizicii!

Dan făcu un semn de negație indiferentă cu mina:

– Nici pînă acum n-ai înțeles că la Ursu nu se pot aplica toate legile fizicii?

Ursu se ridică de pe iarbă. Se lovi cu mina peste frunte, apoi se acuză:

– Eu mai am de făcut două lucruri pe ziua de azi... Iar pe urmă...

– Pe urmă? se interesă Lucia.

– Vreau să mă uit măcar două minute la stele, și să răsufli și să închid ochii...

Mai înainte de toate, Ursu se uită în ochii Luciei, se fistici, dar îl salvă goana.

2

Pasagerii bărcii de cauciuc, foștii cireșari ai beznei, erau în sfîrșit în soare, în soare mult, și erau veseli și nici o spaimă nu-i mai incolțea. Prăpastia își desfăcuse pereții ca un evantai, îi primea o apă lată, cu verdeață pe margini, iar mai departe se vedea lacul.

Un gînd amărui tot mai ciocănea la porțile sau la ferestrele bucuriei lor. Tic îi dădu drumul:

– Unde-i cutia lui Sergiu?

– Să fi trecut ei prin peșteră înaintea noastră? își aminti deodată Maria. Dar cum au aflat planul nostru, și cum au intrat în peșteră, și pe unde, și cu ce au trecut?

– Imposibil! se înfurie Ionel. După ce am pătimit atîtea să vină derbedeiia ăia...

– Ia stați puțin, spuse Victor. Să găsim un fir în toată povestea asta... În prima peșteră n-au fost, pe unde-am intrat noi, n-au intrat. Prin partea lacului n-au putut să intre din cauza cascadei. Deci în peșteră n-au fost. Dar cum a ajuns mesajul lor acolo? Prin ce miracol?

– Dacă ar mai fi fost cineva în peșteră, interveni Ionel, am putea spune că l-au rugat pe X-ul acela să ne avzîrle mesajul cînd ne-o fi lumea mai dragă...

– Dar vînătorul și bărbosul? își aminti Maria.

– Exact! spuse Ionel. Vînătorul! El trebuie să fi fost mesagerul derbedeilor.

– Nu! se opuse Victor. Unde am găsit noi mesajul nu mai fusese nimeni înaintea noastră. Dar îmi amintesc o istorie polițistă, în care un individ era purtătorul unor valori, fără să știe. Hoțul i le strecurase în servietă, iar el, mare demnitar, nu deschidea niciodată servieta și nici nu era controlat de nimeni. Valorile erau în cea mai deplină siguranță în servieta lui. Așa că...

– Așa că...? întrebă Tic.

– Eu cred că tabachera a ajuns în grotă adusă de unul din noi. Unul dintre noi a purtat-o fără să știe.

– Da, Victor, spuse Maria. Dar n-am găsit tabachera în urma noastră, ci înaintea noastră, în locuri pe unde n-am fost și unde nu putea fi pierdută de noi... nici unul dintre noi...

– Dar ceilalți? îi aminti Victor. N-am pornit numai noi în expediție. Mai sînt și cei de-afară, care, înainte de a pleca, nu puteau ști că vor rămîne afară. Lucia, Ursu, Dan... Dacă sîntem de acord că Sergiu și Pompilică n-au fost în peșteră, rămîne o singură posibilitate: unul dintre cei de afară a purtat, inconștient, mesajul, și tot inconștient l-a pierdut. Eu știu? L-a scăpat poate într-o apă, într-un pîriu care l-a adus în peșteră... Mi se pare că l-am găsit lingă o confluență...

– Dar dacă l-au aruncat chiar Sergiu sau Pompilică? spuse Maria. Dacă l-au aruncat ei conștient într-un pîriu?

– Nu cred asta din două motive, răspunse Victor. Mai întii, mesajul nu a fost întocmit pentru a fi aruncat undeva la întîmplare, ci ne-a fost adresat sigur, deci a fost ascuns la unul dintre noi. În al doilea rînd, dacă Sergiu și Pompilică ar fi apărut în preajma peșterii, ar fi fost descoperiți de grupul de afară, și în primul rînd de Ursu... Și în al treilea rînd, dacă vreți, Sergiu și Pompilică, în cazul că ar fi venit spre munte, au venit cu trenul care nu are stație decît la lac...

Dar Tic puse brusc capăt discuției. Zărise un colț de stîncă, foarte ciudat, care ieșise furios în calea bărcii.

– Ia uitați-vă! strigă el. Parcă ar fi un corn de rinocer!

Tic nici nu-și închipuia efectul pe care îl va avea descoperirea lui atît de întîmplătoare. Îndreptară barca spre cornul de rinocer și după cîteva clipe se dădu și verdictul cel mare:

– Granit arhaic, Ticușorule.

Și Victor și Ionel și Maria erau să se repeadă asupra lui, și prichindelul se făcu mic, dar nu uită să șoptească, mai ales pentru sora lui cu cozi și cu amintiri albastre:

– Daaaa! Acum... Adu-ți aminte cît m-ai chinuit pe cerdac...

Și deodată... spațiile se lărgiră, parcă toată lumea voia să apară cu lumini și culori în fața privirilor lor. Era cer mult, și apă multă, și lumină blindă de asfințit, și culori multe: înfiorate și speriate și crude și arogante, toate culorile amurgului, și mai erau munții, și undeva agățată de munți: cabana care-i aștepta, și mai aproape, pe lac, o barcă și în barcă doi vîslași: Sergiu și Pompilică.

Și în loc de salut îi luă în primire vocea lui Tic:

– Mă, șmecherilor! Care dintre noi v-a purtat mesajul?

Sergiu pufni în rîs:

– Aha! Va să zică ați dat de el. I l-am pus lui Ursu, adică în haina lui Ursu, seara înainte de plecare... Dar voi de unde veniți?

– Dac-ați ști prin ce-am trecut! începu Tic să se laude. Și dac-ați ști pe ce-am pus mîna!

– Las' că și noi am trecut prin niște chestii! spuse Pompilică scuturîndu-și capul ca după o boală. Și am făcut și noi o captură formidabilă: o plută și un cățel. Adineauri le-am găsit...

Dar nici nu mai era nevoie să spună. Pentru că din fundul bărcii șmecherilor, ceva se descotorosi din niște pinze și o săgeată neagră sări în barca de cauciuc, drept în brațele lui Tic.

– Țombi! țipă prichindelul și de bucurie își pierdu echilibrul căzînd în apă cu cățelul în brațe.

Era limpede acum. Cireșarii se întorseseră în lume.

10

Cireșarii solari erau la cabană. În timp ce Lucia și Dan așezau rufele la loc pe frînghie, în spatele cabanei, Ursu vorbea la telefon înăuntru. Alături de el, moș Timofte clătina afirmativ din cap. După ce agăță receptorul, vlăjganul poposi la masa lui moș Timofte și se apucă să-i povestească întîmplările prin care trecuseră cireșarii. Cînd ajunse la Petrăchescu, moșneagul îl intrerupse:

– Aha! Abia acum înțeleg de ce l-au căutat oamenii aceia acum cîteva ceasuri... Noroc c-au pornit pe urmele lui.

– Încotro au plecat? întrebă Ursu.

– Cum încotro? Au plecat la gura peșterii, acolo unde i-a îndrumat un cioban.

Moș Timofte încremeni pe scaun neștiind ce să creadă. Fără să fi spus un cuvînt, musafirul lui zburase de pe scaun ca o nălucă. Ba în drum spre ușă, în goana lui necuviincioasă, era cît pe-aci să trîntească vreo doi oameni foarte liniștiți.

Vlăjganul se opri în spatele cabanei și căută cu privirile un mijloc de locomoție, cel mai rapid care putea să existe pe acele meleaguri. Și îl descoperi sub înfățișarea unui catîr care pășea leneș și plictisit. Tocmai voia să alerge spre el, dar îl opriră niște vorbe de tinichea, care se auzeau prin geamul deschis al cabanei:

– Ți-am spus eu, Vasile? N-ai vrut să mă crezi că rufele au zburat singure de pe frînghie. Poftim! Uită-te! Să nu zici că sînt nebună...

Ursu colindă curtea cu privirile, dar văzu că Lucia și Dan refăcuseră decorul gospodăresc cu o fidelitate fără cusur. Toate rufele erau spînzurate exact cum fuseseră mai înainte. Fără îndoială că nici cabanierul nu văzu altceva. Se convinse definitiv cînd îi auzi vocea:

– Dacă te mai aud cu tîmpenii din astea, îmi iau lumea în cap și mă fac strigoi și vin în fiecare seară la tine în piele de măgar! Poate te lecuiești odată. Doamne, Doamne!!

Apoi bubui o ușă trîntită și se mai auziră, încet, scîncetele unei femei. Din doi pași, Ursu ajunse în spinarea catîrului, fără îndoială cel mai încăpățînat catîr din rasa lui.

– Stai, băiețașul tatii! răcni Ursu în urechea lui. Să nu cumva să te prind că fugi, băiețașul tatii! Stai, mă! N-auzi?... Să nu te prind c-alergi... N-auzi, mă?

Bineînțeles că animalul se hotărî să-i dea o lecție nemaipomenită de încăpăținare celui din spate și porni într-o asemenea goană, că nu i se mai deosebeau picioarele dinainte de cele dinapoi.

Și tot nevastei cabanierului îi era sortit să vadă goana de fantomă a catirului, care niciodată pînă atunci nu se mișcase mai repede decît un melc. Îngrozită, făcîndu-și întruna cruce și scuipîndu-și în sîn, alergă mai repede decît catirul fantomă spre sufrageria cabanei:

– Vasiileeee! Vasileeeeeee! A fugit catirul cu un strigoi în spate. Doamneeeee!

Dacă n-ar fi avut cîte șase halbe în fiecare mînă... Nu se auzi decît un răcnet, însă atît de cumplit, încît nevasta cabanierului se lovi singură, în leșin, de o halbă de bere care stătea liniștită pe tejghea.

11

Vînătorul nu descoperi însă hoitul bărbosului la deschizătură. Nu-l găsi nicăieri. Dispăruse! Cum?... Oare să fi greșit ținta?... Imposibil! Mîna lui nu greșise niciodată!

Tulburat, năucit, se strecură prin deschizătura de groază, prin cotlon, și intră în încăperea de piatră care-i servea de adăpost. Unde era cadavrul bărbosului?... Să fi greșit ținta? Imposibil! Și deodată, un gînd de iad îi fulgeră mîntea. Își aruncă privirile spre firida mare și zări jos, la muchia ei, magazia de cartușe oarbe, pe care o aruncase acolo, cîndva. O luă în mînă și văzu că e plină de cartușe bune, cu cartușe cu plumb în vîrf.

Atunci?... Vînătorul scoase la iuțeală pistolul, desfăcu magazia și cercetă cartușele. Cartușele din pistol erau și fuseseră oarbe!... Mîna lui nu greșise ținta... Dar cine înlocuise magaziile? Cine îl făcuse atît de inofensiv? Se întreba ca un turbat: Cine? în nici un caz bărbosul. Dacă el ar fi schimbat magaziile, în momentul execuției ar fi ris, și-ar fi scos pistolul și ar fi tras. Ar fi devenit el călăul. Atunci cine schimbase magaziile? Cine?

Zadarnică întrebare! Petrăchescu nu mai putea să intre în legendă ca singurul țintaș care nu greșise niciodată. Nimeni nu va dezlega enigma lui, pentru că nici autorul faptei, prichindelul cel cîrn și ciufulit, nu știa că în joaca lui, atunci cînd pătrunsese prima dată în sala bărcii de cauciuc, înlocuise, printr-o simplă întîmplare, magaziile cu cartușe. Pe cea cu cartușe oarbe o pusese în locul celei cu cartușe bune și invers. Vînătorul nu mai controlase magazia cînd își încăr-case pistolul. Pornise pe drumul morții cu o armă inofensivă.

Petrăchescu și-ar fi băgat în trup, oriunde, un fier înroșit pentru a simți durere. Dar mai putea oare să-l doară ceva? Luă ultima hotărîre. Își încarcă arma, o băgă în buzunar, și mai rămase o singură clipă în încăperea de piatră: Pe care drum să apuce? Își adună apoi răsufierea și hotărî: Va ieși în lume pe drumul cel mai scurt.

12

Ursu își îndemna catirul ca un catir:

– Stai, băiețașul tatii! hai, încet, băiețașul tatii! Stai, mă, că ne rupem oasele! N-auzi? Stai! Și ce mai ridea catirul în sinea lui! Ce mai lecții îi dădea, Doamne sau diavol al catirilor! Cum îi mai făcea în ciudă călărețului necunoscut! Alerga cum nu alergase niciodată, parcă voia să răscumpere lîncezeala și nemișcarea tuturor anilor lui, a părinților și a tuturor strămoșilor lui. Alerga pentru tot neamul lui la un loc, pentru lenea zilelor de muncă și a zilelor de odihnă, trecute și viitoare.

Cu toată iuțeala de necrezut a dihaniei urecheate, Ursu era totuși neliniștit. Îi era teamă să nu ajungă prea tîrziu la ieșirea din peșteră, sub stîncă botezată de Lucia.

– Da' mai stai odată, mă! urlă el, neînchipuindu-și însă că animalul cel încăpăținat mai avea vreun arc în picioare.

Și catirul adăugă cițiva kilometri, absolut ultimii, vitezei sale înspăimîntătoare. În acele momente ar fi întrecut cel mai rapid exemplar din rasa aristocratică și arogantă a cailor. Poate că la urma urmei cam așa voia el să dovedească necunoscutului călăreț.

Cînd ajunse în dreptul stîncii calului de șah, Ursu folosi exact același sistem:

– Acum să te văd. Dă-i drumul! Aleargă, mă! N-auzi?

Și catirul se opri atît de brusc, că era să-și azvîrle călărețul chiar în gura cotlonului.

Fără să mai piardă o clipă, Ursu se repezi spre un bolovan uriaș, încremenit lîngă deschizătură. Era tocmai bolovanul cu care putea să astupe gaura. Dar bolovanul era încăpăținat și supus altor legi. Nu se clinti cu un milimetru, deși Ursu își îmbolnăvise șalele de tot împingînd. Trebuia să caute o pirghie și o găsi în coroana unui fag. Se agăță de o creangă groasă și trase de ea pînă cînd o auzi pîrîind și o simți desprinzîndu-se de trunchi. O desfrunzi și se întoarse la deschizătură. Dar tocmai cînd o propti sub bolovan și se pregătea să salte, zări capul vînătorului ieșind din deschizătură. Privirile li se întîlniră și amîndoi gîndiră și acționară în aceeași clipă. Vînătorul își smulse din buzunar pistolul. Ursu se avîntă ca o săgeată în aer. Brațul se depărta și se repezi o dată cu zborul corpului în văzduh. Pumnul izbi fruntea vînătorului cu puterea unui ciocan. Trupul celui lovit alunecă în peșteră.

Ursu reveni într-o clipă la pirghia de sub bolovan și apăsă cu toată puterea. Parul trosni, dar bolovanul se rostogoli oprindu-se exact deasupra deschizăturii. Drumul era închis. Rămînea o singură cale de ieșire, calea pe care o cunoștea toată lumea, calea pe care intraseră cireșarii.

Vlăjganul ciuli urechile. Se auzea tropot de cai. Îndată se iviră și călăreții de după stînci. Erau doi. Unul întrebă:

– Dumneata ești Teodoru Teodor?

Ursu îl privi mirat, dar călărețul continuă zîmbind:

– Ne-a vorbit un moșneag, la cabană, nu e nici un mister. Îți mulțumim și dumitale și celorlalți cireșari...

Ursu nu mai pierdu vremea. Le spuse în câteva cuvinte ce se întîmplase la deschizătură. Mai rămînea o singură cale de ieșire.

Călăreții porniră într-un galop nebun.

Cînd vînătorul ieși la lumină, se pomeni într-o clipă înconjurat de un grup de călăreți. Încercă să ducă mîna la armă, dar brațul altcuiva se dovedi mai iute.

– "Expresul negru" a încetat să mai circule! spuse cel care-l dezarmase. Comunicați imediat.

Vînătorul se uită la călăreții din jur, ridică din sprîncene neputincios, apoi spuse cu glas obosit:

– Da!... Mi se pare că s-a cam sfîrșit. Pe cîntea mea.

CAPITOLUL XVIII

1

Umbrele serii, furișate din văgăunile munților, sau poate numai din peștera în care se ascundeau, înaintau domol, învăluind depărtările, apoi și apropierile. Era o seară de vară, o seară blîndă, cu adieri, cu răcori și mireme, cu acel cîntec încet, naiv, tremurător care prevestește o noapte calmă, pașnică. La marginea lacului, pescari și pădurari, adunați în jurul focurilor molcome de vară, privegheau moartea dintotdeauna a zilei. Cîte un flăcău încerca melodii vesele sau alunga chiote colorate, apoi își pironea privirile în zările cenușii care înecau pe nesimțite gheburile nemișcate ale munților. Aripile nopții filfiiau tot mai aproape, prinzînd în răsufierea lor neguroasă natura despletită și ființele obosite de sprinteneala zilei. În curînd, toate culorile își vor pierde undele intime, transformîndu-se în întuneric și jar.

În cabană, oamenii se înveseleau cu vorbe, cu cîntece și cu pahare. Cabanierul alerga de la un oaspete la altul, primea și ducea vești, glume și halbe. Dar era cineva care încă nu putea să se amestece în veselia din jur. Nerăbdarea și chiar cîrligul unei neliniști îi transformase luleaua măreață într-un adevărat leac. Urechile moșneagului, pentru că era un moșneag posesorul acelei pipe nemaivăzute, auzeau în jur tot felul de vorbe despre niște tinere care, cică, străbătuseră toată peștera și încă una pe care nimeni n-o cunoștea, și ieșiseră teferi pe la cascada Mătrăgunei. Ba mai și ajutaseră lumea să scape de niște nelegiuți. Îi priau moșneagului învăluit în fum vorbele acelea de laudă. Știa el cine erau tinerii, dar nu știa cît va crește cu anii, în toată lumea, faima lor de legendă. Dar parcă prea întîrziiau, și încă nu aflase nici o veste despre cel mai mic dintre ei, nici măcar nu știa dacă fusese împreună cu ei. Tocmai cînd voise să-l întrebe pe cel mai mare dintre cireșari despre prichindelul cu păr de aur încilcit... Așa ceva nu se cuvenea! își spuse moș Timofte, amintindu-și plecarea din tun a lui Ursu. Măcar un cuvînt să fi spus, precum fac toți oamenii oameni... Nu atît plecarea neașteptată a lui Ursu îl sicîia pe moș Timofte, cit faptul că nu-i dezlegase limba, că nu aflase de la el dacă și cel mai mic dintre cireșari îi însoțise peste coclauri...

Văzîndu-l îngîndurat, cabanierul trecu în fugă și pe la masa lui:

– Vin, moș Timofte, cum să nu vină! Le-am și oprit camere... Și n-ai grijă că vine și nepoțelul cu ei...

Moșneagul se gîndi să caute prin cabană pe vreunul cu care să mai schimbe o vorbă, că aproape toți oaspeții îl salutaseră ca niște oameni care îl cunosc de multă vreme. Dar tocmai atunci o văzu intrînd în sală pe femeia cu moațe. Își scoase la repezeală jurnalul din buzunar și începu să citească, fără măcar să controleze dacă îl ține ca lumea sau pe dos.

Speriată de atîtea fețe necunoscute și de ziarul larg deschis în locul unde fusese mai înainte un moșneag cu care s-ar fi putut înțelege, de bună seamă, femeia cu moațe nu avea altceva de făcut decît să se destăinuie tot bărbatului înconjurat de zeci de halbe:

– Vasile! Să mă trăsnească ăl de sus dacă am înnebunit. Dar vino să vezi cu ochii tăi cum s-a dus Gîtlan, catîrul. Crezi, nu crezi c-a avut un strigoi în spate, măcar vino să vezi că nu mai este...

– L-o fi înghițit negura serii, îi răspunse bărbatul, milos și binevoitor.

– Doar știi cît de încăpățînat e Gîtlan, continuă ea să sfredelească. Nu se urnește din loc să dai cu parul...

– Oooof, oooof! Cine m-a pus să mă fac cabanier!

– Cine m-a pus pe mine să mă fac nevastă de cabanier! Și nici măcar nu vrei să vezi cum l-au furat strigoi pe Gîtlan.

– Păi dacă l-au furat cum să-l mai vād?

Dar femeia cu moațe nu voia să oprească rîșnița de tinichea:

– Hai măcar să vezi că nu mai este săracu Gîtlan! Și ieși să se mai uite înapoi, încredințată, așa cum îi șopteau duhurile, că bărbatul o va urma. Ceea ce se și întîmplă.

Chiar în clipa cînd cabanierul și nevasta ieșeau din sufragerie, Ursu descăleca de pe catîr.

Niciodată urechile urechiatului n-au primit mîngîieri mai solide și mai bărbătești.

– Bravo, mă! Ai bătut toate recurdurile. Și cine spune că nu ești un animal de treabă se aseamănă cu tine cînd ești cum ești...

Catîrul își plecă urechile a *da*, apoi se tolăni pe iarbă pentru o binemeritată odihnă.

Cînd Ursu îi văzu pe cei doi ivindu-se la fereastră, se gîndi să le alunge înnegurarea prin cîteva laude:

— Frumos catîr aveți! Și voinic, și cumsecade... Și mai înțelegător decît orice animal. Cum îl cheamă?

Dar nu primi nici un răspuns. Pentru că femeia cu moațe alunecă, moale, de la geam, iar Vasile părăsi încăperea sco-țînd un urlat care n-avea nimic omenesc în el. Tînărul clătina nedumerit din cap, iar Gitlan, presimțind ceva, se sculă în cele patru picioare obosite și porni spre fereastră. Foarte intrigat de tăcerea care urmase răcnutului, își băgă capul pe geam. Cînd femeia deschise ochii și văzu capul acela urecheat deasupra ei, mai întii auzi cum i se ciocnesc bigudiurile în păr, apoi nu mai auzi nimic... pentru că închise ochii pentru mai multă vreme.

Din depărtări răsunau chiote care se rostogoleau prin ecouri în toate împrejurimile. Nu chiotele, ci vocile pe care le simțea adunate în chiote îl goniră pe Ursu spre vale. Cuprins de o veselie nebună, sări peste tufișuri și bolovani, peste gropi și alte obstacole lungite înfricoșător de umbrele nopții, în întîmpinarea acelor care dăruiseră o fișie din bezna lumii, luminii. Trebuia să-i ajungă cît mai repede, atîta timp cît brațele lui își mai puteau menține tăria oțelului.

Ursu culesese din noapte cele cîteva clipe de stele și de întuneric blînd, pe care le visase cîndva, și cînd se întoarse o zări pe Lucia în spatele lui, și o luă de mînă și împreună intrară în cabană.

Toți cireșarii erau acolo. Cu ochi sclipitori, cu răsufări nerăbdătoare, cu julituri și cucuie, și, Doamne! cu cîte visuri și cu cîte amintiri!

Își povestiseră totul, și iar își mai povesteau. Maria își prinsese cozile în colțul buzelor și se gîndea la oglinzile ei albastre. Dan își astupa cum putea și cu ce putea găurile și zdrențele hainelor și rîdea ca un nebun. Ionel își freca și-și mîngîia cucuiul care-l adormise și care-l trezise, Lucia îl privea pe Ursu, și-i privea palmele mari ca niște aripi, Ursu se uita cînd în podea și cînd în plafon, iar Victor își încovoia din cînd în cînd spatele, și tresărea, și răsuflea apoi, parcă ar fi scăpat de niște văpăi. Și toți se descopereau în momente uluite de tăcere, privind-se neîncrezători unii pe alții, dar iarăși li se aprindeau obrajii peste paloarea de-o clipă, și atunci știau și simțeau că vor mai fi împreună, că vor mai fi de multe ori împreună, prieteni ai tuturor frumuseților.

Iar Tic?... Tic era undeva lîngă un moșneag, și rîdea și se lăuda și se uita în jur ca să vadă dacă i se ascultă vorbele, și iar rîdea și iar se lăuda, Doamne! cît de vesel era!

Moș Timofte închise ochii și-l văzu dintr-odată încolțit și atacat de spaime și de dureri și fugărit de tentaculele neîndurătoare ale beznei. Dar cînd deschise ochii îl zări pe prichindel cu privirile pline de argint și cu mîinile la nas, fluturîndu-le șiret înspre nevasta înspăimîntată a cabanierului.

Sfîrșit